

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10911

MAYSELEKH

Eliezer Steinbarg

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אליעזר שטיינבארגס שריפטן
צווייטער באנד

מִי־סַעֲלֵעַד

אליעזר שטיינבארג
מייסעלעך

מ'ט 109 צייכענונגען פון ארטור קאלניק

קאמיטעט אף ארויסצוגעבן
אליעזר שטיינבארגס שריפטן
טשערנאוויץ 1936

אלע רעכט - דער איקער די רעכט איבערצוזעצן, איבערצורוקן און פארצולען -

קערן דעם מעכאבערס אלמאנע

ALL RIGHTS RESERVED

Copyright 1936 by the author's widow, Cernăuți (Roumania)

דרוק : אברהם האַרניק, טשערנאָוויץ, סטר יאַנקו פּלאַנדאַר 1

1

דער קאטער אלדעסווייסער

אָס מײַסעלע בעט זיך : קינדערלעך,
לייענט מיך ! ווער ס'האַט אַ געלעכטערל ליב, וועט
האַבן אַף צו לאַכן ; ווער ס'האַט ליב אַ טרערעלע
צו לאַזן, וועט האַבן אַף צו וויינען ; און ווער ס'האַט
ליב צו זינגען, וועט אַ לידעלע האַבן. און דער איקער :
עמעס ! וואָס איך דערצייל איז עמעס. ווייל, פאַרשטייט
איר מיך, אַ מײַסעלע אַ שיינס קען ניט ניט-עמעס
זײַן. און נאָך עפעס : מיך צו לייענען איז גרינג, זייער
גרינג. די קאַפיטעלעך מײַנע ניט צעצויגן — קורץ
און שאַרף, ווי איר האַט ליב.

ווילט איר מיך לייענען ? יאָ ? נו, איז גוט.

אַ הון מיט אַ האָן,

דאָס מײַסעלע הייבט זיך אָן.

א

ווי דער יאם האָט אַ ברעג, ווי די וועלט האָט
אָן עק, ווי סע וואַקסט דער שוואַרצער פעפער און
סע בליט דער רויטער מאָן — דאָרט אַמאָל געווען
אַ הון מיט אַ האָן.

געוויינט האָבן זיי אין אַ שטיבעלע פון פּימסנ-
האַלץ און דאָס שטיבעלע אָף הינערישע פּיסעלעך איז
דאָס געשטאַנען. פלעג זיך דער האָן אָפן ווייסן
מירמלשטיינערנעם קוימענדל פונעם גילדענעם דעכעלע
אָף איין פּוס שטעלן און זינגען:

קו קו רי קו !
שטיבעלע, שטיבעלע,
שפּרינג איבער גריבעלע,

טאַנץ איבער בערגעלע —

וועל קרייען מיטן גערגעלע !

און אז דער האָן אזוי געזונגען — דאָס שטיבעלע
גענומען שפרינגען, טאַנצן, איבער גריבעלעך, איבער
טאָלן, איבער בערגעלעך, און אזוי גיך געשפרונגען
און אזוי לופטיק געטאַנצט און געוואָרפן פיסעלעך
באַרגאַרויף, באַרגאַראָפּ, אז אַ פויגל ניט געקענט
דעריאָגן, קיין פּייל ניט שלאָגן. און אז דער האָן
געטון אַ קריי :

קו קו ריי קו, קו קו ריי !

שטיי, מיין שטיבעלע, שטיי,

ס'האַט די הון געלייגט אן איי !

איז דאָס שטיבעלע שטיין געבליבן.

ב

איינמאָל דער הון פאַרגלוסט זיך אין דער ווייטער
וועלט אַריין זיך לאָזן, ווונדער זעען און זיך באַווייזן.
און דער האָן, כאַטש אַ שטרענגער און אַביסעלע אַ
בייזער — די הון ביי אים אַ גוט לעבן געהאַט. און
אז די הון זאָגט : 'פאַרן !' שטעלט זיך דער האָן אָפן
דאָך און קרייט : 'קוקוריקו !' קוקוריקו קרייט ער און
דאָס לידעלע, דאָס שפראַכלידעלע, זינגט ער.
נעמט דאָס שטיבעלע פיסעלעך שטעלן.

דאָס שטיבעלע איבער באַרג און טאָל לויפט עס,
דער האָן אָפן קוימענדל שטייט און גיט אַכטונג און
די הון זיצט זיך אינעווייניק ביים פענצטערל ביים
אָפענעם און קוקט אַרויס. דאָס איר גרעסטער

פארגעניגן ווען זי פאָרט : ביים פענצטערל זיצן און אַרויסקוקן. ערשט דעמאָלט מיט אירע אייגענע אויגן זעט זי, אַז טאַקע עמעס וואָס קלוגע לייט זאָגן : די צייט לויפט און אַלצדינג לויפט איר נאָך; בערג, ביימער, וואַסער — אַלצדינג איילט זיך ערגעץ. ווהיין?

A

די קלאַרע, ריינע טויבן וואָס מענטשן רופן זיי „פּוך-כמאַרעלעך“ איניינעם מיט דער גרויסער ליכטיקער טויב, וואָס מע רופט זי זון, זענען זיי אַוועק און דאָרטן אויוון גוזמע-גוזמאַעס גילדענע אייעלעך צעזייט און צעשפרייט. און ביים סאַמע עק, טאַקע נאָר אַף אַראָפּצופאַלן — איין זילבערן איי אַ גרויס אַף העפקער איבערגעלאָזט און אַוועקגעפלוין. קיינ מאַמע אַף דער וועלט טוט עס ניט. און די שוואַרצע טויב וואָס מע רופט זי נאַכט, האָט זיך שטיל-שטיל אַף די יעסוימים אַראָפּגעלאָזט, אירע ווייכע שוואַרצע פליגל איבער זיי פאַרשפרייט, ביז אינדערפרי זיך אַנידערגעזעצט, פון די גילדענע אייעלעך אַ ווייסן זומערטאַג אויסצובריען.

און זי וויינט, די פרומע טויב!
פאַר ראַכמאַנעס אַף די גילדענע יעסוימימלעך וויינט די פרומע טויב, די נאַכט. זי וויינט און אירע טרערן אַף דער גאַרער וועלט פאַלן. שטיל-שטיל פאַלן זיי.

די טרערן רופן מענטשן טוי.
און דאָס שטיבעלע וואַרפט די הינערישע פיסעלעך,

וואָרפט, איינס אַליין גייט עס מיט די בערג. און די הון ביים פענצטערל זיצט זי און קוקט אַרויס. מוירע האָבן האָט זי ניט. פאַר וועמען, אַז דער האָן אָפן דעכעלע היט? און דאָס שטיבעלע, ווער קען עס דען דעריאָגן? אַפילע קיין אַדלער ניט. אָבער וואָס עמעס איז עמעס: אומעטיק איז, אַזש טרערעלעך שטעלן זיך אין די אויגן איר; שטיל-שטיל קינקלען זיך די טרערעלעך ווי די טרערעלעך פון דער נאַכט. די טרערעלעך קינקלען זיך און זי פילט ניט און זי ווייסט ניט...

ד

קוקוריקו!! די נאַכט האָט דערפילט, פון די גילדענע אייעלעך הייבט זיך אָן עפעס פיקן, האָט זי אַנגעהויבן זיס און שטיל צו וואַרקען. דער האָן אָפן דעכעלע גלייך דאָס דערהערט און הויך אָף אַ קאַל אויסגערופן: 'קוקוריקו!' - מאַזלטאָוו הייסט עס - אַ נייער טאַג פיקט זיך. און אַפגעשטעלט דער האָן דאָס שטיבעלע אָף אַ הויכן באַרג; ביים סאַמע שפיץ האָט ער עס אַפגעשטעלט.

און דאָ אָף דעם אָרט און דאָ אין דער שאַ דער האָן מיט דער הון ווונדער געזען: באַרג צופוסנס שפרייט זיך אויס אַ טאַל; אין טאַל אַקעגן באַרג שטייט אַ פאַלאַץ - אַ גרויסער, אַ ליכטיקער אַזאַ; פאַרן פאַלאַץ ציט זיך אַ וועג; אַ שמאַלער, אַ גלייכער, אַ לאַנגער וועג ציט זיך אין דער וועלט אַריין. פלוצים אין טאַל

אָפֿן לאַנגן וועג אַ שלאַנג, אַ שלאַנג אַ ריזיקע,
מיט צוויי גרויסע קיילעכדיקע ברענענדיקע אויגן.

זי לויפט און סאָפעט די שלאַנג און פון דער
נאָז זעצט אַ רויך, אַ רויך ווי אויס אַ קוימען אַרויס.
די שלאַנג אַ הילכיקן פיף געטון, אַזש דער באַרג
שיר זיך ניט געשפּאַלטן, פאַרן פּאַלאַץ דעם
באַלויכטענעם זיך אָפּגעשטעלט, אויסן בויך אַרויס
אַ גאַנצע וועלט מענטשן אויסגעשפיגן; פּונעם פּאַלאַץ
אַן אוילעם אַרויסגעלאָפּן, צו די מענטשן צו די
אויסגעשפיגענע זיך אַ וואָרף געטון — העלפּן אָפּאַנעם

געוואָלט, כאַפּן, באַהאַלטן זיי ... טוט די שלאַנג
דעם גאַנצן אוילעם אַ שלונג איין, נאָר אַ קליינער
טייל באַוויון זיך צו ראַטעווען, און נאָכאַמאָל די
שלאַנג אַ פּיף און - אַוועק-אַוועק.

„האַסט געזען?“ פּרעגט די הון דעם האָן און
די פּליגל ציטערן איר פאַר שרעק.
„געזען!“ זאָגט דער האָן שטיל, „ס'איז דער
וואָלפּיש“.

„וואָס פאַלט דיר איין? וואָלפּיש? דער וואָלפּיש
איז דאָך גאָר אין יאָם - ווי קומט ער אַהער?“
„ער קומט שוין“.

„וויאָזוי?“

„אַ גאַנצע מייסע!“

„דערצייל זי מיר!“

„נאָכן עסן!“

האַט די הון געכאַפט גרייטן צו טיש גיך-גיך,
גאַפּל-מעסער אַזש פון דער האַנט געפאַלן - די
מייסע שוין געוואָלט הערן.

ה

נאָכן עסן מאַן-און-ווייב אינדרויסן אַרויסגעגאַנגען,
פאַר דער טיר זיך אַנידערגעזעצט און דער האָן דער
הון אין נאַכטשטילקייט אַזאַ מייסעלע דערציילט:

דורך אַ האָן מיט אַ הון איז קיניגבאַרג כאַרעוו
 געוואָרן. אין שטאַט קיניגבאַרג אַזאַ איינפיר געווען:
 האָט איינער געהאַלטן אַ האָן מיט אַ הון אין שטוב
 און זיי ניט צו דער צייט עסן-טרינקען געגעבן, האָט
 ער געמוזט אַ זאַק זויער-געזאַלצענעם באַרשט אויס-
 זופן. און קוים איז דורכן זאַק אַ טראָפן דורכגערוינען,
 האָט ער געמוזט אַפן אָרט נאָך אַ זאַק און נאָך אַ
 זאַק אויסזופן. און ווען מע קומט צו אים און מע
 זאָגט אים: „נאַר איינער, וואָס טויג דיר דער האָן
 מיט דער הון? פאַרטרייב זיי און אויס זעק באַרשט!“
 וואָלט ער געענפערט: „איך וואָלט נאָכאַמאָל און
 נאָכאַמאָל אַזויפיל זופן און אַ האָן מיט אַ הון זאָל
 איך האָבן.“ און דערפאַר איז אַ ווערטל געבליבן: „איך
 וואָלט פאַר אים קיין זאַק באַרשט ניט אַוועקגעגעבן.“
 דאָס הייסט, איך וועל זיך פון קיין זאַק באַרשט ניט
 אַפּזאַגן און אים זאָל איך האָבן; ווייל טייער און
 כאַשעוו איז ער מיר ווי אַ האָן אין קיניגבאַרג.

און דער האָן אין קיניגבאַרג, פאַרוואָס איז ער
 אַזאַ כאַשעוו געווען? ווייל די קיניגבאַרגער — אַלע
 גוטע, פרומע און פלייסיקע לייט זענען זיי געווען
 און דער האָן זיי צו טוירע און אַרבעט געוועקט.
 „און די הון?“ פרעגט די קוקוריקעכע אַראָפּ-
 לאַזנדיק די אויגן. „די הון“, זאָגט דער האָן, „האַבן
 זיי אויך ערלעך געהאַלטן, ווייל זי, די הון האַלט
 ערלעך דעם האָן. אַז דער מאַן זאָגט איר: „מײַן

ווייב, מאָרגן קויף איך דיר אַ מאַנטל ביז די קניעס,“
גלייבט זי אים אָפּן וואָרט. און מאָרגן, אַז ער זאָגט
איר: „זאָל זיך מיר מײַן ספּאַדיקל פּוּנעם קאַפּ אַראָפּ-
גליטשן, אויב איך קען און וויל דיר ניט קויפּן,“
גלייבט זי ווידער.

„גוט וואָס מײַך דערמאָנט ו!“, טוט זיך פּלוצים
אַ כאַפּ די הונד, „ווען טאַקע קויפּסטו מיר שוין? ...“
אַבער דער האָן שלאָגט זי איבער: „האַסט דאָך,
דאַכט זיך מיר, געוואָלט דאָס מײַסעלע הערן, צי ניין?“
„דערצייל, דערצייל!“ בעט זיך די הונד, „נו,
דערצייל שוין!“ און דער האָן דערציילט ווייטער.

I

און אַז אַ האָן מיט אַ הונד זענען כאַסן-קאַלע
געוואָרן און די רעכטע צײַט איז געקומען, כאַסענע-
צײַט, האָבן די קיניגבאַרגער זיי אָף די הענט צו דער
כופּע געטראָגן, האַרדאַלעס געלויכטן, קלעזמער
געשפּילט — פּידלען און צימבלען און קעסלפּויקן
און טאַצן.

און אונטער דער אייגענער כופּע האָבן די
קיניגבאַרגער זייערע אייגענע קינדער אויסגעגעבן
און זיי געבענטשט און געוונטשעוועט: „איר זאָלט
די ווערט זײַן בײַ זײַן ליבן נאָמען און איר זאָלט
זיך לעבן ווי אַ האָן מיט אַ הונד, אָמײַן!“
אַזוי זאָל זײַן, אַזוי געווען,
ביז אַ מײַסע איז געשען.

ח

איינמאל איז אין קיניגבארג א סימכע געווען :
 א פויק, א טרומייט,
 סע לויפט קינד-און-קייט.
 און צימבל און פלייט,
 און פידל און באס -
 סע הילכט די גאס !
 און לעקעך א קופע,
 און קוילעטש מיט מאן,
 מע פירט צו דער כופע
 א הון מיט א האָן !

און אינמיטן דערינען - אן אומגליק : א פאלק
 סאלדאטן גייט ! קלעזמער פאָרויס און שפילן, און
 סאלדאטן שפאָנען און זינגען :

שורא, מורא - הורא!
הויכע מענער זענען מיר,
רויטע קליידער טראָגן מיר,
מיט די אויגן ברענען מיר,
מיט די שפיזן שלאָגן מיר!
פון די שוואַכע לאַכן מיר,
פון די שטאַרקע מאַכן מיר
שורא, מורא - הורא,

שורא, מורא - הורא!!!

„הערט אויף צו רימפלען!“, האָט אַ סאַלדאַט
פּלוצים אַ מעריקע געטון אָף די כאַסענע-קלעזמער,
„דורך איינער געזעמל הערט מען ניט אונדזער
געפילדער. הערט אויף, זאָגט מען אייך!“

„הערט איר אויף!“, האָבן די מעכוטאַנים
געטיינעט, „ביי אונדז איז אַ כאַסענע! ווי קען דאָס זיין
אַ כאַסענע אָן קלעזמער? איר ווילט אונדז די כאַסענע
פאַרשטערן?“

„אוואַדע ווילן מיר!“, האָבן די סאַלדאַטן געשריגן,
„אָף דעם זענען מיר דאָך סאַלדאַטן, כאַסענעס צו
פאַרשטערן! גיט אַהער די כאַסן-קאַלע! וווּ זענען
כאַסן-קאַלע? מיר זענען הונגעריק אָף טויט: וועלן
מיר דעם כאַסן עסן מיט ברויט, די קאַלע מיט כאַלע!“
און די סאַלדאַטן האָבן זיך אַ וואָרף געטון
אָף די מעכוטאַנים מיט די בלויזע שווערדן און אויס-
געכאַפט די כאַסן-קאַלע.

4

אויסגעכאפט די כאָסן-קאַלע,
 דאָס ביי זיי אַזאַ נאַטור,
 וואָלט געווען אַוואַדע ביטער
 ווען ניטאָ דאָרט בור-דור-מור.

„ווער איז דאָס אַזוינס בור-דור-מור?“

„הער, וועסטו וויסן! — געווען אין קיניגבאַרג
 אַ ריז; געשפרונגען איז ער אַף אַ מייל, געשלאָגן
 אַף צוויי און געהייסן האָט ער בור-דור-מור. האָט ער
 אַ ברום געטון ווי אַ בער: בור-רר! זענען אַלע
 סאָלדאַטן געפאלן פאַנעם צו דרערד און די ציין זיך
 אויסגעשלאָגן; האָט ער אַ גאַגער געטון ווי אַ אינדיק:
 אַלדור-רר! האָבן זיי געטון ווידער אַ שפרונג אויף
 און געבליבן שטיין פאַרהילצערט ווי די דעמבעס; האָט
 ער אַ מורקע געטון ווי אַ קאַץ: מור-רר! האָבן זיי

געשטעקט די פינגער אין די אויערן, אַנטלאָפן, און
 די פיס פאַרלוירן.

און די קלעזמער האָבן אַ זעץ געטון אַ פּריילעכס
און געפירט די כאָסן-קאַלע צו דער כּופּע.
מאַזלטאָוו, מאַזלטאָוו!
פּרייט זיך ניט, נאָך ווייט צום סאַף!

■

אַ סאַלדאַט געלאָפּן, געלאָפּן, ביז צום קייסער
געטראָפּן. צום קייסער געטראָפּן, און די גאַנצע מייסע
אים דערציילט. האָט דער קייסער אַ טרייסל געטון
מיטן קאַפּ, אַז דער גילדענער קאַם - ביי אים הייסט
ער קרוין - איז אים אַראָפּ צו די פּיס. און געשווירן
האַט ער:

זאַל ליגן מײן קאַפּ וווּ מײן קרוין,
אויב קיניגבאַרג שניידט ניט זײן לויין!

וואָס-זשע האָט ער געטון? שוין געהייסן שפּאַנען
דעם רייטוואָגן צו זעכציק הירשן, זיך אויפגעזעצט און
אוועק צום אַדלער קאַכקדאַך. דער אַדלער קאַכקדאַך
וווּ ווינט ער?

ביים טײך פּראָס

שטייט אַ קרישטאָלענער שלאָס

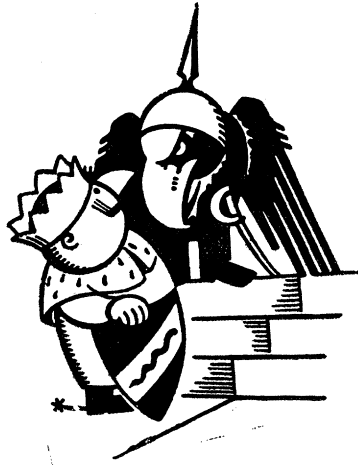
מיט אַ שטאַלענעם דאַך.

דאַרטן שוין יאָרן און יאָרן אַסאַך

וווינט דער אַדלער קאַכקדאַך.

פון לאַנג אָן צווישן אים און אַדלער אַ גרויסע
פּריינדשאַפּט געווען.

געקומען צום אָדלער, זאָגט ער: „אָדויני אָדלער,
אָזוי און אָזוי געשען, אָזוי און אָזוי געשווירן, און

נאָר דו איינער קענסט מיר העלפן. פּייל אויסן בויגן
דער אָדלער געפלוויגן; געפלוויגן, געקומען אין טאָל
איימעק-סידים, וווּ סע קומען זיך צונויף די שלענג
אָף יאַרידים. דאָרטן וווינט די גרויסע וואָלפּשלאַנג
וואָס שלינגט וועלף זיבן אין איין טאָג.

זאָגט דער אָדלער צו דער וואָלפּשלאַנג:

„הונדערט וועלף פיק איך די אויגן אויס און
פאַרנאָר זיי צו דיר. ווילסט?“

„און דו וואָס ווילסטו בײַ מיר דערפאַר?“
 „אַ ביס טון זאָלסטו מיר דעם ריז בור־דור־מור ו!“

„אַך, האָסטו בײַ מיר געפּויע...“ „געפּויעלט“, האָט די
 וואָלפּשלאַנג געמיינט צו זאָגן, אָבער נאָך איידער זי
 האָט אַרויסגעזאָגט, איז זי שוין אויסגעווען די צײַט.
 אַ בליץ שלענגלט זיך און אַ שלאַנג שלענגלט
 זיך; אָבער אז אַ שלאַנג צו ביזן אײַלט זיך, בלײַבט
 דער בליץ אַרונטער.

יא

ביים ברעג יאם איז בור-דור-מור נאקעט געזעסן
און זיך די פיס געוואשן. פלוצים א שארפן ביס דערפילט :

פון הינטן די וואלפשלאנג אָנגעלאָפן און טיף אין
נאקעטלייב די ציין אריינגעשטעקט.
בור-דור-מור גיך מיטן פוס א שטויס געטון,
האָט זיך די וואלפשלאנג אין יאם אריינגעקייקלט.
די וואלפשלאנג אין יאם זיך אריינגעקייקלט און
בור-דור-מור אָפן ברעג טויט געבליבן.
אז בור-דור-מור טויט געבליבן, דער קייסער
זיינע סאלדאטן קיין קיניגבארג געשיקט.
די סאלדאטן קיין קיניגבארג געקומען, האָבן זיי
אלע הענער געכאפט, זיי אָפגעפארבט רויט, צו די
פליגל שטרויענע האַוודאַלעס צוגעבונדן, די האַוודאַלעס
אָנגעצונדן און אָפגעלאָזט. אָף יעדן דאָך א רויטן
האַן אָפגעלאָזט.

און געהייסן קלעזמער שפילן און קינד-און-קייט
 זאלן טאנצן - ניט, שיסט מען.
 נו, איז שוין אַ כאַסענע געווען! פון גאַנץ
 קיניגבאַרג אַ באַרג אַש געוואָרן.

יב

און די וואָלפּשלאַנג אז זי איז אַרײַן אין יאַם,
 איז זי שוין אַזוי גיך פון דאָרט ניט אַרויס; פון דער
 וואָלפּשלאַנג אַ וואָלפּיש געוואָרן; אַ פּיש, כאַטש
 זייגן, זייגט ער די קינדערלעך ווי אַ כאַיע.

און ביז היינטיקן טאָג קען זיך דער וואָלפּיש
אונטן צווישן די פּיש קיין סאָך ניט האַלטן — אָטעם
פאַרפעלט אים דאָרט. וויל ער זיך בייזערן, שעלטן,
עפנט אַ מויל — נעמט ער אַ פּול מויל מיט וואַסער
אַן; מוז ער שוין שטימען ווי אַ פּיש. ער שלינגט
אַראָפּ און שווינגט. אָבער שווינגן לאַנג קען ער ניט —
סע קאַכט אין אים, סע זידט אין אים. ער עפנט
ווידער אַ פּיסק — פאַרשטאַפט אים דער יאַם ווידער
מיט אַ כוואַליע. לערנט עס אים אַלץ ניט אָן, ער
וויל דעם יאַם צעבייסן, די ווילדע כוואַליעס ווי די
וועלף איינשלינגען, שלינגט ער און פאַרכלינעט זיך,
ער ווערט אַקאַרשט ניט דערשטיקט.

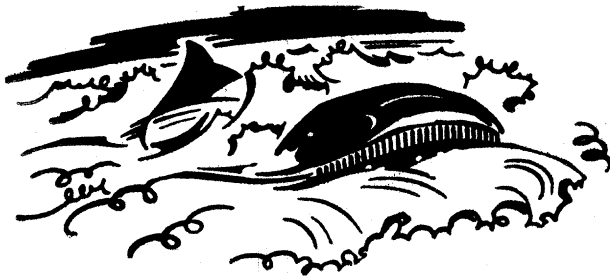
שווימט ער אַרויף, אַף די פלייצעס פונעם יאַם
וואַרפט ער זיך, אָטעם וויל ער כאַפּן — באַפאַלט
אים אַ שרעק; בור-דור-מור גייט, ער רייט אַף די
כוואַליעס, ער וואַרפט מיט שפּיזן; קעגן דער זון
וואַרפט ער די שפּיזן, פייערדיקע, שאַרפע.

אין יאַם אָטעם ניטאָ, אַפּן יאַם אַ מוירע — איז
שוין דער וואָלפּיש צעמישט. פאַכט ער מיט די זייטן,
זעצט אים דאָס האַרץ, שטיקט אים אין האַלדז, גייט
אים אויף דאָס וואַסער פונעם בוך, זעצט עס דורך
דער גאָז ווי אַ רויך אַרויס.

קאַטשעט זיך דער יאַם פאַר געלעכטער; שלאַגט
אים דער וואָלפּיש, פאַטשט אים מיטן עק.

א

בייז איז דער וואָלפּיש אַפּן יאַם ; ער פּאַטשט
אים, ער בייסט אים ; אָבער זיך אויסרײַסן פּון אים -
דאָס ניט.

פאַרשאַלטן איז דער וואָלפּיש. בור-דור-מור האָט
אים פאַרשאַלטן. פאַרן טויט האָט בור-דור-מור אים
פאַרשאַלטן ;

פאַרשאַלטן זאָלסטו זײַן פּון יאַם און פּון יאַבאַשע,
און צו דער ערד זאָל זײַן דיין גליסטונג,
און דער יאַם זאָל איבער דיר געוועלטיקן !

נאַר אז סע קומט די נאַכט און איך קריי אויס
די בייזע שאַ, די שאַ, וואָס שלעכטע מענטשן האָבן
דעמאָלט די שיינע שטאַט קיניגבאַרג פאַרברענט ;
דעם קאַם - ביי מענטשן הייסט עס די קרוין -
פּון אלע שטעט פאַרברענט, דעמאָלט באַקומט ער,

דער וואָלפּיש, אַ קויעך אַ שטאַרקערן פּונעם יאַם.
 ער שטאַרקט זיך איבער זיך און איבער די וואַסערן
 און ער טוט מיט זיך אַ וואַרף אָף דער טרוקעניש.
 און מעשוּגענערווייז לויפט ער אין דער וועלט אַריין,
 כאַפט מענטשן און שלינגט זיי איין און שפּייט זיי אויס,
 ביז ער כאַפט די סאַמע שלעכטסטע, די וואָס הויכע
 מענער זענען זיי און מיט די אויגן ברענען זיי,
 שלינגט ער זיי איין, לויפט צוריק צום יאַם, שפּרינגט
 אַריין און שפּייט זיי דאָרטן אויס.

„מיי-יאָ!!!“ האָט זיך פּלוצים דערהערט אַ קאַל
 אין דער פינצטער. דער האָן מיט דער הון האָבן אַ
 ציטער געטון, זיך אַרומגעקוקט, ערשט - אַ קאָטער
 מיט גרויסע וואַנצעס, מיט גרינע ברילן אָף די אויגן, און
 אונטער די ברילן אַ גרין שפּאַטיש געלעכטערל ברענט.

ד

ווען דער האָן זיך גענומען זיין מיִסעלע דערציילן,
איז דער קאָטער אונטערגעקומען, זיך שטיל אנידער-
געזעצט און אויסגעהערט.

„מייִאָ“ . . . פּאָנפעט ער און די אויגן שמייכלען
אונטער די גרינע ברילן.

„וואָס־זשע פּאָנפעט איר, פעטער?“ פּרעגט דער
האָן בייו, „ווער זענט איר?“

„איך בין דער קאָטער אַלדעסווייסער! . . .“ זאָגט
דער קאָטער און דרייט זיך די וואַנצעס מיט גאַדלעס.
„וואָס־זשע וויסט איר אַזוינס?“

„איך ווייס, אַז איר וויסט ניט. איך ווייס, אַז
אײער וואַלפּיש איז ניט קיין וואַלפּיש נאָר אַ וואַלפּיש.“
„וואָס הייסט דאָס?“

„דאָס הייסט: אַ פּיש וואָס האָט דאָס רעכט צו
וויילן און אויסגעוויילט צו ווערן אין פּאַרלאַמענט
פּון די פּיש.“

„אין פּאַרלאַמענט? וואָס הייסט דאָס?“

„דאָס איז אַזאַ מין הויז וווּ פּיש שפּילן זיך אין
קאָץ און מויז.“

„אַזוי! און וואָס נאָך ווייסטו?“

„איך ווייס, אַז אײער וואַלפּשלאַנג אַזוי אַ
וואַלפּשלאַנג, ווי איר אַ קאָטער.“

„וואָס־זשע דען איז דאָס?“

„ס'איז א באן וי, שרייט אויס „אלדעסווייסער“
 הויך דעם האן גלייך אין די אויגן אריין, „א באן איז
 דאָס, א באן!“

„וואָס הייסט א באן?“

„א באן הייסט א צוג וי“

„וואָס־זשע הייסט א צוג?“

„א צוג הייסט אַזעלכע מינים גרויסע מיין, גרויסע
 ווי די העלפאָנטן. זיי שטייען אויסגעשטעלט, אין א
 שערענגע שטייען זיי, איינס הינטערן אַנדערן, און
 יעדער איינער האַלט זיך אָן מיט די ציין אין אַנדערנס

עק. און פארויס פאר אלע א גרויסער קאטער גייט;
א קאטער מיט צוויי גרויסע אויגן וואס זיי ברענען,
ווי געוויינטלעך ביי א קאטער, אין דער פינצטער.
לאקאמאטיוו הייסט ער, דער קאטער. טראגט ער אפן
קאפ א גרויסן איבערגעקערטן צילינדער; אין צילינדער
זיצט א קארליקל, פיפקעט א ליולקע-ציבעך און
קלינגט מיט א גלעקעלע. די לעצטע מויז, די וואס
הינטערן קאטער, האלט זיך אן אין קאטערס עק.
און אז דאס קארליקל טוט א קלינג מיטן גלעקעלע,
טוט דער קאטער א מיאקע און הייבט אן צו לויפן;
שלעפט ער מיט זיך מיט דעם גאנצן צוג. און אפן
צוג זעצן זיך מענטשן אויף און מע פארט.

דאס איז ניט קיין פלאפלערני, ניט קיין פלוידער-
מיסעלע — דאס איז די וויסנשאפט, דער צוג פון
דער וויסנשאפט!

„קוקוריקו !!!“ שרייט אויס דער האָן און
פאטשט מיט די פליגל.

„קוקוריקו !!!“ האָט די הון זיך אויך צעקרייט
אף א קאָל.

„שא“, שרייט זיך אף איר אויס דער האָן, „זי
קרייט אויך! שא! לאַז רעדן א וואָרט! .. זאָגט מיר
נאָר, ליבער הער קאטער, פונדוואנען ווייסט איר דאָס?“
„פון די ביכער!“ זאָגט דער קאטער און דרייט
זיך ווידער די וואַנצעס.

„אהא — ביכער — געהערט. פון ביכער ווערט
מען קלוג. פאראן אסאך פון דעם מין?“
„אן א שיר! מער וויפל מייז!“

„און מיט וואָס עסט מען דאָס?“
 „איר ווייסט אַפֿילע ניט מיט וואָס מע עסט
 דאָס? מיט די ציין, מיט די ציין עסט מען דאָס!
 אָבער ניט פֿאַר אייערע ציין – כ'מין, ניט פֿאַר
 אייערע שנעבעלעך!“
 „פֿאַרוואָס?“

„ווייל ביכער דאַרף מען וויסן ווי אזוי צו עסן.
 די גרויסע ביכערפרעסער – די מיין, א שטייגער –
 וואָס סע קומט זיי אין מויל אַרײַן איז געקײט.
 דאָס איז אַ גרויסע נאַרישקײט. מ'אָ, ביכער פֿאַראַן
 אַ וועלט – און וויפל איר זאָלט ניט עסן, זאָט
 ווערט איר ניט; ווייל ביכער דאַרפט איר וויסן, איז
 אַ טרוקן, זער אַ טרוקן מײַכל.“

„איז וואָס-זשע טוט איר?“ פֿאַרשט דער האָן.
 „איך – איך לאָז די מיין, די אייביקע ביכער-
 פרעסער, זיך מיט די ביכער פֿריער גוט אָנעסן –
 זאָל זיי וויל באַקומען! – און דערנאָך ערשט, אַז
 זיי האָבן אַלצדינג גוט צעקײט, אַראָפּגעשלונגען,
 פֿאַרדייעט, אינגעזאַפט אין זיך, נעם איך איבער פֿון
 זיי דאָס סאַמע פעטע, דעם איקער, דאָס סאַמע
 וויכטיקסטע. און איך מאַך עס אזוי, אַז סע ווערט
 מײַן אייגנס, אייגן בלוט-און-פֿלייש. אזוי איז אי
 באַקוועמער, אי געשמאַקער.“
 „וויאָזוי-זשע מאַכט איר דאָס?“

דער קאַטער האָט עפעס געוואָלט זאָגן. אינדעם
האָט זיך אָבער אַ מייזל דורכגעשמוגלט און דער
קאַטער האָט זיך נאָך אים אַ לאַז געטון . . .
זאָגט-זשע, קינדערלעך :
אַ קאַץ מיט אַ מויז -
דאָס מייסעלע איז אויס.

פֿאַרוואָס די קאַץ שפּײַט דעם הונט אין פֿאַנעם אַרײַן.

י פּוקסעכע, אָדער ווי מען רופט זי דאָרט
אין וואָלד — די מאַדאַם טשונטשױ-פּונטשױ — איז
געבליבן אָן אַ דינסט.

שיקט זי רופן דעם הונט. דער הונט — וווּ איז
ער ניט פּויל? וווּ מע פּאַרזייעט אים ניט, דאָרט
וואַקסט ער אויס: אין וואָלד, אין דאָרף, אין שטאָט;
וווּ ערגעץ אַ ווינקעלע, שמעקט ער. זאָל ער איר,
דער מאַדאַם טשונטשױ-פּונטשױ, אַ דינסט אָנשמעקן.
זי האָט אים דערפאַר סכאַר-טערקע צוגעזאָגט: אַ
מאַרכביין און צוויי אויערלעך פּון אַ האָז.

אַף מאָרגן גאַנצפּרי — ער איז דאָ דער הונט;
אַ דינסט האָט ער געבראַכט צופירן, אַ דינסט מיט
אַלע מײַלעס — די קאַץ.

זי אין קיך איז אויסגעוואַקסן,
דאָרט זיך אויסגעלערנט קאַכן,
ניט געווען קיין שאַדנווינקל
און קיין טעפל ניט צעבראַכן

כאַטש געווען אַ רירעוודיקע -
אַף די גלײַכע ווענט געקראַכן!
ליב אַרום זיך ריין צו גיין,
האַלט זיך שטענדיק אין איין וואַשן,
און אַ קאַשערע, אַ פּרומע,
פּײַנט פּון טעפעלע צו נאַשן.

שטעלט זיך די קאַץ פאַר אַ דינסט בײַ דער
פּוקסעכע. קאַכט זי אָפּ אָנבײַסן - געשמאַקע,
געפּעפּערטע פּיש און דערלאַנגט צום טיש. עסט מען
אויף אינגאַנצן און דער דינסט גיט מען גאַרניט.

גיט אַרויס די קאַץ אינדרויסן, זעצט זיך אָפּ
דער פּריספע, מיאַקעט און וויינט:

מיאַ! מיאַ! מיאַ! פּיש

האַב איך היינט דערלאַנגט צום טיש -
עסן האָט געמעגט דער קייסער.

אַף דער פּישוויך, אָף דער הייסער

אומגעשווומען אייגעלעך,

אייגעלעך פּון פּייגעלעך,

און די פּיש מיט נעגעלעך,

און מיט צימרינג זיס געשמעקט,

מ'האַט זיך אַזש בײַם טיש באַלעקט.

העט אינגאַנצן אויפגעגעסן -

און די דינסט, אוי וויי, פאַרגעסן!

איר געלאָזט די ביינדעלעך -

וויי צו מײַנע ציינדעלעך!

דערהערט דאָס די באַלעבאַסטע, ווערט איר אַ
בושע: זאָלן כאַטש די שכײַנים ניט הערן.

„שא“, זאָגט זי, „וואָס וויינסטוּ? שאַ! אַז דו ביסט אַ נאַרעלע, ווער איז דיר שולדיק? פאַרוואָס האָסטו דיר אַליין ניט גענומען? איך בין דען, כאָלילע, ווי אַנדערע באַלעבאַסטעס, צוטיילן דער דינסט דעם ביסן? ביי מיר אַ דינסט נעמט זיך אַליין. דאָס ערשטע נעמט זי זיך, און דערנאָכדעם דערלאַנגט זי צום טיש!“

„מיאַ? אַזוי גאָר? . . .“, זאָגט די קאַץ, „לאַנג לעבן זאָלט איר, באַלעבאַסטעניו!“

אַף מאַרגן קאָכט אָפּ די דינסט אַ יויך, נעמט זי זיך אַראָפּ דאָס ערשטע, דאָס אייבערשטע פון דער יויך, און דאָס איבעריקע דערלאַנגט זי צום טיש. „וואָס איז דאָס?“ פּרעגט די באַלעבאַסטע, „פאַרוואָס איז די יויך אַזוי מאַגער?“

„איר האָט דאָך אַליין געזאָגט, באַלעבאַסטע- לעבן: ס'ערשטע דיר, און דערנאָך צום טיש.“

„האַסטו דיר אַראָפּגענומען דאָס ערשטע, דאָס פעטע?“

„מיאַ! מיאַ!“

„שיין! זייער שיין, בענעמאַנעס! ניטאָ ווער סע זאָל לאַכן. דאָס אַנדערע מאָל זאָלסטו שוין וויסן! ס'אייבערשטע צום טיש, ס'אוינטערשטע דיר. הערסט!“

„כ'הער, וואָס דען? כ'בין טויב, כאָלילע?“

„נו, גיי!“

אַף מאַרגן קאָכט די קאַץ באַבקעלעך אין האַניק;
קאָכט און זינגט:

אַפן גאַניק

שטייט אַ פעסעלע מיט האַניק.

האַניק פונעם פעסעלע,
קום צו מיר אין קעסעלע,
קעסעלע אין אויוון,
קעסעלע קאַכט באַבקעלעך
מיר און אַלע קרויווים,
פעטינקע פון אונטן,
טרוקענע פון אויוון.

פאַרטיק געוואָרן, נעמט אַראָפּ די קאַץ די
אייבערשטע, די טרוקענע און דערלאַנגט צום טיש,
און די אונטערשטע, די פעטינקע, די גוט אויס-
געפרעגלטע אין האַניק, נעמט זי זיך.
„וואָס איז דאָס?“ פּרעגט די באַלעבאַסטע
ברויגעס.

„וואָס זאָל זײַן? ס'איז דאָס וואָס איר האָט
געהייסן: „ס'אייבערשטע צום טיש, ס'אונטערשטע
דיר!...“

„האַסטו דיר גענומען די אונטערשטע, די אויס-
געפרעגלטע אין האַניק, און צום טיש די טרוקענע?“
„מיאָ, מיאָ!“ זאָגט די קאַץ, „אַז איר האָט
געהייסן... געזונט און שטאַרק זאָלט איר מיר זײַן!
מיאָ! מיאָ! אַזאָ געטרײַע באַלעבאַסטע! מיאָ! מיאָ!“
„וואָס מיאָקעסטו מיר?“ שרייט די באַלעבאַסטע,
אַ שײַן דערלאַנגען צום טיש! אַ גליק וואָס קײַן
געסט זענען ניט געווען! הער וואָס איך זאָג דיר
אַן: קאַכסטו פליישיקס — אַ יויך, אַ שטייגער —
איז דאָס אייבערשטע צום טיש; ניט קײַן פליישיקס

— ווי היינט, א שטייגער — איז דיר דאָס אייבערשטע,
 ס'אונטערשטע צום טיש. הערסט? "
 „כ'הער, כ'הער! אָף וואָס דען האָב איך אויערן?"
 „אָף דעם, אַז דו וועסט פאַרגעסן, זאָל מען זיי
 דיר אַנדרייען! גיי!"
 אָף מאָרגן שלאָגט אויס די קאַץ פוטער, שלאָגט
 זי די פוטער און זינגט:

מילעך איז אַ מוטער
 און איר טעכטערל איז פוטער
 מיאַ-מיאַ-מיאַ, מיאַמעלע —
 אַז איך שלאָג דאָס מאַמעלע,
 קומט אַרויס דאָס טעכטערל,
 מאַך איך אַ געלעכטערל,
 טו אַ זאָג איר מאַזלטאָוו,
 און איך כאַפּ און עס זי אויף.
 עסט די קאַץ אויף די פוטער, דערלאַנגט צום
 טיש די מאַסלינקע.

„נו, און די פוטער? וווּ איז די פוטער?"
 פּרעגט די באַלעבאַסטע מיט קאַס, „האַסט זי עפּשער
 אויפגעעסן?"

„מיאַ, מיאַ", זאָגט די קאַץ.
 „צו דיין נאַר! וואָס רעדסטו? אויפגעפרעסן?"
 „מיאַ! איר האָט דאָך געזאָגט: אַז ניט קיין
 פליישיקס איז דאָס אייבערשטע דיר. עפּשער איז
 פוטער פליישיק? וואָס?"

„וואָס ס'האַט זיך מיר ניט געכאַלעמט ניט די
 נאַכט, ניט יענע נאַכט! . . דו פרעסערן! דו

זויפערן! דו אַזוינע, דו אַזעלכע! זאָגן דאַרף מען
איר! ... לערנען דאַרף מען זי! אַזאַ גוילעם! אַליין
קען זי ניט וויסן!

„וואָס, באַלעבאַסטע-לעבן?“

„איינמאָל פאַר אַלעמאָל וויסן זאָלסטו:

וואָס ס'איז גוט, געשמאַק און פּריש -

דאָס צום טיש;

וואָס איז מאַגער און געמייַן -

פּרעס אַליין.“

„אַזוי? אַזוי גאָר?! ... טפּו!“ . . . האָט

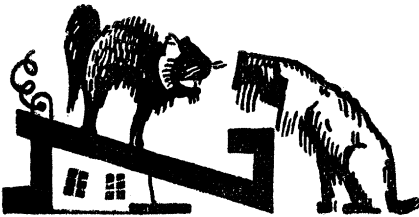
אויסגעשפיגן די קאַץ און אַוועק. פון דעמאָלט אָן,

אַז די קאַץ באַגעגנט זיך מיטן הונט, טוט זי אים אַ

שפּיי אין פּאַנעם: „טפּו, אַ גליק נאַרײַעט! טפּו אַף

דיר און אַף דיין באַלעבאַסטע! טפּו ווּוּ!“

דער הונט און די קאץ

ז אַ קאץ באַגעגנט
זיך מיט אַ הונט, טוט זי זיך אַ שטעל אָפּ, אַ צי
אויס, קוקט אים גלייך אין די אויגן און מאַכט:
„ט ט פ פ ר ו!“

פאַרוואָס?

וועגן דעם אַסאַך מייַסעלעך דערציילט מען אָף
דער וועלט. דרייַ פון זיי האָב איך געהערט:

איינס אין פוילן,

איינס אין רייסן,

איינס אין ליטע.

האָב איך שוין אַמאָל צוויי דערציילט.

איינס אַ יינגעלע אַ ווילן,

איינס אַ מיידעלע אַ ווייסן.

איין דערצייל איך היינט דאָס דריטע!

הערט!

אַמאָל האָט אַ גרויסע טשאַטע הינט אַנגעטראָפּן
דעם הינטשלעגער ערגעץ אין אַ העק, אין אַ פאַרוואָרפּן

ווינקל, און דער הינטשלעגער איז גראָד דעמאָלט
געווען מיט ליידיקע הענט, אָן אַ שטעקן, אָן אַ שטריק.
די הינט אים נאָר דערשמעקט, האָבן זיי זיך
דאָפּטאָם אַ לאָז געטון נאָך אים מיט אַ געביל, אַ
האַוקערייַ, אַ געזעמל :

„ווי? ווי? ווי? ווי? ווי איז ער?“

„וועלכער? וועלכער?“

„דער אַזוינער! דער אַזעלכער!“

„לאָמיר אים צערייסן!“

„ווי? ווי? ווי? ווי איז ער?“

„דער רעצייעך?“

„רויטער גאַזלען? בייזער רועך?“

„לאָמיר אים צעבייסן!“

און אוי, אַז מע טוט אים אַ נעם! אַז מע רייסט,
מע ציפט פון אַלע זייטן! די ביינער אים שיר ניט
צעטראָגן!

„כ׳וועל שוין מער נישט! כ׳וועל שוין מער ניט!“

שרייט דער הינטשלעגער.

„ער וועט שוין מער נישט! איר הערט? גלייבט

אים ניט דעם הולטיי!“ האַוקעט אַן אַלטער קיילעוו

און בייסט אָפּ דעם הינטשלעגער אַ שטיק ליטקע.

„געוואַלד! וואָס ווילט איר, קלאַווים! אַז איך

זאָג: שוין! מער נישט!“ וויינט דער הינטשלעגער

און שרייט ניט מיט זיין קאַל. דערווייל פאַלט ער אָף

אַ סייכל: כאַפט אַראָפּ פון די לענדן דעם לעדערנעם

רימעט.

דערזען אַ רימעט, ווערן די הינט שוין ווייכער
און מע רעדט אנדערע ווערטער :
„ער וועט שוין מער נישט! .. פאַרוואָס זאָלן
מיר דיר גלייבן ? עפשער אָפן וואָרט ? בײַ הינט גייט
ניט אָן קיין וואָרט ! אַ הונט גלייבט ניט אָפן וואָרט !
נישט קיין הונט און נישט קיין מענטשן ; אַ מענטשן

אױאַדע נישט ! שווער זיך ! הינט האָבן ליב מע זאָל
זיך פאַר זיי שווערן !
„שווערן ! יאָ, יאָ, זאָל ער שווערן !
„ניין ! אַ שריפט זאָל ער אונדז אַרויסגעבן, אַ
קסאָו !
„אַ קסאָו מיט אַ כסימע !“

העלפט ניט. ניטאָ קיין ברירע. ער איינער
צווישן אַזיפיל הינט. געמוזט נעבעך דער הינט-
שלעגער אַרויסגעבן די הינט אַ קסאָו מיט אַ כסימע,

אז פון היינט אָן רירט ער קיין הונט מער נישט אָן.
 וועמען-זשע גיט מען דאָס קסאָו צו באַהאַלטן?
 דער פרומער קאַץ.
 שפּרינגט די קאַץ אָפּן דאָך, לאָזט אַראָפּ דאָס

קסאָו אין קוימען, ווערט דאָס קסאָו פאַרברענט.
 און דער דאָך איז געווען - אַף צולעהאַכעס -
 דאָווקע איבערן הינטשלעגערס שטוב.
 האָט דער הינטשלעגער געזען וואָס די פרומע
 קאַץ האָט געטון, האָט ער איר אַ פעט שטיקל פלייש
 צוגעוואָרפן און אליין פאַר פרייד אַ פלאַש בראָנפן
 געטון אַ גאַרגל אויס, אַ האַמענטאַש פאַרביסן, דעם

גראָבן שטעקן גענומען און אוועק צו די הינט. צו
 די הינט שפּאַנט ער, אַ לידעלע זינגט ער זיך אונטער :
 אַלצדינג רויך פון קוימען,
 אַלצדינג רויך און אַש!
 פּרעגט דעם קיניג שלוימען,
 פּרעגט די פּולע פּלאַש!
 גיי איך מיר אין שענקל,
 גערגעלע איך וואַש,
 לויף צום פּעטער יענקל
 כאַפּ אַ האַמענטאַש.

דערזען די הינט האַמען גייט, דער גאַזלען מיטן
 גראָבן שטעקן, לויפט מען צו דער קאַץ :
 „דאָס קסאַוו ! ! געוואַלד ! וווּ איז דאָס קסאַוו ?
 וווּ ? וווּ ?“

טוט זיך די פּרומע קאַץ אַ צי אויס ווי לאַנג
 זי איז, קוקט די הינט גלייך אין די אויגן און
 שפייט אין פאַנעם.

„ט ט ט פּ פּ פּ ! ! דאָס קסאַוו ? וואָס קסאַוו ? .. ווען
 קסאַוו ? אַף מיינע סאַנעמס קעפּ ! ט ט ט פּ פּ פּ ! !“

*

פון דעמאָלט אָן, אז אַ הונט באַגעגנט זיך מיט
 אַ קאַץ, טוט ער באַלד אַ פּרעג :
 „דאָס קסאַוו ? ! קסאַ-אַ-אַ-וו ? !“
 און די קאַץ גלאַצט אַף אים אויס די גרינע,
 פּרומע אויגן און ענפּערט :
 „ט ט ט פּ פּ פּ ! אַ זלידנע ! טשעפּעט זיך ! וואָס
 וויל ער פון מיר האַבן ? ! ט ט ט פּ פּ פּ ! !“

אַ מייסעלע מיט אַ ציגעלע, אַ וועלפעלע און אַ וואָלף

א. דאָס וועלפעלע גייט אין שול אַרײַן.

איו געווען אַ וואָלף. האָט דער
וואָלף געהאַט אַ וועלפעלע.
האַט ער דאָס וועלפעלע אין שול אַרײַן געשיקט. האָט
דער לערער דאָס וועלפעלע אַ לידעלע אויסגעלערנט:

אַלעף, בייס, גימל —

פינצטער איז דער הימל ;

דאַלעד, היי, וואָו —

לויפט אַ וועלפעלע צו די שאָף

זאַיען, חעס, טעס —

ניטע, וואָלף, די שאָף ניט עס !

יוד, כאָף, כאָף —

גאַטס ראַכמאַנעס אַף די שאָף !

קומט דאָס וועלפעלע אַהיים פון דער שול,

פרעגט עס דער טאַטע :

„וואָס האָסטו געלערנט, זון ?“

„אַ לידעלע.“

„אַ לידעלע ? לאַמיר עס הערן !“

זינגט דאָס וועלפעלע דאָס לידעלע דעם טאָטן.
שמייכלט דער טאָטע.

„אַ וויל לידעלע!“ זאָגט ער, „איך אויך אַמאָל
אַזוינע לידעלעך געזונגען – קינדווייז.“

די מאַמע דערלאַנגט דעם קינד אָנבײַסן אַ פעט
לונג-און-לעבערל מיט אַ פּופיקל. „נאַ עס“, זאָגט
זי, „מײַן קינד און זאָל דיר וויל באַקומען! זיך
אַנגעהאַרעוועט נעבעך! דעם ערשטן טאָג אין שול
און שוין אַ גאַנץ לידעלע אָף אויסנווייניק! מיר פאַר
דיין קעפעלע!“

און זי קושט איר זון אין קעפעלע.

ב. דאָס ציגעלע אין וואַלד.

פעט בײַנאַכט גײט דער וואַלף אין ווילדן
וואַלד שפּאַצירן. גײט ער, גײט און אונטער

דער נאָז ברומט ער זיך:

אַלעף, אַלעף, אַלעף,

אַלעף, אַלעף, בײַס –

איך אַ לידל ווייס ...

און אַ לידעלע, דעם זונדלס לידעלע, זינגט ער
זיך. בלאַנדזעט אין וואַלד אַ פּיצעלע ציגעלע. פון
דער היים נאָך מיטן ווייסן טאָג פאַרגאַנגען און

איצט שוין פינצטערע נאַכט. זוכט עס אין ליידעניש,
זוכט, אַהין, אַהער, בלאַנדזעט עס — דעם וועג
אַהיים געפינט עס ניט.

ערשט — מע זינגט. שטעלט עס זיך אָפּ, די
אויערלעך שפיצט עס אויף, הערט זיך איין — אַ
לידעלע, אַ לידעלע זינגט מען! אַזאַ האַרציק לידעלע:

זאַיען, חעס, טעס —

ניטע, וואָלף, די שאַף ניט עס!

יוד, פּאָף, כאָף —

גאַטס ראַכמאַנעס אַף די שאַף!

טראַכט זיך דאָס ציגעלע: ווער זינגט עס אַזאַ
גוט און פרום לידעלע — אַ גוטער און פרומער.
גיט עס, דאָס ציגעלע, נענטער נאָכן קאָל גייט
עס — צום וואָלף גייט עס צו; די הערנערלעך צו
דרערד בייגט עס, מיטן רעכטן פיסעלע דריי מאָל
שאַרט עס, ווי די מאַמע געלערנט, און סע זאָגט:
„גוטנאָונט!“

„גוטנאָונט, גוט יאָר! וואָס וויל אַ באַכערל
זאָגן?“

„קען איך ניט ביי אַיך איבערנעכטיקן? כ׳האַב
פאַרבלאַנדזעט.“

„אַ שײלע דאָס איז!“ זאָגט דער וואָלף, „אַפילע
זאָלסט ניט וועלן מוזטו ביי מיר איבערנעכטיקן! ווי
קען מען דען אַזאַ וועווריקל ווי דו לאָזן ביינאַכט
אַליין אין וואַלד בלאַנדזען?“

„א שיינעם דאנק!“ זאָגט דאָס ציגעלע, „ווי
ווינט איר? ווייט פונדאנען? איך בין אזוי מיד!“
„נישקאַשע ניט, איך וועל דיך טראָגן!“ זאָגט
דער וואָלף.

„אָף די פלייצעס?“ פּרעגט דאָס ציגעלע.
„וואָס גאָר אָף די פלייצעס, נאַריש קינד וואָס
דו ביסט! פון די פלייצעס קענסטו דאָך, כאָלילע,
נאָך אַראָפּפאַלן, די הערנערלעך צעברעכן.“
„ווי-זשע דען?“

„אין בויך!“ זאָגט דער וואָלף, „ביי מיר אין
בויך וועל איך דיך טראָגן!“

„אין בויך?“ דערפרייט זיך דאָס ציגעלע, „אין
בויך ווי די מאַמע? די מאַמע זאָגט: איידער מיך
געבוירן, זי מיך אין בויך געטראָגן; אינערגעץ ניט
אזוי גוט ווי ביי אַ מאַמען אין בויך.“
„אזוי די מאַמע דיר דערציילט?“

„יא, די מאַמע!“

„ע, ביי מיר אין בויך אַביסעלע בעסער —
וועסט שוין זען. דיר זיך ניט גלוסטן אַרויסצוגיין.
נא, קריך!“ זאָגט דער וואָלף און עפנט ברייט דאָס
מויל. „קריך“, זאָגט ער, „נאָר פאַמעלעך, זאָלסט מיט
די קאַפעטקעלעך די ציין מיר ניט אויסשלאָגן — דו
שקאַץ איינער וואָס דו ביסט!“

לאָזן מיר דעם וואָלף שטיין און וואַרטן, זאָל
ער וואַרטן ביז דאָס ציגעלע אַליין צו אים אין פּיסק,
אין אַפענעם קריכן; נישקאַשע ניט, ער מעג אַביסעלע

וואַרטן, און מיר וועלן דערווייל צום אַלטן אייכנ-
בוים גיין.

דער אַלטער אייכנבוים, וואָס איז ער אַזוינס ?

א הויכער, אַ ברייטער,

אינמיטן וואַלד שטייט ער ;

פונדרויסן ווי קויל

און אינעווייניק הויל.

און ווער ווינט אין אַלטן אייכנבוים ? די רויטע

אַלעפלעך. ווער-זשע זענען אַזוינס די רויטע אַלעפלעך ?

וועל איך אייך דערציילן.

ג. די רויטע אַלעפלעך.

ף דער וועלט שרעטעלעך פיצעלעך

פאַראַן ; אַזוינע פיציקעלעך ווי די יודעלעך וואָס אין

ביכעלעך אין קליינע. און רויטינקע ווי פייער זענען זיי, די

שרעטעלעך. וויאָזוי-זשע רופט מען זיי ? רויטע יידעלעך.

האַבן זיי, די רויטע יידעלעך, קליינע רויטע פערדעלעך.

כאַפן זיך די רויטע יידעלעך אָף די רויטע פערדעלעך

אַרויף און, שטייענדיק, ווי פלינקע רייטערלעך אָף

די פערדעלעך זיי פליען. און אַז די יידעלעך אָף די

פערדעלעך שטייענדיק פליען, איז דעמאָלט פונדער-

ווייטנס די רויטע יידעלעך אינאיינעם מיט די רויטע

פערדעלעך, ווי רויטע אַלעפלעך זענען זיי אויס.

אָט דאָס זענען זיי, די רויטע אַלעפלעך; די
רויטע אַלעפלעך, וואָס אין אַלטן, אין הוילן אייכנבוים,
אינמיטן וואָלד אין ווילדן וווינען זיי.

איז דער וואָלף פאַרביי דעם אַלטן אייכנבוים
געגאַנגען און געברומט:

אַלעף, אַלעף, אַלעף,

אַלעף, אַלעף, ביים...

זאָגט איין אַלעפל צום צווייטן: „זע נאָר, מע
רופט“. און אַרויס אינדרויסן איז עס זען ווער סע
רופט.

זעט דאָס רויטע רייטערל: דער וואָלף גייט און
אַ לידעלע זינגט ער זיך. געפעלט אים, דעם רייטערל;
דעם וואָלפס לידעלע געפעלט אים. אויסלערנען וויל
עס זיך — פאַרט עס נאָך; דעם וואָלף פוסטריט
פאַרט עס נאָך. דער וואָלף זינגט, דאָס רייטערל
זינגט אונטער.

פלוצים — אַ ציגעלע!

„גוטנאָונט!“

„גוט יאָר!“

„קען איך ניט ביי אייך איבערנעכטיקן?“

„אַך, פאַרוואָס ניט? קריך צו מיר אין בויה!..“

און דער וואָלף עפנט אַ פּיסק.

זעט דאָס רויטע יידעלע, ס'איז שלעכט: דאָס

ציגעלע צום וואָלף אין בויה אַריין קריכט — טוט

דאָס רויטע יידעלע אַ געשריי:

„געוואָלד, אַנטלויף!“ דערשרעקט זיך דאָס
ציגעלע, די פיטעלעך אָף די פלייצעס כאַפּט עס און –
צוואַליאַם-צוואַליאַם!

ווייל דער וואָלף נאָכלויפן, באַלד דאָס יידעלע
פונעם פּערדעלע אַ שפרונג און – גלייַך צום וואָלף
אין אויג אַרײַן.

נעמט דער וואָלף טאַנצן; אָף איין אָרט טענצלט
ער זיך און ער זאָגט:

טפו, טפו, טפו!

ווינטעלע, ווינטעלע,

טרייב אַרויס פון אויג דאָס פינטעלע!

דער וואָלף אָף איין אָרט טענצלט זיך און דאָס
ציגעלע לויפט, אַרונטער קוקט עס ניט. לויפט עס,
לויפט עס, ביז סע קומט פון ווילדן וואַלד אַרויס;
פון ווילדן וואַלד אַרויס, אָף גלייַכן וועג אַרויף; אָף
גלייַכן וועג אַרויף – איבער קרומען בריקעלע
געשפרונגען, איבער טיפן טייכעלע געשוומען, צו
דער מאַמעשי געקומען.

פרעגט די מאַמעשי:

„ווי ביסטו געווען?“

„אין ווילדן וואַלד.“

„וואָס האָסטו געזען?“

„גרינע בלעטער.“

„און וואָס נאָך?“

„אַ פּרוּמען פעטער.“

„וואָס האָט ער געטון?“

„מיטן צינגעלע געקלונגען —
אַ לידעלע געזונגען.“
„סאַראַ לידעלע?“
„זאַיען, חעס, טעס —
ניטע, וואַלף, די שאַף ניט עס! ..“
„אַזאַ גוטער! אַזאַ ווילער! פאַרוואָס צו גאַסט
אים ניט גערופן?“

„פאַרן שרעטעלע דערשראַקן.“
„סאַראַ שרעטעלע?“
„פונעם פּייער-רויטן שטעטעלע.
ס'האַט ווי פּייער רויטע לאַקן,
אַף די פּיסלעך שייך-און-זאַקן,
אַפן קאַפּ אַ רויטע פעס;
טוט עס מיט דער באַרד אַ טרעס,
שפּרינגט אַרויס פון איר אַן אַלעף,
פון דער אַלעף ווערט אַ כאַלעף,
אוי, אַ כאַלעף מיט צוויי קלינגען!
נעמט ער אינדערלופטן שפּרינגען
און ער שניידט אַף לינקס, אַף רעכט.
האַב געזען איך, אַז ס'איז שלעכט —
און געפאַלן אַף אַן אייצע:
גייך געכאַפט די פּיס אַף פּלייצע
און געלאַפּן, און געלאַפּן —
צו דער מאַמען איך געטראַפּן.“
„טפו! טפו! טפו!“ שפּייט די מאַמע אויס; איר
קינדעלע באַלעקט זי, אין וויגעלע דאָס לייגט זי,

מיטן פעלצעלע פארדעקט זי, שלעפט עס איין און
זינגט אים צו.

שלאָף, מיין טייער ציגעלע!
לעבן דיין קליין וויגעלע
שטייט אַ הערש מיט הערנער קרומע,
און דאָס פעטערל דאָס פרומע;
ביז גאַנצפרי פאַרבייבן זיי,
שרעטעלעך פאַרטרייבן זיי,
פון די שטאַלן, פון די שטיבער,
אין די היילן, אין די גריבער,
אין די ווייטע פוסטע שטעט
וון קיין פיסעלע ניט טרעט,
וון קיין גרעזעלע ניט גרינט,
וון קיין וואַסערל ניט רינט.
שלאָף מיין פיצעלע, מיין קינד!
שלאָפט איין דאָס ציגעלע — שאַ, שטיל.
דערפאַר מאַרגן, אַז סע וועט זיך אויפכאַפן געזונט
און שטאַרק און פריילעך, וואָס זיך אים געכאַלעמט,
וועט עס אייך דערציילן. ש-ש!..

**ד. נאך א לידעלע וואס די מאמע
פארוויגט מיט אים דאס ציגעלע.**

לעף, ביים, גימל —
אַף מיין זון אַ זיסער דרימל;
דאַלעד, היי, וואָור —
אַף מיין זון אַ זיסער שלאָף;

זאיען, חעס, טעס -
 טאג און נאכט איז א מעסלעס ;
 יוד, כאָף, כאָף -
 קומט די נאכט, קומט אָן דער שלאָף ;
 לאַמעד, מעם, נון -
 קומט דער טאָג, גייט אויף די זון ;
 סאַמעך, עיען, פיי -
 טוט דאָס הענדעלע אַ קריי ;
 פיי, צאָדיק, קוף -
 צו דער אַרבעט טוט אַ רוף ;
 רייש, שין, תאָוו -
 שלאָף, מיין כאיעס, שלאָף !

ה. דעם ציגעלעס כאַלעם.

ומט גאַנצפרי,
 זינגען פייגעלעך : „פי-פי“ ;
 „זוּזי, זוּזי“, זינגט אַ פליגעלע -
 כאַפּט זיך אויף דאָס ציגעלע.
 סע כאַפּט זיך אויף און סע שפּרינגט און סע
 שרייט :
 „מע, זוּזי ! וווּ ביסטו, זוּזי ? מע !“
 „וואָס איז מיט דיר, קינד ?“ פרעגט אים די
 מאַמע.
 „זוּזי - וווּ איז ער ? האָסט ניט געזען זוּזין ?“
 „וואָס פאַר אַ זוּזי ?“

„זווי — דער וואָס דאָס רויטע פּאַסטעכל אים
אַפגעבראַטן.“

„ניט דאָ געדאַכט! ניט היינט געדאַכט! אַלע
בייזע כאַלוימעס, אַף אַלע פּוסטע פעלדער, אַף אַלע
וויסטע וועלדער!“ זאָגט די מאַמע און דעם שלאָף
פון איר קינדס אייגעלעך מיט דער צונג לעקט זי
אויס.

ווערט דעם ציגעלע אין די אייגעלעך ליכטיק,
שפּרינגט עס אונטער לעבעדיק און פּריילעך, און
סע מעקעט:

„מאַ-מע, מאַ-מע-ניו, האָב איך געזען! . .“

„וואָס? וואָס געזען? דערצייל, קינד, דערצייל!“
זאָגט די מאַמע און זי הויערט אַפן גראָז.

„דעם פעטער! געזען דעם פעטער!“ שרייט דאָס
ציגעלע אונטערטאַנצנדיק, און לעבן דער מאַמען
לייגט זיך עס.

„דעם פעטער? דעם גוטן פּרוּמען פעטער?“

„יאָ!“

„נו?“

„דער פעטער מיך געפרעגט: ציגעלע-מיגעלע,
ווילסט צו מיר?“

„וואָס-זשע דו געזאָגט אים?“

„געזאָגט: יאָ, איך וויל.“

„נו?“

„געזאָגט דער פעטער: לויפן קענסטו? זאָג
איך: יאָ, אַפּילע שפּרינגען. זאָגט דער פעטער:

לויף מיר נאך! לויפט דער פעטער פארויס און
איך נאך און נאך. טוען מיך די פיסעלעך וויי, שריי
איך: פעטער, פעטערל, איך קען ניט — די פיסעלעך
ברעכן! זאגט דאס פעטערל: איך וועל דיר טראגן!
פרעג איך: אף די פלייצעס? זאגט ער: וועסט
אַראַפּפאלן, די הערנערלעך צעברעכן! פרעג איך:
ווי-זשע דען וועסטו מיך טראַגן? זאגט ער: אין בויך.
"אף מיינע סאַנימס קעפּ!" טוט זיך די מאַמע
אַ כאַפּ, וואָס רעדסטו? אין בויך גאָר? ווער טראַגט
עס אין בויך?"

"אזוי?" זאגט דאָס ציגעלע, "און דו ניט געטראַגן
דען אין בויך מיך? שוין פאַרגעסן? אויך אין בויך
געטראַגן מיך!"

"איך, אַ מאַמע — אַ מאַמע איז עפעס אַנדערש!"
"און דאָס פעטערל זאגט, ביי אים אין בויך
נאך בעסער."

"בעסער ווי ביי דער מאַמען אין בויך, נאַריש
קינד! נו, דערצייל שוין, דערצייל! ביסטו עפשער
צום פעטער אין בויך געקראַכן?"

"געקראַכן!" זאגט דאָס ציגעלע, "דאָס פעטערל אַ
עפן אויף דאָס מויל, און איך — אַ שפרונג, אַ שפרונג!
און אַריין!"

"ניט די נאַכט, ניט יענע נאַכט", שרייט די
מאַמע אויס, "אף האַרטע שטיינער! אף הינטישע
ביינער! נו, וואָס-זשע... וואָס-זשע איז געווען?
לאַמיך שוין הערן!"

„אז דו שלאָגסט מיר אַלעמאַל איבער!“ ברויגעסט זיך דאָס ציגעלע, „כ'האַב ניט ליב אז מע שלאָגט מיר איבער.“

„מע-מע-מע! מיין צוציקל אַ מוציקל געוואָרן! שלאָג אים ניט איבער! האָסטו געזען! דו וועווריק איינער! די מאַמע שלאָגט דיר איבער? געפעלט דיר ניט? שטייט דיר ניט אָן? נו, איז ניט, איז ניט איבערגעשלאָגן! אָבער דורכשלאָגן מעג אַ מאַמע? אַט אַזוי-אַ דורכשלאָגן מיט די הערנערלעך מעג איך?“ זאָגט די מאַמע און זי דוצקעט קלוימערשט איר ציגעלע מיט די הערנער, אַזש צו קיצלען הייבט אים אָן.

„שוין, שוין!“ בעט זיך דאָס ציגעלע און קייקלט זיך פאַר געלעכטער, „איך וועל שוין דערציילן! איך דערצייל! .. טו איך אַ שפרונג צום פעטער אין ..“ „דאָס האָב איך שוין געהערט“, לאַזט אים די מאַמע ניט אויסרעדן, „ווייטער! דערצייל וואָס ווייטער געווען!“

„קום איך אַרײַן“, זאָגט דאָס ציגעלע, „אין בויד - אוי, אַ בויד! אַ לאַנקע, אַ גאַנצע לאַנקע! אַף דער לאַנקע - שעפעלעך; שעפעלעך פאַסען זיך, און לעמעלעך, און ציגעלעך - אַסאַך, אַסאַך. און אַלע אַזוינע קליינינקע, אַזוינע פיצקעלעך ווי די היישעריקלעך. צעלאַך איך זיך; פרעגט מיך אַ ציגעלע: וואָס לאַכסטו? זאָג איך: אַז איר זענט אַזוינע פיצקעלעך! אַף מיין לעבן! זינט איך לעב, האָב איך נאָך אַזוינע פיצקעלעך ניט געזען. זאָגן זיי: אַזוי!“

דו ביסט דען גרעסער ? אנו לאַמיר זיך צומעסטן !
מעסט איך זיך צו — אוי-וויי, איך בין א היישעריק !
„א היישעריקל ?“

„ניין ניט קיין היישעריקל — א ציגעלע, אָבער אַ
קליינס אַזאַ — אַ היישעריקל !“ זאָג איך : אָבער
ערשט בין איך דאָך אַ גרויסער געווען, גרעסער פון
איין ! זאָגן זיי : מיר אויך גרויסע געווען אַמאָל,
איידער דורכן פעטערס ביינערדיקע פלויטן מיר זענען
דורכגעגאַנגען. ווער דורכן פעטערס ביינערדיקע
פלויטן ער גייט דורך, ווערט ער קליין ווי מיר.
נאָך גוט וואָס קיין קאַטשקעלעך ניט געוואָרן ווי
זווי. פרעג איך : ווער איז זווי ? זאָגן זיי : קום,
וועסטו זעען. נעמט מען לויפן. לויף איך אויך. לויפן
מיר, לויפן מיר, זע איך : אַ טייכעלע, אַ רויט טייכעלע ;
אין טייכעלע אַ קאַטשקעלע שווימט, אַ פיצעלע אַזאַ,
ווי אַ זומערפייגעלע. זאָגן די ציגעלעך : זעסט, דאָס
איז זווי ! אויך אַ ציגעלע געווען, אַ קלוגס, אַ
פריילעכס און אַ שיינס ; אַ קלאָרס אַזאַ — ווייס ווי
דער מאַמעס מילעך. אַלע מיר עס ליב געהאַט ! ווי
דאָס לעבן ! איינמאָל ביינאַכט, זווי כאַפט זיך אויף
און וויינט : מע-מע, איך וויל אַהיים ; צו דער
מאַמען וויל איך, מע-ע ! אַזוי געמעקעט, אַזוי געוויינט
— אַזש אַלע אויגן פון דער נאַכט זיך צעוויינט,
טרערן אַף אַלע גרעזעלעך געפאַלן ; די נאַכט געוויינט,
זווי געוויינט און אַלע ציגעלעך געוויינט : מע-ע,
מיר בענקען ! מע-ע, מיר ווילן אַהיים ! מע-ע !
קומט דאָס פאַסטעכל צולויפן, דאָס פאַסטעכל מיטן

לאנגן בערדעלע, מיטן געלן טאַרבעלע, מיטן גראָבן שטעקעלע, דאָס פּאַסטעכל דאָס רויטע. אוי, האָבן די ציגעלעך פאַר אים מוירע! וויי, אַז ער האָט געטון אַ הויק: וואָס פאַר אַ מעקען, וואָס? .. שטומט כאַזיירי! אַלע ציגעלעך אַנטשוויגן געוואָרן, שאַ! נאָר איין זויזי ניט ער שווייגט; דאָס פּאַסטעכל שרייט, שאַ! און זויזי — מע! און מע! כאַפט עס, דאָס פּאַסטעכל, און מיטן גראָבן שטעקעלע זוזין איבערן קעפעלע איינס און צוויי. טוט פון זוזיס קעפעלע דאָס רויטע וואַסערל אַ שפּריץ, ווערט פון וואַסערל אַ טייכעלע אַ רויטס, און זויזי — אַ קאַטשקעלע ווערט; שווימט דאָס ווייסע קאַטשקעלע אין רויטן טייכעלע.

„טפו! טפו! טפו!“ שפייט אויס די מאַמע, „צו אַלדי בייזע הינט, צום ווילדן ווינט און ניט צו מיין קינד!“

„הער-זשע, מאַמע, הער! .. זאָגט דאָס ציגעלע, ווי מיר שטיין אַזוי — דאָס פּאַסטעכל גייט, דאָס פּאַסטעכל מיטן טאַרבעלע, מיטן שטעקעלע און אַ הינטעלע לויפט אים נאָך — אַ שוואַרץ הינטעלע, אַ קליינס ווי אַ מייזעלע, נאָר אַ בייזס אַזאַ; ס'רויטע צינגעלע פונעם מויל אַרויס הענגט אים, און די אייגעלעך, ווי ביי דער קאַץ ביינאַכט זיי ברענען, יאַ-יאַ! פאַלן מיר צו דרערד. לייגן מיר זיך אויס — שאַ שטיל, ניטאָ אונדז. ערשט — דאָס פּאַסטעכל די רויטע אייגעלעך סע קערט איבער, דערנאָך מיטן גראָבן שטעקעלע אַ קלאַפּ טוט עס און אַ געשריי: אַלעף! קומט צו פליען אַן אַלעף

און אף דער ערד זי שטעלט זיך; טוט עס נאָכאַמאָל מיטן שטעקן אַ קלאַפּ, נאָכאַמאָל אַ געשריי: „אַלעף! — נאָכאַמאָל אַן אַלעף פּליט, שטעלט זיך אויך אַנידער. קעגן יענער אַלעף שטעלט זי זיך: אַלעף קעגן אַלעף. נאָכאַמאָל דאָס פּאַסטעכל אַ געשריי: „לאַנגע נון!“ קומט צופּליען אַ לאַנגע נון, אַף ביידע אַלעפּן זי שטרעקט זיך אויס — אַפּן ערשטן אַלעפּל דאָס קעפּעלע, אַפּן אַנדערן די פּיסעלעך; איז דאָס ווי בייַם האַלצהעקער: אַ דרענגעלע האַלץ, אַף אונטערשטעלערלעך צוויי. שרייט דאָס פּאַסטעכל ווידער: „זאָיען!“ פּליט אַ זאָיען. כאַפּט דאָס פּאַסטעכל די זאָיען בייַם קעפּעלע אָן, פּון דער זאָיען אַ זעגעלע ווערט; נעמט דאָס פּאַסטעכל און מיטן זעגעלע דאָס דרענגעלע האַלץ זעגט עס. דינע שייטעלעך אַנגעזעגט, לייגט ער צונויף זיי — ווערט אַ פּיערל. דערנאָך דאָס פּאַסטעכל צום טייכעלע צום רויטן אַ שפרונג, זווין אַ כאַפּ און אַפּן פּיערל אַ וואָרף. אוי, האַט זוי געשריגן: „מאַמע! מאַמע!“ און מיר אזוי געוויינט! נאָר, מע — מוירע געהאַט צו שרייען.“

„שריייען?“ זאָגט די מאַמע, „שריייען?“

שריייען זאָלן זיך די וועלף

פּון גרויס ביז קליין —

ווער אַפּן קעפּעלע,

ווער אַף די ציין!

זאָג, מיין קינד, אַמיין!

„אַמיין!“ זאָגט דאָס ציגעלע און דערציילט

וויטער, „דאָס פּאַסטעכל אַ געשריי: „חעס!“ — אַ

בענקעלע פליט ; א בענקעלע א קליינס אָף פיסעלעך
צוויי ווי אַ חעס ; לעבן פייערל שטעלט זיך עס ;
זעצט זיך דאָס פאַסטעכל אָפן בענקעלע אַנידער,
נעמט דאָס ליולקע-ציבעקל אַרויס, פאַררייכערט, און
זינגט זיך אַ לידעלע :

אָפן פייערל, אָפן פייערל
בראָט איך מיר אַ קאַטשקעלע ;
עסן וועל איך דאָס אַליין,
ווייב און קינד - אַ מאַטשקעלע !

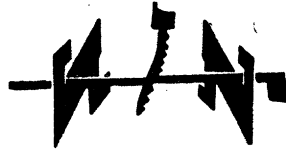
„וואָס-זשע טוט ציגעלע-מיגעלע ? רוק איך זיך
אונטער שטיל-שטיל, דאָס זעגעלע כאַפּ איך, און
פונעם חעסעלע אַ הייעלע מאַך איך ; פאַלט דאָס
בענקעלע אום, קערט זיך דאָס פאַסטעכל איבער -
פאַלט אַריין אין טייכעלע ; טוט דאָס טייכעלע אַ
שפּריץ, לעשט דאָס פייערל אויס. כאַפּט זיך דאָס
קאַטשקעלע אויף ; קומט אַ ווינטעלע, טוט אַ בלאָז,
בלאָזט די פאַרסמאַלעטע פעדערלעך אַראָפּ. זוזי פון
די פעדערלעך אַרויס : אויס קאַטשקעלע - ווידער אַ
ציגעלע. שריי איך : „זוזי, אַנטלויף ! לאַמיר אַנטלויפן ! ..“
לויפן מיר ביידע - איך און זוזי - איך פאַרויס,
זוזי נאָך. קומען מיר צו בינערדיקע פּלויטן - סטאַפּ !
איך מיט די הערנערלעך אַ קלאַפּ, די פּלויטן צעברעך
איך און צוואַליאַם-צוואַליאַם. קום איך אַהיים, טו אַ
קוק - ניטאָ זוזי. שריי איך :

„זוזי, זוזי, וווּ ביסטו ? .. מאַמע, וווּ איז זוזי ?“

„אַהיימגעלאָפן !“

„אַהיים ? צו דער מאַמען ?“

„נו, פאַרשטייט זיך! אז אַזוי האָט ער געבענקט!
זאָגט די מאַמע, און צום האַרץ איר זונדעלע טוליעט
זי. „אַזאַ מאַזיקל, אַזאַ ברען!“ שמייכלט זי, „דאָס
זעגעלע אַ כאַפּ, איינס־צוויי פון דער חעס אַ היי און
דאָס פאַסטעכל אין טיַך אַרײַן – כליאַפּ... נו, צי
וואָלטן דאָס געקענט די אַלטע שאַף?“
און זי פאַרגעסט גאָר – איר ציגעלע אויך
געקענט דאָס נאָר בײַנאַכט אין שלאָף.

מיכעלע

מיטן ביכעלע

א

יכעלע

עפנט אויף דאָס ביכעלע
און זי זאָגט צום טעקעלע:

„ברעקעלע,

ווערסט אינמיטן שטוב די וואָך
פונקט אַ יאָר מיט עפעס נאָך.
דאַרפסט שוין לערנען, בובי, ווייס:
דאָס אַן אַלעף, דאָס אַ בייס!
קוק אַהערצו, זע נאָר דאָ:
קאַמען אַלעף - אַ.
וועסט געדענקען, יאָ?
בובי, פע, דו קוקסט אַרויס!
ניטע, טאַכטער, הער מיך אויס:
זעסט אַדאָס אַ ווי אַ שטעקעלע?
ס'איז אַ וואָו! געדענק-זשע, ברעקעלע!
און אַ נון איז ווי אַ זעקעלע,
און אַ גימל ווי אַ שיכעלע.
גיב אַ קוש אין ביכעלע!

אז דו וועסט געדענקען -
 איך אן עפעלע דיר שענקען.
 איצט גענוג, בובי! דו אביסעלע שפילן גיין,
 איך דערוויל אין שטיבעלע צוראָמען.
 לאַזט מיכעלע בובין אָפּ און נעמט זיך איר
 מעבל אין שטיבעלע אויסשטעלן: דאָס קיילעכדיקע
 טישעלע מיט די בענקעלעך, דאָס בעטעלע, דאָס
 קאַמאָדעלע און דעם קלאַוויר - אַלע זאַכן אזוי
 קונציק, אזוי שיין ווי עמעסע טאַקע. און אַלצדינג
 מיט אייגענע הענטעלעך מיכעלע אויסגעאַרבעט אין
 קינדערגאַרטן. נאָכדעם מיכעלע די אַרבעלעך פאַר-
 קאַטשעט זי, נעמט דאָס באַלקעלע און בויסט העמדעלעך
 און קליידעלעך שטעלט זי זיך וואַשן. איבערגעוואַשן,
 ציט זי אַף צוויי קליינע סלופיקלעך א שטריקעלע
 אויס, אַפן שטריקעלע דאָס וועט אַף צו טרוקענען
 הענגט זי. אויסגעהאַנגען, ווידער בובין צום לערנען
 נעמט זי. עפנט דאָס ביכעלע און זאַגט:

„געדענק-זשע, בובי:
 צאָדיק - ציגעלע,
 קוף - קריגעלע,

רייש - רעקעלע,
שין - שטעקעלע,
תאָו - גיי שלאָף!

ציט מיכעלע פון בובין דאָס קליידעלע אַראָפּ,
טוט איר די שיך-און-זעקעלעך אויס, לייגט זי אין
וויגעלע אַרײַן, דעקט זי אײַן, וויגט דאָס וויגעלע
און זינגט :

אונטער בוביס וויגעלע
שטייט אַ קלאָר-ווייס ציגעלע,
ס'ציגעלע איז געפאָרן האַנדלען
ראָזשינקעס מיט מאַנדלען,
און בובי איז געפאָרן
קויפן לאַנגע יאָרן.
לאַנגע יאָרן וווּ פאַרקויפט מען ?
צום דעם שמיד רעב זוסיע לויפט מען,
האַט ער הערשעלעך אַ פאַר :
איינס איז ווייס און איינס איז קלאָר
און זיי שמידן לאַנגע יאָר.

פאַרמאַכט בובי די אייגעלעך - ווערט אַנטשלאָפן ;
כאַלעמט זיך איר אַ כאַלעם אַזאַ : בובי לויפט און

לויפט, אָף אַ ווייס סטעזשקעלע לויפט זי, אַ ווייס
 ווי די מילעך וואָס איר מאַמע מיכעלע אַלע פריי-
 מאַרגן טרינקט. (די מאַמע מיכעלע בעט זי, בובין, זי זאָל
 אויך טרינקען. דאָס גלעזעלע צו איר פּיסקעלע טראַגט
 זי צו: „נאַ טרינק, בובי!“ נאָר בובי האַלט דאָס
 פּיסקעלע פאַרשלאָסן. ניט ליב בובי קיין מילעך.
 אָבער קלאָר און ווייס די מילעך, קלאָר און ווייס ווי
 מיכעלעס העמדעלע). לויפט זי, בובי, אָפּן סטעזשקעלע
 אָפּן ווייסן ווי מילעך, אָפּן קלאָרן ווי דאָס העמדעלע
 מיכעלעס. דאָס סטעזשקעלע איז שמאַל, און פירן
 פירט עס אין אַ טאַל. קומט זי, בובי, אין אַ טאַל
 אַראָפּ, שטייט אַ רויטע קוזניצע דאָרט. ביי דער טיר
 פון דער קוזניצע אַ יינגעלע שטייט; אַ יינגעלע מיט
 קוטשערלעך רויטע, אין רויטע שיד-און-זעקעלעך,
 אין אַ בלאַ העמדעלע אָנגעטון, אין שוואַרצע הייזעלעך
 אויסגעפּוצט, מיט אַ שוואַרץ פאַרטעכל אָנגעגערט,
 און אַ גילדן רייפעלע סע בייגט. און אין קוזניצע צוויי
 הערשעלעך שטייען, איינס אַ ווייס און איינס אַ
 קלאָרס, און זיי קלאָפּן; מיט גילדענע העמערלעך
 אָף קרישטאַלענע קאָוואַדלעס קלאָפּן זיי; ניין, ניט
 זיי קלאָפּן, נאָר זיי קלינגען, זיי שפּילן; אַזוי שיין!
 נאָך שענער אַפּילע פּונעם וועקזייגער, וואָס אינדערהיים
 אָפּן שרייבטיש אַלע דריי שאַ אַ מאַרש קלינגט ער
 אויס און נאָכדעם דריי שאַ דורכאַנאַנד אין איין
 באַרימען האַלט ער זיך; איך שפּיל שיין! איך שפּיל
 שיין! איך שפּיל שיין! די הערשעלעך שפּילן; מיט די
 ליכטיקע העמערלעך אָף די קרישטאַלענע קאָוואַדלעס

קלינגען זיי, און פינקעלעך אלערליי ווי זומערפייגעלעך
טאנצן, שפרינגען.

שטייט זי, בובי, פונדערווייטנס, קוקט זיך צו,
הערט זיך איין — פאָרגעסן גאָר נאָך וואָס זי איז
געקומען. פלוצים — דאָס יינגעלע דאָס ליכטיקע צו
איר אַ דריי זיך אויס און טוט אַ פּרעג:
„וואָס ווילסטו עפעס זאָגן, מיידעלע?“
„דאָ וווינט דער שמיד רעב זוסיע?“
„דאָ.“

„ווי-זשע איז ער? קען איך מיט אים רעדן?“
„דו רעדסט דאָך טאַקע מיט אים; דאָס בין איך
דאָך טאַקע דער שמיד רעב זוסיע.“

„זייער אָנגענעם! האָט ניט קיין פאַריבל וואָס
איך שטער אייך — איך הייס בובי, מיין מאַמע הייסט
מיכעלע, מיכעלע די שיינע, די קלוגע; האָט זי מיך
געשיקט צו אייך, לאַנגע יאָר ביי אייך צו קויפן.“
„מיכעלע?“ זאָגט דער שמיד רעב זוסיע, „איך קען
זי. עמעס, אַ שיינע, אַ ווילע, און אַ קלוגע, און אַ
בעריעטע דערצו. אָבער לאַנגע יאָר פאַרקויף איך נאָר
פאַרן גאַניידנעפעלע. האָסטו דאָס גאַניידנעפעלע
געבראַכט?“

„ניין“, זאָגט בובי טרויעריק, „זאָגט מיר וווּ סע
וואַקסט, לויף איך באַלד און ברענג עס.“

„דאָס גאַניידנעפעלע, אין גאַניידן וואַקסט עס!“
זאָגט רעב זוסיע און ער שמייכלט.

„וואָס-זשע הייסט גאַניידן און וווּ איז ער,
דער גאַניידן?“

„קלוגע! ווען איך ווייס ווו, דארף איך דאך
דיך ניט שיקן, גיי אליין איך און איך נעם. דאס איז
דאך די צאָרע, וואָס איך ווייס ניט.“

„אַז דו ווייסט ניט, פּונּוואָנעט-זשע זאָל איך
דאָס וויסן? עפּשער ווייסט דאָס מיכעלע? זי ווייסט
אַזויפיל זאַכן; אַלצדינג ווייסט זי.“

שמיכלט רעב זוסיע: „אַלצדינג, מאָל דיר,
ווייסט זי נאָך ניט; נאָר ווו דער גאַננידן איז, ווייסט
זי. זי איז דאך איצט דאָרטן.“

„אין גאַננידן? פּונּוואָנעט ווייסטו?“

„דאָס הער איך אין קלינגען פון די העמערלעך;
איך פאַרשטיי דאָס לאָשן פון די העמערלעך.“

„גוט!“ שרייט בובי פריילעך, „וועט שוין מיכעלע
דאָס עפעלע אָפּרייסן, וועט עס אַהיימברענגען און
דיר עס שיקן.“

„ניין“, זאָגט רעב זוסיע דער שמיד, „אָפּרייסן
דאָס עפעלע קען ניט מיכעלע.“

„זי קען ניט? פאַרוואָס? אַלצדינג קען זי, די
מאַמע מיכעלע!“

„אַלצדינג עפּשער יאָ און עפּשער ניט, אָבער
דאָס אַוואָדע ניט. מיכעלע – זאָל זי מיר מויכל

זיין – זי איז טאַקע אַ ווילע, אַ שיינע און אַ
קלוגינקע, אָבער רעדן רעדט זי מיר צופיל, און
אָפּרייסן דאָס עפעלע קען נאָר דער וואָס שוויגט.“

„וואָס עמעס איז עמעס“ – טראַכט זיך בובי –
„די מאַמע מיכעלע האָט ליב אַסאַך צו רעדן.“

בובי לָאָזט אַראָפּ דאָס קעפּעלע און טוט אַ
 זיפּץ. און רעב זוסייע, צו דער אַרבעט נעמט ער זיך
 צוריק, דאָס רייפּעלע בייגט ער, און די הערשעלעך
 מיט די העמערלעך קלאָפּן; און בוביס הערצעלע
 קלאָפּט, קלאָפּט מיט זיי מיט. זאָגט בובי: „וואָס וועט
 זיין פונעם שטיין? בעסער וועל איך לויפן און
 שרייען: מיכעלע, מיכעלע! וועט מיכעלע דערהערן,
 וועט זי שרייען: בובי, בובי! וועל איך נאָך מיכעלעס
 קאָל נאָכגיין, ביז איך וועל אין גאַנצן קומען.“

ב

לויפט זי, בובי, ווי אַ שטורעם,
 שלאָגט דער זייגער אָפּן טורעם.

שלאָגט ער זעקס און שלאָגט ער זיבן.
 שלאָג-זשע, זייגער, שלאָג!
 אָפּן ווייסן טאָג
 גאָט אַ בריוועלע געשריבן,

איז געקומען שטילער ווינט,
אויסגעגאסן אים די טינט,
איז געוואָרן נאַכט —
שלאַגט דער זייגער אַכט.

און מיטאַמאָל איז זי צוגעפאלן, די נאַכט;
מיטאַמאָל, גלייך ווי מע וואָלט אין אַ ליכטיקער
שטוב אינמיטן העלן טאָג געטון די לאַדן אַ פאַרהאַק
און — גייט לייגט זיך שלאָפן! ס'הייבט אָן בליצן —
עמיץ אין דער פינצטערניש שוועבעלעך רייבט דאָרט,
וויילן זיך אָבעה די שוועבעלעך ניט צעברענען; אַ
רייב, אַ צינד — און פאַרלאָשן, אַ צינד — און
פאַרלאָשן; פאַרלאָשן און פינצטער.

און בובי אין איין אָטעם זי לויפט; לויפט און
ניט קיין שטעג און ניט קיין וועג זי זעט. אָבער
בעסער אַזוי; בעסער וואָס זי זעט ניט. פאַרוואָס?
אַז ס'איז ליכטיק, קען מען ערשט רעכט בלאַנדזען
אַף פרעמדע וועגן. איר ווייסט ניט דערפון? מע
הייבט זיך אָן צו דרייען אַהין — אַהער, אַהער — אַהין,
טאָמער דאָ, עפשער דאָרט, און צום סאָף — מע
שטייט אַף דעם אייגענעם אָרט! אַנדערש אַז ס'איז
פינצטער: דעמאָלט העלפט ניט קיין זוכן; מע מוז
לויפן, לויפן ווייטער, ווייטער, און גאָרניט פרעגן
און ניט זיך אַרומקוקן — ס'ווייסט מע זעט ניט גאָרניט.
פאַרמאַכט בובי די אייגעלעך און זי זאָגט:
„גוטע נאַכט, שטילע נאַכט, האַרציקע נאַכט! איך
גיב זיך איבער דיר! פיר מיך און פאַרפיר מיך ניט!
פיר מיך און פאַרליר מיך ניט!“

און זי לויפט, לויפט און שרייט: „מיכעלע!
מיכעלע!! מיכעלע!!!“ פלוצים אַ קאַל – מע רופט:
„בובי, בובי!“ בלייבט בובי שטיין, הערט זיך איין –
ניין, ניט מיכעלעס קאַל. לויפט זי ווייטער, הערט
זי ווידער שרייען: „בובי! בובי!“ ווידער בלייבט זי
שטיין, עפנט די אייגעלעך אויף, טוט אַ בליץ אַז זי מוז
פאַרשליסן זיי צוריק. נאָר די אייגעלעך פאַרשלאָסן,
ווידער: „בובי! בובי!“ עפנט זי ווידער די אייגעלעך,
ווידער אַ בליץ, ווידער פאַרשלאָסן, ווידער מע
שרייט – ביז די אייגעלעך צום בליץ זיך צוגעוויינט.
ערשט אַ ווייס ציגעלע, מיט שטראַלנדיקע הערנערלעך,
און פון די הערנערלעך בליצעלעך ליכטיקע סע פליען.
דערשראָקן זיך בובי.

„שרעק זיך ניט, מיידעלע!“ זאָגט דאָס ציגעלע,
„דאָס גאַנצידנפייגעלע רופט.“

„דאָס גאַנצידנפייגעלע? ווו, ווו איז דאָס?“

„אַפן ליכטיקן בוים.“

„און ווו איז דער ליכטיקער בוים?“

„אַף יענער זייט טייך.“

„און דער טייך?“

„אַף יענער זייט באַרג.“

„וויאזוי-זשע קומט מען אַהין?“

„זעץ זיך אַף מיר אַרויף, נעם זיך פאַר מיינע

הערנערלעך אָן!“

זעצט זיך בובי אַפן ציגעלע אַרויף, כאַפט זיך

פאַר די הערנערלעך אָן. טוט דאָס ציגעלע אַ שפרונג

– איז דאָס פון יענער זייט טייך; נאָך אַ שפרונג –

איז דאָס פון יענער זייט באַרג.

A

און פון יענער זייט באַרג איז דאָ אַ גאַרטן ;
 אַ גאַרטן מיט אַ גרויסן פאַרקן אַרומגענומען ; איז
 דער פאַרקן גאַלע דראַטאַרבעט, פון ליכטיקן זילבער-
 דראַט אַלעפלעך אויסגעאַרבעט ; ליכטיקע אַלעפלעך
 — ליכטיקע ווי מיכעלעס אייגעלעך. און דער טויער
 ווי צוויי גילדענע טעסן איז ער, גרויסע טעסן — אַ
 טעס קעגן אַ טעס. און פון אינעווייניק הערט זיך :
 „בובי ! בובי-בי !“
 קלאַפּט דאָס ציגעלע מיט די הערנעלעך אין טויער.

טויער, טויער, טויערל !
 ס'קלאַרע ציגעלע איז דאָ !
 עפן אויף זיך, עפן אויף זיך
 אין אַ שיינער, ריינער שאַ !
 קוים-קוים ווי פאַרכאַלעמט רירן זיך די טויערן.
 וואַרט דאָס ציגעלע, וואַרט, ביז די טויערן ברייט
 צעעפענען זיך. פאַרט עס אַרײַן, דאָס ציגעלע, און
 בובי אָף אים רייטנדיק.

אַרײַנגעקומען, בלייבט דאָס ציגעלע אָפן אָרט
 שטיין; פאַרמאָכן זיך די טויערן הינטער אים.
 פאַמעלעך, פאַמעלעך פאַרמאָכן זיי זיך, פונקט ווי זיי
 האָבן זיך געעפנט; און בובי — בובי, וואָס איר זיס
 פיסקעלע ווי אַך אַ שלעסעלע טאָמיד האַלט זי —
 פלוצים אַ מויל ברייט געעפנט, טאַקע נאָר ווי מיכעלע,
 ווען מיטאַמאָל עפעס אַזוינס דערזעט זי, וואָס זיך איר
 אפילע אין כאַלעם קיינמאָל ניט געדאַכט. און וואָס

אַזוינס בובי דערזען? אַ גאַרטן, און אין גאַרטן —
 ווי אין אַלע גערטנער, בלימעלעך. אָבער וואָס פאַר
 אַ בלימעלעך! ניט קיין בלימעלעך, נאָר אויסיעס

גאַר; יעדעס בלימעלע - אַן אָס, יעדעס אָס - אַ
 בלימעלע; און יעדעס זײַן פאַרב האָט זיך; זײַן
 פאַרב און זײַן גערוך; זײַן גערוך און זײַן קאַל;
 איין פאַרב פון דער אַנדערער ליכטיקער; איין גערוך
 פונעם אַנדערן געשמאַקער; און איין קאַל פונעם אַנדערן
 זיסער. און אויסגעשטעלט זענען זיי די בלימעלעך!
 אזוי אויסגעשטעלט, אַז פון די אויסיעס ווערטער
 ווערן, פון די ווערטער - שורעלעך און פון די
 שורעלעך - לידעלעך. און די לידעלעך זינגען זיך;
 אַליין פון זיך זינגען זיי זיך, די לידעלעך, און
 זינגענדיק שמעקן זיי, און שמעקנדיק אין אַלערליי
 פאַרבן גיסן זיי זיך איבער.

און אינמיטן גאַרטן אַ בוים, אַ הויכער, אַ גלייכער.
 און פון דעם בוים צווייגן ציען זיך, גלייכע צווייגן
 אַרויף, אַרויף ציען זיך. און פון יעדער צווייג
 דריי קליינע צווייגעלעך צעגייען זיך ווי אַ שין,
 און אַף יעדער שין דריי גילדענע עפעלעך; אַ
 גילדן כיינעפעלע אַף אַ צווייגעלע. און פון די
 עפעלעך ליכטיקע שטראַלעכלעך גיסן זיך ווי פון
 דער ליכטיקער זון. און אפן סאַמע שפיץ בוים -
 די סאַמע ליכטיקסטע שין; און אפן רעכטן צווייגעלע
 פון דער שין - אַ פייגעלע, אַ רויט פּייערדיק
 פייגעלע מיט אַ לאַנג-דינעם עק ווי אַ בליץ. און
 דאָס פייגעלע קלינגט און קנאַקט, קנאַקט און קלינגט:
 „בו-בי! בו-בי-בי!“ און אַ ווינטעלע צווישן די צווייגן
 בלאָזט. און די שינען שושען: „ש-ש-ש, ש-ש-ש,
 ש-ש-ש!“

און די בלימעלעך זינגען ; שטיל-שטיל זינגען זיי.
און וואָס שטילער זיי זינגען, אַלץ בעסער הערט מען.
און צווישן די בלימעלעך ווער שפּאַצירט זיך ?
מיכעלע. אין הוילן העמדעלע, באַרוועס, מיט פאַרמאַכטע
אייגעלעך גייט זי. גייט און זינגט. זינגט מיט אַלע
בלימעלעך אינאיינעם. וויל בובי אַ געשריי טון :
„מיכעלע !“ הערט זי, דער בוים שושעט און זאָגט :
„ש-ש-ש !“ שווינגט זי.

פירט דאָס ציגעלע בובין צום ליכטיקן בוים צו,
רעדט דאָס פייגעלע און זאָגט צו איר : „בובי, איך
וויל דיך אַ רעטעניש פרעגן – זאָל איך ?“ שאַקלט
בובי מיטן קעפעלע אָף יאָ. פרעגט דאָס פייגעלע :

קליינע מיכעלע

האָט אַ שיכעלע

ניט צו טראָגן אָפן פיסל ;

ז'האַט אַ זעקעלע

ניט געהאַקלט מיט אַ שפיסל ;

ז'האַט אַ שטעקעלע

ניט צו פּאַכן, ניט צו שלאָגן,

נאָר צו רעדן, עמעס זאָגן.

וויל בובי ענפערן, הערט זי דער בוים שושעט :
„ש-ש-ש !“ ווייסט זי ניט וואָס צו טון ; זאָל זי שווינגן,
הייסט עס זי ווייסט ניט ; זאָל זי זאָגן, הייסט דער
בוים שווינגן. פּאַלט זי אָף אַ סייכל : שפּרינגט אַראָפּ
פונעם ציגעלע, שפּאַצירט זיך צווישן די בלימעלעך,
זוכט אָפּ אַ בלימעלע ווי אַ גימל און ווייזט דערויף

מיטן פינגערל; זוכט אָפּ אַ נון און ווייזט דערויף
מיטן פינגערל; זוכט אָפּ אַ וואָו און ווייזט דערויף
מיטן פינגערל. און נאָכדעם גייט זי צו צום בוים, שטעלט
זיך אונטער אים אַגידער און בייגט אַראָפּ דאָס
קעפעלע. הערט זי, דאָס פייגעלע זאָגט: „געטראָפּן!“
באַלד דערויף בייגט זיך אָן אַ צווייג ביז אַראָפּ צו
בובין, נעמט בובי און אַ גילדן עפעלע רייסט זי אָפּ.
אַפגעריסן דאָס עפעלע, טראָגט זי דאָס צו מיכעלען
צו. טוט מיכעלע אַ שמעק, עפנט זי די אייגעלעך די
בלאָע, צעלאַכט זיך, כאַפט בובין אַרום און נעמט
זי קושן. קומט צו דאָס ציגעלע און זאָגט: „נעמט
זיך אָן פאַר מינע הערנערלעך. מיכעלע ביי איינעם,
בובי ביי צווייטן!“ לאַזן זיי זיך ניט לאַנג בעטן,
ביים ציגעלעס הערנערלעך נעמען זיי זיך אָן —
מיכעלע ביי רעכטן, בובי ביי לינקן. טוט דאָס
ציגעלע אַ שפרונג, זענען זיי שוין אָף יענער זייט
באַרג, נאָך אַ שפרונג — ביי דער רויטער קוזניצע
זענען זיי שוין.

שטייט דער שמיד רעב זיסע און אַלץ דאָס
גילדענע רייפעלע בייגט ער. ער בייגט און בייגט
און די עקן ניט זיי קומען זיך ציגויף. און די הערשעלעך
קלאָפּן מיט די העמערלעך און פינקעלעך שפּריצן.
פרעגט רעב זיסע: „נו, דאָס גאַנדינעפעלע
איז דאָ?“ דערלאַנגט אים בובי דאָס גילדענע עפעלע.
דערפרייט זיך דער שמיד. „זיצט“, זאָגט ער, „דאָ
אפּן גראָו, באַלד אַלדינגס פאַרטיק!“

גיט ער דאָס עפעלע דאָס גילדענע די הערשעלעך
 אָוועק, נעמען זיי, לייגן עס אָפן פּייערל; בלאָזן
 מיטן בלאָזאָק. ווערט פונעם עפעלע אַ קיילעכל אַ
 פּייערדיקס. לייגן זיי דאָס קיילעכל דאָס פּייערדיקע
 אָף דער קאָוואַדלע דער קרישטאָלענער און מיט די
 גילדענע העמערלעך נעמען זיי קלאָפן. קלינגען די
 העמערלעך און אַ לידעלע שפּילן זיי אויס; אַ לידעלע
 וואָס מיכעלע אין גאַרטן געזונגען.

און אַלערליי פּינקעלעך שפּריצן. ניין, ניט
 פּינקעלעך — אויסעס. די העמערלעך שלאָגן און
 אויסעס, גאַנצדינבלימעלעך, פון אונטער די העמערלעך
 פליען; ווי פיצעלעך פייגעלעך פילפאַרביקע, פּייערדיקע
 פון דער קוונציע פליען זיי אַרויס. פון דער קוונציע
 פליען זיי, איבער שמיד רעב זוסיעס קאַפּ טאַנצן זיי,
 אין אַ ראָד אַ פאַרביק-פּייערדיקן טאַנצן זיי, לעבעדיק-
 פריילעך זינגען זיי:

אַלעפּבייסן הייסן מיר,
 וואָס דו ווילסט, דאָס ווייסן מיר,

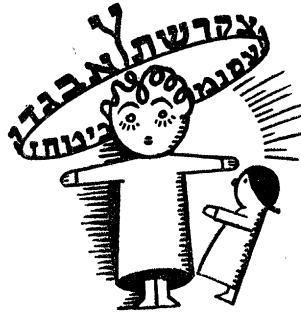
צווייאונצוואַנציק זענען מיר,
 וואָס דו ווילסט דאָס קענען מיר.
 זאָגט דער שמיד רעב זיסיע: "אַז איר קענט
 יאָ וואָס איך וויל, וויל איך טאַקע, אַז איר זאָלט
 מיר אָט דאָס רייפעלע צונויפפירן, עק צו עק."
 טרעטן אַרויס די נון און די וואָוו און זיי
 פרעגן: "נאַכוואָס?"
 זאָגט רעב זיסיע: "ווייל איין עק הייסט "לאַנג",
 דער צווייטער "לעבן". אַז עק צו עק וועט איר געבן,
 וועט ווערן "לאַנג לעבן".
 שפּרינגט אַרויס דאָס סאַמעכל און טוט אַ זאָג
 צום רייפעלע:

רייפעלע, רייפעלע, הערסטו,
 אַהין, אַהער זיך קערסטו,
 אַ גילדן סאַמעכל ווערסטו;
 פון סייפערל דאָס ערשטע
 און לאַנגע יאָר באַשערסטו.

טוט זיך דאָס רייפעלע אַ קער, אַהין און אַהער
 — אַ גילדן סאַמעכל אַ ווער.
 "פאַרטיק!" שרייט אויס רעב זיסיע פריילעך
 און מיכעלען אַפן קאַפּ דאָס גילדענע סאַמעכל טוט
 ער אָן.

פליען אַלע אויסיעס און אַפן סאַמעכל זעצן
 זיי זיך אויס; ווי אַ קראַנץ פאַרביקע פייגעלעך—
 בלימעלעך אַרום און אַרום זיצן זיי.

שיינט מיכעלעס קעפעלע ווי דאָס פייער וואָס
שפיגלט זיך אין קרישטאַל.

גייט צו דער שמיד רעב זוסייע און טוט מיכעלען
א קוש אין שטערן.

„א דאַנק!“ זאָגט בובי.

קושט רעב זוסייע בובין אין בעקעלע.

„א דאַנק!“ שרייט אויס מיכעלע.

און ביידע, מיכעלע און בובי, פאַרן ציגעלעס
הערנערלעך ווידער נעמען זיי זיך אָן; מיכעלע פאַרן
רעכטן, בובי פאַרן לינקן און:

„זייט געזונט, שמיד רעב זוסייע!“

„פאַרט געזונט! געדענקט צו גוטן!“

טוט דאָס ציגעלע דעם דריטן שפרונג, זענען זיי
שוין מיכעלע און בובי, אינדערהיים.

אַנגעקומען אַהיים זענען זיי מיטן טאָג שוין,

איידער אין מיכעלעס שלאָפצימער די לאָדן מע עפנט.

אז די לאָדן מע האָט געעפנט, שוין מיכעלע און

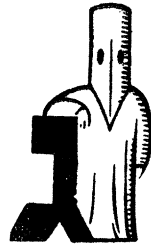
בובי צוריק אף זייערע געלעגערלעך געווען; די
פרימאָרגנוון איבער זיי געשיינט, און אַ גילדן
סאַמעל מיכעלעס שטערנדל אַרומגענומען. איין
בובי געוואָסט פּונוואָנעט דאָס סאַמעל נעמט זיך,
איין בובי דאָס סאַמעל געזען; איין בובי — און
ווייטער קיינער ניט.

האַט בובי אַ שמייכל געטון צו מיכעלען, איז
מיכעלע פון איר געלעגערל צו בוביס וויגעלע צוגעלאָפּן,
בובין צו זיך גענומען, זי צום הערצעלע געטויליעט.
אַז מיכעלעס מאַמע אַריינגעקומען, האָט בובי,
ווי איר שטייגער איז, געשוויגן. נאָר מיכעלע ניט
אויסגעהאַלטן, אַלצדינג אויסגעפלאָפּלט, אַלצדינג
דערציילט.

מיכעלע האָט דערציילט איר מאַמען,
מיכעלעס מאַמע מיר דערציילט
און איך דערצייל דאָס אייך.
און דערצו ווייס איך נאָך עפעס צו דערציילן;
אַ גרויסע און אַ קלוגע מיכעלע אויסגעוואַקסן;
לידעלעך שיינע געשריבן,
די לידעלעך זינגט מען ביז היינט;
אַ ליכטיקע קרוין און אַ בראַכע
אף מיכעלעס קעפעלע שיינט.

דאָס מייסעלע מיט דער קויף

א

אַט פון די אויסיעס - ווייסט איר ווער
ער איז? דאָס איז דאָך דער גאַט דער
שטאַלענער, דער שטאַרקער, וואָס אין שוואַרצן יאַם
באָדט ער זיך, אין יאַם, וואָס "טינטנפאַס" רופט מען
אים. ער גייט אַרײַן אין יאַם, טויוולט זיך אָפּ, קומט
ארויס, שפּאַצירט זיך איבערן ווייסקלאָרן הימל און
שאַפט אויסיעס מיט אַ מאַך פון זײַן מויל - פעדער
איז זײַן ליבער נאַמען.

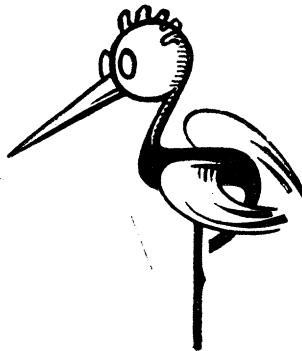
איינמאָל שטעלט זיך אַנידער די קוף פאַרן גאַט
פון די אויסיעס און טרערן פינקלען אין אירע אויגן.
פרעגט זי גאַט:

„וואָס איז דיר, טאַכטער?“

שפּרינגט אונטער די קוף דרײַ מאָל און זאָגט:
„קאָדוּיש, קאָדוּיש, קאָדוּיש! האָר פון אַלע צווייאונ-
צוואַנציק אויסיעס! דו מיט דיין כאַכמע האַסטו מיך
באַשאַפן, און דו, אַז דו ווילסט, פון דער ווייסער
וועלט מעקסטו מיך אָפּ, און נאָר איין שוואַרצער
זייכער בלייבט פון מיר. מײַן לעבן און מײַן טויט

אין דיין מויל - בעט איך דיר, הייליקער באשעפער,
 זיי צו מיר גוט און שענק מיר קויעך און קראפט
 איבער דער גארער וועלט צו פליען. אף דער וועלט
 וויל איך א קוק טון. צי קען זיך דען א קוף אן
 קוקן באגיין? אין קוק איז דאך מיין קויעך! אין
 קוק בין איך דאך אינצווייען שטארקער! זאל איך
 איינמאל אף דער גארער וועלט א קוק טון און
 דערנאך - עק מיר, מעק מיר, קלעק מיר, טו
 מיט מיר, וואס דו ווילסט, און געלויבט זאל זיין
 דיין הייליקער נאמען!"

האָט גאָט געזען, אַז קלוג רעדט די קוף, האָט
 זי כײַן געקריגן אין זײַנע לײַטזעליקע אויגן און ער האָט
 איר אַ האַלדז און אַ קעפעלע פון אַ פויגל געשענקט,
 אַ קעפעלע מיט אַ גרויסן שנאַבל. איז פון דער קוף
 אַ ביסיק געוואָרן, אַ ביסיק אַף איין פיסעלע.
 אָט אזא :

האָט דער ביסיק אַ פלי געטון. איין פלי - איז
 ער פארפלוין קיין בויבעריק אַזש. אפן שפיץ פונעם

הויכן קלויסטער שטיין געבליבן און קוקט, קוקט ארום און ארום.

און בויבעריק ווו איז ? איבער שווארצע זומפן, איבער געזאלצענע יאמען און איבער הויכע שפיצעכיקע בערג.

טוט דער ביסיק נאך א פלי - איז ער שוין אין קליינבירג.

און קליינבירג ווו איז ? דארט, ווו די שווארצע פעפערלעך וואקסן.

שיין זענען די פעלדער, ווו די שווארצע פעפערלעך וואקסן :

ווייטע, ברייטע, טונקלבלאע,

ווי ביינאכט דער הימל ;

ווי א שטערנדל, א גינגאָלד

שיינט דארט יעדעס בלימל.

און אין די בעכערלעך פון די גילדענע בלימעלעך די שווארצע פעפערלעך שלאָפן. און אין יעדן פעפערל אַ כאָלעם ליגט באַהאַלטן.

די פעלדער קערן צום אַלטן קיניג „טרוים-טרוים“ ער איז אויך דער קיניג פון קליינבירג.

און אָפן שפּיץ פון אַ הויכן באַרג אַ גילדן מילעכל שטייט. דרייט זיך דאָס מילעכל טאָג ווי נאָכט, אַליין פון זיך דרייט זיך עס און די פעפערלעך מאַלט עס.

און א זיפעלע א קליינס האָט ער, דער קיניג
"טרוים-טרוים", פון דינע דראַטעלעך, לעוואָנעשטראַלן,
געפלאַכטן און מיט אלערליי דימענטן און פערל
באשפרענקלט.

נאַכט אָף נאַכט גייט דער קיניג "טרוים-טרוים"
אָפן שפיץ באַרג אַרויף. מיטן זיפעלע אין דער האַנט
קומט ער און דאָס מעל פון די שוואַרצע פעפערלעך
שטילערהייט זיפט ער. קומען גרינגע ווינטעלעך צו-
פליען, און דאָס מעל אָף אלע עקן וועלט צעטראַגן זיי.
דערפון אלע גוטע כאַלוימעס נעמען זיך. סע
טרעפט זיך אַמאָל, אַ גוט ווינטעלע כאַפט אויף אַ
פעפערל, אַ פיצעלע, אַ ניטצעמאַלענס, פאַרטראַגט
עס צו אודנו און קלעפט עס אָן אין שמעקנדיקן
בעקעלע פון אַ קלוג כיינעוודיק מיידעלע. איז דאָס
עמעס שיין. אַ פינטעלע נאַכט, אַ כאַלעמל אָף אַ
רויט-ליכטיק בעקעלע, אַ כיינפעפערל.

און אין קליינבירג אלצדינג קליין און כיינעוודיק.
די שטיבעלעך — ווי קעסטעלעך שוועבעלעך, די
מענטשן — ווי די פינגערלעך פון זויגקינדערלעך, אַ
שטוב ווי אַ גאַסלאַמטערן די גרייס — אַ פירשטאַקיקע
מויער הייסט זי שוין דאָרט. דעם קאַפּ רעכט פאַר-
רייסן מוז מען שוין, פון אונטן אַרויף צו קוקן.

מיט אַזעלכע מינע לופטמאַשינדעלעך הייבט מען
זיך אָפן פערטן שטאַק פון יענער מויער אַרויף.

אינמאָל, זאָגט מען, איז אין קליינבירג אַ ריז
געבוירן געוואָרן — לאַנגע נון האָט מען אים גערופן.

דערציילט מען וועגן אים כידושים ביו היינטיקן טאָג.
אַמאָל אַ פויער אַ וואָגן היי געפירט. אַ פולן,
אַנגעשפיגעוועטן וואָגן מיט אַ הויכן ווערעך ביון
דאָך. דער וואָגן צו פיר אַקסן געשפאַנט און אויוואָנאָן,
אַפן הויכן ווערעך, זיצט דער פויער, און די אַקסן
מיט אַ לאַנגער קנאַקנדיקער בייטש טרייבט ער.
פלוצים — סטאַפּ! די אַקסן שטייען, ניט צו רירן
זיך פונעם אָרט. דער פויער פייט, קנאַקט מיט דער
לאַנגער בייטש, אַ נעם זיך אָן מיט קויכעס, אַ צי
און אַ גיב צוריק. וואָס זאָל דאָס הייסן? ציילעמט
זיך דער פויער, שפייט, ערשט — אַ אוילעם זיך
צונויפגעלאָפן און מע לאַכט, מע האַלט זיך פאַר די
זייטן. ווערט ער שוין ביו, דער פויער, קריכט אַראָפּ
פונעם הויכן זייץ — אַהאַ, לאַנגע גוון! פון אונטן מיט
איין האַנט אַ ראָד פונעם וואָגן אַנגעכאַפּט, און גיי פאַר!
איר מוזט אַבער וויסן, אַז אי דעם וואָגן, אי
די אַקסן, אי דעם פויער מיטן גיבער אינאיינעם,
וואַלט איינער פון אייך אין איין קעשענע געקענט
באהאַלטן.

און נאָך עפעס דערציילט מען: אַמאָל אַפן
ווייטן פעלד אַן אייזנבאַן זיך אַפגעשטעלט. עפעס אַ
שרייפל צעבראַכן, אַ רעדל געפלאַצט, צי וואָס סע
מאַכט זיך. און דאָ איז ווינטער, אינמיטן פעלד, אַ
זאווערוכע אָף אומצוקומען. די וואַגאַנעס געפאַקט:
אַלט און יונג, פרויען און פיצלעך קינדער. סע פאַלט
צו די נאַכט, דער פראַסט טוט אַ נעם שטאַרקער,
און נאָך שטאַרקער. מע מיינט — אַן עק! מע מיינט

— מע כאלעשט! העלפט גאָט — קומט אָן לאַנגע
נון אָנגעטון זומערדיק, לופטיק, מיט די הענט אין
די הויזנקעשענעס; איבער די ברייטע ווייסע פעלדער
שפּאַצירט ער זיך, אין ווייסן טיפּן שניי. מיט די
לאַנגע פיס בראָדזעט ער, און אַ ווייס שניילידל
זינגט ער זיך:

עך, עך, עך! עך, עך, עך!
ווייסן שוועבל, ווייסן פעך
שיט אַ ווייסע וואַלדמאַכשייפע —
ברענט אַ גרויסע, ווייסע סרייפע!
ווייסע ביימער ברענען, קנאַקן,
ווייסע העקערס ווייסקייט האַקן —
רויט ווי פייער מיינע באַקן!

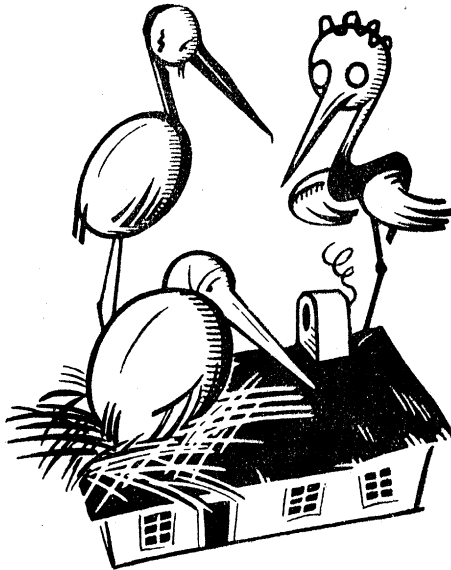
און, אזוי זינגענדיק צום צוג קומט ער צו.
קומט צו און טוט אַ פרעג:
"וואָס וואַרט מען דאָ?"

דערציילט מען אים: אזוי און אזוי. זאָגט ער
גאַרניט, כאַפט אַראָפּ פון זיך דעם רימעטענעם
גאַרטל, שפּאַנט זיך איין מיט אים אין צוג, טוט אַ
פייף אָף טויב צו ווערן און נעמט זיך לויפן.
אַלע צוגן אין יענעם טאָג מאַכמעס די גרויסע
שניישטורעמס פאַרשפעטיקט האַבן זיי. נאָר לאַנגע
נון מיט זיין צוג פונקט צו דער צייט אָנגעקומען.
אַבער דעם גאַנצן צוג מיט אַלע פאַרשוניען און
מיט אַלע די קאַנדוקטאָרן וואַלט איר אָפּן שרייבטיש
פאַר אַ שפילעכל, אַ צאַצקעלע געקענט אַנידערשטעלן.
ווייל קליין איז קליינבירג און אַלצדינג דאָרט איז

קליין: די הויכע בערג ווי עפעלעך, די געוואלדיקע
 דעמבעס ווי גענדזענע פעדערן, די פייגל ווי די פליגן,
 און דער אַדלער — ווי די בין.

ב

קומט די קוף קיין קליינבירג צופליען און אַף
 אַ דאָך פון אַ הויכער מויער שטעלט זי זיך אָפּ.
 געווען דאָס גראָד אָנהייב פּרילינגצייט, ווען
 ביסיקעס באַווייזן זיך. האָט זיך אַף יענעם דאָך אַ
 פאַרפאַלק באַזעצט, צוויי ביסיקעס, אַ „ער“ און אַ „זי“.
 זעט די קוף, דער ביסיק אַף איין פּיסל שטייט און

די ביסיקיכע זיצט. זאָגט די קוף צום ביסיק: „אין אַן
 אַלט סייפערל פון אַן אַלטן כאַכעם שטייט געשריבן:

פּוילע זיצן, פלייסיקע ווי בליצן; קומט, איר ווילט
ווי אַ בליץ אַ פלי טון?

טוט זיך אַ רוף אָן די ביסיקיכע:

„סקאַצֶל קומט! ווער נאָך אייך געשיקט?”

און צום מאָן זאָגט זי ביז: „שטייט ווי אַ דראָנג
ביים ברונעם, מאַכט מיטן קאַפּ אַרויף און אַראָפּ
און שווייגט! אַ מאָזל וואָס איך האָב ביי אים! טאַג
ווי נאַכט אָף די אייעלעך זיץ איך, וואָרעם זיי,
ביסיקלעך פיר איך אים אויס, און ער – ער הערט
מע באַליידיקט מיך און סע זאָל אים גאָר אַנגיין!”
און זי צעוויינט זיך, די ביסיקיכע.

זאָגט דער ביסיק צו דער קוף: „האַט מיר קיין
פאַריבל ניט, איר זעט דאָך: „מיינע“ אָף דער צייט,
אָף אייעלעך זיצט זי; איז זי, פאַרשטייט איר מיך,
אַביסל אויפגערעגט, קען קיין געסט ניט אויפנעמען.
אַן אַנדערס מאָל אַז איר וועט קומען – מיט פאַרגעניגן;
איצט מוזט איר אונדז מויכל זיין! מיר נייטיקן זיך
אין רן!..”

„אָך!” זאָגט די קוף און טוט זיך אַ דריי אָפּן
פיסל, איך פלי! וואָס האָב איך דאָ צו טון? כ'האַב
אייך נאָר געוואָלט עפעס בעטן...
„אַדעראַבע!” זאָגט דער ביסיק.

„אַבער קורץ!” גיט צו די ביסיקיכע.

„איך וויל אייך בעטן, איר זאָלט מיר זאָגן, אָף
וואָס זיצט איר דאָרטן?”

„איך זיץ אָף וואָס איך דאַרף!” ענפערט די
ביסיקיכע אַנגעלאָדן, „גיט אייך געזונטערהייט!”

„אף אייעלעך, דאכט זיך, האָט איר ערשט געזאָגט“, זאָגט די קוף.

„נו, פאַרשטייט זיך, אף אייעלעך, פאַרשטייט זיך! אף וואָס דען זיצט מען, אַז ניט אף אייעלעך?“ שמייכלט דער ביסיק.

„וואָס-זשע וועט זײַן פון דעם זיצן?“ פאַרשט ווייטער די קוף.

„טפו! זיך אָנגעטשעפעט!“ בייזערט זיך די ביסיקיכע, שיסט אָפן ביסיק אַ בייזן קוק, און דרייט זיך אַוועק, די קוף ניט אָנצוקוקן.

און דער ביסיק זאָגט צום גאַסט:

„אין אַ פאַר טעג אַרום, אַז איר וועט קומען, וועט איר שוין זען, וואָס סע וועט זײַן. איצטער בעט איך אײַך...“ און ער ווייזט אים מיט די פליגל אין דער לופט אַרײַן.

„אויב איך האָב ניט פאַרהערט“, זאָגט די קוף, „האָט אײַערע, מיר דאָכט, ערשט געזאָגט אַז ביסיקלעך...“ „ביסיקלעך! ביסיקלעך!“ שלאָגט איר איבער דער ביסיק און ווייזט איר אַלץ מיטן פליגל אין דער וועלט אַרײַן.

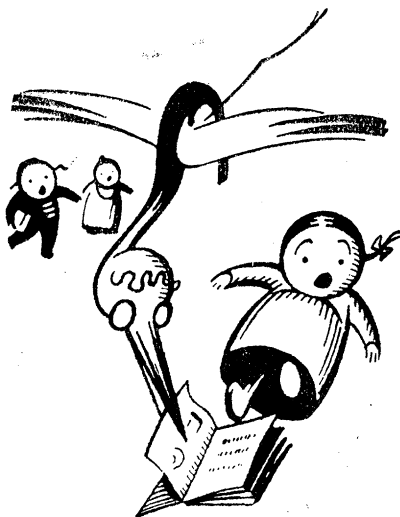
לָאָזט זיך שוין די קוף מער ניט בעטן און פליט אַוועק.

A

גראַד אין יענער שאַ די קינדערלעך אין קליינבירג פון די שולן געגאַנגען. יונגוואַרג... פּרילינג... איז מען לעבעדיק-פּריללעך ווי די ציגעלעך אָפן פעלד.

די ביכעררענצעלעך אָף די פלייצעלעך טראָגן זיי,
און הייליך זינגען זיי:

אָפן בערגל,
אָפן גראָז,
שטייט אַ ביסיק
מיט אַ נאָז!

פּלוצים - אוי וויי! אַ ביסיק אָף אַ מיידעלע
אַנגעפאלן, מיטן שנאָבל איר אין דער נאָז אַ פיק;
דאָס קינד שיר אָף טויט זיך דערשראָקן, צו דרערד
געפאלן, די ביכעלעך צעשיט; דער ביסיק צו אַ ביכעלע
צוגעפלוויגן, אַ בלעטעלע אויסגעריסן און - ניטאָ מיך!

און דאָס אַלצדינג אין איין אויגנבליק זיך אָפֿ-
געטון. און איידער וואָס-ווען, דער ביסיק אָף אַ
הויכן דאָך פֿון אַ דריי־שטאַקיקער מויער שטייט ער,
און גיי שיט אים זאַלץ אָפֿן עק!

און דער דאָזיקער ביסיק, וואָס די דאָזיקע שיינע
מייסע האָט ער אָפגעטון, איז ניט קיין אַנדערער, נאָר
די קוף. רויק אָפֿן דאָך שטייט זי זיך, און מיטן שנאָבל
פיקט זי. וואָס פיקט זי דאָרט? די „היי־עלעך פֿונעם
בלעטעלע; פֿונעם בלעטעלע וואָס פֿון ביכעלע אויס-
געפליקט. וווּ זי דערזעט דאָרט אַ „היי־עלע - איז
אויסגעפיקט.

אויסגעפיקט אַלע „היי־עלעך זעצט זי זיך אָף
זיי אַנידער. (אין יענע קאַנטן - פֿון ביסיקלאַנד ביז
בויבעריק, און פֿון בויבעריק ביז קליינבירג - „היי־
ווי איי רעדט מען אויס. האָט די קוף אייעלעך אָף
„היי־עלעך פֿאַרביטן).

זיצט זי, די קוף, און אַלעמאַל אַ הייב זיך און
אַ קוק אַרונטער: שוין? שוין דאָ? שוין דאָ ביסיקלעך?
אַ טאָג און צוויי - קיין ביסיקלעך ניטאָ. הייבט
זי זיך אויף, פֿליט צום ביסיק מיט דער ביסיקיכע,
אַ קוק טון וואָס טוט זיך עפעס ביי זיי.

שטייט דער ביסיק אָפֿן קוימען. דערזעט ער זי
פֿונדערווייטנס, רופֿט ער זיך אָן צו דער ביסיקיכע:
„מייַן ווייב, אַ בסורע זאָג איך דיר אָן - אַ
גאַסט, אַ גאַסט פֿליט צו אונדז!“

„ווער? עפשער יענע פֿריצע, וואָס קען אָפֿן אָרט
ניט זיצן און פֿליט ווי די בליצן? .. איך בעט דיך:

מאך מיט איר ווייניקער טינעס! אזא נודניצע!
אינדעם קומט אן די קוף.

„גוט מאָרגן!“

„גוט מאָרגן, גוט יאָר! וואָס ווילט איר עפעס

זאָגן?“

„געקומען זען וואָס הערט זיך ביי אײך. שוין

אויסגעזעסן?“

„א לויב צום הימל! אז מע זיצט, זיצט מען זיך

אויס. וואָס דען פון אומפליען ווערט עפעס?“ זאָגט

די ביסיקיכע.

„און איך, מיינט איר, בין אומגעפלויגן? אויך

געזעסן! די גאַנצע צײַט אָף „הײַעלעך געזעסן!“

„נײַ?“

„גאַרניט! אומזיסט געזעסן!“

„אזוי גאָר? וואָס-זשע האָט איר קיין צײַט ניט?

א טאָג צוויי געזעסן און – שוין! שוין מיד געוואָרן!..

אָף וועמען-זשע האָט איר די אייעלעך געלאָזט? זיי

קענען זיך דאָך, כאַלילע, פאַרקילן! פליט-זשע, זײַט

מויכל, שוין אַהיים און זעצט זיך צוריק!“

„וואָס? צוריקזעצן? וויפל-זשע דאַרף איך נאָך

זיצן?“

„אסאך מער וויפל איר זענט געזעסן! איר

ווייסט ניט? דער שיר פון זיצן איז געוויינטלעך

דריי וואָכן.“

„דריי וואָכן?“

„וואָס כידעשט איר זיך אזוי? פונדאָנען קומט

איר? פון א שטיין געבוירן, צי וואָס? פליט, זײַט

מויכל, גיכער אַהיים ! איר וועט דאָ שטיין און פלאַפלען,
און דאָרטן קען זיך אַ ליאַדע קאַץ איינערע אייעלעך
אויפּרעסן !

„וואָס רעדט איר ? אַ קאַץ ? .. אויפּרעסן ? ..
דאָ עסן קעץ „היי“עלעך ? ! איך פלי ! אַט פלי איך !“
זאָגט די קוף און לאַזט זיך פליען.

אַבער באלד איז זי דאָ צוריק.
„וואָס עפעס ווידער ?“ פרעגט מען זי.
„האַט מיר קיין פאַריבל ניט“, בעט זי, „קען
איך עפּשער איינערע ביסיקלעך אַנקוקן ?“
בלאַזט זיך די מאַמע :

„מע קען ניט ... זיי שלאָפן.“
„נו, איז וואָס-זשע אז זיי שלאָפן ? וועל איך זיי
דען מיטן קוק אויפּוועקן ? זאל מיר דאָס שאַדטן ! ..
נאָר איין קוק ! .. מיט איין אויג ! ..“

ווייל מען זי פאַטערן, פירט מען זי פאַמעלעך
צו דער נעסט צו, און פונדערווייטנס צוויי ביסיקלעך
ווייזט מען איר, געלע ביסיקלעך מיט רויטע שנעבעלעך,
אַ כאַיעס אַנצוקוקן !

„אוי ! קיין ביזו אויג ! אזוינע טייערינקע !
איך וועל אויך אזוינע האָבן ?“ טאַנצט אונטער די
קוף און ציטערט פאַר פרייד.

„אָוואַדע !“ זאָגט דער ביסיק, „אָוואַדע ! אז איר
וועט נאָר ניט אומפליען ... די צייט אויסזיצן ...“
„אַ דאַנק ! .. אַ גוטן ! ..“ שרייט די קוף גליקלעך
און פליט אַוועק.

„ניט אזא שלעכטער, ווי א נארעלע“, זאָגט די
ביסיקיכע.

„א פאַרשלעפטע קרענק!“

„א ווילדע זאָך!“

„הערסטו!...“ רופט זיך אָן די ביסיקיכע צום
ביסיק אין אַ מינוט אַרום, „עפעס איז מיר דאָ קאַשע.
איך פאַרשטיי ניט איר מאַן. וווּ איז ער? פאַרוואָס
זעט מען אים ניט?“

„ווער ווייסט?“ ענפערט דער ביסיק טרויעריק,
„עפּשער אָן אומגליק? זאָל גאַרנישט געשען, וואָס
סע קען זיך טרעפן: אַ יונג פאַרפאַלק... נאַרוואָס
אינצווייטן אָף דער וועלט אַרויס... אים אַ בייזע
פּייל אָנגעיאָגט... זי, נעבעך עלנט... אין דער
פרעמד... איינע אליין, אָן אַ באַשיצער... אָן
טאַטע-מאַמע... אַ וויסטע אַלמאַנע... אַ יוגנט...
ווייסט ניט פונדאָנען אַהין... אוי, אוי! אַ פּרײַע,
אַ גרויסע וועלט, אַ ליכטיקע וועלט, אַ גאַנצידן —
אַבער ניט פאַר יעדן!“

די ביסיקיכע זיפצט, טרערן שטעלן זיך איר אין
די אויגן.

„נעבעך!“ זאָגט זי, „איצט פאַרשטיי איך שוין
פאַרוואָס סע וויל זיך איר אזוי ביסיקלעך האָבן; אַ
טרייסט אין איר עלנטקייט!...“
„און מיר“, קרעכצט דער ביסיק, „און מיר צו
איר אזוי שלעכט געווען... געטריבן... אַ גוט
וואָרט ניט געזאָגט.“

די ביסיקיכע פארטראכט זיך אביסל.
"ווייסטו וואָס", זאָגט זי, "לאָמיר איר אַ וויזיט
מאַכן!"

"איך האָב שוין אויך דאָס געטראַכט!" כאַפּט
אונטער דער ביסיק פריילעך, "איך ווייס אַפילע וווּ
זי וווינט; אין דער צווייטער גאַס אַפן רויטן דאָך.
טאַמיד זע איך זי פון דאָרטן אַנקומען."
"איז אויב אַזוי", זאָגט די ביסיקיכע, "טויזשע
טאַקע שוין אַ פלי צום שאַכן און בעט אים, אַז ביז
מיר וועלן צוריקקומען, זאָל ער אַזוי גוט זײַן, אַף
אונדזער דאָך שטיין און אַכטונג געבן. מיר וועלן
זיך ניט זאַמען. וועסט מיר גלייבן: איך קען שוין
ניט איינזיצן, סע ציט מיך אַהין צום רויטן דאָך,
וואָס אַף דער צווייטער גאַס. . . ביים האַרץ
פאַרקלעמט!"

ד

קומט דאָס פאַרפאַלק, דער ביסיק מיט דער
ביסיקיכע, אַפן רויטן דאָך צופליען, טרעפט מען די
אַלמאַנע אַף אירע "היי"עלעך זיצן.
"געסט! געסט!" שרייט אויס די קוף פריילעך
און זי וויל זיך אויפהייבן די געסט אַקעגנצולויפן.
"זיצט! זיצט! הייבט זיך ניט!" באַרויקן זי די
געסט, "וואָס טוט איר עפעס? געקומען אַ קיך טון. . .
מיר זענען דאָך שכינים. . ."
"לאַנג לעבן זאָלט איר!" זאָגט די קוף, "גלייך
האַט איר געטון! אַזוי אומעטיק אַליין צו זיצן. . ."

„דערפאר“, טרייסט די ביסיקיכע, „דערפאר וועט נאָכדעם פריילעך זײַן – ווען דאָס קליינוואַרג וועט זיך צעפיפטשען!“

„ווי האַלט איך שוין דערביי! אוי, איך זאָל שוין מיט די פּאַר וואָכן עלטער זײַן! .. עפעס אָן אַ סאָף ציען זיי זיך!“

„אַזוי אײַדאָס, מײַן פּרײַנד!“ פּילאַזאַפּירט דער ביסיק, „די פּאַר וואָכן ציען זיך ניט מער, ניט ווייניקער, ווי אַ פּאַר וואָכן קענען זיך ציען. נאָר ווײַל מע וויל זיי זאָלן זיך ציען ווייניקער, דאָכט זיך, זיי ציען זיך מערער ...“

„איר רעדט אַזוי קלוג!“ זאָגט די קוף, „איר וועט מיר גלייבן: אַ טאָג מיט אַ נאַכט וואָלט איך ניט מיד געוואָרן אײַך צו הערן!“

„אַ גוטן טאָג!“ רופט זיך פּלוצים אָן די ביסיקיכע, און אויסדרייענדיק זיך צום ביסיק: „קום! גייסט?“ „וואָס אײַלט איר זיך אַזוי?“ ווונדערט זיך די קוף.

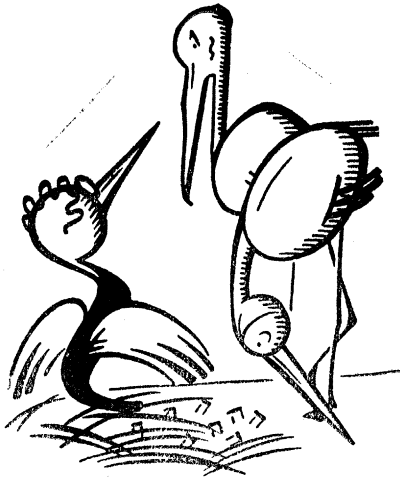
„נעמט ניט פּאַר אומגוט, געלאָזט די קינדערלעך אַליין, נאָר אַ קוק טון געקומען“, פּאַרענפערט זיך די ביסיקיכע.

„עפשער ווילט איר פּאַרן אוועקגיין, מײַנע „היי“ עלעך אַנקוקן?“ פּרעגט די קוף, זיך אויפהייבנדיק. „נאָכוואָס? מע דאַרף ניט! זיצט! .. זעט איר, שפעטער, אַז גאָט וועט העלפן ... דעמאָלט, אַז ס'וועט זײַן שוין וואָס צו זען, דעמאָלט ... אָך! אָבער איצט – זיצט! דאָס בעסטע איז זיצן!“

„אַבער, אז איר זענט שוין דאָ, וואָס אַרט אייך?
טוט אַ קוק!“

„אז איר ווילט דאווקע“, גיט איר נאָך די
ביסיקכע, „פאַרוואָס ניט?“

טוט זיך די קוף אַ הייב אויף, און די געסט
גייען צו נענטער, בייגן זיך אָן, קוקן זיך צו, קוקן
זיך איבער, גייען צו נאָך נענטער, גלאַצן די אויגן
און זיי שמועסן זיך איבער :

„דו זעסט עפעס?“

„און דו?“

„גאַרניט!“

„איך אויך ניט!“

„וואָס הייסט גאַרניט?“ טוט זיך אַ כאַפּ די קוף,

„אַט האָט איר דאָך!..“

„וואָס האָבן מיר?“
 „הייַעלעך!“
 „אייעלעך? וווּ?“
 „וואו? אָט דאָ! צוואַנציק, הייַעלעך!“
 „צוואַנציק!“
 „געווען מער, האָט דער ווינט אוועקגעטראָגן.“
 „וואָס? נאָכמער פון צוואַנציק?“
 „עפּשער צופיל? באַדאַרפט זיך אָף ווייניקער
 זעצן?“
 „וואָס הייסט צופיל? וואָס הייסט באַדאַרפט?
 וויפל מע לייגט, אָף אַזויפיל זיצט מען!“
 „נו, זעט איר דאָך! האָב איך גענומען און
 צוואַנציק געלייגט... אָט ליגן זיי!“
 „וואו?“ שרייַט די ביסיקיכע אויסער זיך, און
 דער ביסיק פאַרוואַרפט דעם קאַפּ, טוט זיך אַ פאַרקלער
 און זאָגט:
 „הערסט, מיין ווייב, וואָס איך וועל דיר זאָגן?
 איך מיין: וואָס מער אייעלעך מע לייגט, אַלץ קלענער
 זענען זיי. און אַז מע לייגט צוואַנציק אייעלעך
 מיטאַמאַל, קיין ביז אויג...“
 „מער ווי צוואַנציק!“ פאַרריכט די קוף.
 „...זענען זיי“, פירט אויס דער ביסיק, „מינעסטאַם
 אַזוי קליין, אַז נאָר דער מאַמעס אויג אַליין קען זיי
 כאַפן...“
 „סע לייגט זיך אַפן געדאַנק!“ איז מאַסקים די
 ביסיקיכע, „אויב אַזוי, זייט־זשע מיר געזונט און האָט
 ניט קיין יעסורים, ניט פאַר אונדזערע אויגן דערוויל.“

„אָבער! .. אום גאַטעס ווילן! איך פאַרשטיי ניט.
 קוקט זיך נאָר גוט צו! .. עפּשער ... פאַרט!“
 „מיר האָבן זיך שוין צוגעקוקט!“ פאַרזיכערט
 דער ביסיק, „סע מאַכט ניט אויס! מע זאָגט: די
 מענטשן אַזוינע מינע גלעזעלעך צוגעטראַכט, טוען
 זיי די גלעזעלעך אָף די אויגן אָן — די קלענסטע
 קלייניקייטן זעען זיי.“
 „יאָ, נו!“ דערפרייט זיך די קוף, אַסאך מאָל אָף
 מיר אַליין דורך אַזוינע גלעזעלעך געקוקט ...“
 „אַף אייך אַליין? .. זעט איר שוין?“ כאַפט אויף
 דער ביסיק, „און מיר דאַווקע אייך אָן אויגנגלעזעלעך
 זעען מיר. ווען נאָך די אויגנגלעזעלעך האָבן מיר,
 וואָלטן מיר אייערע אייעלעך אויך געזען ...“
 „זיכער! געוויס! .. האַלט אונטער די ביסיקיכע,
 ערגערט אייך ניט! אַבי נאָר אויסזיצן געזונטערהייט,
 וועלן מיר שוין זען! אַלע וועלן זען! מיט גאַטס הילף!
 אַ גוטן טאָג! זיצט נאָר אַפן אָרט און היט פון
 אַ קעלט און פון אַ ביז אויג! אַזוינע פיצעלעך! אַ
 ווונדער, ווי איך לעב! אַ ווונדער! זייט מיר געזונט!
 „אַ דאַנק! גייט געזונטערהייט און קומט אָפט!
 אַזוי אומעטיק! איינע אַליין!“

ה

דער ביסיק מיט דער ביסיקיכע אַוועק, און
 באַלד איבער אַלע נעסטן די בסורע האָבן זיי צעטראָגן:
 „עפעס איינע אַ ווילדפרעמדע, אַ וויסטע אַלמאַנע
 געקומען ... צווייאַונצוואַנציק אייעלעך מיטאַמאָל

געלייגט! אזוינע פיצעלעך, קוים-קוים מיטן אויג צו כאפן!
 פליען קינד-און-קייט פון אלע נעסטן דעם ווונדער
 צו זען; זען די אייעלעך, וואָס מע זעט זיי ניט.
 און גראָב קען מען דאָך ניט זיין, אַפּזאָגן פּאַסט ניט.
 הייבט זיך, נעבעך, די קוף אלעמאַל, הייבט זיך און
 זיפצט. זי שרעקט זיך, דאָס האַרץ פאַלט איר אַרויס:
 טאַמער, כאַלילע, ניט די שאַ זאָל עס זיין, אַ ווינטעלע
 אַ צי געגעבן! אַ שלעכט אויג אַ קוק געטון! ..
 און פון טאַג צו טאַג וואַקסט די מוירע. און
 ניט אומזיסט: וואָס געדויערט אזוי?
 און גוטע לייט טרייסטן: „גאַט אַ פּאַטער! מע
 מוז געדולד האָבן! זיצן און וואַרטן! זיצן און אויס-
 וואַרעמען! ביז ס'וועט זיך אויספיקן!“
 און די קוף זיצט און וואַרט, וואַרט און וואַרעמט.
 און סע נעמט גאַר קיין סאַף ניט, ניין!
 און געניטע, קלוגע לייט זאָגן: „שוין אזויפיל
 געזעסן און געוואַרט, דאַרף מען ווייטער זיצן! מע טאַר
 ניט איבעררייסן! אַ שאַד! אַ נעוויירע! .. דאָס געדולד
 טאַר ניט פּלאַצן. ווער ווייסט: עפשער אַט, אַט, אַ!“
 און מע מוז איר קאָוועד אַפּגעבן, דער מאַמע-
 קוף. אַ וואַך נאָך אַ וואַך, שוין די דריטע וואַך,
 און איר געדולד ניט געפּלאַצט! כאַסוועשאַלעם!
 און גוטע פּריינד פאַרלאָזן ניט, געבן צו מוט:
 „מינעסטאַם נאָך ניט די רעכטע צייט. . . פון קיין
 איילעניש קומט קיין גוטס ניט אַרויס. . . ביז מע
 וואַרעמט אַ ווונדער אויס, מוז מען זיך גענוג אָנזיצן.
 דער איקער: זיצן! זיצן און ניט רירן זיך פונעם

אָרט ! זיצן און גאַרניט טון ! פון זיך וועט זיך טון...
 זאָל נאָר די רעגע קומען, וועט שוין אויספיקן !..
 אָבער סע פיקט ניט !
 אזוי לאַנג, און אזוי ברייט, ביז איינמאָל ביינאַכט,
 ווען סע האָט געדונערט און געבליצט, איז אָף די

פליגל פונעם ווינט דער גאָט פון די אויסעס געקומען
 צופליען און אויסגעשריגן : „ביז-זי ווי-ווען ? ! !

שוין גענוג, טאָכטער, געזעסן! שטיי אויף! הייב זיך
אויף! וואָס זיצסטו? אָף וואָס וואַרטסטו? ! אז אָף
טויטע אויסיעס זיצט מען — צי קען מען דען עפעס
אויסזיצן? צי קען מען זיך אָף עפעס דערוואַרטן?
אַז טויטע אויסיעס וואַרעמט מען — צי וועט אַמאָל
עפעס אויספיקן? .. גענוג!

און מאַרגן אינדערפרי, אַז דער ביסיק מיט דער
ביסיקיכע אָפן רויטן דאָך זיך באַוויזן, געקומען זען,
וואָס הערט זיך — האָבן זיי שוין דאָרטן קיינעם און
גאַרניט ניט געטראָפן.

*

אָט דאָס איז דער סאָף פון דער מײַסע. ניט אַ
פריילעכער! אָבער וואָס אַרט דאָס אייך? סײַוויסײַ
אַן אויסגעטראַכט מײַסעלע! וועט איר דאָך פּרעגן:
„אַז אַן אויסגעטראַכטע זאָך נאָכוואַס-זשע דערציילט?“
וועל איך אייך זאָגן: „ווייסט איר וואָס? טוט מיר
אָפּ — טראַכט איר אויך אַ מײַסעלע אויס און
דערציילט עס מיר!

וועט עס זײַן צום לאַכן,

גיב איך זיסע זאַכן;

וועט מען לאָזן טרערן,

קוש איך אייך אין שטערן!“

דאָס צאָדיקל

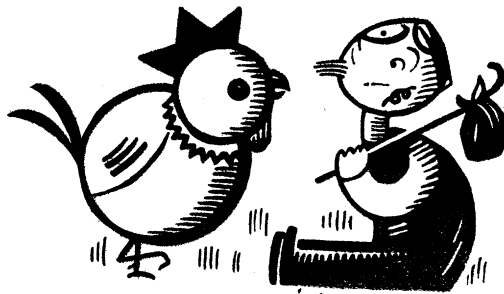
אָ אַ בערגעלע שטייט אַ שטיבעלע; אַ קליין שטיבעלע ווי אַ בייס. אין שטיבעלע אַ צאָדיקל ווינט; אַ צאָדיקל אַ פיצעלע, אַ צאָדיקל ווי אין ביבעלע און סע הייסט רעב איכעלע. האָט דאָס צאָדיקל אַ טעכטערל - איינס און אַ שיינס. די אייגעלעך ווי ביי פייגעלעך, די בעקעלעך ווי ביי טעקעלעך, דאָס קעלעכל ווי גלעקעלעך, קוטשעראַווע הערעלעך, דאָס פיסקעלע שיט פערעלעך, דאַרף קיין ווערטעלע ניט זוכן, קיין צינגעלע ניט לייען - און אינגאַנצן איז דאָס ווי אַ זאיען.

איינמאָל נעמט דאָס טעכטערל און ווערט קראַנק, מעסוקן קראַנק. זעט דאָס צאָדיקל ס'איז שלעכט, שטייט עס אויף גאַנצפרי, נעמט דאָס קלימיקל אָף די פלייצעס און לאָזט זיך אין דער וועלט אַריין -

פֿאַר זײַן טעכטערל, פֿאַר זײַן איינאָנאיינציק טעכטערל,
אַ רעפּוּע זוכן.

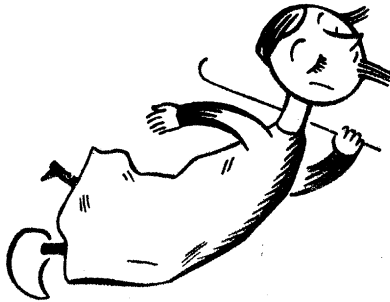
גײט עס, גײט עס וואָלדאײַן וואָלדאױס בײַן סע
ווערט מײַד. זעצט זיך דאָס צאַדיקל אָף דער ערד
אַנידער, אונטער אַ בײַמעלע אָפּרוען זעצט זיך עס.
קומט צולויפּן שײַנדעלע-הענדעלע, אָפּן קעפעלע אַ
קריינדעלע, אַ קריינדעלע ווי אַ שײַן, אַ פּליגעלע ווי
סאַמעט, שטעלט זיך אָף אײַן פּיסעלע ווי אַ לאַמעד,
און סע זאַגט :

קו קו רי קו !
פונעם הימל
פליט אַ גימל —
גימל גילדן שיכעלע,
טוט עס אָן רעב איכעלע
אָפּן רעכטן פּיסעלע
און ער טוט אַ נײַסעלע,

פליט ער איבער באַרג און טאַל,
 טויזנט מיילן מיטאַמאַל,
 ביז צום טויער פון שטאַט רוים,
 דאַרטן שטייט אַן אַלטער בוים,
 אַפן בוים אַ פייגעלע,
 ליכטיק ווי מיין אייגעלע.
 יידל-לידל הייסט עס
 און רעפּועס ווייסט עס.

טוט דאָס צאָדיקל צום הימל אַ קוק, ערשט –
 אַ גילדן שיכעלע פליט, אַ שיכעלע ווי אַ גימל.
 כאַפט דאָס צאָדיקל דאָס שיכעלע, טוט עס אַפן
 פיסעלע אָן. ער טוט עס אָן אַפן פיסעלע, און מיטן
 נעזעלע אַ ניסעלע, מיטן אייגעלע אַ פינטעלע, ווערט
 אַ ווינטעלע. הייבט עס אָן, דאָס צאָדיקל, צו לויפן

און דאָס ווינטעלע טראָגט עס, טראָגט עס. לויפט
 עס איבער באַרג און טאַל, טויזנט מיילן מיטאַמאַל,

קומט עס צו א הויכער מויער, האָט די מויער אַ
ווייסן טויער. אַפֿן טויער אַ פענדעלע, אַפֿן פענדעלע
אַ הענדעלע – אַפֿן קעפעלע אַ קריינדעלע,
אַ קריינדעלע – אַ כיינדעלע, אַ קריינדעלע ווי
אַ שין. קרייט דאָס הענדעלע: „קו קו רי קו! קוק
אהין!“

פרעגט דאָס צאָדיקל: „וויזין?“

„ווי דאָס בערגעלע גרין.“

טוט דאָס צאָדיקל אַ קוק, זעט עס אַ גרין
בערגעלע. אַפֿן בערגעלע אַ בוים; אַן אַלטער בוים,
אַלט ווי די אַלטע געשיכטע, מיט צווייגן געדיכטע.
זענען די צווייגן מיט רויטע עפעלעך אַנגעזעצט,
אונטער די עפעלעך די צווייגן אַזש צו דרערד בייגן
זיך. און אַפֿן בוים ביים סאַמע שפיץ אַ בלאַ-גרין-רויט
אַלעפל פינקלט.

קרייט דאָס הענדעלע: „קו קו רי קו! קוק זיך

צו!“

קוקט זיך דאָס צאָדיקל צו, ערשט – דאָס אַלעפל

גאָר קיין אַלעף ניט. וואָס־זשע דען איז דאָס? אַ

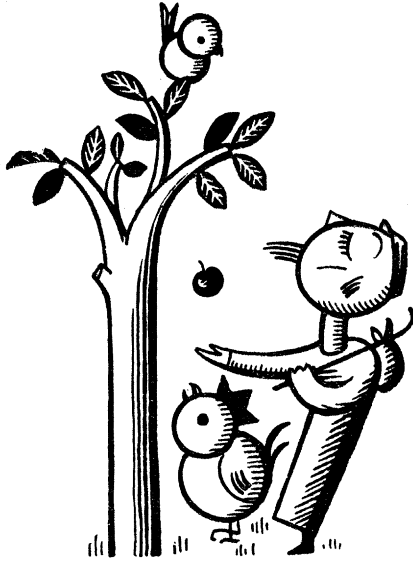
גרין צווייגעלע; אַף איין עק צווייגעלע, אויוון, אַ

פיצעלע בלאַ פייגעלע און פון צווייטן עק, אונטן, אַ

רויט עפעלע הענגט אַראָפּ.

זינגט דאָס פייגעלע:

בין איך מיר אַ וועכטערל
 היט איך אָפּ דאָס עפעלע

פארן שענסטן טעכטערל
 מיטן רויטן קעפעלע.

אָפּגעזונגען, טוט דאָס פייגעלע מיטן פּיסקעלע
 אַ פּיק, דאָס עפעלע פון צווייגעלע אַראָפּ, גלייך
 אין צאָדיקלס הענטעלע. כאַפּט דאָס צאָדיקל דאָס
 עפעלע און הייט אַהיים. און אינדערהיים דאָס טעכטערל
 אין בעטעלע ליגט. אין בעטעלע ליגט עס, דאָס קעפעלע
 פאַרבונדן, דאָס העלדועלע פאַרוויקלט און סע קרעכצט.

א טרונק וויל דאָס טעכטערל, אַראָפּשלינגען קען
עס ניט — אין העלדזעלע וואַרגט. און די מאַמע
אַפן עק בעטעלע זיצט, טרערן אין די אויגן, און די
הענט די קלאָרע ברעכט זי.

אינדעם די טיר זיך אַ עפן — דאָס צאָדיקל איז
דאָ. לויפט צום טעכטערל צו; אין קעפעלע קושט
ער זי, דאָס עפעלע דערלאַנגט ער איר: „נאָ, טעכטערל,
דיר אַ רעפּוע געבראַכט.“
נעמט דאָס טעכטערל:

בייסט זי איין דאָס עפעלע —
טוט ניט וויי דאָס קעפעלע;
בייסט זי אָפּ אַ ברעקעלע —
ווערט איר רויט דאָס בעקעלע.
שלינגט אַראָפּ — געזונט און שטאַרק
און סע טוט אין האַלדז קיין וואַרג.
שוין אַוועק די בייזע קרענק
צו די שלעק און צו די שלענג,
איז אַ פרייד אָף טיש און בענק.
גרויס די וועלט, די פרייד איז גרעסער,
זיי איז גוט און אונדז איז בעסער,
עס'מיר האַניק
מיטן פּאַלאַניק
און זיי לעקן פון שפיץ מעסער.

וויאזוי די פייגעלעך האבן געלערנט כומעש

דאס ערשטע קאפיטל

אין דעם קאפיטל דערציילט דאָס
ביכעלע, פאָרוואָס די קראָ שרייט:
"קראָ, קראָ", ווער ס'לערנט מיט די
פייגעלעך כומעש, פון וואָס פאָר אַ
ביכעלעך די פייגעלעך לערנען, מיט
וואָס פאָר אַ אויסזען די ביכעלעך
זענען געשריבן. און נאָך ווערט
דאָ דערמאָנט, וואָס הייסט אַזוינס
"פלעקערשריפט".

קראָ, קראָ, קראָ!
"ווער מאַכט אַזוי?"

"די קראָ."

"און פאָרוואָס שרייט די קראָ: קראָ, קראָ? דאָס
ווייסטו ניט, קינד? נו, וועל איך דיר דערציילן.
קראָ, קראָ איז אַ פויגל-לאַשן, ווי קראָ, קראָ אַף
לאַשנקוידעש: ליין, ליין, הייסט דאָס."

"און פאָרוואָס שרייט די קראָ: ליין, ליין?
"ווייל די קראָ איז דער רעבע פון די פייגעלעך.
שרייט דער רעבע: קראָ, קראָ, ליין, פייגעלע, ליין!"
"און דערפאָר רופט מען די קראָ - ראָב, ווייל
ראָב הייסט רעבע?"

”יא, יא!“

”און האָבן דען די פייגעלעך ביכעלעך?“
”אױאָדע, נאָך װאָס פאַר אַ ביכעלעך! אײַעדער
בוים, אײַעדעס ביימעלע איז אַ ביכעלע... אַ ביכעלע
מיט בלעטעלעך...“

”מיט גרינע בלעטעלעך?“

”עמעס!“

”און האָבן דען די בלעטעלעך אויסיעס?“
”אױאָדע, זאָלסטו טאַקע װיסן! נעם אַ בלעטעלע,
קינד, אַ גרין בלעטעלע פון אַ ביימעלע און קוק
זיך צו, װעסטו זען שטריכעלעך און פאַסעקלעך,
דינע פאַסעקלעך.“

”טאַקע, טאַקע!“

”נו, אָט! זענען די שטריכעלעך ניט גלאַט אַזוי
שטריכעלעך און די פאַסעקלעך ניט גלאַט אַזוי
פאַסעקלעך, פון יענע פאַסעקלעך און דריידעלעך,
װאָס דו טענטלסט צומאַל אַזוי זיך מיט דער פען.
ניין, נאָר אויסיעס איז דאָס גאָר! עמעסע אויסיעס!
אַמאָל האָבן מענטשן אויך אַזוינע אויסיעס געשריבן.
”פלעקערקסאָוו“ פלעגן זיי די אויסיעס רופן.“

”נו, האָבן זיי דעמאָלט אויך דאָס קסאָוו פון די

גרינע בלעטעלעך געקענט לייענען?“

”ניין, קינד! דאָס קסאָוו פון די גרינע ביימעלעך
איז גאָר אַ באַזונדער, ”פלעקערקסאָוו“. מע זאָגט,

ווער ס'איז גוט און פרום ווי א פייגעלע, קומט אים
ביינאכט א מאלעכל צוכאלעם, א פיצעלע מאלעכל,
ווי א פייגעלע די גרייס. "קרווי" רופט מען עס, דאָס
מאלעכל, און סע לערנט אים אויס דאָס קסאוו פון
די גרינע בלעטעלעך צו לייענען."
"טאָקע?"

"אַזוי זאָגט מען. און ווער סע קען די שריפט
פון די גרינע בלעטעלעך לייענען, אַסאך סוידעס און
גוטע זאכן ווייסט ער צו דערציילן, זאכן און סוידעס,
וואָס נאָר די פייגעלעך ווייסן."
"נאָר די פייגעלעך?"

"נאָר פייגעלעך! און עפשער נאָך פיצעלעך
קינדערלעך, וואָס זייגן דער מאַמעס מילעך און
לאַכן פונעם שלאָף..."

און אַזא מענטש, וואָס די פייגלשריפט קען
ער לייענען, אַז ער שרייבט, איז - כאַטש מיט
אונדזערע אויסיעס שרייבט ער, קומט ביי אים אַלץ
ווי ביי די פייגעלעך אַרויס: קורצע שורעלעך,
פאַסעקלעך און שטריכעלעך און פינטעלעך..."
"ביי מיר אין ביכעלע האָב איך טאָקע אַזוינע
לידעלעך געזען."

"און איך אין אַן אַלט סייפערל האָב אַזא
מיסעלע געליינט."

"ווייל איך עס הערן?"

"און אַז דו וועסט הערן, וועל איך דערציילן:"

דאָס צווייטע קאָפיטל.

אין דעם קאָפיטל דערציילט דאָס
ביכעלע, וויאָזוי די פייגעלעך זענען
געקומען אין כּיירער אַרײַן, וויאָזוי
דער רעבע האָט זיי דערציילט וועגן
דעם אַלטן פּויגל כּויל, וואָס ער
ציילט די שטערן, און וועגן אַן
אַלטן ביסיק, וואָס האָט אַ שײַן
מײַנעלע געהערט. און נאָך דערציילט
דאָ דאָס ביכעלע וויאָזוי די פייגעלעך
זענען מעכאַדעש די לעוואָנע.

אַמאָל האָט דער ראָב, דער רעבע פּון די
פייגעלעך אַ געשריי געטון: „קראַ, קראַ!“ באלד האָבן

זיך די פייגעלעך אַרום אים אָף די צווייגן פּון אַן
אַקאַציעבוים אַרומגעזעצט און דער רעבע האָט צו
די פייגעלעך טאַלמידימלעך אַזוי געזאָגט: „איצט,
מײַנע פייגעלעך, וועלן מיר אָנהייבן כּומעש!“

„כומעש, כומעש, כומעש!“ האָבן די פייגעלעך געשריגן, און פאַר פרייד מיט די פליגעלעך געפאַטשט. „איך וועל אייך דערציילן וויאָזוי די וועלט איז באַשאַפן געוואָרן, וועט איר זיך דערקוויקן.“ „קוויק, קוויק, קוויק, דערקוויק!“ האָבן אַלע פייגעלעך מיטאַמאַל געקוויקעט. און דער ראָב האָט דריי מאָל אַ פיק אין צווייג געטון, דעם זיסן אַקאַציערייעך געשמעקט, און פאַמעלעך, געלאָסן אַזוי אָנגעהויבן:

„מיין זיידע, זיכרוינע ליבראַכע, האָט מיר דערציילט, אַז ער האָט געהערט פון זיין עלטערזיידן, וואָס אָן אַלטער ביסיק האָט אים אַמאַל דערציילט. דער אַלטער ביסיק איז אַמאַל אין אַ וואַלד נעבן טייך כידעקל געווען; דאָרטן וווּ דער פויגל כויל זיצט אָף אַ הויכן צעדערבוים און ציילט די שטערן. ווען ער וועט די שטערן איבערציילן, וועט ער וויסן וויפיל יאָר ער איז אַלט. . . .“

„כויל? כויל? וואָס הייסט אַזוינס כויל?“ „איך זאָג דאָך אייך: דאָס איז אַזאַ פויגל וואָס לעבט אייביק; וואַקסט ער, וואַקסט, ביז ער וואַקסט צוריק. און אַז ער ווערט שוין גאָר קליין, גייט פון זיין נעסט אַ פייערל אַרויס און פאַרברענט אים אָף אַש. בלייבט פון אים אַ קליין אייעלע. פונעם אייעלע פיקט זיך אויס אַ נייער כויל; און אַזוי אָן אַ סאָף און אָן אַן עק. . . .“

„פי, פי, פי!“ שרייען אויס די פייגעלעך, „נו, נו, וואָס-זשע האָט ער, דער כויל, דערציילט?“

דער ראָב טוט ווידער דריי פיק אין צווייג,
 שמעקט דריי מאָל דעם געשמאַקן אַקאַציערייעך
 און זאָגט: „איר ווייסט? די לעוואָנע און דער פויגל

כויל זענען שוועסטער-און-ברודער. די לעוואָנע לעבט
 אויכעט אייביק, וואַקסט און וואַקסט, און אז זי
 וואַקסט שוין גאַר אויס, וואַקסט זי פאַמעלעך צוריק,
 צוריק, און ווערט קלענער, קלענער, ביז אַ פּייערל
 גייט פון איר נעסט אַרויס און פאַרברענט זי אַף אַש.
 אויס לעוואָנע! נאָר ניין! אַן אייעלע איז געבליבן.
 פיקט זיך פונעם אייעלע ווידער אַ לעוואָנע אויס, אַ
 יונגע, אַ שפּאַגלנייע לעוואָנע! זענען זי די פּייגעלעך
 מעכאַדעש, שפּרינגען און טאַנצן קעגן איר און זיי
 זינגען:

ציר, ציר, ציר! ציר, ציר, ציר!
נייע לעוואָנע, קום צו מיר.
ציף, ציף, ציף! ציף, ציף, ציף!
כ'האָב אין האַרץ אַ לידל טיף.
קוויר, קוויר, קוויר! קוויר, קוויר, קוויר!
כ'וועל דאָס לידל זינגען דיר.

כאַפּן אונטער אַלע פייגעלעך.

„און זי ווערט אויכעט פאַרברענט“, כאַפט אונטער

דער ראָב.

„און ווידעראַמאָל: פיק, פיק, פיק!“ זינגט אַ
פייגעלע טאַנצנדיק, „ווידער אַ נייע לעוואָנע פיקט
זיך אויס!..“

„ווי, פי, פי! ווי, פי, פי! וויפל נייע לעוואָנעס
האָט שוין די וועלט מעכאַדעש געווען!“ זינגט
אַ פייגעלע.

„נייע, נייע און אַלץ די אייגענע אַלטע“, זאָגט
דער ראָב, „אַט פאַרברענט, אַט ווידער צוריק.“
„טשעריק, טשעריק, טשעריק! טשעריק, טשעריק,
טשעריק!“ פלאַפלען אַלע פייגעלעך פריילעך.

דער ראָב פאַרטראַכט זיך אַביסל און הייבט אָן
ווייטער: „אַ שווייגער איז ער, דער כויל, אַ גרויסער
שווייגער, ווייל אַלט איז ער ווי דער וואַלד, און
אַסאַך האָט ער זיך אָנגעהערט, און אַסאַך האָט ער
זיך אָנגעזען, און אַלצדינג ווייסט ער, און ווער
סע ווייסט אַלצדינג — דער שווייגט. נאָר ווען די
פייגל זענען אַ נייע לעוואָנע מעכאַדעש, איז אַפּן
כויל אַ גוטע שאַ. דעמאָלט נעמען זיך צו אים אַלע

פייגעלעך פונעם וואָלד צונױף, און בײַ דער שײַן
פון דער יונגער לעװאַנע שײנע מײסעלעך דערצײלט
ער זײ. אײנמאַל – און דער אַלטער בײסיק איז
דערבײַ געװען – האָט ער אַזאַ מײסעלע דערצײלט...
"צײפ, צײפ, שטיפּ! שטיפּ זיך נישט!" ברויגעסט
זיך פּלוצים אײן פייגעלע אָפן אַנדערן, װאָס האָט
זיך נענטער צוגעטױלעט.

"זײ ניט ברויגעס, ברודערל, איך װיל אויכעט
הערן..."

"פּי, פּי, פּע!" שרײַען אַנדערע, װאָס שלאָגט
איר אײבער?"

"קריגט אײך ניט פייגעלעך!" זאָגט דער ראָב
װײך, "רוקט זיך צו! נענטער! אָט אַזױ! גוט, גוט!
נו הערט :

דאָס דרײַטע קאַפּיטל.

אין דעם קאַפּיטל דערצײלט דאָס
ביכעלע אַ מײסע מיט מענטשן, װאָס
האָבן זיך אַװעקגעלאָזט מיט אַ שײף
אײבערן גרויסן יאַם, און װעגן אַ
האַק פון אַ האָלצהעקער. און נאָך
דערצײלט דאָ דאָס ביכעלע, װײאָזױ
די פייגעלעך האָבן געלאַכט, װען מע
באַדאַרף גאָר װײנען, און דערפאַר
האָט אָף זײ דער רעכע אָנגעשריגן.

אַמאָל זענען מענטשן אָף אַ שײף אײבערן גרויסן
יאַם געפאַרן. פּלוצים האָבן זײ אַ פּױגל דערזען. דער

קאָפּ אין הימל, די פיס אין יאָם און דאָס וואָסער
ביז די קנעכל. האָבן זיי געוואָלט פון דער שיף
שפּרינגען, באַדן זיך פאַרגלוסט זיי; געמיינט, ניט
טיף, קנעכלוואָסער. פּלוצים האָבן זיי אַ באַסקאַל
דערהערט:

היט אייך! מיט זיבן יאָר צוריק האָט אַ האַלצ-
העקער דאָ האַלץ געהאַקט, איז דאָס האַקאייזן אין
וואָסער אַראָפּ; פּאַלט עס, פּאַלט, און אַדהאַיעם ביז
צום גרונט ניט דערגאַנגען.

„טיף, טיף, טיף!“ גאַפן די פייגעלעך, „אזוי טיף?“
„אזוי טיף!“ זאָגט דער ראָב.

„אזוי טיף, און קוים ביז די קנעכל?“ ווונדערט
זיך איינס.

„וואָס דער כידעש?“ ענפערט דער רעבע,
„יענער פויגל איז באַר-יויכנע געווען! באַר-יויכנע
— געלויבט איז ער און געלויבט איז זיין נאָמען —
באַר-יויכנע, וואָס די טיפסטע טיפענישן מיט די
קנעכל פון זיינע פיס מעסט ער אויס.“

„און דאָס האָט ער פון אויוון: היט אייך!
היט אייך!“ צו די מענטשן געשריגן?
„ער!“ זאָגט דער ראָב, „ער! געוואָרנט זיי,
ניט געהייסן . . .“

„טער-ר-ר!“ קנאַקן אויס אַלע פייגעלעך
מיטאַמאַל, „אַ גוטער איז ער באַר-יויכנע, אַ גוטער-ר-ר!“

און איין פייגעלע אַ לעבעדיקס, אַ פריילעכס,
טאַנצט אַף איין פיסעלע אונטער, און זינגט זיך :
יויכ-יויכ-יויכנע !

זיסער, גוטער !

היט מיין טאַטן,

בענטש מיין מוטער !

„ט-ר-ר-ר !“ כאַפן די פייגעלעך ווידעראַמאָל
אונטער. און דער ראָב זאָגט :

„יאַ, אַ גוטער איז ער באַר-יויכנע, און אַף גוטן
האַט ער די מענטשן געראַטן, נאָר

וואָס טויג דאָס זיסע וויצעלע ?

ניטאָ ווער זאָל עס קלויבן !

וואָס טויג דאָס קלוגע אייצעלע ?

ניטאָ ווער זאָל עס לויבן !

אַ גוטער איז ער באַר-יויכנע, און אַף גוטן
האַט ער די מענטשן געראַטן, האָבן זיי אָבער ניט
געפּאָלגט...“

„ניט געפּאָלגט ? פאַרוואָס ?“

„ווייל פון די גרויסע שווימערס זענען זיי געווען.

און וווּ אַ שווימער איז ער אַ באַרימער, ווי די
קאַטשקע.

האָבן זיי, די שווימערס זיך באַרימט :

„מיר'ן זיך, זאָגן זיי, אין די טיפע טיפענישן

אַראָפּלאָזן, די האַק אַרויסבאַקומען, און מיט איר זיך
אין באַר-יויכנע פאַרמעסטן ! וועל'מיר זיך אַ נאָמען

אַף דער וועלט מאַכן !..“

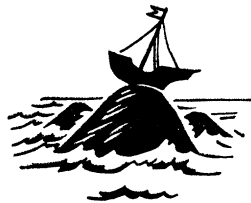
געזאָגט און אין יאָם אַרײַנגעשפּרונגען. באַלד
איז אַ גרויסער שטורעמווינט געוואָרן, פון אַלע עקן

וועלט האָבן די פינצטערע אָדלערס אָנגעיאָגט און
זייערע פליגל, די גרויסע ווי די נאַכט, האָבן זיי
איבערן הימל פאַרשפּרייט.

און די בלינדע אויגן פון די פינצטערע אָדלערס
האָבן זיך געעפנט, און סע האָט געבליצט און גערעגנט.
און כוואַליעס ווי די בערג האָבן זיך ביז צום הימל

געהויבן, און די שיף האָבן זיי אָף זייערע פלייצעס
 געטראָגן פּערציק טעג און פּערציק נעכט.
 נאָכדעם האָט באַר-וויכנע - געלויבט איז ער -
 מיט זיינע פליגל אַ לינדן פאָך געטון, האָט אַ שטיל
 ווינטעלע געבלאָזן, זענען די וואַסערן שטיל געוואָרן

און די שיף האָבן זיי אָף די בערג אַראָראָט אויסגעשפיגן.
 אַלע די שווימערס זענען דערטראָנקען געוואָרן, נאָר
 איינער פון זיי איז אין דער שיף געבליבן - באַר-
 וויכנעס וווּנדער צו דערציילן.

די מייסע פון דער דערטרענקעניש האָבן די
 מענטשן אין זייערע הייליקע ספּאָרים פאַרשריבן;
 ס'הייסט ביי זיי „מאַבל“.

„וויאָזוי? וויאָזוי?“ פּרעגן די פייגעלעך.

„מאַבל!“ זאָגט דער ראָב, „שווער פאַר אייך!

איר וועט דאָס ניט נאָכזאָגן.“

„מי, בי, פי!“ פרווט איינס.

„קי, קי, קי!“ צעלאַכט זיך אַ צווייטס.

„שאַ, שאַ, דו שקאַץ!“ שרייט אָף אים אָן דער ראָב

שטרענג און גיט אים אַ גרינגן פיק אין קעפּעלע, „מענטשן

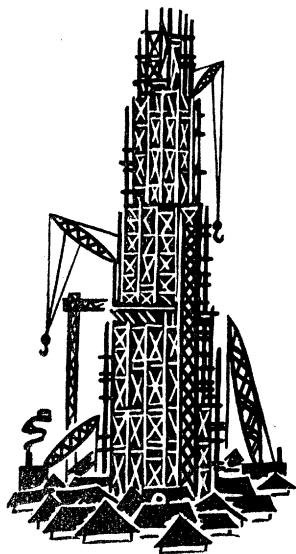
טרענקען זיך און אים איז פריילעך! לאַכט גאָר!“

די פייגעלעך זענען אומעטיק געוואָרן.

און דער ראָב האָט געזאָגט : „און נאָך אַ מײַסע
האָט אין יענער נאַכט דער כויל איבערגעגעבן . . .“
„וויל'מיר הערן ! וויל'מיר הערן !“ האָבן זיך די
פייגעלעך אויפגעמונטערט.
און דער ראָב האָט דערציילט :

דאָס פערטע קאַפיטל.

אין דעם קאַפיטל דערציילט דאָס
ביכעלע אַ מײַסע מיט אַ הויכן טורעם
און מיט אַ שוואַרצער קאַץ, און סע
ווערט געבראַכט אַ קלוג וואָרט פון
אַ קלוגער שלאַנג.

אַמאָל האָבן זיך די
מענטשן אַ הויכן טורעם
געבויט, אַ טורעם ביזן הימל ;
צו באַר-וויכנע געוואָלט
דערגרייכן; ליכטיקע פעדערן
פון זײַנע פליגל געוואָלט
אויסרייסן און פאַר געלד
פאַרקויפן !

„געלד? געלד?“ פרעגן
די פייגעלעך, „וואָס הייסט
געלד?“

„ווער קען וויסן? ס'איז
אַ סאָד ! מענטשן האָבן
אַ טעווע זייער געלד צו
באהאַלטן . . . נאָר אַ קאַנאַריקל, וואָס איז בײַ זיי אַ

גאנץ יאָר אין אַ שטייגעלע געזעסן און דערנאָך אָף דער פֿריי זיך אויסגעריסן, האָט מיר דערציילט, אז ט'האַט

אַליין געזען דאָרטן אין שטוב עפעס אַ שוואַרצע זאך זיך אַרומדרייען, אַ שוואַרצע זאך מיט גרינע אייגעלעך און שאַרפע נעגעלעך. בינאַכט ווען מ'פלעג דאָס פֿייער אויסלעשן, און אַלע אין שטוב האָבן זיך שלאָפן געלייגט, דעמאָלט, אין דער פינצטערניש, פלעגן זיך ביי דער שוואַרצער זאך די גרינע אייגעלעך אָנצינדן — אַ פּאַכעד! די גאַנצע וועלט צו פאַרברענען! טויט אין אַלע ווינקעלעך פאַרשפּרייט! .. איך מין: אויב דאָס איז ניט געווען קיין ווילדע קאַץ, איז דאָס אַוואַדע געלד ... יאָ, יאָ, געלד ... איך האָב דערצו אַ ראַיע ..."

„וואָס פאַר אַ ראַיע?“ זענען די פייגעלעך ניגיריק צו וויסן.

„כ'האָב אַמאָל געשמעסט מיט אַ שלאַנג, וואָס האָט זיבן יאָר אין אינדיען ביי אַ פּאַקיר געלעבט. זי האָט ביי אים כאַכמע געלערנט. דער פּאַקיר פלעג

איר מויל צו זיך אין מויל אַרײַננעמען, און מויל צו
מויל איר טיפע סוידעס אַנטפלעקט.

האַט מיר די שלאַנג אזוי געזאָגט :

„אַז וועסט זען אַ זאַך, וואָס בײַ דער ליכטיקער
שײַן איז דאָס פינצטער און בײַ דער פינצטערער
נאַכט איז דאָס ליכטיק, זאָלסטו וויסן אַז דו זעסט :
אַדער אַ גליווערעמל, אַדער פאַרפוילט האַלץ, אַדער
כאַכמע פון נאַראַנים, אַדער געלד . . .“

„טיף, טיף, טיף!“ שוויפטשען די פייגעלעך, „אַ
טיף וואָרט.“

„אָוואַדע!“ זאָגט דער ראָב, „אַז איר וועט עלטער

ווערן, וועט איר דאָס ערשט רעכט פאַרשטיין . . .“

„און נאָכוואָס טויג די מענטשן די דאָזיקע

שוואַרצע זאַך מיט די אייגעלעך, וואָס ברענען אין

דער פינצטער?“ ווילן די פייגעלעך וויסן.

„דאָס, ליבע פייגעלעך, האָבן אונדו מענטשן ניט

דערציילט; נאָר ווייסן ווייס איך, אַז מענטשן האָבן

דידאָזיקע שוואַרצע זאַך זייער ליב. פאַר געלד וועט

אַ מענטש אַמאָל אַפילע דאָס לעבן אַוועקגעבן!“

„אַפילע דאָס לעבן?“

„יאָ! דאָס קאַנאַריקל, וואָס האָט דאָרטן בײַ זיי

אין שטוב אַ גאַנץ יאָר געלעבט און דערנאָך זיך אָף

דער פּרײַ אַרויסגעריסן, האָט מיר דערציילט אַז

אַלע אין שטוב, פון קליין ביז גרויס, האָבן די

שוואַרצע זאַך ליב געהאַט. קליינזאַרג פלעג זיך

דערמיט שפילן און טאַנצן; מיטן באַלעבאָס איז דאָס

אָף איין געלעגער געשלאָפן; די באַלעבאָסטע פלעג דאָס

צום האַרץ טוליען, כאַטש אַלע פּלעג דאָס צעגראַבלען...
"מעשוואַגאָים!" פּאַסקעט אַ פּייגעלע.

"אַבי מע זאָגט, אַז אַ מענטש איז קלוג!" גיט
צו אַ צווייטס.

"ע!" זאָגט דער ראָב, "קלוגער פּון אַ קאַטשקע
איז ער אַוואַדע... נאָר מע כאַפט ניט איינס אין
אַנדערן; וועגן דער קאַטשקע וועל איך אייך שפּעטער
דערציילן... וווּ-זשע האַלטן מיר?"
"ביים טורעם."

"האַבן די מענטשן אַ הויכן טורעם געבויט.
געבויט, געבויט, אַט-אַט דעם הימל דערגרייכט,
פּלוצים — קאַר, קאַר, קראַך!"

באַר-יויכנע האָט אין זיי דאָס מינדסטע איי
פּון זיין נעסט געוואָרפן, איז דער גאַנצער טורעם
איינגעפאַדן. דער טורעם איז איינגעפאַלן און אַסאַך,
אַסאַך שטעט זענען אונטער אים כאַרעו געוואָרן.
אַזויפיל שטעט, וויפל אַף אַ בויס מיט פּייגעלעך —
פליגעלעך און אייגעלעך, פּיסעלעך און נעגעלעך!"
"פּי, פּי, פּי!" שרייען די פּייגעלעך.

"ווייסט איר שוין ווער באַר-יויכנע איז?" זאָגט
דער ראָב, "איצט מיינע פּייגעלעך, לופטערט זיך
דורך די פליגעלעך און קומט צוריק וועל איך אייך
דערציילן וויאזוי באַר-יויכנע האָט די וועלט באַשאַפן."
"טשער, טשער, טשער-ר-ר!" זענען זיך די
פּייגעלעך מיט אַ געזאַנג צעפּלויגן.

קעגן אַ האַלבער שאַ האַבן די פּייגעלעך אַפן
פּרייען פעלד געשטיפּט. אין דער בלאַע לופט ריידעלעך

געמאכט, אין "איגל-ביגל" און אין "פיק-צוריק" זיך געשפילט, און לעבעדיק און פריילעך און פארטאפעט צום ראָב אָפן בוים צוריקגעקומען, שטיל, געהאַרזאָם זיך אויסגעזעצט, און דער ראָב האָט ווידער אָנגעהויבן :

דאָס פינפטע קאַפיטל.

אין דעם קאַפיטל דערציילט דאָס ביכעלע, ווי דער ראָב האָט די פייגעלעך אַ האַרבע שנילע געפרעגט, און וויאָזוי ער האָט זי אַליין פאַרענפערט. און נאָך ווערט דאָ דערציילט, פונדאָנען סע נעמען זיך די פינצטערע אָדלערס וואָס וואַנדערן וויינענדיק, און פאַרוואָס סע דווערנט און סע בליצט.

און אָנגעהויבן האָט דער ראָב מיט אַ שנילע :

"קינדערלעך! פונדאָנען קומט אַ פייגעלע אַרויס?"

"פון אַן אייעלע!"

"און דאָס אייעלע פונדאָנען?"

"פון אַ פייגעלע!"

"און דאָס פייגעלע?"

"פון אַן אייעלע!"

"אַן אייעלע פון אַ פייגעלע, אַ פייגעלע פון אַן אייעלע", זאָגט דער ראָב, "אַבער וואָס פריער? צום אַלעם ערשטן וואָס? צום אַלעם ערשטן דאָס אייעלע! און דאָס אייעלע פון וואָס? דאָס אייעלע פון די פינצטערע בערג..."

אַמאָל, אַמאָל, נאָך פאַרן ערשטן אייעלע, זענען פינצטערע בערג געווען; פינצטערע, פאַרשלאָפענע

בערג און גאַרניט מער! און איבער די פינצטערע
 בערג האָט באַר־יויכנע אַרומגעשוועבט. ווי אַן אָדלער
 זיין נעסט באַוואַכט, איבער זיינע פייגעלעך ציטערט
 ער, אזוי האָט באַר־יויכנע — געלויבט איז ער —
 איבער זיינע בערג געציטערט, געפלאַטערט.

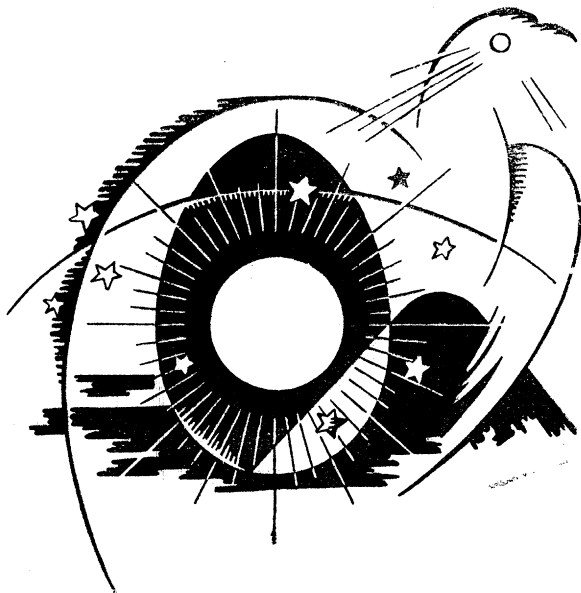

מיטאַמאָל איז אַף די קעפּ פון די בערג אַ
 ליכטיקייט געפאַלן!
 אין באַר־יויכנעס אויגן האָט זיך אַ פּייערל
 אַנגעצונדן און דאָס פּייער פון באַר־יויכנעס אויגן
 האָט די שפּיצן פון די פאַרשלאָפּענע בערג באַלויכטן.
 האָבן זיך די בערג פון שלאָף אויפגעכאַפּט.

האַט באַר-יויכנע אַ זאָג געטון: „זאָלן זיך
פאַרזאַמלען אַלע פינצטערע בערג אָף איין אָרט, און
איין גרויס איי זאָל פון זיי ווערן!“
און ס'איז אזוי געוואָרן.

אַלע פינצטערע בערג האָבן זיך אָף איין אָרט
פאַרזאַמלט, און איין איי איז פון זיי געוואָרן:
דאָס ערשטע אייעלע! ..

האַט באַר-יויכנע – געלויבט איז זיין נאָמען –
דאָס איי מיט זיין שנאָבל צעשפּאַלטן, איז אין
אים געווען אַ ווייסל, איין גרויס געלעכל מיט אַ
בלוטסטראָפּן און אַסאַך, אַסאַך קליינע געלעכלעך.

פון דער אייבערשטער העלפט ווייסל האָט ער
דעם הימל באַשאַפּן, פון דער אונטערשטער – דעם יאָם,

פונעם גרויסן געלעכל - די גילדענע זון, פון די
קליינע געלעכלעך - די לעוואנע מיט די שטערן,
פון דער הארטער שאַלעכץ - די ערד מיט אַלע
אירע באַשעפענישן און פונעם בלוטסטראַפּן -
דעם מענטשן.

דערנאָך האָט באַר-יויכנע אַ קוק געטון און
דערזען: איין פינצטערער באַרג איז געבליבן!
ווען באַר-יויכנע האָט באַפוילן: „אַלע פינצטערע
בערג, זאַמלט אייך צונױף!“ האָט ער ניט געהערט;
ער האָט פאַרשלאָפּן . . .

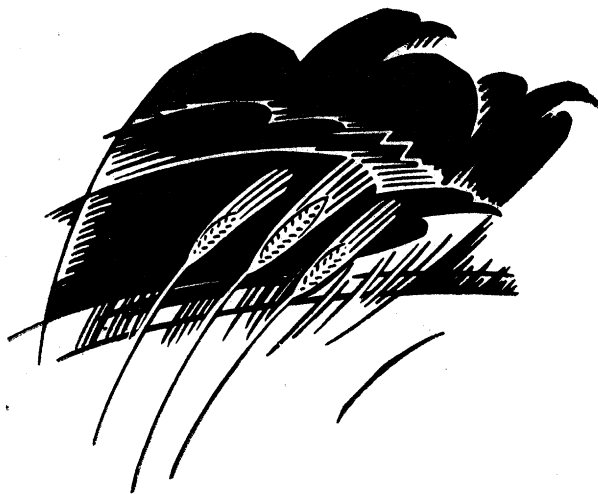
איז באַר-יויכנע אָף אים ביז געוואָרן און געזאָגט:
„פינצטערער באַרג! ווייל אָף דיין אָרט ביסטו
שטיין געבליבן, ווען אַלע דייע ברידער האָבן זיך
צום גרויסן שאַפּן פאַראייניקט, דערפאַר נאָווענאָד
זאָלסטו זיין! אומוואַנדערן פון אָרט צו אָרט זאָלסטו,
און קיין רו זיך קיינמאָל ניט געפינען!“

באַלד דערויף האָט באַר-יויכנע אַ פּאָך געטון
מיט זיינע פליגל, זענען גרויסע ווינטן געוואָרן, האָבן
די ווינטן דעם באַרג אַ כאַפּ געטון און אים אָף שטיקער
צעריסן. זענען פון די פינצטערע שטיקער, אַדלערס
געוואָרן, פינצטערע אַדלערס וואָס וואַנדערן אייביק!
האָבן די פינצטערע אַדלערס געוויינט פאַר באַר-
יויכנע און געזאָגט:

„גרויס איז אונדזער זינד, ניט צו פאַרטראַגן!
צום גרויסן שאַפּן האַמיר זיך ניט פאַראייניקט,“

פאראומערט און פארפינצטערט זענען מיר געבליבן ;
קיין רו וועל'מיר זיך ניט געפינען, און אייביק וועל'מיר
וויינען !

האָט באַר-יויכנע ראַכמאַנעס באַקומען און
געזאָגט : „דערפאַר וועלן אייערע טרערן אָף דער
ערד פאַלן און זי דערפרישן און באַפרוכפערן, און
נייע שאַפונגען פון איר שויס אַרויסברענגען.“
איז אַזוי געוואָרן.

אַז די פינצטערע אַדלערס וויינען פאַר גרויס
כאַראַטע און בענקשאַפט נאָך שאַפונג, פאַלן זייערע

טרערן אף דער ערד, שלינגט די ערד די טרערן,
וואַקסן פון איר שויס נייע שאַפונגען אַרויס: טוועס,
ביימער, גראָזן, רויזן, בלומען.

בענטשט די ערד די אַדלערס.

ענפערן די אַדלערס אַף אַ קאַל: „אַמין!“
„דאָס איז דער דונער?“ פרעגן די פייגעלעך.
„יאָ“, זאָגט דער ראָב, „דאָס איז דער דונער.“
„און וואָס־זשע איז דער בליץ?“ פרעגן ווידער
די פייגעלעך.

„דער בליץ, דאָס איז דאָס ערשטע ליכט וואָס
האַט זיך צום ערשטן אין באַר־יויכנעס אויגן אָנגעצונדן.
דאָס ליכטיקייט וואָס האָט די שפיצן פון די בערג
באַלויכטן ווען באַר־יויכנע — געלויבט איז ער —
האַט נאָרוואָס פאַרטראַכט די וועלט צו באַשאַפן.“
„ווי־זשע קומט דאָס ליכטיקייט צו די פינצטערע
אַדלערס?“

„באַר־יויכנע מיט זיין גרויס ראַכמאַנעס האָט
דעם בליץ די פינצטערע אַדלערס געשענקט, קעדדי
די וועלט זאָל זיך פאַר די פינצטערע אַדלערס ניט
שרעקן...“

אַז די פינצטערע אַדלערס וועלן אָניאָגן און
זייערע פליגל, די גרויסע ווי די נאַכט, איבער דער
וועלט וועלן זיי פאַרשפרייטן, און די קוואַלן פון די
בלינדע אויגן וועלן זיך עפענען, און טרערן, טייכן
טרערן, וועלן די אַדלערס איבער דער וועלט גיסן,

ווייל זיי האָבן די רעגע פון גרויסן שאַפן פאַרשלאָפן,
וועט פּלוצים פון זייערע אויגן דאָס ליכט פון
שאַפונג אַרויסבליצן; אַ סימען, אַז פון דעם פינצטערניש
און פון די טרערן וועט שאַפונג און בראַכע קומען,
אַ נייַ לעבן שפּראַצן . . .”

„און קוקו האָט מוירע פאַרן בליץ!“ זאָגט איין
פייגעלע אַנווייזנדיק מיטן פליגעלע אַפן כאַווערל.
„קו, קו! קו, קוק! קוק אים אָן! אַ כאַכעם!“
זאָגט דער קוקו פאַרשעמט, „לעמיי האַסטו מוירע
פאַרן דונער, לעמיי?“

„איך . . . איך . . . איך וועל שוין קיינמאָל ניט
מוירע האָבן פאַרן דונער . . .”

„און איך וועל שוין קיינמאָל ניט מוירע האָבן
ניט פאַרן דונער און ניט פאַרן בליץ!“ פאַרויכערט
דער קוקו.

„מיר אַלע! מיר אַלע!“ שרייען די פייגעלעך
פריילעך, „מיר אַלע וועלן ניט מוירע האָבן! זאָל
דונערן! זאָל בליצן! זאָל אַ לעבן קומען! זאָל אַ
נייַ לעבן שפּראַצן! צוויץ! צוויץ! צוויץ!“
און זיי קושן, די פייגעלעך, מיט די פּיסקעלעך
אין גרינעם „ביכעלע“ און זיי פליעסקען מיט די
פליגעלעך און זיי זינגען:

אַף, אַף, אַפן בוים, אַף גרינעם,

אַף, אַף צווייגעלע, אַף דינעם,

אָף, אָף, אָפֿן סאַמע שפּיץ
טאַנצט אַ שטערן אָף אַ בליץ ...
לאַמיר זינגען: צוויץ! צוויץ! צוויץ!
צוויץ! צוויץ! צוויץ!
און דער ראָב האָט צעלאָזט די פייגעלעך אהיים
ביז מאָרגן אינדערפרי.

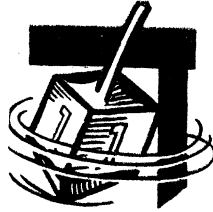

די קרוֹמע נון

א

י קרוֹמע נון - אוי, איך אַמאָל אָף
איר אַ האַרץ געהאַט! איר ווייסט:
דורך איר אַמאָל מײַן גאַנץ כאַנוקע-
געלד פאַרשפּילט איך. אַז גענומען זיך מײַן דריידל
אָף קרוֹמען פּיסל פאַלן, איז איינמאָל נאָכן אַנדערן,
איינמאָל נאָכן אַנדערן! אָף צולעהאַכעס! כאַטש
צערײַס זיך!

נו, איך צעבייזערט זיך אָף איר, אָף דער קרוֹמער!
פאַר פאַרדראָס דאָס דריידל געכאַפט און אין הרובע
אַרײַן! אַפֿן פּײַער! נאָ, גײ ברען מיט דיין נון
איניינעם!

דאָס דריידל אַפֿן פּײַער אָפּגעשיקט, איך דער
מאַמעס פּיסבענקעלע גענומען, קעגן מויל פון דער
הרובע געשטעלט, זיך אַוועקגעזעצט און געקוקט,
געקוקט...

דאָס דריידעלע אַפֿן פּײַער שמעלצט זיך, קוילן
ציטערן-ציטערן: לעבעדיקע אויגן פינטלען, רעדן
אַפֿן ווונק: יאַ, יאַ, מיר ווייסן, מיר ווייסן...
וואָס ווייסן זיי? אַז סע טוט מיר עפּשער באַנג?
אַ ליגן! גאַרניט ווייסן זיי! ס'הייבט מיר אַפּילע ניט

אָן באַנג צו טון! אַ סימען: ווען איך וויל, נעם איך
דאָס אייזערנע פייערשטעקעלע און אַ שלעפּ אַרויס!
עפּשער טאַקע עס נעמען? .. אָט שטייט עס דאָרט
אין ווינקעלע! אַ הייב זיך אויף, אַ נעם און אַ שאַר
אַרויס! וויל איך ניט! וואָס וועל איך דאָ אַרויסשאַרן?
אַ צעשמאַלצן שטיקל בליי? איך דאַרף עס ניט!
שוין אַ שיינ מין דריידל! זאָל זיך עס ברענען! איך
בין זיך מעכאַיע! איך גלעט מיר דאָס האַרץ! ..
און איך זיץ מיר און קוק דעם פייער גלייך
אין די אויגן אַריין... איך קוק און זינג מיר צו:

דריידל-קאַפּיידל,
דומע דעדיידל,
ערעץ קאַניידל,
יוישעו בעציידל!

איך זינג און דאָס פּאָנעם פּלאַמט...
"זי-זי!" מאַכט דאָס דריידעלע אַפּן פייער;
דאַכט זיך, עס געזעגנט זיך מיט מיר. "זיי געזונט!"
זאָגט עס, "זיי געזונט! איך גיי שוין פון דיר אַוועק!
אַף אייביק גיי איך אַוועק!"
און אַ וואַרעמקייט, אַ גוטע אַזא, אַ זיסע, צעגייט
זיך מיר איבערן האַרץ.
"גיי ניט!" זאָג איך, "גיי ניט אַוועק! האָב
ראַכמאַנעס!"

"איך מוז-זי!" זאָגט עס, "איך מוז-זי!"
"אַז-זי אַז-זי", זאָג איך, "אַז אַזי, גיי איך
אויך..."

„אז-זווי? ווילסט גיין מיט מיר?“

„יא, מיט דיר, מיט דיר!“

„זו-זויער ש-שיין! זו-זויער ש-שיין! קריך

אין הרובע!“

„קריך אין הרובע? וואָס זאָגסטו אָף אים?

זיער שיין! און אזו איך וועל זיך אָפבריען, דאָס

אַרט דיך ניט?“

„זו-זויק-זושע ווו מע קען דיך!“

„זיך איך טאַקע! דיר אָף צולעהאַכעס! זעסטו,

ווען איך האָב די סאַלאַמאַנדרע!..“

„ס-ס-סאַלאַמאַנדרע? וואָס איז דאָס אַזוינס

ס-ס-סאַלאַמאַנדרע?“

„ווייסט ניט וואָס ס'הייסט סאַלאַמאַנדרע? אז מע

הייצט אָן אויוון זיבן טעג און זיבן נעכט דורכאַנאַנד,

קומט אַרויס פּונעם פּייער אַ קליין כאַיעלע. אז דו

שמירסט דיך אָן מיט איר בלוט, דעמאָלט קריך

אין פּייער, האָב קיין מוירע ניט! סע וועט דיר

גאַרניט שאַדטן!“

„אז-זווי? אז-זווי? סאַלאַמאַנדרע? ס-ס-סאַ...“

סאַפעט דאָס פּייערל און פאַרשווינדט.

און איך זיך און קוק, קוק, מיר אַלץ אין

פּייער. וואָס-זושע מיינט איר: באַווייזט זיך ניט די

סאַלאַמאַנדרע? יאָ, זי איז דאָ! ווי איך בין אַ ייד!

פּונעם פּייער אַרויס... פּריער אַ קליין קעפעלע

פון אַ וועווריקל מיט רויטע ווינקענדיקע אייגעלעך...
סע ווינקט, סע ווינקט צו מיר, און באַלד — דאָס
גאַנצע וועווריקל. סע טוט אַ שפרונג, עפנט דאָס
פּיסקעלע, שטעלט אַרויס אַ רויט פּייערדיק צינגעלע,
און פונעם צינגעלע סע רינט... וואָס מיינט איר?
— בלוט!.. הייס, רויט בלוט! סע רינט, רינט,
פאַרגיסט די גאַנצע הרובע, די דיל אַרום איר, און
מיך אויך, מיך אינגאַנצן!

„איצט“, זאָגט די סאַלאַמאַנדרע, „ניטאָ וואָס
מירע צו האָבן! קריך אין הרובע!“
„איך ווייס, איך ווייס!“ זאָג איך, און מיט איין
שפרונג בין איך שוין אין הרובע.

טוט מיך דער רויך אַ נעם אַרום, סע פאַרדרייט
זיך מיר דער קאַפּ, פונקען פליען, סע שווינדלט אין
די אויגן, און אַ ווינט מיך אַ כאַפּ, אַ הייב אינדערלופטן
און אַ טראָג אַרויס דורכן קוימען.

פלי איך, פלי איך, פלי, פלי, פלי, ווייט-ווייט...
לאָזט מיך דער ווינט אַראָפּ ערגעץ אָף אַ פעלד.
איז דאָס פעלד באַדעקט מיט רויטע ליכטיקע
בלומען. גיי איך, גיי איך איבערן רויטן בלומען-
פעלד...

איך גיי און גיי איינער אַליין, אָף אַ רויטן פעלד
גיי איך. ס'איז ביינאַכט. שטערנדלעך אין הימל
ברענען, ווינקען, ווי פּייערדיקע קוילן ווינקען זיי.
אַ היץ שלאָגט. שרייט אַ שטערנדל: „מיר איז

הייס ! איך ווער פאַרברענט !" און מיטאַמאַל זיך אַ
לאַז אַראָפּ צו דרערד און אַוועק אין אַ טאַנץ ...
קוק איך זיך צו, ערשט – ניט קיין שטערנדל, גאַר
אַ דריידל ; אַ ליכטיק דריידל טאַנצט און קומט צו
מיר ... צו מיר ...

און וואָס נענטער סע קומט, אַלץ גרעסער ווערט
עס. און אַז סע קומט שוין גאַר נאָענט, איז דאָס
ווי די לעוואָנע גרויס ! און דאָ אַ קער איבער זיך
און אַפּן פּיסעלע, אַפּן פּייערדיקן פּיסעלע בלייבט עס
שטיין. זעט עס אויס ווי אַ קליין גילדן שטיבעלע
מיט פּיר ליכטיקע פענצטערלעך ; אין יעדן ווענטעלע
אַ פענצטערל.

און דאָס שטיבעלע, אַף אַ גילדן הינערפּיסעלע
סע שטייט.

עפנט זיך אַ פענצטערל, פּליט אַרויס אַ מיידעלע,
גרויס ווי אַ טויב, שיינ ווי אַ באַסמאַלקעלע, שיינט
ווי אַ ליאַלקעלע.

און אָנגעטון דאָס מיידעלע אין אַ שוואַרץ-
סאַמעטן העמדעלע, אַ גלאַטס, און נאָר ביי דער
זוים אַרום און אַרום אַ גילדענער בליץ.

און דאָס העמדעלע איבער די פינגערלעך פון
די פּיס פּאַלט עס, אינגאַנצן זיי פאַרדעקט עס.
און פון אונטער די אַרעמס צוויי בליצן ציען
זיך, וואַרפן זיך, שלענגלען זיך. און מיט די בליצן
ווי מיט פּליגל פּליט עס.

פליט עס צו צו מיר, שמייכלט און זאָגט:
"גוט וואָס געטראָפן דיך! דערקענסט מיך ניט?"

איך בין קרומע נון. שרעק זיך ניט! מיינסט איך
אף דיר ברויגעס? כאַלילע! פאַרוואָס? ווייל דו מיך
אפן פייער געוואָרפן? אוואו! וואָס גייט עס
מיך אָן!"

און זי טענצלט זיך און דריידלט זיך און זינגט :
 ווארפסטו מיך אין וואסער,
 גיי איך נישט פארלוירן,
 ווארפסט מיך אפן פייער —
 ווער איך ניי געבוירן.
 „אזוי?“ זאג איך, „אזא בעריע ביסטו ?
 פארוואס-זשע? . . .“
 „פארוואס-זשע איך דיר אין שאַדן געפאלן,
 ווילסטו פרעגן?“
 „יא, נו? דורך דיר מײן גאַנץ כאַנוקעגעלד
 קאַפּוט! דאָס ווייסטו צי נײן?“
 „דאָס ווייס איך!“ טוט זי אַ זאָג און אַ פּאָך מיט די
 בליצעלעך אַז די אויגן מיר שיר נישט אַרויסגענומען,
 „דאָס ווייס איך, אָבער וואָס איך ווייס, ווייסטו נישט.“
 „וואָס ווייסטו?“
 „אַ מײסעלע.“
 „אַ מײסעלע? דערצייל!“
 „זעץ-זשע זיך, זײ מויכל, אַנידער דאָ מיט מיר!“
 זעץ איך זיך אָף דרערד אַנידער און די קרומע
 נון קעגן מיר.

ב

זאָגט די קרומע נון :
 נאָווענאָד בין איך געווען,
 אַ נעסיע ווייט געמאַכט,
 ניסים איז מיט מיר געשען,
 נו, דערצייל איך היינט בײַנאַכט.

אַמאָל — אַמאָל ווען גלאַז געווען קרישטאָל
און איין שטאָל — ניט קיין כאָף און ניט קיין פיי,
קיין קרום פלייצעלע ניט געהאַט. אַלע כאָפן, אַלע
פייען ווי די ווירעלעך. און קיין צאָדיקל אינגעהויקערט
ניט געגאַנגען. צאָדיקלעך ווי גרינע ביימעלעך, יונגע,
פרישע, גלייכע! און נונען ניט געהאַט קיין קרומע
פיסעלעך — נונען ווי די שפיסעלעך! און וואָ מעם —
צוויי הערנערלעך אָפן קעפעלע, ווי אַ צאַפיקל! אַ
מעמעלע אָן הערנערלעך ניט מע האָט געזען, ניט
ס'איז געווען.

מאַכט זיך אַמאָל, הייבט זיך אויף דאָס גוטע,
פרומע צאָדיקל און זאָגט: „אַ, איר צווייאונצוואַנציק
אויסיעס! זיכטיקע, ליכטיקע! קאָשערע צורעלעך!
וואָס טוט איר זיצן אויסגעזעצט אין שורעלעך? אין
פאָסעק שטייט: „צו דער מערישקע, דו פוילער, גיי
און קוק זיך צו צו איר מיט קאָפּ! וויל איך וויסן,
ווער מיט מיר און צו דער מערישקע?“

„איך!“

„און איך!“

„און איך איך!“

פון אַלע זייטן קוילעס זיך געהערט.

אַבער אַז געקומען צו עפעס, טאַקע צום גיין,
איז ווער מיטן צאָדיקל זיך אַוועקגעלאָזט? נאָר די
גרויסע, בראַווע אויסיעס: די שלאַנקע כאָפן, די
געשטרעקטע פייען, די לאַנגע נונען און די גלייכע
צאָדיקלעך.

און די מעמעלעך מיט זיי. „מיר האָבן הערנערלעך“, זיי געזאָגט, „וואָס־זשע די מוירע ? אַז גאַזלֶאַנים אונדז באַגעגענען, מיר מיט די הערנערלעך: דוּך־בוּך ! און אַ סאָף !“

נאָר די בראַווע אויסיעס, אויך זיי ניט אַלע געגאַנגען. אַ טייל נאָך בײַ דער טיר זיך מעיאַשעווע געווען: „וואָס עפעס מיר צו די מערישקעס ? אַ גאַנצע וועלט צו אונדז קומט זיך לערנען, פאַרוואָס־זשע ניט די מערישקעס אויך צו אונדז ?“

אַנדערע אָפן וועג זיך באַרעכנט: „נאָכוואָס און ווהין דאָס שלעפן זיך ? צו די מערישקעס ? און עפשער שוין קיין מערישקעלעך גאָר אָף דער וועלט ניטאָ ? אַמאָל איז געווען און הייַנט ניטאָ !“ און שטילערהייט און איינציקווייז זיך אָפגערוקט און צוריק אַהיים.

און גאָר ווייניק מיטן צאָדיקל געבליבן, אים אָף זיינע וועגן־שטעגן נאָכגעגאַנגען.

A

ניט אזוי טוט זיך ווי סע רעדט זיך.

געגאַנגען און געגאַנגען

מיט טרערן, מיט געזאַנגען,

און שטורעמווינטן ברומען —

געגאַנגען און געקומען.

געקומען צו די מערישקעלעך אין אַ גוטער שאַ :

פונקט ווען סע בליען די פערישקעלעך. אַ סימכע,

אַ געדולע ! די געסט מיט גרויס קאָוועד נעמט מען

אויף, עסן-טרינקען פון אלעם בעסטן: סודעלעך
 מאכט מען, וויין אין בלומענבעכערלעך שטעלט מען,
 די געסט, די געהויבענע טוירע זאגן: כאַכמע פון די
 הייליקע ספּאַרים אַרויס. אַ טאַג און צוויי. און אַפּן
 דריטן טאַג די מערישקעלעך אַ זאַג: „אַרבעטן! צו
 דער אַרבעט, ברידערלעך! אַזוי ביי אונדז אינגעפירט.
 ווער סע אַרבעט ניט, דער עסט ניט!“
 אַרבעטן איז אַרבעטן. אַז מע הייסט, העלפט ניט.
 שטעלן זיך די כאַפּן און די פייען פאַר מאַסע-טרעגערלעך,
 די נונען פאַר בריווטרעגערלעך, און די צאָדיקלעך,
 גאַטסלויבערלעך, פאַר קלויבערלעך; די קערנדלעך

וואָס די מערישקעלעך אָף ווינטער זאָמלען, די צאָדיקלעך זיי איבערקלויבן: די פעטע באַזונדער, די מאַגערע באַזונדער און די קאַליע און פאַרפּוילטע אוועקוואַרפּן.

און די מעמעלעך - וועכטערלעך.

ביינאַכט, אַז גאַזלאַנים, כאַלילע-וועכאַס, אָף די מערישקעלעך אָנפאַלן, זאָלן די מעמעלעך מיט די הערנערלעך שטויסן, אָף אַ קאַל „מע-מע-מע“ שרייען און די געסט, די נייטגערופענע, פאַרטרייבן.

און צו דער אַרבעט זיך יעדער אַ נעם.

זענען די צאָדיקלעך געזעסן און געקליבן, איינגעהויקערט געזעסן, געקליבן און געקליבן - הויקערלעך געבליבן; די מאַסע-טרעגערלעך אָף די פלייצעלעך מאַסע געצויגן - זיך אין דרייען איינגעבויגן. און די בריווטרעגערלעך געלאָפּן, געלאָפּן, בריוועלעך צעטראָגן - די פיסעלעך זיך אויסגעקרוּמט, צעשלאָגן. אַזוי אַלע געטריי די אַרבעט געטון. אַלע, נאָר נייט די מעמעלעך.

די מערישקעלעך פאַרלאָזט זיך אָף זיי. געגלייבט זיי, און די מעמעלעך - אַ גאַנצן טאַג אָף דער פריי צווישן בלימעלעך אַרומגעטאַנצט, מיט צוויטשערלעך און זומערפייגעלעך געשטיפּט, און ביינאַכט געשלאָפּן. אַזוי לאַנג, אַזוי ברייט ביז אַן אומגליק געשען.

ד

ס'איז סאָף שניטצייט געווען. אַ ווינטער, שמועסט מען, וועט אַ בייזער זיין, אַ האַרבסט, אַ פריציטיקער,

א פּרילינג, א שפּעטער. מוז מען מיט דער אַרבעט זיך צוואַיילן, איידער די קאַלטע רעגנס קומען; מע דאַרף באַצייטנס אַלדינגס באַזאָרגן און צוגרייטן וואָס מער.

די מערישקעלעך — פון פאַרטאָג ביז אין דער זינקענדיקער נאַכט אַרײַן געאַרבעט, איבער די קויכעסלעך געהאַרעוועט. אַהיימגעקומען פאַרמאַטערטע, קוים לעבעדיקע, ווי די האַרוגים אַנידערגעפאַלן און זיי שלאָפן.

און די מעמעלעך אויכעט אַ גאַנצן טאָג ניט גערוט אַ רעגע, און נאָר געהוילעט און געוויוועט. אַ לידעלע האָבן זיי אויסגעטראַכט, אַ פּריילעכס אַזאַ:

בין איך מיר אַ מעמעלע,
טאַנץ איך ווי אַ לעמעלע,
לעבעדיק און פּריילעך,
ערשטער איך ביים מיילעך,

און ביי מוישע שויכעט,
און אין מיזרעך אויכעט.
נאָר אין הימל, ביטער —
דאָרט בין איך דער דריטער!
און געלאַכט, און געזונגען, און געטאַנצט, און
אַזוי ביז זונזען.
און אַז די זון זיך געזעצט — די מעמעלעך פאַר
די נעסטעלעך זיך אויסגעזעצט, שאַ, רויק, שטיל:
וועכטערלעך, זיי היטן!
נאָר וויבאלד די מערישקעלעך פון דער אַרבעט
געקומען און אַקאַרשט וואָס איינגעשלאָפן, שוין
די וועכטערלעך פון פריש-געשניטן גראַז ווייכע
געלעגעלעך זיך געמאַכט; מיט געלע קאָלדרעלעך,
אַראַפגעפאלענע בלעטעלעך, זיך איינגעדעקט און —
אַ גוטע נאַכט!
די מערישקעלעך דעם ערשטן דרימל נאָך ניט
געכאַפט, און כאַיאַלעס היישעריקלעך האָט עס
אַנגעטראָגן, גאָט ווייסט פונוואַנען.
ס'ערשטע, פאַרשטייט זיך, צו די פאַרשלאָפענע
וועכטערלעך זיי גענומען זיך: די מיילעכלעך מיט
דינע פעדעמלעך פאַרנייט, זיי זאָלן ניט שרייען; די
הערנערלעך זיי מיט היישעריק-זעגעלעך אַפגעזעגט,
זיי זאָלן ניט שטויסן; דערנאָך די גאַזלאַנים די
מערישקעלעך באַפאלן: אַ טייל אויסגעהאַרגעט, אַ טייל
אין געפענקעניש געפירט, דאָס גאַנצע האַב-און-גוטס
אוועקגערויבט. און די אויסעס קוים לעבעדיקע
אַנטלאָפן און — אַהיים.

זענען זיי אהיימגעקומען - די צאדיקלעך
אינגעהויקערט, די כאפעלעך און די פייען אינגעבויגן,
די נונעלעך קרום און די מעמעלעך מיט פארשלאָסענע
מיילעכלעך און אָפּגעהאַקטע הערנערלעך.

האַבן זיך מיט זיי די קרויווים זייערע, יענע
וואָס אינדערהיים געבליבן, געשעמט, ניט געוואָלט
מיט די אַרעמע קאליקעס איניינעם גיין.

האַבן זיך די פאַרשעמטע אויסיעס געקלאָגט.
פאַר וועמען? פאַרן גאַט פון די אויסיעס: פאַר
טינט-און-פעדער.

האַט טינט-און-פעדער געפאַסקעט: „מיינע אַרעמע,
פאַרשעמטע קינדערלעך, אויוונאַן און צווישן אַלע
כאָשעווע אויסיעס זאָלן זיי זיצן! די שטאַלצע כאָפן,
די הויכע פייען, די שלעכטע צאדיקלעך און די לאַנגע
נונען, ווייל מיט זייערע אַרעמע, פאַרהאַרעוועטע
קרויווים זיי געשעמט זיך - צום סאָף, ביים עק
זאָלן זיי שטיין! און די שלאָסע-מעמעלעך מיט זיי!“
„פאַרוואָס?“

„אַ מיצווע! ניט געזאָלט שלאָפן, ווען אָף דער
וואַך דאַרף מען שטיין!“

און אָף די שלעכטע צאדיקלעך אַ באַזונדערע
שטראָף: „צאדיקלעך - און מיט אַרעמע קרויווים
זיי שעמען זיך גאַר?! אַרויס זאָלן זיי פון די
ראַצעמאַרענע זשופּעצעס און אַרײַן אין פויערישן
פעלך!“

זענען זיי פארבליבן, די שלעכטע צאדיקלעך,
אין פעלץ.

פון דעמאלט אָן אַז מע וויל זאָגן אַ שלעכטער
צאדיק, זאָגט מען: אַ צאדיק אין פעלץ.

„און איך“, פירט אויס די קרומע נון, „איך, אַ
קרומע: פון דעמאלט אָן, ניט פאַר דיר געזאָגט, מיין
גאַנג קיין גאַנג ניט – אַ שלימאַזלדיקער: איך גיי
אַפן גראָז, פאַל אַפן גלאָז, צעקלאַפ זיך די נאַז.“
„אַט פאַרוואָס“, זאָג איך, „דו מיר אין שאַדן
געפאַלן!.. און איך אָף דיר בייו געווען! דיר
שלעכטס געטון!.. זיי מיר מויכל!..“

„און טו איך אַ קוק“, רעדט ווייטער די
נון, „אַף מיינע אויסגעקרוםטע פיסעלעך, אָף די
אַינגעהויקערטע צאדיקלעך, די צונויפגעקנוידערטע
פייעלעך, וואָס די קעפעלעך ווי קראַנקע פייגעלעך
אונטער די פליגעלעך פאַרוואַרפן זיי, טוט מיך ביים
האַרץ אַ נעם, אַ קלעם, קומען באַלד די גוטע גימל,
די האַרציקע היי, און די שיינע, שטילע שין און זיי
טרייסטן מיך.“

די שיינע, שטילע שין שושקעט שטיל און זאָגט:
„שטאַרק זיך, נונעלע, שטאַרק זיך!“ די האַרציקע
היי רעדט האַרציק-ווייך: „האַף, נונעלע, האַף!“ און
די גוטע גימל גלעט און רעדט: „גאַט וועט העלפן!
גאַט וועט העלפן!“

און בין איך אַלץ טרויעריק, טוען זיי מיך אַ
נעם און טאַנצן מיט מיר אַ ריידל-דריידל. כאַפט זיך

אויף די פיי און פליעסקעט, און דאָס כאַפּעלע כליפעט
פאַר פרייד, און דאָס צאָדיקל נעמט דאָס קליינע
צימבעלע, וואָס סע טראָגט עס אָפּן פלייצעלע טאַמיד,
און סע צימבלט און סע זינגט :

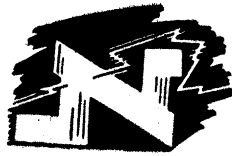
שין, היי	נון, גימל,
גימל, נון —	היי, שין —
שײַנט דער שטערן	אין אַ דריידל
ווי די זון.	הער און היין.

נון, גימל,	היי, שין,
שין, היי —	נון, גימל —
קושט דער שטערן	פליט אַ שטערן
מיך און זיי.	פונעם הימל.

זעצ'מיר אָפּן שטערנדל זיך אויף
וויל'מיר פליען, פליען —
איז דאָס מייסעלע ביים סאָף.

כויקערל-הויקערל

א

מאָל געווען אַ כויקערל-הויקערל :
אַ מענטשעלע אַזאַ אַ קליינס, מיט אַ שפיצעכיק
בערדעלע און מיט אַ הויקערל אויך אַ שפיצעכיקס.
און געווען איז כויקערל-הויקערל אַ צאָדיקל -

אַ צאָדיקל בען צאָדיקל
אין ראָצעמאַרע ספּאָדיקל,
אין שיכעלעך פון סאַמעט ;
זיין זיידע אַ מעלאַמעד,
זיין טאַטע ראָש-יעשיווע
מיטן נאַמען רעב אַקיווע.

און אַ טעווע כויקערל-הויקערל געהאַט : שטענדיק
נאָר פּאַרטראַכט אומגעגאַנגען, און רייד אַזעלכע פּאַר-
שטעלטע גערעדט, און שײלעס אַזוינע מאַדנע געפרעגט.
און וועמען געפרעגט ? וועמען איר ווילט.

צעבילט זיך אַ הונט, פּרעגט אים כויקערל-
הויקערל : „קיילעוו, קיילעוו, וואָס בילסטו ? וואָס
האַווקעסטו ? דו קיין אַוולעס קענסטו ניט ליידן ?
קיין גענייוועס ניט דערלאָזן ? איך פּאַרשטיי ניט :
אַליין אַ קיילעוו-שעבעקלאַווים און אַף יענעם בילסטו ?“

פֿאַרט פֿאַרביי אַ וואָגן מיט פֿיר סקריפענדיקע
רעדער; זיי קרעכצן, זיי יעכצן די רעדער: „זעט,
זעט אַ רעציכע... אַ מענטש גענומען פֿערדעלעך
אַזוינע שוואַכע, אַרעמע, אין אַ וואָגן, אַזאַ שווערן
אַינגעשפּאַנט – און טרייבט! און שמייסט! אוי-אוי, אַ
גאָטס ראַכמאַנעס, צאַר-באַל-כיי! צאַר!..“

פרעגט כויקערל-הויקערל: „רעדעלעך, רעדעלעך,
זאָגט, איך בעט אייך, ווען מע שמירט אייך, קרעכצט
איר אויכעט גאָטס ראַכמאַנעס... צאַר?.. שרייט
איר אויך געוואָלד אין אַלע גאַסן? צי איר נעמט און
מאַכט אַ שווייג?“

און הייבט ער צו דער זון דער ליכטיקער די
ליכטיק-שוואַרצע אויגן אויף, פרעגט ער: „זון, זון,
ביסטו יאָ שוין גוט אַזוי און ווילל, און שיינסטו
גלייך פֿאַר אַלעמען – פֿאַרוואָס-זשע די לייזונט
מאַכסטו ווייס און דעם ציגינער שוואַרץ?“

און די גענדזעלעך די קלאַרע, ווייסע, אין די
רויטע שייך-און-זעקעלעך, פרעגט ער: „גענדזעלעך,
גענדזעלעך, שיינ אַזוי – איר קוקט קיין גוישן און
כאַפט בייגל פֿון די קוישן?“

און וועמען פרעגט ער ניט? די שטילע וואַסערלעך,
וואַס גראַבן טיף; די ציגן וואַס זיי פֿרייען זיך, ווען
מע שערט די שעפּסן; די קראַפּעווע וואַס וואַקסט
אַן רעגן – יעדן האָט ער וואַס צו פרעגן.

אַינמאַל כויקערל-הויקערל אין טאַטנס שטוב,
ביים טאַטנס טיש זיצט ער, און איז זייער פֿאַרטראַכט.

אָף איין האַנט דער קאַפּ אָנגעשפּאַרט, מיט דער
 אַנדערער דאָס בערדעלע ציפט ער. גייט צו אים דער
 טאַטע צו, די האַנט די ווייכע אָף זיין אַקסעלע לייגט
 ער און ער טוט אַ פּרעג :

„מײַן זון, וואָס טראַכטסטו ?“
 „וואָס איך טראַכט ?“ זאָגט כויקערל-הויקערל,

„איך טראַכט : ווען אַלע האַלצהעקער איין העקער,
 אַלע העק איין האַק, אַלע ביימער איין בוים, אַלע
 טײַכן איין טײַך, און דער איינער גרויסער העקער
 אַ הייב די איינע גרויסע האַק, אַ באַך דעם גרויסן
 בוים און כליופּ אין גרויסן טײַך — וואָס וואַלט
 דעמאָלט געווען ?“

שמייכלט רעב אַקיווע ראָש-יעשיווע : „אַ שײלע
אַביסל“, זאָגט ער, „דער האַלצהעקער וואָלט מיסטאַם
זיך רעכט באַשפּריצט.“

„נו, און די פּיש“, פּרעגט כּוּיקערל-הוּיקערל, „די
פּיש וואָלטן נײַט דערשראָקן זיך און אַלץ, ווי טאַמײד,
אײנס דאָס אַנדערע געשלונגען לעבעדיקערהײט?“
גלעט רעב אַקיווע ראָש-יעשיווע מיט דער ווײסער
האַנט זײַן ווײסע באַרד און זאָגט :

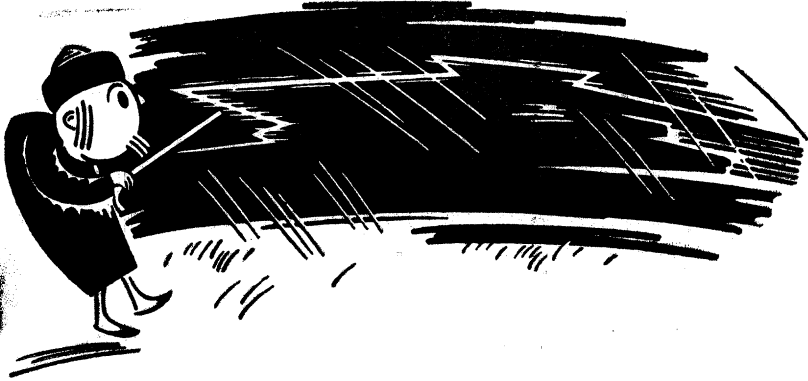
„וואָס טױג דיר דאָס טראַכטן וואָס דו טראַכטסט
און דאָס פּרעגן וואָס דו פּרעגסט ? אָט, פּאָלג בעסער
מיך : נעם מײַן שטעקן פּון פּימסנהאַלץ און גײ ווױהין
איך וועל דיך שיקן !“

טוט כּוּיקערל-הוּיקערל דעם טאַטנס שטעקן אַ
נעם, די טיר אַ עפּן און דעם רעכטן פּוס אָף דער
שוועל אַ שטעל : „הײנײַ“, זאָגט ער, „איך בין
אַנגעגרייט !“

„גײ“, זאָגט רעב אַקיווע ראָש-יעשיווע, „און
מאַפּסים זאָלסטו מיט מײַן שטעקן טון ! אז דרײַ
וועסטו אויפּטון, דער פּערטער אַלײן קומען : דײַן
הוּיקערל — קײן סײמען פּון אים נײַט בלײבן. נו, גײ-זשע !“
„ווױהין ?“

„אַ פּאָך מיטן שטעקן !“

טוט כּוּיקערל-הוּיקערל מיטן שטעקן אַ פּאָך,
פּלײט אַ בלײץ פּונעם שטעקן אַרויס : לױפּט דער
בלײץ פּאַרויס און כּוּיקערל-הוּיקערל נאָך.

דער בליץ, די נאכט די שווארצע שניידט
און ווינקט און רופט און ציט ;
אָט איז ער נאָענט, אָט איז ער ווייט —
און פליט און פליט און פליט.
און כויקערל-הויקערל נאָך. אין דער נאכט אין
דער זינקענדיקער לויפט, לויפט אַ מענטשעלע, איינס,
אַ קליינס ; אַ הויקערל טראָגט זיך, נאָך אַ בליץ
סע יאָגט זיך.

פאַרדרייט דער בליץ און פלעכט
אַ שלייפל אין אַ שלייפל —
אָט איבער באַרג און טאַל
גאָר קניקלט זיך אַ רייפל !
און כויקערל-הויקערל נאָך און נאָך. באַרגאַרויף,
באַרגאַראָפּ ; וואַלדאַיין, וואַלדאויס ; איבער דערפעלעך
פאַרשלאָפענע, איבער שטעטעלעך פאַרטײעטע. אין
קײן פענצטער קלאַפט ער ניט, אָטעם כאַפט ער ניט —
ביז די הענער אָף טאַג זיך ניט צעקרייט.

אָף טאָג די הענער זיך צעקרייט, דער בליץ אַ
 שפּריץ - אַ לעש זיך אויס. און כויקערל-הויקערל
 פאַר אַ שטעטעלע ער שטייט: אַ שטעטעלע מיט
 קליינע ווייסע שטיבעלעך, מיט רויטע דעכעלעך. און
 אַלע שטיבעלעך אָף הינערישע פיסעלעך. אָף הינערישע
 פיסעלעך די ווייסע שטיבעלעך מיט די רויטע דעכעלעך,
 ווי גרויסע ווייסע קאַפהענער מיט גרויסע רויטע קאַמען
 זעען זיי פּונדווייטנס אויס.

דאַכטן דאַכט זיך, ניט די הענער פון די ביידעמער,
 נאָר טאַקע די שטיבעלעך אַליין קרייען: "קו קו רי קו!"
 און פאַר דער שטאַט אַ בערגעלע; אונטערן בערגעלע
 אַ קערניצע, אָפן בערגעלע אַ שטיבעלע, פאַרן שטיבעלע
 אַ אינדיק. ער שטייט, דער אינדיק, און ער טראַכט.
 זאָגט כויקערל-הויקערל צום אינדיק: "אינדיק,
 אינדיק, וואָס טראַכסטו?"

ענפערט דער אינדיק: "איך טראַכט און טראַכט
 און וועל ערשט טראַכטן."

„וואָס?“

„דאָס.“

„אינדיק, גיב לאַשן! וואָס דאָס?“

„דאָס, וואָס דער באַלעבאָס...“

„נו?“

„... אַקאָרשט וואָס געגאַנגען מיטן קאָראַמיסל

אַפן אַקסל און מיט די צוויי קענדעלעך.“

„נו?“

„געגאַנגען באַרגאַרויף, באַרגאַראָפּ; אַראָפּ מיט

ליידיקע, אַרויף מיט פּולע...“

„נו?“

„נו-נו!“ בייזערט זיך דער אינדיק, „וואָס נו?

איך פּרעג דיך, גלייך אַזוי: באַרגאַראָפּ, וואָס גרינג

צו גיין — מיט ליידיקע קענדעלעך, באַרגאַרויף,

וואָס שווער — מיט פּולע! פאַרוואָס ניט פאַרקערט:

אַראָפּ מיט פּולע, אַרויף מיט ליידיקע? אַסאַך גרינגער,

ניט אַזוי? זאָג שוין דו, וואָס האָסט שוין, דאַכט זיך,

גאַר קיין סייכל ניט.“

„קלוג!...“ זאָגט כוּיקערל-הוּיקערל, „די גאַנצע

שטאָט אַזוי קלוג ווי דו?“

בלאָזט זיך דער אינדיק און ער זאָגט:

„דאָ איז כעלעם-מעדרעש-נעלעם, די קלוגסטע

שטאָט אָף דער גאַרער וועלט; מײַן באַלעבאָס, דער

קלוגסטער אין שטאָט — ער איז שטאָטכאַזן; דעם

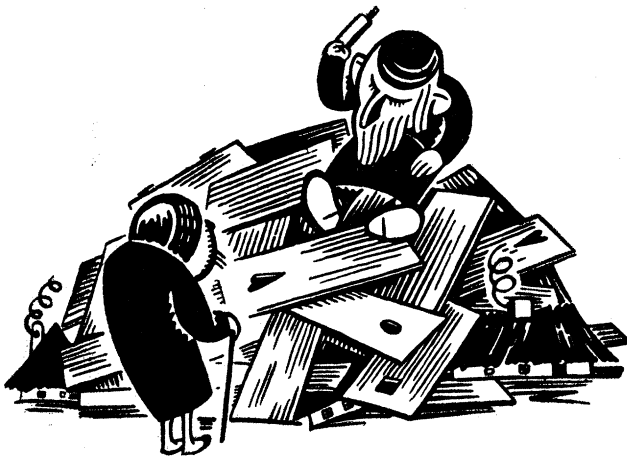
כאַזנס קינדערלעך קלוגער נאָך פּונעם כאַזן אליין —

און די קינדערלעך צו מיר קומען זיי אָן. ווילן זיי

זיסן, ווען געפאַלט פּורים, וועמען פּרעגן זיי? מיך.

אז די קינדערלעך שרייען: „אינדיק, אינדיק, ווען
 איז פורים? ענפער איך: „אַלדיר-אַלדיר.“
 „איצטער ווייס איך שוין“, זאָגט כויקערל-הויקערל,
 און גייט זיך ווייטער.

גייט ער, גייט ער, זעט ער: אַ גאַנצער באַרג
 לאָדן. איבער די לאָדן אַן אַלטיטשקער און ער קלאַפט,
 דער אַלטער, מיט אַ וואַלגעהעלצל אין די לאָדן.
 ער קלאַפט און זינגט זיך צו:

פאַפעלע-פּוּי!
 פאַפעלע-פּוּי!
 האַק אין לאָדן,
 מאַד קיין שאָדן -
 אַט אַזוי, אַט אַזוי!

פרעגט כויקערל-הויקערל: „וואָס איז דאָס?“
זאָגט דער אַלטיטשקער: „איך בין שטאַטשאַמעס. אַלע
פּרייטיק פאַרטאָג אין די לאַדן קלאַפּ איך — די
ווייבער צו כאַלעבאַקן וועק איך. אָף דער עלטער
מיד געוואָרן. די שטאַט איז גרויס, די קויכעסלעך
קליין, די פיסעלעך שוואַך. האָט דער ראָוו, זאָל געזונט
זײַן, אָן אייצע געגעבן: אַלע לאַדן פון אַלע פענצטער
אַראָפּנעמען, אָף איין אָרט צונויפברענגען — זאָל
איך מיט איינמאַל אין אַלע לאַדן קלאַפּן.“

„ווי טוירע, דאָרט איז כאַכמע“, זאָגט כויקערל-
הויקערל, „אַ ראָוו אַ כאַכעם. קעדן מיט אים זיך
צו באַקענען. ווי ווינט ער ערגעץ?“
„דאָרט און דאָרט.“

„וואָס הייסט דאָרט און דאָרט?“

„אַז דו ווייסט ניט, איז דאָס בעסטע, זײַ זיך
מאַטריעך, גיי צום ראָוו אַהיים און פרעג אים אַליין,
וועט ער דיר זאָגן.“

טוט כויקערל-הויקערל מיטן שטעקן אַ פּאָך,
פליט ווידעראַמאַל אַ בליץ אַרויס, פירט אים אָפּ
דער בליץ גלייך צום ראָוו אין שטוב אַריין.

קומט כויקערל-הויקערל צום ראָוו אין שטוב.
דרייט זיך דער ראָוו איבער דער שטוב אַרום, דאָס
שטריימעלע פאַרוקט, דאָס בערדעלע אין דער האַנט
און ער רעדט צו זיך אַליין.

„גוט מאַרגן, ראָוו!“

„גוט מאַרגן, גוט יאָר! זיצט, זײַט מויכל! אַ

האַרבע שײלע האָב איך אַקאַרשט; וועל איך די שײלע
פאַרענפערן, וועלן מיר שמועסן."

"וואָס פאַר אַ שײלע?"

"אַ וויינישענקער געפרעגט: געקויפט אַ פעסעלע
וויין, אַ קאַשער פעסעלע, קאַשערער וויין, געמאַכט
דאָס צעפעלע אונטן, גענומען צאָפן, ערשט – וואָס
מער ער צאָפט אונטן, אַלץ ווייניקער איוון..."
"גאַנץ פאַשעט", זאָגט כויקערל-הויקערל, "מיסטאַם
דער וויינישענקער געשטעלט דאָס פעסעלע קאַפּויר:
דעם אונטן אַרויף, דעם איוון אַראָפּ."
"אַהאַ!" שרייט אויס דער ראָוו און דעם
טייטלפינגער לייגט ער צום שטערן צו, "דאַכט זיך
טאַקע גערעכט... יאָ, גערעכט! נו", זאָגט ער, "אַז
איר זענט יאָ אַזאַ כאַכעם, נאַט-זשע אייך שאַלעם-
אַלייכעם! און וויסן זאָלט איר, איך לאָז אייך ניט
אַפּ – מיין אירערך אָף שאַבעס."
בלייבט שוין כויקערל-הויקערל ביים ראָוו.

ב

אזוי געזאָגט דער אַלטער באַרעך :
דערציילסטו אַ געשיכטע,
דאָס שיטערע לאָז דורך,
גיב איבער דאָס געדיכטע.
אַ האַלבער טאָג אַוועק מיט וואָס ער איז אַוועק —

קימט צוגיין דער שאַמעס, פאַרבינדט דעם ראָוו די
אויגן, נעמט אים בײַ דער נאַז און פירט.
„וווהין?“ פּרעגט כּוּיקערל-הּוּיקערל.
„אין באַד אַרײַן“, זאָגט דער שאַמעס.
כידעשט זיך כּוּיקערל-הּוּיקערל : „סטײטש,
ראָוו? ..“

„וואָס כידעשסטו זיך“, זאָגט דער ראָוו, „וואָס
ער פירט מיך? אַז די אויגן האָט ער מיר פאַרבונדן,
זע איך דאָך ניט וווּ צו גיין.“
„און פאַרוואָס די אויגן אייך פאַרבונדן?“

„אז ער פירט מיך, וואָס-זשע דאַרף איך זעען
נאָך וווּ צו גיין?“

„נו, רעכט. אָבער אַז דער שאַמעס פירט דעם
ראָוו אין באַד אַרײַן, פאַרוואָס-זשע נאָך בײַ דער נאָז?“
„נענטער צו די אויגן. זאָל איך זעען כאַטש, אַז
ער פירט מיך. אַזאַ טעמנעקייט, אוואָ! שטעקט אײַן,
זײַט מויכל, דעם גראַבן פינגער אין מײַן גאַרטל,
האַלט זיך אָן אין מיר, איר קענט, כאַלילע פאַלן אין
דער פינצטער.“

און כויקערל-הויקערל אַ ליבער אוירעך איז ער,
רעדט ניט אַקעגן, דעם באַלעבאַס טוט ער צוליב,
שטעקט דעם גראַבן פינגער אין ראָווס גאַרטל אײַן
און גײַט מיט אים אין באַד אַרײַן.
געגאַנגען, געקומען. דרײַט זיך צווישן אוילעם
דאַרט אַ קלעצל-וואַרגעלעצל.

ווער איז דאָס?

אַ באַכערל אַ פעסעלע,

דאָס קעפעלע אַ קעסעלע,

צוויי פיסעלעך צוויי קענדעלעך,

אַף בײַדע — רויטע בענדעלעך.

און אלעמאָל דאָס באַכערל אַף די פיסעלעך אַ

קוק און אַ טאַנץ אונטער.

פרעגט אים כויקערל-הויקערל: „וואָס די רויטע

בענדעלעך אַדיאַ?“

„אַ סימען“, זאָגט דאָס באַכערל, „אַ סימען, אַז

איך בין כויעקל דער מאַמעס. אין באַד אַלע נאַקעט,

אַלע גלײַך, קאָן איך דאָך, כאַלילע, זיך פאַרבײַטן;

האַט די מאַמע אָף די פּיסעלעך רויטע בענדעלעך
 אַרומגעבונדן מיר. טו איך אָף די בענדעלעך אַ קוק,
 ווייס איך, איך בין כּוּיזעקל - פּריי איך זיך.
 באַלד כּוּיקערל-הוּיקערל דעם פּימסנשטעקן נעמט
 ער, דרײַ מאַל אין דרערד קלאַפט ער אָן און זאָגט
 שטילערהײט :

שטעקן-שטעקל, שטעקן-שטאַק,
 העכער אויפּעס
 פּליט אַ מויפּעס
 פּון מײַן טאַטנס שוך-און-זאַק!"

דרייען זיך די בענדעלעך די רויטע, דרייען זיך פון די פיס פון כויזעקלס אראָפּ און אַרום זײַן כאַווערס פיס, כושעמלס פיס, וויקלען זיי זיך, וויקלען זיך אַרום.

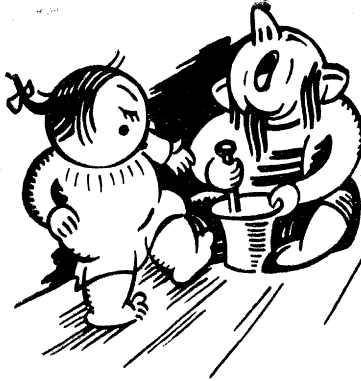
טוט אַ קוק כויזעקל, ניטאָ דער סימען — גאַר אַף כושעמלס פיס; גייט ער צו צו כושעמלען און זאָגט: "זע נאָר, מײַן סימען אַף דיַינע פיס! אויב אַזוי, ביסטו דאָך כויזעקל. ווער-זשע בין איך?"

"איך ווייס?" זאָגט כושעמל, "איך ווייס ניט. ווילסט לאַמיר ביידע צום שטאַטכאַכעם גיין, וועלן מיר פרעגן."

ווער איז שטאַטכאַכעם? דער כאַזן. גייט מען צום כאַזן. און כויקערל-הויקערל נאָך; אַ באַלן צו הערן וואָס וועט כעלעמער שטאַטכאַכעם זאָגן.

קומט מען צום כאַזן, האָט ער אַ בראַדעווקע אַף דער סאַמע שפיץ נאָז, אַ ציגנבערדעלע, פינטלט מיט די אויגן און רעדט טשיפעליאַווע. און זיצן זיצט ער אַף דרערד און שטויסט אין אַ שטייטל צימרינג אַף שאַבעס. דער כאַזן אין שטייטעלע צימרינג שטויסט און זײַן טעכטערל טאַנצט, וואַרפט מיט די הענטעלעך און טופעט מיטן באַרוועספּיסל אין דער ערד. דאָס מיידעלע טופעט, דאָס כאַזענדל קלינגט מיטן שטייטעלע צו און זינגט אַף אַ ציגנקעלעכל:

לעכו-לעכו
 לעכו נעראנענו*,
 כ'האָב אַ מיידעלע
 הייסט זי כאַנעניו!

כאַנעניו, כאַנעניו,
 טאַנץ אַביסל,
 מיטן פיסעלע
 קנאַק אַ ניסל!

אַרײַנגעקומען די געסט, בעט דער כאַזן זיצן,
 פרעגט: „וואָס עפעס נייעס?“ דערציילט מען; טוט
 זיך דער כאַזן אַ כאַפּ אויף: „הערט, איך בעט אײַך,
 הערט אַ מיסע-גוירע! פונקט ווי מיט מיר! איר
 הערט: וואָס מיט אײַך פאַרלאָפן, מיך געטראָפן.

* לכו נרננו

אמאל ווען איך נאך אין די וויקעלעך געווען, א פיצעלע, איך קיין ציגנבערדעלע ניט געהאט, און קיין בראדעווקע אף דער נאז אויך ניט, און טשיפעליאווע ניט גערעדט. איר זעט אדאָס — מיין טעכטערל! אין מיר געראָטן! דער טאַטע אויסן אויג! פּרעגט מיין באַבע קריינדעלע — זי לעבט, זי געדענקט, זי וועט אייך זאָגן — דאָס שענסטע קינדעלע אין שטאָט געווען איך. טרעפט זיך אן אומגליק: די מאַמע קראַנק געוואָרן, מיך צו אן אַם אוועקגעגעבן. גענומען מיין אַם, וויי-וויי, מיך אונטערגעביטן. פון דעמאָלט אַן ווייס איך ניט ווער איך בין.

„וואָס-זשע טוט מען?“

„דאָ אַן אייזע. שאַבעסצונאַכטס ביים שטאַטגעוויר אַ כאַסענע, די מעוינקע גיט ער אויס; וועט דאָך זיין מיסטאָם די גאַנצע שטאַט, קינד-און-קייט: גייען מיר אַהין, וועל'מיר דאָרטן זוכן — צווישן אַזאַ אוילעם עפּשער מיר זיך אַליין אויסזוכן.“

בלייבט עס אַזוי.

A

שאַבעסצונאַכטס גייט כוּיקערל-הויקערל, ווהיין? — צום שטאַטגעוויר אַף דער גרויסער סימכע מיסטאָם. טרעפט ער ניט קיין סימכע, ניט קיין געסט; קלעזומער שפּילן פאַר די ווענט און די ווענט אַזוי אומעטיק, כאַטש נעם און וואַרף זיי איין; די קאַלע אין שליייער זיצט און האַקלט אַ זאַק און גרויסע שיסלען וואַסער אַף די טישן.

שטייט כויקערל-הויקערל און גאפט. ווי ער
 שטייט אזוי נישט מיר, נישט דיר - א יידעלע א
 קליינס מיט א באַרד א לאַנגער זיך א לאַז צו אים,
 פאַרן לאַץ א כאַפּ און שרייט: „גוט! גוט וואָס איר

זענט געקומען! זאָגט, איך בעט אייך, זאָגט: איר
 האָט א באַרד? ניין, איר האָט ניט! א בערדעלע
 האָט איר, ניט קיין באַרד, א בערדעלע א
 שפיצעכיקס, א קליינס - גיט עס אָפּ דער ציג!
 א באַרד האָט אייזיק יעקעלעס, א ווייסע, א לאַנגע,
 א גרויסע באַרד - א בעזים; אָבער מינע - גרעסער,
 מינע - די גרעסטע; איך בין שטאַטגעוויר, איך!

נו, גיב איך די מעזינקע אויס, וויל איך דאך אז
 שטאָט זאָל האָבן צו געדענקען — איז ניט פאַרלאָזט
 אַף קיינעם זיך, אַליין גיי איך אין מאַרק אַרײַן
 אײַנקויפן פּונעם שענסטן, פּונעם בעסטן. קום צום
 פישער איך, זאָג איך אים: גיב מיר פיש, די
 מעזינקע גיב איך אויס. זאָגט ער: אַך, פון אײַערעט
 וועגן... פישעלעך זיסע ווי צוקער! זאָג איך: אויב
 אַזוי, איידער פיש בעסער צוקער. נו לויף איך דאך
 צום קרעמער, הייס מיר געבן צוקער פּונעם בעסטן.
 זאָגט ער: נישטאָ ביי מיר קיין שלעכטער, איר מעגט
 פאַרזוכן: צוקער ווי האָניק. זאָג איך: ווי האָניק?
 זאָל-זשע טאַקע זײַן האָניק! איר האָט האָניק?
 זאָגט ער: וויפל איר ווילט — האָניק פּרימאַ, לויטער
 בוימל! ווער איך דאך מיסטאַמע רעכט אין קאַס.
 דו לײַדאַק-אײַנער, שרײַ איך, וואָס גיסטו טאַקע
 ניט קיין בוימל? זאָגט ער: רעדט-זשע, בוימל —
 ערשט דאָס קריגט איר דאך ביי מיר! בוימל צו
 בוימל, זאָגט ער, ניט גלייך: פאַראַן אַ בוימל אַ
 ריצנאײַל און פאַראַן אַ בוימל אַ פּײַנער, אַ רײַנער,
 כאָטש נעם און טרינק ווי וואַסער. הערסטו, זאָג
 איך, וואַסער? וואַס-זשע שוויגסטו? איך אַהיים,
 אַראָפּ די קאַפּאַטע און — שעפן! די קערניצע אויס-
 געשעפט, ווי איר זעט מיך לעבן! פאַרוואָס ניט?
 אז גאָט געהאַלפן, די מעזינקע גיב איך אויס —
 זאָל זײַן מיט שעפל און מיט לעפל!
 זיבן גרויסע פעסער אָנגעפולט, די גאַנצע שטאַט,
 קינד-און-קײט פאַרבעטן, טישן פאַר אַרעם און רײַך

געגרייט און די סארווערלעך פארזאָגט : קינדערלעך,
ניט געקאָרגט ! יעדן וויפל דאָס האַרץ גלוסט און
אַף אַהיימצונעמען אויך ! גוט ! קומען די מעכוטאַנים
צוגיין, אַרום די טישן זעצן זיך אויס, דערלאַנגט
מען זיי די גרויסע פולע שיסלען, ווי גאָט האָט
געבאַטן, ערשט – די מעכוטאַנים מיטאַמאָל אַ הייב
זיך אויף און אַלע אין איין קאָל : גייען מיר, גייען
מיר ! וווהין ? פרעג איך. וווהין ? שרייען זיי,
אַהיים ! אַהיים ! וואָסער האָבן מיר אינדערהיים !
גאָט מיט אייך ! זאָג איך, וואָס רעדט איר ? ס'איז
דען וואָסער ? ס'איז דאָך בוימל, האָניק און צוקער
און זיסע פיש און נאָך בעסערס ! זאָגן זיי : מיר
האַבן צען מאָל בעסערס ! מיר קענען ברענגען פולע
קאַנען ! גיי רעד מיט זיי !

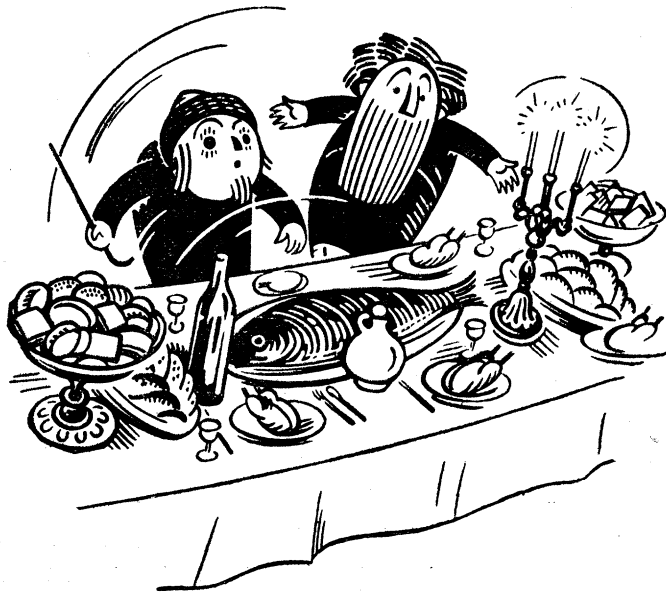
זענען אַלע מעכוטאַנימלעך צעלאָפן זיך און די
קאַלע מיט די קלעזמערלעך אַליין געבליבן.

וויל די קאַלע וויינען, טאָר זי ניט : זי וועט דאָך
אַ קאַלעשע מיט רויטע אויגן זיין. אַז טרערן האָט
די קאַלעשע אַ יאַם און אויגן צוויי נאָר, ניט מער !
נו, אַקלאַל, האַקלט זי אַ זאַק, כאַפט זי אַף די
שפיסעלעך אַן אייגל נאָך אַן אויג . . .

אַז טויזנט מיט צוויי אויגן וועט זי האָבן –
צוויי וועט זי ווישן, מיט טויזנט וועט זי וויינען !
און דאָ דער שטאַטגעוויר אַליין דאָס פאַנעם
אין ביידע הענט און אַף אַ קאַל ווי אַ פיצל קינד
אַ צעכליפע זיך ! און די קאַלע ווישט די אויגן, און
די קלעזמער שפילן צו אַ וויינענדיקס . . .

כויקערל-הויקערל - ביים הארץ האט אים
פארקלעמט.

„וויינט ניט“, זאגט ער, „וויינט ניט! באלד
וועט גוט זיין!“ און אַ פאך מיטן שטעקן טוט ער
און אַ זאג :

פונעם וואסער
שפרינגען פיש,
טאם גאניידן,
קום צום טיש!

און באַלד טעלער-שיסל אָנגעפּוּלט מיט פּיש
געפּעפּערטע, טייבעלעך געבראַטענע, קאַרפּאַטוועס
געפּרעגעלטע, קוילעטשלעך פּרישע מיט זאַפּראַן און
קימל, און ראַנקיך מיט ראָזשינקעס, און לעקעך-און-
בראַנפן אָף אַלע טישן!

אינדעם די מעכוטאַנים מיט די קאַנען וואַסער
זענען דאָ. בלייבן ביי דער טיר זיי שטיין פאַרגאַפּטע,
מיט מיילער אָפּענע.

לויפט אַקעגן זיי דער שטאַטגעוויר, די שיינע
באַרד די לאַנגע גלעט ער זיך, און מיט אַ שטעל
און מיט אַ ברייטקייט זאָגט ער: „נו, לאַמיר זעען
וואָס האָט איר אין די קענדעלעך אַדאַרט? אויך
אַזוינע וואַסערלעך ווי מיינע?“

„ניין!“ זאָגן די מעכוטאַנימלעך, „שטאַטגעוויר
האַט רעכט.“ גיסן זיי דאָס וואַסער זייערס פון די
פּוּלע קענדעלעך אָף די הענט, מע וואַשט זיך און
מע זעצט זיך צו די טישן.

מע זעצט זיך און מע זיצט.

„געניסט!“ בעט דער געוויר.

„געניסט!“ בעט די געווירנטע, „זאָל אייך וויל

באַקומען!“

„געניסט!“ בעט די קאַלע, „פאַרוואָס געניסט

איר ניט?“

זאָגן די מעכוטאַנים, זיי קענען ניט געניסן,
זיי ווייסן ניט וויאַזוי. זאָלן זיי עסן? איז דאָך דאָס
וואַסער, און וואַסער ווייסט די גאַנצע וועלט, טרינקט

מען, ניט מע עסט. זאלן זיי טרינקען, איז דאך דאס פיש מיט ראנקיך און געבראָטנס, און פיש מיט ראנקיך און געבראָטנס עסט מען, ניט מע טרינקט. שרייט דער געוויר: „זאל זאָגן דער שטאַטכאַכעם וואָס טוט מען?“ הייבט זיך דער כאַזן אויף, דעם גראָבן פינגער אונטערן גאַרגל שטעלט ער און ער זאָגט זיך אַף זיין ציגנקעלעכל:

איי, איי, איי! איי, איי, איי!
איי, אַ כאַכעם זוכט אַ נייעם,
העלפן קען איך ניט כאַטש שריי
כיי-וועקאיעם, כיי-וועקאיעם!

פרעגט מען: „פארוואָס?“

זאָגט דער כאַזן: „וואָס קען איך אייך העלפן און וואָס קען איך טון? אַז זינט מיין אַם מיך אונטערגעביטן, ווייס איך ניט ווער איך בין!“
שרייט מען: „זאל דער שטאַטנאַר זאָגן, אַז דער שטאַטכאַכעם ווייסט ניט.“

הייבט זיך כויעקל דער מאַמעס אויף, ער אויך ווי דער כאַזן דאָס גראָבע פינגערל אונטערן גערגעלע לייגט ער, און פונקט ווי דער כאַזן אַף אַ דין ציגנקעלעכל צעזינגט ער זיך:

איי, איי, איי! איי, איי, איי!
איי, אַ כויעק זוכט אַ נייעם,
העלפן קען איך ניט כאַטש שריי
כיי-וועקאיעם, כיי-וועקאיעם!

פרעגט מען: „פארוואָס?“

זאָגט כוויזעקל: „וואָס קען איך אייך העלפן און
וואָס קען איך טון, אַז זינט די רויטע בענדעלעך
פון די פיסעלעך כ'האַב פאַרלוירן, ווייס איך ניט
ווער איך בין!“
איז טאַקע שלעכט.

זיצט מען און מע קלערט און מע טראַכט, און
מע טראַכט און מע אַמפּערט זיך: „וואָס טוט מען?“
און די ליכט לעשן זיך, און די קלעזמער
געניצן, און קיין אייצע ניטאַ.

נעמט כויקערל-הויקערל און מיטן שטעקן הייבט
ער אָן צו פאַכן, אַ מויפעס וויל ער באַווייזן: דער
כעלעמער כאַכעם און דער כעלעמער נאַר זאָלן
וויסן ווער זיי זענען און כעלעמער מעכוטאַנים זאָלן
וויסן וואָס זיי האָבן אָף דער גרויסער כאַסענע צו טון.
פאַכט כויקערל-הויקערל מיטן שטעקן, פאַכט
אַהין, פאַכט אַהער, פאַכט און קלאַפט און דער מויפעס
וויל ניט געשען; אַלע מאַפּסים יאָ און דער מויפעס ניט.
די ליכט שוין אויסגעלאָשן, פינצטער-כוישעך,
און אַרום געגרייטע טישן, פול אָנגעלאָדענע, מיט
אַלדעס-גוטס, כעלעמער מעכוטאַנים זיצן און זיי
טראַכטן און זיי טראַכטן.

און געניסן געניסט מען ניט.

ויהי ערב ויהי בוקרל*)

און כויקערל, אוי, כויקערל

געבליבן מיטן הויקערל.

* ווייזי ערעו, ווייזי בויקערל

אַ יאָר דורכאַנאַנד כויקערל-הויקערל פון שטאַט
צו שטאַט און פון דאָרף צו דאָרף געגאַנגען; אַ יאָר
דורכאַנאַנד איבער פוסטע וועלדער, איבער וויסטע
פעלדער געבלאַנדזעט ביז ער איז אַהיימגעקומען.
אַהיימגעקומען כויקערל-הויקערל פונקט צום
ערשטן כאַנוקעליכטל, אַקאַרשט נאָר די טיר האָט ער
געעפנט, אַקיווע-ראַש-יעשיווע אים אַקעגנגעלאָפן און
אים געפרעגט:

„נױ, מיין זון, פאַרוואָס דעם גרויסן מויפעס
ניט באַווייזן?“

„איך ווייס, איך ווייס פאַרוואָס!“
„פאַרוואָס-זשע?“

„ניט געטון איך מיטן שטעקן וואָס באַדאַרפט
צו זײַן: געפאַכט מיטן שטעקן, געקלאַפט מיטן שטעקן
און באַדאַרפט איך גאָר מיט אים איבערן האַלדז-
און-נאַקן געבן זיי: כעלעמער וואָס איר זענט!
די טישן געגרייט, אונטער אַלעם גוטן ברעכן זיי
זיך און איר ווייסט ניט וואָס איר האָט צו טון?“

„און פאַרוואָס-זשע ניט געטון אַזוי?“
„שפעט דערמאַנט זיך, ערשט דאָ בײַ דער טיר.“

„וויבאַלד אַזוי, קומט דאָך גאָר דיר אַ שטעקן.
ביסטו דאָך אַבער אַ גאַסט אַ כאַשעווער, מיטן ערשטן
כאַנוקעליכטל געקומען — איז מויכל! אַבער דער
נעם, ווען דער נעם געשעט און כעלעמער מעכוטאַנים
ווייסן וואָס זיי האָבן אַף דער גרויסער כאַסענע צו
טון — דעמאַלט?“

„דעמאָלט – דעמאָלט פון אַלע שטערנדלעך
וואָלטן גילדענע שטערנדלעך געוואָרן און זיי וואָלטן
זיך געדרייט, געטאַנצט און געזונגען:
נס גדול היה שם.“*

„אַזוי? און איצט?“

„איצט שפילן מיר זיך אין דריידעלעך פון בליי
און זינגען: על הניסים.“**

אַלע ניסים, קוק און זע!

בימים ההם בזמן הזה,***

אַמאָל געווען, אַמאָל געשען!

ווען וועלן מיר שוין עפעס זעען?

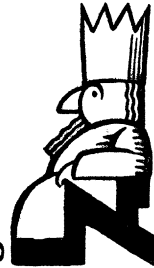
* נעס גדול האָיג שאָם

** אַל האַניסים

*** באַיאַמים האַהיים, ביומאָן האַזע

דאָס פינגערל

א

כאַשוויירעש, דער מיילעך פון פאַראַס-
אומאַדני, איבער הונדערט און זיבנאונ-
צוואַנציק מעדינעס האָט ער געקיניגט: פון הוידו
ביז קוש.

און וווּ איז הוידו? און וווּ איז קוש?
אַ טייל זאָגן: „הוידו אין איין עק וועלט, קוש
אין צווייטן עק.“

אַנדערע זאָגן: „הוידו און קוש — שכינים
נאָענטע.“

און סײַ די און סײַ יענע האָבן זיי רעכט.
ווי קען דאָס געמאָלט זײַן? פאַשעט.

די וועלט איז דאָך קיילעכדיק, און וויבאַלד
קיילעכדיק קומט דאָך טאַקע אויס אַז הוידו, וואָס
אין סאָף מיזרעך, קושט זיך מיט קוש, וואָס אין סאָף
מיזרעוו. ניט אַזוי? אַנו טוט אַ טראַכט! און דער
קיניג אַכאַשוויירעש, זאָגן אַ טייל, אַ כאַכעם אַ גרויסער
געווען. אַנדערע זאָגן: „עמעס, אַ גרויסער, נאָר אַ
גרויסער נאַר.“

און סײַ די און סײַ יענע האָבן זײ רעכט.
 אַ כאַכעם געווען אַכאַשוויירעש, יאָ, נאָר אין
 די כאַכמעס אַלעמאַל זיך באַנאַרישט.
 אַ ווערטעלע פאַראַן אַזאַ: „אַ קלוגער, אַ קלוגער,
 אַזאַ קלוגער — אַזש אַ נאַר!“
 דאָסדאָזיקע ווערטעלע אַף אַכאַשוויירעשן איז
 דאָס געזאַגט געוואָרן.
 אַט וועל איך אייך פון אים עפעס דערציילן,
 וועט איר זעען.

ב

די מעלאַכים אין יענע צײַטן אַזאַ טעווע האָבן
 זײ געהאַט: פון צײַט צו צײַט אין מאַלבושים
 פון פאַשעטע מענטשן זיך איבערגעטון, און אַזוי,
 פאַרשטעלטערהײט, איבערן לאַנד זיך אַוועקגעלאָזט
 אַליין אַז קײנער זאָל ניט וויסן. אין שטאָט און אין
 דאָרף, אַף די פריספעס, אַף די יאַרידים, אין שטוב
 און אין פעלד, צו אַלע שמועסן זיך צוגעהערט און
 אויסגעהערט וואָס זאָגט מען עפעס וועגן מײלעך.
 און אַזוי אַרום האָבן זײ אַפן פאַלק אַ מוירע
 אַנגעוואָרפן.

„אַ מײלעך“, פלעג מען זאָגן, „אַפילע בײַ דיר
 אין שלאַפצימער קיין ביז וואָרט לאָז ניט אָפּ אַף
 אים. אַ מײלעך הערט, אַ מײלעך זעט, אַ מײלעך
 איז אַ גאָט.“

אכאשוויירעש, פארשטייט זיך, פלעג אויך אזוי טון: א פארשטעלטער איבער זיינע מעדינעס אומגיין.

איז אָבער אַ צאַרע: הונדערט זיבנאוונצוואַנציק מעדינעס, יעדע מעדינע און איר פּאָלק, יעדעס פּאָלק און זײַן לאַשן; גיי פאַרשטיי הונדערט זיבנאוונצוואַנציק לעשוּינעס!

א צאַרן און אַ ביזאַיען!

אכאשוויירעש פארשטייט ניט, וואָס אַ ליאָדע האַלצהעקער פאַרגינט זיך צו זאָגן אַף אַכאשוויירעשן, אונטער אַכאשוויירעשם פלייצעס, בײַ אַכאשוויירעשן אין לאַנד! און וואָס נאָך? בײַ זיך אינדערהיים אפילע, אין שושן-האַבירע, אין דער קרוינשטאָט שושן, מיינט איר, איז שוין גוט? אַלץ ניט גוט! פאַרשטיין פאַרשטייט ער טאַקע אַכאשוויירעש וואָס מע רעדט, אָבער מיט וואָס איז ער זיכער, אַז מע רעדט וואָס מע טראַכט? עפשער רעדט מען ניט דעם עמעס? מע האָט מוירע... וואָס-זשע טוט אַכאשוויירעש? ער טוט מיט סייכל.

אַ באַפעל גיט אַכאשוויירעש ארויס:

„אַלע פעלקער פון אַלע הונדערט און זיבנאוונ-צוואַנציק מעדינעס, פון היידו ביז קוש — אַלע איין פּאָלק זענען זיי! איין וועלט, איין גאַט, איין מיילעך, איין פּאָלק, איין לאַשן — דאָס לאַשן פון פאַראַס-אומאַרײַ.“

און וויינשענקען האָט אַכאַשוויירעש געלאָזט
עפענען אין אַלע מעדינעס, אין אַלע שטעט,
אין אַלע גאַסן. און איבער די טירן פֿון אַלע
וויינשענקען מיט גרויסע אויסיעס אַזוי געהייסן
אויפֿשרייבן :

ווער ס'איז דאָרשטיק,

קום אַרײַן —

איידער וואָסער,

בעסער וויין !

זוכסט אַ רויפע,

לויף אין שענק ;

וויין היילט אויס

פֿון טויזנט קרענק.

און איינמאָל אין דער וואָך, אום זיבעטן טאָג,
אַ גרויסער טרונק זאָל זײַן : דעם מיילעכס טרונק !
פעסער מאַלכעסוויין אין אַלע גאַסן עפענען, און
ווער סע וויל, קום, טרינק אומזיסט. און ווער סע
וויל ניט, אַ קענדעלע וויין מיט געוואָלד אין אים
אַרײַנגיסן.

און געטראַכט זיך אַכאַשוויירעש אַזוי :

זאָלן זיי טרינקען און זאָלן זיי שיקערן, וועל
איך מיט זיי אַלע טון וואָס איך וויל ; זיי וועלן ניט
וויסן וואָס אין זיי טוט זיך. בײַ שיקערן קיין
סוידעס ניטאָ : וואָס בײַ אַ ניקטערן אָף דער לונג
איז בײַ אַ שיקערן אָף דער צונג.

A

וואָס ראַשט זיך אי אױוון,
אי אונטערן אױוון?
מע שפּרינגט פון די בעטן,
סע יאָגן שטאַפעטן –
אַכאַשטעראַנים!
סע פּלאַמט זיי דאָס פּאַנעם,
סע ברומען די באַסן,
מע פויקט אין די גאַסן,
אין אַלע געמאַרקן –
אַ וואָרט פונעם שטאַרקן,
פון ליכטיקן מיילעך:
אינינעם און פריילעך!

און וווּ אַ מעדינע און וווּ אַ שטאַט פון הוידו
ביז קוש, וווהין דאָס וואָרט פונעם מיילעך און זײַן
באַפעל דערגאַנגען – אומעטום אַ ראַש, אַ גרויסע
סימכע.

קינד-און-קייט פון די הייזער אָף די גאַסן
אַרויסגעשיט און אין רעדעלעך זיך פאַרזאַמלט; אין
די שענקען וואָס דער מיילעך געעפנט, אַרום די
גרויסע טישן זיך צונויפגעקומען, פון מאַלכעסווייַן
געטרונקען און פון מיילעכס באַפעל נאָר גערעדט
און נאָר געשמועסט.

און אומעטום, אין יעדן לאַנד און אין יעדער
שטאַט איינס און דאָס אייגענע:

פון הוידו ביז קוש איין לאָשן : איין וועלט,
איין פּאַלק, איין לאָשן ; ווי שיין, ווי קלוג ! זינט
די זון שיינט, זינט די כאַכמע לויכט, קיין מיילעך
אַף דער וועלט קיין בעסערס ניט אויסגעטראַכט !
קיין כאַכעם אונטער דער זון קיין קלוגערס
ניט אויסגעקלערט !

„און דאָך אזוי“, האָבן אַ טייל איבערגעריסן
און איבערגעשריגן, „און פּאַרט אזוי !“
„וואָס דאָך אזוי ? ווער פּאַרט אזוי ? רעדט !“
„און דאָך אזוי, אַז דו טוסט אַ טראַכט און אַז
דו טוסט אַ קלער, קומסטו באַלד אין קאַס.“
„אין קאַס ? !“

„אַ, אין קאַס ! אַף זיך אליין אין קאַס ! קאַפּ,
פאַרוואָס דו אליין אַף דעם סייכל ניט געפאַלן ? סע
איז דאָך אזוי גלאַט, אזוי קלאַר !“
„און אזוי גלייך ! אזוי גלייך, אַז גלייכער קען
שוין גאַרניט זיין !“
„און אזוי מוז דאָס זיין !“
„אזוי, אזוי !“

אזוי זיך געטראַכט,
אזוי זיך געזאָגט,
און פּלוצים, אוי וויי,
מע האַרגעט, מע שלאָגט !
וואָס איז געשען ? אַ מייסע.

ד

אַ מײַסע מיט אַ פּײַגעלע.
 אַ פּײַגעלע זינגט,
 טשיריקעט פון גאַרן:
 אין מײלעכס באַפעל –
 צווייץ, צווייץ – אַ כּיסאַרן.
 פרעגט מען איבער: „וואָס פאַר אַ כּיסאַרן?“
 פליט דאָס פּײַגעלע אוועק אָן אַן ענפער.
 פרעגט מען און מע ענפערט זיך אַליין: „אײן
 וועלט? גוט! אײן פּאַלק? גוט און וויל! אײן
 לאַשן? אויסגעצײכנט! דאָס לאַשן פון פּאַראַס-
 אומאַדײ...!“
 „וואָס עפעס דאָס לאַשן פון פּאַראַס-אומאַדײ?“
 הערן זיך געשרײען פון אַלע זײטן.
 „דאָס לאַשן פון פּאַראַס-אומאַדײ, אויך מיר אַ
 לאַשן! דאָס איז דאָך דאָס מיסטע לאַשן אַף דער
 וועלט!“
 „און דאָס סאַמע שווערסטע!“
 „אַזױנע מאַדנע ווערטער! אַ-שאַכ-טאַר-נים!..
 אַר-שאַכ-טאַ-נים!.. ניט אַזױ! אַ-טאַר-שאַכ-טאַ-נים!..
 אויך ניט! טפו! אַ לאַשן! זאַמד און שטיינדלעך!“
 „און פאַרוואָס ניט אונדזער לאַשן?“ זענען
 אַסאך מיט אַ טײנע אַרױסגעשפרונגען, „אונדזער
 לאַשן איז דאָך פּערל, דאָס שענסטע, דאָס בעסטע!“
 „און דאָס גרינגסטע! פאַרגעסט ניט: דאָס
 גרינגסטע!“ שרײען אַלע מיטאַמאָל, „מע דאַרף דאָך

דאָס ניט לערנען! סע לערנט זיך אליין! פון זיך!
מיט דער מאַמעס מילעך זייגסטו דאָס אויס! . . .
און אזוי אין יעדער מעדינע, אזוי אין יעדער
שטאַט. און אין יעדער מעדינע, אין יעדער שטאַט,
דאַרפט איר וויסן, פאַראַן אי אַלטגעזעסענע, „בירגער“,
„טוישוים“ רופן זיי זיך, אי אַנגעקומענע, אזוינע וואָס
פון אַנדערע, פון נאָענטע צי פון ווייטע לענדער,
געקומען פאַרנאָסע זוכן, האַנדלען; א טייל אַף אַ
קורצער צייט, א טייל אַף אַ לענגערער און אַנדערע
אַף טאַמיר. דידאַזיקע אַנגעקומענע, „פרעמדע“ אַדער
„גיררים“ רופט מען זיי.

איז געווען, אז די פרעמדע האָבן געהערט די
בירגער שרײַען: „פאַרוואָס ניט אונדזער לאַשן?
אונדזער לאַשן דאָס שענסטע! אונדזער לאַשן דאָס
בעסטע, דאָס גרינגסטע!“ האָט דאָס, פאַרשטייט זיך,
די פרעמדע פאַרדראָסן: „אונדזער לאַשן“, האָבן זיי
געטיינעט, „איז אויך אַ לאַשן! אזוי שיין ווי אייער
לאַשן! עפּשער נאָך שענער; יאָ, יאָ, און אסאך
גרינגער!“

„וואָס רעדט איר?“

„דאָס וואָס איר הערט!“

- אַ וואָרט אום אַ וואָרט —
- סע האַלט שוין ביי קלעפּ!
- אַ וואָרט אום אַ וואָרט —
- מע פאַלט פון די טרעפּ!
- אַ וואָרט אום אַ וואָרט —
- מע רייסט ביי די צעפּ!

און שוין גאָר צום אַרגסטן איז אום זיבעטן
 טאָג, אין טאָג פון גרויסן טרונק.
 דער ווייץ פון מאלכעס איז אסאך, קעיאד האַמיילעך,

און אז אלע שיקערן זיך גוט אָן, נו, נו, איז שוין
 פריילעך אביסל! און גאָר, גאָר פריילעך איז אין
 שושן-האבירע: אַ קרוינשטאַט, פון אלע שטעט די
 סאַמע גרעסטע, די סאַמע רייכסטע, אַזויפיל פּרעמדע
 זיך אָנגעפאָרן אהין, פון אלע עקן וועלט. איז, טוט
 זיך שוין דאָרט! אַף טיש און אַף בענק!

געזען אַכאַשוויירעש ס'איז שלעכט, האָט ער
אַן אייצע געהאַלטן מיט האָמענען. זאָגט אים האָמען:
„גיב מיר דיין מאַלכעספינגערל, איך ווייס אַ שפּראַך
אַזאַ; טו איך דעם שפּראַך אַ זאָג, ווערט פון דיין
מאַלכעספינגערל אַ ווונטשפינגערל, פיר איך מיט
אים אויס, וואָס מיילעכס האַרץ צו גוטן ווינטשט.“
נעמט דער מיילעך זיין פינגערל פון פינגער
אַראָפּ און גיט דאָס האָמענען.

באַקומען דאָס מאַלכעספינגערל, האָמען-האַראַשע
זיך אַוועקגעזעצט און הונדערט זיבנאַונצוואַנציק בריוו
אַנגעשריבן צו אַלע פעלקער פון אַלע מעדינעס.
און אַזוי אין זיינע בריוו האָט האָמען געשריבן:
„צו אַלע פעלקער פון אַלע הונדערט און זיבנ-
אַונצוואַנציק מעדינעס פון מאַלכעס אַכאַשוויירעש
ווערטער פון שאַלעם און עמעס!

הערט מיך אויס, פעלקער, און אויסהערן וועט
איין גאָט! גענוג זיך איינס דאָס אַנדערע האַרגענען,
שלאָגן! גענוג, זאָג איך איין! איך בין גויזער, זאָל
יעדער איינער זאָגן זיך אַליין אַזוי: ווער ביי מיר
אין לאַנד אַ פרעמדער, ביי זיך אין לאַנד איז ער אַ
בירגער! צי מעג אַ בירגער דען אַ בירגער שלאָגן?
שלאָג איך אים אין מיין לאַנד — קום איך אין זיין
לאַנד, שלאָגט ער מיך!.. איין פאַלק נאָר פאַראַן,
צווישן אַלע פעלקער דאָס צעזייט, צעשפרייט און
אומעטום, פון הוידו ביז קוש, ווילד-און-פרעמד — יידן.
זיי שלאָגט! איר מעגט! זיי צו איין קומען, איר צו
זיי ניט. זיי ביי איין נעמען, איר ביי זיי ניט.

נעמט אָפּ! איך הייס! גאָלד, זילבער, אַלדעס-גוטס,
 זיי האָבן דאָס אַסאַך. נעמט אָפּ און צעטיילט. העלפט
 אין מיילעכס אויצער, העלפט – אייך! און שאַלעם
 זאָל זיין, און עמעס זאָל זיין!
 די בריוו געשריבן, מיטן מאַלכעספינגערל
 געכאַסמעט און אין אַלע מעדינעס צעשיקט.
 און געטראַכט זיך האַמען: „העלפט אין מיילעכס
 אויצער? צופיל! צען טויזנט צענטנער זילבער
 גאַנץ גענוג, דאָס איבעריקע מיר...“

ה

אין יענער נאַכט איז פאַרוואַגלט געוואָרן דער
 שלאָף פּונעם מיילעך. אַפֿן געלעגער אַ וואַכנדיקער,

מיט אויגן אָפענע, צעשראַקענע, אין דער פינצטערניש
קוקט ער.

ווי ער קוקט אַזוי, אַ גילדן פינטעלע פאַר די
אויגן דרייט זיך - אַ פינגערל ווערט עס. דאָס
פינגערל דרייט זיך, דרייט זיך - אַ רעדעלע ווערט
עס, דאָס רעדעלע - אַ ראָד, דער ראָד - אַ
מילשטיין. און פונעם מילשטיין אינדערמיט - אַ קאַפּ;
אַ קאַפּ אויסגעוואַקסן! קוקט זיך אַכאַשוויירעש צו-ער!
ער אַליין! אַכאַשוויירעש!

אַכאַשוויירעשעס קאַפּ!

און דער קאַפּ וויינט, וויינט, גיסט מיט טרערן.
פרעגט אים אַכאַשוויירעש: „קאַפּ, וואָס וויינסטו?“
זאָגט דער קאַפּ: „וויאַזוי זאָל איך ניט וויינען,
אַז סע ציט מיך צו דער ערד אַראָפּ? אַ מילשטיין
אַף מײַן האַלדז און איך זאָל ניט וויינען?“
ווייל אַכאַשוויירעש פונעם בעט אַ שפרונג טון,
דעם שטיין אַראָפּנעמען.

„ניטע!..“ דערהערט ער אַ קאָל פון אַ ברומבאַס
אונטער זיך.

טוט עס מיט אַכאַשוויירעשן אַ וואָרף, ער קוקט
זיך אום: האַמען! האַמען מיט אַ בלוזער שווערד
אויסגעשטרעקט איבער אים!

„ניטע!..“ ברומט האַמען ווי אַ בער וואָס
ברומט אַ סאָד אין אויער אַרײַן, „ריר דיך ניט!
שווייג! אַ ריר, אַ שאַרף און...“ און האַמען פאַכט
מיט דער בלוזער שווערד...

טע בליצט אין דער פינצטער.
 באדעקט אכאשוויירעשן א קאלטער שווייס. ליגט
 ער שוין אזוי אין איינע שרעק. האָמען מיט דער
 שווערד צוקאָפּנס און דער קאָפּ וויינט, וויינט, גיסט
 מיט טרערן.
 אזוי לאַנג, אזוי לאַנג ביז דער מילשטיין אין
 טרערן צערוונען.
 דער מילשטיין אין טרערן צערוונען, האָמען
 אנטרוונען.
 סע קרייט שוין דער האָן אָף באַגינען.

און האָמען-האַראָשע צען זין האָט ער געהאַט,
 איינער פונעם אַנדערן שלעכטער, איינער פונעם
 אַנדערן נאַרישער.

און דער סאַמע נאַרישער — ווייזאַסע!
 האָט אים האָמען קיין מיצראַיים געשיקט, ביי
 די גרויסע כאַרטומים כאַכמע לערנען.
 דריי יאָר ביי די כאַרטומים געלערנט ווייזאַסע.
 ווייזאַסע אַהיימגעקומען. אַהיימגעקומען פרעגט אים
 האָמען: "מײן זון, וואָס עפעס ביי די כאַרטומים
 אויסגעלערנט?"

„כאַכמעס-האַיאַד!“ זאָגט ווייזאַסע מיט גאַדלעס,
 „אַז דו האַלטסט עפעס אין דער האַנט פאַרשלאָסן,
 טרעף איך וואָס ביי דיר אין האַנט.“
 פרוווט אים האָמען אויס — יאָ, ס׳איז עמעס!

דערווייל טוט האַמען דורכן פענצטער אַ קוק, זעט ער: דער מיילעך אין גאַרטן שפּאַצירט. לויפט ער אַרויס מיט אַ פּרייד, דערציילט דעם מיילעך וואָס ווייזאַסע אין מיצראַים אויסגעלערנט. וויל דער מיילעך זען. נעמט ער ביי האַמענען דאָס פינגערל, דאָס מאַלכעספינגערל וואָס ער האָט האַמענען געגעבן, פאַרשליסט דאָס אין דער האַנט, רופט ווייזאַסען אַרויס און זאָגט: „טרעף, ווייזאַסע,

וואָס האָב איך דאָ?״ נעמט ווייזאַסע דעם מיילעכס האַנט אין זײַן האַנט, שאַקלט זיך, שאַקלט זיך און טרעפט: ״ניט צווייעק, ניט דרייעק, ניט פירעק; עק אַוועק, קיילעכדיקס דאָ!״ אין מיילעכס האַנט עפעס אַ קיילעכדיקס... אַ קיילעכדיקס אַזוינס... עמעס?״
 ״עמעס!״

שאַקלט זיך ווייזאַסע ווייטער און טרעפט :
"רונד אַרום, רונד אַרום ; ניט גלייך ניט קרום,
ניט ווייך ניט פּויל - אינמיטן הויל . . . אַ האַרטע
זאַך, אויסגעווילט אינדערמיט ! . . . געטראָפּן ?"
"געטראָפּן !"

שמייכלט האַמען און ווייזאַסע טרעפט ווייטער :
"ניט ווייך, ניט פּויל, קיילעכדיק און הויל, ווער
סע האַט עס, דעם איז וווּיל ! . . . יאַ ?"
"יאַ ! וואָס-זשע איז דאָס, ווייזאַסע ?"
"וואָס . . . וואָס איז דאָס . . ." שאַקלט זיך ווייזאַסע,
"פאַרשטייט זיך, דאָס איז אַ . . . אַ . . ."
"אַ וואָס ?"
"אַ מילשטיין !"

איז האַמען געוואָרן מאַלע רעציקע און מיטן
שטעקן ווייזאַסען איבערן קאַפּ.
"שטיי !" האַט דער מיילעך אַ כאַפּ געטון האַמענען
פאַר דער האַנט, "שלאַג ניט ! גערעכט ווייזאַסע ! אַ
נאַר, אַ נאַר און שאַקלט זיך אויס :
ניט קיין ווונטשפינגערל מיר האַמען פון מיין
פינגערל געמאַכט, נאַר אַ מילשטיין ! איך ווייס שוין !
איך פאַרשטיי ! . . . האַמען וועט מיט מיין פינגערל
בייזע גזירעס כאַסמענען און אַף מיר, אַף מיין האַלדז
וועט דאָס פאַלן ! . . ."

אַ מילשטיין אַף מיין האַלדז ! . . .
איצט ווייס איך שוין וואָס איך האָב צו טון ! . . .
און וואָס-זשע האַט אַכאַשווירעש געטון ? דאָס
ווייסט דאָך יעדער, ווער סע האַט די מעגילע געליינט.

צעשיקט האָט אַכאַשוויירעש בריוו אין יעדן
לאַנד און צו יעדן פּאָלק; אין יעדן לאַנד, ווי זײַן
שריפט, צו יעדן פּאָלק, ווי זײַן לאַשן; יעדער אין
לאַנד ווי בײַ זיך אינדערהיים, און רעדן זאָל יעדער
אַפן לאַשן פון זײַן פּאָלק!

און טרינקען ניט גענייט.

און האַמען האַט געהאַט האַמענס מאַפּאַלע.

און ווייזאַסע פאַרבליבן ביז הייַנטיקן טאָג מיט

אַ שטעקן איבערן קאַפּ.

טוט אומיסטן אַ קוק אין דער מעגילע, וועט

איר זעען!

און שאַלאַכמאַנעס-פלעדלעך מאַכט מען קײַלעכ-

דיקע און אינדערמיט הויל... .

אַזוי דערציילט מיר

מײַן פעטער ביניאַמען;

אַ סאַף צו דער מײַסע,

אַ סאַף שוין צו האַמען!

אַ סאַף צו זײַן נאַמען!

ווענוימער אַמײַן!.. (*)

(*) ונאמר אמן

דעצאך, אדאש, וועאכאו*]

א

מאָל איז געוועזן גאָר גרויסע צאָדיקים,
מע האָט זיי גערופן „די זיילן פון אייזן“,
„די האַמערס די שטאַרקע“, „די גרויסע טאַנאַים“;
זיי פלעגן אי שטראַפן, אי ווּנדער באַווּיזן.
אַמאָל איז געוועזן און היינט איז ניטאָ;
נאָר מייסעלעך שיינע פון זיי איז נאָך דאָ.
נו, דערצייל איך איצט פון זיי אַ מייסעלע. דאָס
מייסעלע איז זיך פאַרלאָפן אין די צייטן פונעם גרויסן
טאַנע רעב יעהודע. דאָס מיינט מען רעב יעהודע, דעם
נאָסי פון ייסראַעל, וואָס מע האָט אים גערופן ראַבי,
ראַבינו האַקאָדעש** — אונדזער הייליקער ראַבי.
אין ערעץ-ייסראַעל, אין דער אַלטער שטאָט
ציפּורִי, אין דער גרויסער יעשווע, איז ראַבי
ראַש-יעשווע געווען, און פון אַלע עקן לאַנד, פון
נאָענט און פון ווייט, טאַלמידים האָבן זיך געצויגן

* דצ"ר, אד"ש, באח"ב
** רבי, רבנו הקדוש

אין שטויב פון רעב יעהודעס פיס זיך צו וואַלגערן
און כאַכמע פון זײַן מויל מיט דאָרשט צו טרינקען.
און צוויי כאַוויירים האָט ראַבי געהאַט: אַנטאַנינוס
דער קייסער פון רוים און רעב עלאַזער דער טרעגער.
און טאָג אָף טאָג פלעג אַנטאַנינוס צו ראַבין אַ
זאַק ווייץ שיקן. סע רעדט זיך אַזוי „אַ זאַק ווייץ“,
אינעמעסן דער זאַק מיט פערל און מיט גילדענע
ראַזשינקעס איז ער פול געווען – ווייץ נאָר בײַם
מויל, פון אויוון. נאָכוואָס? אַ מאַשל צו ראַבין: ווער
גאַלד פון אויוון און אינעווייניק ווייץ, ראַבי – ווייץ
פון אויוון, אינעווייניק גאַלד.

אַ גילדענער מויעך, אַ מויל – פערל שיטן זיך
פון אים, און אַזוי, אַפן אָנקוק, פון דרויסן, אַ מענטש
ווי אַלע מענטשן: אַ צוגעלאַזטער, אַ שטילער, אַ
פאַשעטער – ווייץ.

און אַ פאַלאַץ אַנטאַנינוס זיך געלאַזט אויסבויען
אין גאַליל, ניט ווייט פון ציפּור, און אַ הייל אַ
באהאַלטענע פונעם פאַלאַץ ביז צו ראַביס הויז האָט
געפירט. און געוויינט האָט אַנטאַנינוס אין זײַן
פאַלאַץ וואָס אין גאַליל אַכט כאַדאַשים אין יאָר,
און אין זײַן פאַלאַץ וואָס אין רוים פיר כאַדאַשים.
און מיט דער הייל פלעג אַנטאַנינוס שטילערהייט
צו ראַבין קומען, און דורך די נעכט בײַ ראַבין טוירע
לערנען און מיט אים אייצעס האַלטן.

און באַדינען פלעג אַנטאַנינוס ראַבין. איז ראַבי
מיד געוואָרן, באַלד אַנטאַנינוס זיך אָנגעבויגן צו דער

ערד: „אף מיר טרעט, ראבי! אף דיין געלעגער
שפאן ארויף און רו זיך אויס!“

און האָט דער טאַנע ניט געוואָלט, האָט ער
זיך אַ קווענקל געטון, פלעג אַנטאַנינוס ביז ווערן
און שרייען: „אַ לייב ברילט ווער פאַרכט זיך ניט?
דער קייסער פון רוים באַפעלט, ווער האַרכט אים
ניט?“ האָט שוין ראבי געמוזט.

און אזוי ווי דער קייסער פון רוים פאַר רעב
יעהודען, אזוי רעב יעהודע פאַרן טרעגער רעב
עלאָזער.

רעב עלאָזער, דער זון פון שימען-בען-יויכאָי.
און רעב שימען-בען-יויכאָי, עפשער האָט איר געהערט,
פון די געציילטע וועלטסאַכרים איז ער געווען, פון
די סאַכרים, וואָס קויפן אַסאַך, פאַרקויפן נאַכמער
און פאַרלירן קיינמאָל ניט.

פון הערן-געדענקען
קומט קויפט אין זיין קרעמל:
אַ גילדענעם עפל
אין זילבערנעם רעמל.
און עפלוויין אַלטן,
און פייגעלעך-מילעך,
און אַלצדינג ער באַרגט דיר,
דו זאָג נאָר: דאָס וויל איך!

איר פאַרשטייט — פון די לאַמעד-וואָוו! . . . פון
די זעקסאונדרייסיק זעלטענע סאַכרים וואָס, אַז זיי
נעמען זיך זייער סכּוירע פאַרקויפן, ווערט אין הימל

א יאָריד; די זון, די לעוואָנע, די שטערן — זיי
ערשט די עמעסע מעווינים אָף זייער סכּוירע.

און אַז רעב שימען-בען-יויכאָי אין גאַס איז ער
געגאַנגען, פּאַרויס צוויי מאַלאַכימלעך פאַר אים
געלאָפּן און אויסגערופן:

„מאַכט אַ וועג, ער גייט, ער גייט!“
„ווער? ווער?“

אַ סויכער

אַ הויכער

און אַקסל צוויי ברייטע,

אַ באַרד אַ צעשפּרייטע

און לאַנג ביז די קניעס,

זי שיינט ווי די שטראַלן,

די זון מעג זיך שעמען,

און גילדענע ברעמען

אָף ליכטיקע וויעס

ווי פּירעהאַנגען פּאַלן.

און האָט ער, רעב שימען-בען-יויכאָי, די גילדענע
פּירעהאַנגען אויפּגעהויבן, אָף אַ ראַשע אַ בייזן קוק
אַ וואָרף געטון — אַ הויפּן ביינער פּונעם ראַשע
געוואָרן.

פּיינט געהאַט, זייער פּיינט געהאַט רעב שימען-
בען-יויכאָי די רעשאַים. „רעשאַים גאַר!..“ פּלעג
ער זיך בייזערן, „נאַ דיר גאַר רעשאַים! וואָס טויגן
רעשאַים אָף דער וועלט?“

און מער פון אלע רעשאַים — גאַנאָוים און
גאַזלאָנים פאַר זײַנע אויגן ניט געטאַרט זיך ווייזן.
„געהערט אַזוינס?“ האָט ער געטײַנעט,
„גאַנאָוים... גאַזלאָנים... מענטשן ווי די כאַיעס-
ראַעס גאַר! די נאַכט פירט זיי אַרויס, דער טאַג
ברענגט זיי אַרײַן! געהערט אַזוינס?“
איינמאַל דעם רעגנבויען איבערן הימל ער דערזען
און אין גרויסן קאַס איז ער אַרײַן: „אַזוי גאַר, אַ
רעגנבויען!.. וואָס-זשע הייסט דאָס?.. אַ מאַבל,
אַ מאַבל דאַרף קומען. די וועלט פול מיט רויב;
גנייווע, גזיילע, רעציקע; ווי אין נויעכס צײַטן...
פאַרוואָס-זשע בליצט ניט? פאַרוואָס-זשע דונערט
ניט? פאַרוואָס-זשע מאַבלט ניט?.. וואָס שווייגט ער,
דער הימל? ער מוז! ער וויל ניט שווייגן, נאָר ער
מוז!.. אַ שווע... אַן אַלטע שווע.“
האַבן זיך אים די אויגן צעפלאַקערט; אַף וועמען
נאָר אַ קוק ער האָט געטון, אַ באַרג אַש פון אים
געוואָרן. שיר די וועלט ניט כאַרעו געמאַכט. פון
דעמאַלט אָן פאַר שימען-בען-יויכאָים לעבן דער
רעגנבויען מער זיך שוין ניט באַוויזן — פאַר מוירע.
און אַזוי ווי דער פאַטער אַזוי דער זון: אַ
הויכער, אַ ברייטער — אַ צעדערבוים. אַ ליכטיקער
קאַפּ, פול מיט טוירע און כאַכמע, קוקט פון די הויכע
אַקסלן אַראָפּ און ברענט מיט די אויגן.
ראַבי פלעג אַף אים זאָגן: „די טוירע קוקט פון
דער הייך, פונעם הימל אַראָפּ.“ און זקיינים פאַר
אים פלעגן זיך אויפשטעלן, אים קאָוועד אָפּגעבן.

ב

מאָל אין יענע צײַטן אַ
בייזע צײַט אויסגעפּאַלן:

אַ צײַט פּון געבעט אָן ענפּער: די ערד – אַ דאָרשטיקע,
אַ פּאַרכאַלעשטע פּאַרן הימל ציט זיך אויס, אַ טראָפּן
רעגן בעט זי; און דער הימל – שטאַל-און-אַײַזן, ער
ענפּערט ניט. פּון דער מידער ערד ווײַט און ווײַטער
זיך דערווײַטערט דער הימל, הויך און העכער זיך
אויפּגעהויבן, אין אַ בלאַ-פּײַערדיקן כאַלעם פּאַרטײַעט
זיך און – ניין, ער ענפּערט ניט.

און מענטשן צו דער ערד אָפּן פּאַנעם פּאַלן
זײ, לאָזן זיך אויס און זײ בעטן; ראַכמים בעטן זײ:
„אַ סנאָפּיקל זאַנגען! אַ מעסטעלע קאָרן!“ און די
ערד – סע ברענט אָף איר די הויט די פּיקלדאַרע
און זי ענפּערט ניט; האַק זי, שנייד, בראַק מיט די
שאַרפּסטע אַקעראַײַזנס – ניין, זי ענפּערט ניט.

און אַרעמע פּאַר רײכע אין געוויין גײען
אויס: „ברויט! אַ שטיקעלע ברויט! אַ דאָר
שטיקעלע ברויט! די נעשאַמע צו דערהאַלטן! די
נעשאַמע פּון ווײַב-און-קינד...“ און – ניין, מע
ענפּערט ניט.

די רייכע אף די שפייכלערס זייערע, די שפייכלערס די אַנגעלאָדענע פון די גוטע יאָרן נאָך, מיט ווייץ, מיט קאָרן און מיט אַלדעס-גוטס - שווערע שלעסער אויפגעהאַנגען האָבן זיי און - ניין, ניט מע שענקט, ניט מע באַרגט, ניט מע פאַרקויפט. פאַרקויפן גאָר! וויאַזוי? וויאַזוי פאַרקויפט מען היינט, אַז מאַרגן עפשער טייערער ווערן? עפשער? זיכער! אַוואָדע וועט טייערער ווערן!.. אַ נאָר דאַרף מען זיין, כאַפן און פאַרקויפן. נאָכוואָס זיך צו איילן? פון איילעניש קיין גוטס קומט ניט אַרויס; קיינמאָל ניט, און דאָסמאָל אַוואָדע ניט.

און קינדערלעך אין שויס פון זייערע מאַמעס לאָזן זיך אויס. און מאַמעס די קעפ אָף די אַקסלען פון זייערע ברויטגעבערס פאַרוואַרפן; די האָר ווילן זיי זיך רייסן, קיין קויעך אין די הענט ניטאַ.

אַ שווערע צייט, אַ בייזע צייט, אַ צייט פון געבעט אָן ענפער. דער הימל ענפערט ניט דער ערד, די ערד ענפערט ניט אירע קינדער, אירע קינדער ענפערן ניט איינער דעם אַנדערן - פאַרשלאָסן! אַלצדינג פאַרשלאָסן! פאַרשלאָסן הימל און ערד, פאַרשלאָסן די רייכע און זייערע פאַלאַצן: ניט אָף דער גאָס מע זעט זיי, ניט צו זיך זיי לאָזן צו. פאַרשלאָסן דאָס האַרץ, פאַרשלאָסן די שפייכלערס. איינער נאָר אין יענער צייט דער בייזער, זיינע שפייכלערס ברייט געעפנט: רעב יעהודע האַנאַסי.

און אזוי רעב יעהודע געהייסן אין אלע גאסן
אויסרופן :

טייער איז זילבער,
טייערער פון זילבער איז גאלד,
טייערער פון גאלד —
א קארעץ ווייץ און קארן!
ווייץ און קארן קומט און קויפט,
קומט און קויפט און ניט פאר זילבער!
קומט און קויפט און ניט פאר גאלד!
ניט פאר גאלד און פערל, ניט פאר איידלשטיינער,
פאר דער טייערסטער סכירע נאר,
פאר דער בעסטער סכירע נאר,
אין יעסורעמשויס געבוירענער!

ווייסט מען : וואס ביי רעב יעהודען די בעסטע
סכירע? טוירע. איז געווען : ווער צו רעב יעהודען
געקומען און פאר אים טוירע געזאגט, אים רעב
יעהודע זיבן קארעץ ווייץ און דריי מייסטלעך
זעמלמעל אפגעמאסטן און געבעטן קומען נאכאמאל.
אייןמאל שטופט זיך דורך און שלאגט זיך צו
רעב יעהודען צו אן ארעמאן, עפעס א מאדנע אוא,
אפגעריסן, אפגעשליסן גייט ער, בארוועס די פיס,
דער קאפ צעשויבערט, דאס פאנעם ווי דער טאג
שיינט, די אויגן ווי דאס בארעמהארציקייט פון א
מאמען לייכטן. פאר רעב יעהודען שטעלט ער זיך
אנידער, די אויגן אין דער ערד שטעכט ער איין,
און שטיל און שעמעוודיק זאגט ער :

„ראבי, שפינז מײך!“
„ווייסטו, זון, אַ פּאַסעק אין דער הייליקער
טוירע?“

„ניין!“

„אַ פּערעק מישנאַיעס?“

„ניין!“

„אַ דין? אַ ייִדישן דין?“

„ניין!“

„אַ וואָרט? אַ ייִדיש וואָרט?“

„ניין!“

„פּאַרוואָס־זשע, זון, זאָל איך דיר מײַן ברויט
געבן?“

„זאָל זיך דיר, ראבי, אויסווייזן אַ הונט אָף דער
גאַס, אַ שוואַרצע קראָ אַפּן דאַך, צי איז דען פאַר
זיי קיין ראַכמאַנעס בײַ דיר ניטאָ?“

פאַרקלעמט רעב יעהודען בײַם האַרץ, דעם
אַרעמאַן האַדעוועט ער אָן, טרינקט אים אָן, באַדינט
אים און באַגלייט אים.

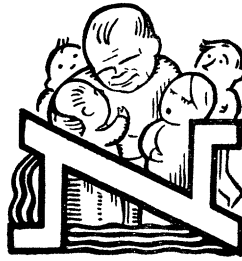
שפּעטער, נאָכדעם ווי דער אַרעמאַן איז אוועק־
געגאַנגען, זיצט רעב יעהודע און זיפּצט. פּרעגט אים
רעב שימען, זײַן זון:

„טאַטע, וואָס זיפּצסטו?“

„אוי צו מיר, וויי!“ קלאָגט זיך רעב יעהודע,
„פון רעב יעהודע־האַנאַסיס טיש אן אַמאַרעץ ברויט
געגעסן!“

„אן אמאָרעץ?״ רעדט רעב שימען ווי צו זיך
 אליין אַרומשפּאַנענדיק איבער דער שטוב, „אן
 אמאָרעץ? ווער ווייסט? עפשער גאָר אַ טאַלמיד-
 כאַכעם? נו יאָ, אַ כאַכעם וואָס פאַר הונגער וועט
 ער אויסגיין און זיין טוירע אָף ברויט ניט אויסבייטן!“
 האָט רעב יעהודע זיך אויפגעהויבן, זיין
 זון אין קאָפּ אַ קוש געטון און באַלד געלאָזט
 אויסשרייען:
 „כל דכפין ייתי וייכול!“*

א

ון דער אָרעמאָן ווער איז ער
 געווען? רעב יוינעסן דויד-צאָך*). איר קענט אים ניט,
 איר ווייסט אים ניט, עמעס: אָבער די קינדערלעך פון
 גאַנץ ערעץ-ייסראָעל אים יאָ געקענט, גוט געקענט.
 אז רעב יוינעסן דויד-צאָך אין אַ שטאָט צי אין
 אַ דאָרף אָנגעקומען, קליינוואַרג באַלד געווירע
 געוואָרן און אים אַקעגנגעלאָפּן; געלאָפּן, געלאָפּן,
 געשריגן: „דער פעטער! דער ליכטיקער פעטער!
 דויד-צאָך! דויד-צאָך! רעב יוינעסן דעצאָך!“

* „קאָל דיכפין ייסי וועייכל!“

** רב יהונתן דוד-צח

רעב יױנעסן דעצאך, אזוי די קליינינקע גערופן אים, די ברעקעלעך וואָס ניט פאַר זייערע ציינדעלעך נאָכצוזאָגן רעב יױנעסן דויד-צאך. און אזוי ווי די פיצעלעך קינדערלעך, אזוי וועלן מיר אים אויכעט רופן, ווייל אזוי פלעג ער אליין לײב האָבן אלעמאָל זיך אָנצורופן: דעצאך.

און אלע, פונעם קלענסטן, וואָס דער מאַמעס מילעך פון די ליפעלעך נאָך ניט אָפגעווישט, וואָס קען נאָך דויד-צאך ניט זאָגן, ביזן גרעסטן, וואָס אָפן טאַטנס פערד רייטנדיק, פּייל-אויסן-בויגן יאָגט ער — אלע גלייך פאַר רעב יױנעסן דעצאך דאָס לעבן מיט דער נעשאַמע. און אז כעוורע קליינוואַרג לײב, מיסטאַם ניט אומוזיסט. רעב יױנעסן דעצאך, רעב שימען בען יויכאָיס אַ קאַרעוּ איז ער געווען, אָבער אַ קאַרעוּ אַ גאַנץ ווייטער.

רעב שימען בען יויכאָי אַ הענדלער,

רעב יױנעסן דעצאך אַ טענדלער.

אַ טענדלער — דאָס פעקל אָף די פלייצעס נעמט ער און אָפן לאַנד לאַזט ער זיך. קומט ער אין אַ שטאָט, רינגלט מען אים אַרום: „בוימל גוטן האָסטו? בסאָמים, האָדעסלעך האָסטו? פינגערלעך? אוירינגלעך? קרעלן? אַ ציטערשפּילקע? אַ שנירעלע פּערל? אַ זילבערקרענצל? מוטערפּערלדיקע קנעפעלעך?“ „אלצדינג פאַראַן.“

אזוי רעב יױנעסן דעצאך: ווילסטו טוירע גלאַטע, ריינע, קלאַרע ווי בוימל, שמעקנדיקע — ער האָט; ווילסטו גלייכווערטעלעך זיסע, אַ מאַשל, אַ מיסעלע

— ס'איז דאָ; אַן אייצע אַ גלייכע, אַ טרייסט אַ
וואַרעמע — ער טראָגט דיר אַקעגן.
און זײַן, איז ער סאַכאַקל געווען אַ וועשער.
אינמאָל די אָנגעזעענע לײט פון קראַך-שפּאַרנאַם
צו אים צוגעשטאַנען: „אַ דאָיען זײַ בײַ אונדז! דו
אַף דער שטול זיך, און מיר פאַרנאַסע און קאַוועד
וועלן מיר דיר געבן!“
האַט רעב יינעסן אַ מאַשל פון אַ באַסמאַלקע,
זײ דערציילט: „אַמאַל“, זאָגט ער, „אַ באַסמאַלקע
געבוירן געוואָרן; האָט איר די מאַלקע אָפן העלדזעלע
אַ שנירעלע פּערל אָנגעטון; טײערע פּערל פון
עלטערזיידעס קיסרים אַ יערושע. וואָס-זשע די באַס-
מאַלקע געטון? גענומען די פּערל און צום פּיסקעלע
געטראָגן. זאָגט דער מײלעך צו דער מאַלקע: „מײַן
ווייב, וואָס אַזוי געאַיילט זיך? וואַרט, זאָל דײַן
טאַכטער אויסוואַקסן, צום סײכל קומען, פאַרשטיין
אַ פּערל ניט פונעם מויל וועגן, וועסטו איר דײַנע
פּערל שענקען. אָבער איצט, אַז אַלצדינג נאָך צום
מויל טראָגט זי, די פּערל נעם אַראָפּ — זײגן גיב!“
„און טוירע“, פירט אויס רעב יינעסן דעצאַך,
„טוירע איז פּערל, און דעצאַך, וואָס מײנט איר,
איז ער אײַך? אַ זײגקינד? פּערל צום מויל וועט
ער טראָגן? אַ וועשער איז יינעסן און אַ וועשער
לאָזט אים בלײבן! ניטאָ קיין בעסערס ווי אַ וועשער
צו זײַן. אַרויס פון דער שטאַט, באַרוועס אין לעבעדיקן
טײַך, שטייסטו דיר, דאָס רײנקײט פון טײַך די פּיס קושט
דיר, מורמלט... דערציילט, דערציילט... סוידעס

פון די טיפע יאמען דערציילט עס דיר: פון די טיפע יאמען און פון די הויכע הימלען וואס באדן זיך אין די טיפע יאמען. דאָס וואסערל דערציילט און דו שטייסט און דיין אַרבעט טוסטו דיר: שווענקסט, וואַשסט, רייניקסט; רייניקסט און וואַשסט און האַרכסט און האַרכסט.

אַז די אַנגעזעענע פון שפּאַרנאַם אַזוינע ווערטער געהערט, האָבן זיי אים אַפּגעלאָזט. "זאָל ער זיך גיין, יינעסן, מיט זיין וועג!" האָבן זיי געזאָגט.

און צוויי האָט ער ליב יינעסן דעצאָך: דעם וואַסערקוואַל און קליינע קינדערלעך. "קליינע קינדערלעך", זאָגט ער, "אַ קוואַל פון רייניקייט זענען זיי, און דער ריינער קוואַל אַ קינד איז ער: פּלאַפּלט, פּלאַפּלט און ווערט גאָר ניט מיד פּלאַפּלענדיק. . .". און יינעסן אַליין ווי דער ריינער וואַסערקוואַל ניט מיד געוואָרן פּלאַפּלענדיק צווישן די קינדערלעך. אַרום אים ווי בינדעלעך אַרום האָניק האָבן זיי געקלעבט. אַ פּרייע שאַ נאָר באַקומען, באַלד ביים וואַסער לעבן דעצאָך אויסגעוואַקסן. דעצאָך זיי אַפּגעטויולט, די אַרבעט אַוועקגעלייגט, מיט כעווערע אַפּן גרינעם גראַז זיך אַוועקגעזעצט און מעשאַלים און מייסעלעך דערציילט. . .

און אַז זיי זענען אויסגעוואַקסן, אַסאך פון זיי אויך וועשערס געוואָרן; וועשערס וואַס דערציילן שיינע מייסעלעך און מעשאַלים. "די מעשאַלים פון די וועשערס", אַ שעם אַף דער וועלט האָבן זיי ביו היינטיקן טאָג.

ד

ון אז רעב יעהודע
 געהייסן „כל דכפין“*) אויסשרייען, רעב יוינעסן
 דעצאך זיינע באַכערים, וועשערס ווילע יונגען, צום
 טײַך אַרויס שטאַט צונויפגערופן, און מיט זיי אַזאַ
 שמועס געפירט:

„האַט איר געהערט, כעוורע, וואָס רעב יעהודע
 היינט געלאָזט אויסרופן? ווי געפעלט דאָס אייך?“
 „געהערט! וויל! זייער גוט, אוואַדע! וואָס דען?“

„און איצט אַלע ווי די היישעריקן אָף רעב
 יעהודעס שפייכלערס זיך אַ וואָרף טון; אַ וואָך און
 צוויי — אַ קערנדל אָף אַ רעפוע ניט בלייבן. און
 דערנאָך, דערנאָך וואָס וועט זײַן? די זײלן פון דער
 טוירע, די פּייערדיקע לייבן: רעב יעשוע-בען-קאַרצע,
 באַר-קאַפּאַרע, רעב כּײַע, רעב כאַנינע — אַלע, אַלע
 די, וואָס זייערע וואַסערן די זיסע טרינקען מיר און
 זייערע נעמען בענטשן מיר, אַלע אונטערן שניידמעסער

*) „קאַל דיכפין“

פונעם הונגער ווי די גארבן אונטערן שניטער וועלן זיי פאלן; דאָס ליכט פון כאַכמע זיך אויסלעשן אין אונדזער לאַנד, און מיר – מיר וועלן זען און שווייגן?"

"מיט די פראַלניקעס אין די הענט ביי די טירן פון רעב יעהודעס שפייכלערס זיך אַוועקשטעלן און וועט אבי ווער צוטרעטן – קעפ וועלן מיר שפאלטן!"
"און דעמאָלט וועלן די כאַכאַמים זאָגן: דאָס בלוט פון אונדזערע ברידער וועלן מיר עסן? כאַלילע! איצט צו רעב יעהודעס שפייכלערס אַ צוטריט פאַר אַלע גלייך ווי פאַר אונדז!"

"וואָס-זשע טון?"

"ווייניק נאָך אין לאַנד שפייכלערס פאַראַנען? שפייכלערס אָנגעלאָדענע און פולע, וואָס אונטער שווערע טוועס ברעכן זיי זיך?"

"פאַראַן, פאַראַן, אָבער אַלע – אייזערנע שלעסער אָף אייזערנע טירן!"

"גויט ברעכט אייזן!"

זענען צווישן די וואַסעריונגען צוויי גיבורים געווען, איינער כאַטאַש און איינער אַכאַוו. זאָגט כאַטאַש:

"איך נעם אָף מיר אַלע הונגעריקע טאַטעס פון ערעץ-ייסראָעל צו שפייזן."

"און איך אַלע מאַמעס!" זאָגט אַכאַוו.

"און איך אַלע קינדערלעך!" זאָגט דעצאַך, "ווער מיט אונדז?"

„אלע, אלע! מיר אלע!“ האָבן די וועשערס, אלע
ווי איינער, געשריגן און איינער דעם אנדערן מיטן
פראָלניק איבער דער פלייצע.

„נו, קום!“

„וואָס-זשע שטייסטו?“

ה

וון פון יענעם טאָג אָן ווונדער
האָבן זיך אָנגעהויבן איבערן לאַנד צו הערן. אלע
פרימאָרגן אַנדערע שפייכלערס אָפן טרעפט מען;
אָפן און אויסגעליידיקט – ריין, גלייך דער גענעם-
שאַמעס מיט אַ גרויסן בעזעם זיי אויסגעקערט.

און די נאַכטוועכטערס מיט ציטערניש און
קלאַפנדיק אַ צאָן אָן אַ צאָן דערציילן:

„אָף אונדזער היטפלאַץ האָבן מיר געוואַכט און
אָף אונדזער וואַך זענען מיר געשטאַנען אין דער
טיפער נאַכט. ווי מיר שטייען אַזוי, וואַקסן פון דער
פינצטערניש אַרויס הויכע מענער, עפעס מוירעדיקע
אַזוינע. זיי – זיבן איילן, זייערע קיווערס – זיבן
איילן און זייערע ווערטער עפעס מאַדנע אַזוינע...“

זיי טוען א זאָג : 'דעצאָך !' שפּרינגען שלעסער און
רייגלען פון טירן. זיי טוען א זאָג : 'אַדאַש !' ווערן
די הינט אַנטשוויגן, לעקן דעם שטויב פון זייערע
פיס. זיי טוען א זאָג : 'אַכאוּ !' פאלן מיר מיטן
פאַנעם צו דער ערד.

גייען זיי אין די שפייכלערס אַרײַן, טראָגן דאָס
ווייסל פונעם אויג אַרויס און מיר — זעען און הערן.
ווי'ל'מיר שרייען, קערט זיך די צונג אין מויל ניט
איבער ; ווי'ל'מיר זיי נאַכלויפן — ניט מיר קענען
מיט אַן אייווער רירן !

גיט מען און מע דערציילט דאָס דעם קייסער.
האַט זיך דער קייסער דערשראָקן : «אַזוינע לײַט, זיי
קענען זיך דאָך אויך צו מײַנע אויצרעס פאַרקלויבן !»
האַט ער אַ באַפעל געגעבן צו זײַנע טאַליאַנים :
«כאַפן די גאַנאָוים !»

איז אָבער אָף די טאַליאַנים אַ פאַכעד געפאַלן.
אַז די נאַכט זיך אָנגערוקט, די טאַליאַנים מוירע
באַקומען די נאַז אַרויסצוווייזן. איז געווען, אַז זיי
האַבן מוירע געהאַט בײַנאַכט, האָבן זיי זייער אַרבעט
בײַטאָג געטון : אין די גאַסן זיך אומגעדרייט און
בײַם ליכט פון דער זון גאַנאָוים געזוכט.

באַגעגנט זיי רעב עלאָזער דער זון פון רעב
שימען, זאָגט ער צו זיי : «גאַנאָוים בײַטאָג זוכט
איר זיי ? צי ווייסט איר דען ניט, אַז די לײַט צו די
כאַיעס אין וואַלד זענען זיי געגליכן ? די נאַכט פירט
זיי אַרויס, דער טאָג ברענגט זיי אַרײַן ! צי קענט
איר דען בײַטאָג זיי דערקענען ? עפשער גאָר צאָדיקים

כאַפּט איר און די רעשאַים, זיי גייען אייך פאַרביי
 און לאַכן אין די פויסטן? "
 זאָגן די טאַליאַננים: "וואָס-זשע זאָלן מיר טון?
 דער מיילעך הייסט כאַפּן, מוז מען כאַפּן."
 זאָגט רעב עלאַזער: "איך וועל אייך לערנען, אַזוי
 טוט: גייט אַרײַן אין וויינהויז פיר שאַ אַפּן טאַג, זעט
 איר איינער זיצט און דרימלט, דער בעכער אין האַנט
 און פונעם בעכער רינט און קאַפּעט, פרעגט: ווער
 איז ער! איז ער אַ פּויעל — פאַרטאַג געאַרבעט,
 איז ער אַ טאַלמיד-כאַכעם — פאַרטאַג געלערנט,
 ניט דאָס און ניט דאָס — אַ גאַנעוו! כאַפּט אים!"
 זאָגט דער ראַש-האַטאַליאַנים: "ווער דאָס
 בריוועלע לייענט איבער, דער פאַרטײַטשן זאָל עס!
 איך בין גויזער: "דו זײַ דער גאַנעווכאַפּער!"
 איז רעב עלאַזער אַ כאַפּער געוואָרן.
 שיקט רעב יעהודע אים רופן און זאָגט אַזוי
 צו אים: "כאַפּן — כאַפּ! סאַף גאַנעוו צו דער טליע!
 נאָר וואָס דען, מײַנע טאַלמידים ריר ניט אָן!"
 "כאַס-וועשאַלעם!" שפּרינגט רעב עלאַזער צוריק,
 "כאַלילע! דײַנע טאַלמידים גאָר?"
 "און קעדיי דו זאָלסט קיינמאָל קיין טאַעס ניט
 האָבן, וועל איך מײַנע טאַלמידים סימאַנים געבן:
 דעצאַך, אַדאַש, וועאַכאַוו."
 "גאָט מיט דיר, ראַבי! ווי פאַלסטו דאָס אויס?
 דעצאַך, אַדאַש, וועאַכאַוו — אַזוינע ווערטער? האַס-
 מילהאַסקער!"*)

*) הם מלחוכיר

„סימאָנים“, באַרויקט אים רעב יעהודע, „סימאָנים;
אָז איינער וועט די ווערטער הויך אויסרופן,
זאָלסטו דעם אויער צולייגן! וועט ער קלוימערשט
דרימלענדיק און האַלטנדיק דעם קאַפענדיקן בעכער
אין האַנט, דורכלאָזן שטיל דורך די ציין; דצ״ך –
דס, צפרדע, פינים; עד״ש – ערוב, דבר, שחין;
באח״ב – ברד, ארבה, חושך, בכורות*) – מיין
טאַלמיד, אָז ניט – אַ גאַנעו, און ווייס וואָס דו
האַסט צו טון!“

„גוט!“ האָט רעב עלאָזער מיט אַ פרייד אויס-
גערופן, „גוט! די צאַדיקים אַ בראַכע, די רעשאַים
אַ בראַך! זעען וועלן די רעשאַים, מע טוט זייער
שפראַך אַ זאָג – לאַז איך אָפּ, וועלן זיי מיינען, רעב
עלאָזער אויכעט ווי די נאַרישע נאַכטוועכטער, אין
קישעף גלייבט ער, וועלן זיי אויך אומיסטן אזוי אַ
זאָג טון, רעב עלאָזערן איבערצושרעקן, און אַריין
אין דער נעץ.“

„ווי אין פאַסעק שטייט: דער צאַדיק פון דער
צאַרע אַרויס, דער ראַשע אין איר אַריין.“
„אַמיינ!“

און רעב עלאָזער צו דער אַרבעט זיך גענומען
און טאָג אָף טאָג אַן אַנדערן געכאַפט. האָט דאָס
די כאַכאַמים פאַרדראָסן: רעב עלאָזער דער זון פון
רעב שימען אַ כאַפער גאָר? רעב עלאָזער? די
טוירע וואָס קוקט פונעם הימל אראַפּ? און רעב

* דעצאָך – דאָס, צעפאַרדייאַ, קינים; אַדאַש – אַרעווי, דעווער, שכיין;
וועכאַוו – באַרעדי, אַרבע, כוישעך, בכורעס

יעהודע שווייגט? דער נאָסי*) שרייט ניט אָן אַן אָף
אים, זאָגט ניט, קרום טוסטו? מע שמועסט גאָר, רעב
יעהודעס אייצע...

וויאָזוי-זשע גיט מען דעם נאָסי צו פֿילן אַז סע
פאַרדריסט?

אַן איידעם רעב יעהודע געהאַט, באַר-
עלאָשע ער געהייסן. זייער אַ רייכער, געלד -
קירעכס אויצרעס, אָבער טוירע-און-כאַכמע - קוים
אַפן שפיץ מעסער.

זאָגט צו אים באַר-קאַפּאַרע: „אַלע צו ראַבין
מיט שײלעס קומען און דו ניט אַמאָל דו פרעגסט
אים עפעס!“

„אַדעראַבע, וואָס זאָל איך אים פרעגן?“
„פרעג:

זי קוקט פונעם הימל אַראָפּ,
אַ בייזע זי מורמלט און ברומט,
זי שרעקט אַלע פייגעלעך איבער...
די קינדער פאַר איר זיך באַהאַלטן,
די זקיינים, זיי שטעלן זיך אויף
און בלייבן דערשראָקענע שטיין.
און ווער סע אַנטלויפט, שרייט: אוי וויי!
און וועמען מע כאַפט,
אין נעץ פון זיין זינד ער געפאַנגען? !
באַר-עלאָשע געפרעגט, באַר-קאַפּאַרע געשמייכלט,
רעב יעהודע פאַרשטאַנען און געבייזערט זיך.

---

* נשיא

זיך רעב עלאָזער מיט די
טאַליאַנים אין גאַס, טרעפט אים איינמאַל דער טאַנע
רעב יעשווע-בען-קאַרכע. שרייט דער טאַנע רעב
עלאָזערן נאָך :

„קוואַס פון עקסטן פאַס, וואָס טויסטו?“

„דערנער פון וויינגאַרטן רייס איך.“

„און ווער איבערן וויינגאַרטן דיך פאַר באַלעבאַס

געשטעלט דערנער אויסצוראָטן ? גענוג !“

רעב יעשווע-בען-קאַרכע אָנגעשריגן, רעב עלאָזער
ניט ער הערט. ער, זיינס טוט ער זיך : ער כאַפט.
טאַגאיינ טאַגאויס כאַפט ער. וועמען ? גאַנאָוים ?
ניין. וועמען-זשע דען ? עליאַהו האַנאָווי ! טאַג אָף
טאַג דער נאָווי אָן אַנדער געשטאַלט נעמט ער
אָן, אין וויינהויז מיט אַ גרויסן קאַס אין האַנט זעצט
ער זיך אַוועק און דרימלט. קומט רעב עלאָזער צו
אים צו, פרעגט : „פּונוואַנען און ווער ?“ דער נאָווי
קלוימערשט ווי פון שיקרעסלאָף טוט בייז אַ
ברום : „אַוועק ! דעצאַך, אַדאַש . . .“ באַלד רעב
עלאָזער דעם אויער לייגט צו, הערט ער ניט מער
נאָר אַ כראַפען. ניט געהערט די סימאָנים פון רעב
יעהודע, גיט אים רעב עלאָזער צו די טאַליאַנים איבער.
טאַג אָף טאַג רעב עלאָזער אין די הענט פון די
טאַליאַנים אים איבערגעגעבן און טאַג אָף טאַג דער

נאָווי פון דער טליע אַ לעבעדיקער אַראָפּ. אפן נאָווי
האַט די טליע קיין שליטע ניט. דער נאָווי לעבט
איבער די טליע.

דערפאַר אַז דעם נאָווי צו דער טליע מע האָט
געפירט, די טליע געוויינט, איר קאַל אָף אַ מײַל די
ווייט געגאַנגען.

דאָס געוויין פון דער טליע קיינער אָבער ניט
געהערט. פאַרוואָס? איבערן קאַל פון ראַביס מויל-
אייזלעך.

אַסאך מוילאייזלעך ראַבי געהאַט. ראַביס שטאַל-
מייסטער רייכער פון שווייר-מייילעך-פאַרעס איז ער
געווען, און אַז האַבריק פאַר די מוילאייזלעך האָט ער
געוואָרפן, געגאַנגען איז זייער קאַל אָף דריי מײַל
די ווייט.

מאַכמעס דעם הירזשען פון די אייזלעך איבערן
האַבריק, דאָס געוויין פון דער טליע הערט מען ניט.

אַמאָל אין אַ טאָג נעמט דער נאָווי און פאַר
אַ וועשער פאַרשטעלט ער זיך. פאַר אַ וועשער זיך
פאַרשטעלט, לעבן וויינהויז שטייט ער און אַז רעב
עלאָזער קומט צו: „קוואַס פון עקסטן פאַס!“ דער
וועשער גלייך אין פאַנעם אַרײַן טוט אים אַ וואָרף.

„אַזוי גאָר?“ איז רעב עלאָזער אויסער זיך
געוואָרן, „אַזוי גאָר?! אַזאַ אַזעס-פאַנעם? מיסטאַם אַ
ראַשע! נעמט אים!“

האַבן די טאַליאַנים דעם וועשער געכאַפט.

באלד אָבער רעב עלאָזער צו זיך געקומען,
בארעכנט זיך: וואָס האָב איך געטון? כאַפט ער,
לויפט, דעם וועשער אויסלייזן וויל ער — פאַרפאַלן!
שוין אויפגעהאַנגען אָף אַ הויכן בוים!

שטעלט זיך רעב עלאָזער אונטערן בוים אַנידער
און וויינט, וויינט אָף אַ קאַל. קומט אַ וועשער
צוגיין און זאָגט: „וויין ניט, רעבע, דערדאָזיקער באַכער,
איך געקענט אים — אַ שאַכן. איינמאַל יאַמקיפער,
וואָס אום שאַבעס געפאַלן, ער אָף אַט דעמדאָזיקן
בוים געקלעטערט — אַ נעסט אַפן שפיץ בוים געווען;
די מאַמע פון די פייגעלעך ער צוגענומען. זיין פאַטער
אַן אַלטער פרוּמער ייד געווען, אָף אים אָנגעשריגן:
„וואָס טוסטו, ראָשע? אָפגעשניטענע יאַרן ווילסטו?
ער דעם פאַטער מיטן פּוס אין האַרץ אַרײַן! אַ
ראָשע-מערושע!.. אַ שטיין אין הימל געוואָרפן —
אים אין קאַפּ צוריקגעפאַלן.“

דאָס דערהערט, לייגט רעב עלאָזער די הענט
אָפן בויך, גלעט זיך און זאָגט: „פריי זיך, רעב עלאָזער,
פריי זיך! אַפילע ווען דיין בויגן אין שטאַקפינצטערניש
שפאַנסטו, גלייך אין ציל אַרײַן טרעפסטו — היינט נאָך
ווען דו שטעלסט דיין בויגן אָן אינמיטן העלן טאַג!..“
ווי ער רעדט אַזוי און ווי ער גלעט זיך אַזוי,
ערשט דער וועשער גאַר צעלאַכט זיך און ווערט
אַנטרווען.

ווי אַ פינצטערע כמאַרע, וואָס מיטאַמאַל ווי זי
שטייט און גייט, מיט בליצן, מיט דונערן אָנגעלאָדן,

א ברעך זיך איבער און פונעם הימל אַראָפּ, אַזוי רעב עלאַזער, ווי הויך, ווי גרויס ער איז, צו דער ערד זיך אַ וואָרף! און אַזוי, אַ פינצטערע, פאַרגליווערטע כמאַרע געבליבן ליגן. האָט עמיץ ווער זיך איינ-געשטעלט, אין זיינע פיר איילן אַריינגיין געפרוּווט – אַ דונער אים דערשלאָגן.

אַ טאָג מיט אַ נאַכט רעב עלאַזער צו דרערד געלעגן און דערנאָך מיטן באַגינען, ווען די נעפלען פון די בערג הייבן זיך אויף, רעב עלאַזער פון דער ערד זיך אויפגעהויבן, דאָס פּאַנעם אין די הענט באַהאַלטן און ווי אַ כמאַרע פון ווינט געטראַגן, אַהיימגעלאָפּן.

אַהיימגעקומען, רעב עלאַזער אין אַ באַזונדער כיידער אָף טאָמיד זיך פאַרשלאָסן.

און פון דעמאָלט אונטערן האַרץ ביי אים אַ קוואַל אויסגעבראַכן; איז רעב עלאַזער געזעסן און געלערנט – דער קוואַל גערוט, האָט ער אָף אַ רעגע אויפגעהערט לערנען – דער קוואַל זיך געעפנט און בלוט האָט גערונען. אַז רעב עלאַזער שלאָפּן געגאַנגען, זעכציק איבערבעטן אונטער אים האָט מען אויסגעבעט; אינדערפרי זעכציק עמער בלוט פון זיי האָט מען אויסגעדרייט.

און רעב יעהודע אויכעט גרויסע יעסורים אָף זיך האָט ער אָנגערופּן. זעקס יאָר פּיבערשוידער, זעקס יאָר קראַמפּן. אַז רעב יעהודען די קראַמפּן אַ נעם געטון, האָט ער דאָס גרויסע ביטערע געשריי געשריגן.

האָט דער שטאַלמייסטער געזאָגט : „נאַכוואָס די רעשאַים זיך פרייען ? . . איז אומיסטן, ווען צו רעב יעהודען די קראַמפן צוגערעטן, דער שטאַלמייסטער פאַר די אייזלען האַבריק געוואָרפן.
האָט רעב יעהודע דאָס קאַל פון די אייזלען איבערגעשריגן, און זיינע געוואָלדן ביז צו די יאַמ-וואַנדערער דערגאַנגען.

רעב יעהודעס ווייגעשרייען ביז היינטיקן טאָג איבער די כוואַליעס פון די יאַמען בלאַנדזען זיי און קענען זיך ניט קיין אָרט און ניט קיין רו געפינען. און צום סיידער עלייאָה-האַנאָוויס קאָס שטעלט מען, און אַז די האַגאַדע דערציילט מען און צו די צען פלאַג קומט מען צו, זאָגט מען : „רעב יעהודע פלעג מיט זיי סימאָנים געבן : דצ"ך, עד"ש, באח"ב." און פונעם בעכער קאַפעט מען אָפ :

סע קאַפען און קאַפען פון בעכער
די טראָפן ווי ליכטיקע טרערן —
און ווען וועט שוין קומען דער נאָווי
און בסורעס פון אים וועל'מיר הערן !

כאדגאדיע

א

עבן באָד

שטייט אַ ברונעם מיט אַ ראָד.
נעמט און וואַרפט פֿון דאָרט אַ פּייל,
פליט זי דרייַ מאָל זיבן מייל.
דרייַ מאָל זיבן — איינאונצוואַנציק,
שטייט אַ שטיבל אונטער דאַנציק.

אין שטיבעלע וווינט אַ פאַרפאַלק: אַ קאַטער
מיט אַ קאַץ.

איז די קאַץ געלעגן געוואָרן און אַכט קעצעלעך
מיטאַמאָל געבוירן: איינס ווייס, איינס שוואַרץ, איינס
אויך שוואַרץ נאָר די פיסעלעך ווייס, איינס ווייס,
נאָר שוואַרצע רינגעלעך אָפן עקעלע און אָפן
פלייצעלע אַ שטעקעלע (אַ שוואַרצער צייכן אַזאַ),
איינס געפינטלט, איינס רויט, איינס גרוי, איינס
געדענק איך שוין ניט וויאַזוי... אָבער אַלע גלייך
שיין, אַלע גלייך קלוג. אַז זיי זענען אונטערגעוואַקסן,
ערשט יעדעס באַזונדער זיינע באַזונדערע מיילעס
אַרויסגעוויזן און דעמאָלט יעדעס זיין באַזונדערן
נאָמען באַקומען.

דאָס וואָס איך געדענק עס ניט וויאַזוי — אַ גוטס,
אַ פרומס, אַ שטילס, אַ פאַשעטס געווען — האָט
מען עס גערופן פאַשעט: קעצעלע, קעצעלע מיינס.
דאָס שוואַרצע — אַ פאַרביסנס, אַ בייזס, מיט שאַרפע
ציינדעלעך — קיילעוויל האָט מען אים אַ נאַמען
געגעבן. דאָס וואָס מיטן שטעקעלע אָפן פלייצעלע —
אַ שטיפערל, אַ שלעגערל, שטענדיק צו מילכאַמע
גרייט — שטעקעלע האָט עס געהייסן. דאָס רויטע
אַ ספירט, אַ ברען — פּייערל. און דאָס ווייסע אַ
שטילס, נאָר ווי אַ שטיל וואַסערל טיף גראַבט עס —
וואַסערל געהייסן. דאָס גרויע—קלוימערשט טאַמעוואַטע
זיך אַזוי, קען קיין צוויי ניט ציילן, אָבער אַז סע דאַרף,
נישקאַשע, שטויסט עס זיך אָן! וויאַזוי זאָל דאָס
הייסן? עפשער ניט עקסעלע? הייסט עס טאַקע
עקסעלע! און דאָס שוואַרצע מיט די ווייסע פיסעלעך,
וואָס כאַפט דעם אָנבליק פון אַ שויכעטל, אין אַ
שוואַרץ-סאַמעטענער זשופּעצע און אין ווייסע שיד-
און-זעקעלעך — אַ כאַרעף. אַ שאַרף מייכעלע
און נעגעלעך כאַלאַפּימלעך. דאַרף איך אייך נאָך
זאָגן וויאַזוי מע האָט עס גערופן? איר פאַרשטייט
ניט שוין אַליין אַז שויכעטל און ניט אַנדערש?
און דאָס וואָס מיט פינטעלעך געפינטלט, וואָס פון
קאָפּ ביז פיס שוואַרצע פלעקן פול ווי דער מאַלעך-
האַמאַוועס מיט אייגעלעך פינצטערע, אַ מאַזיק; אַף
אַלע מויזנלעכער אַ טויטשרעק אָנגעוואַרפן, כאַטש
אַליין נאָך אַ וועוועריק, אַ שנעק... וויאַזוי ווילט

איר זאל דאָס הייסן ? מאַלעך-האַמאָוועסל ? אַוואַדע
הייסט עס אַזוי : מאַלעך-האַמאָוועסל.

אַט האָט איר זיי, די כעוורע, אַלע אַכט מיט
די נעמען : קעצעלע, קיילעוול, שטעקעלע, פייערל,
וואַסערל, עקסעלע, שויכעטל, מאַלעך-האַמאָוועסל.

יָ, שיר ניט פאַרגעסן : שטיל וואַסערל נאָך אַ
נאַמען האָט עס געהאַט : מאַיאָ. פאַרוואָס ? אַ טייל
זאָגן : ווייל אַלעמאַל פלעג עס די אייגעלעך פאַרגלאַצן
און מאַכן : מ-יאָ ! מ-יאָ ! אַזאַ טעווע געהאַט. אַנדערע
זאָגן : מאַיאָ ! אָף קאַטעריש - וואַסער. סע לייגט
זיך אַפן סייכל ; אַך טאַרגים-לאַשן אויך אַזוי :
וואַסער - מאַיאָ ...

ב

איינמאַל שאַבעס נאָך טיש, כעוורע אינדערהיים
ניטאַ, אַוועק אַפן פעלד זיך שפילן, און דער קאַטער
מיט דער קאַץ אַקעגן דער זון אָף דער פריספע זיצן
און וואַרעמען זיך, רופט זיך אָן דער קאַטער צו דער
קאַץ : „מײַן ווייב, ביז ווען אונדזערע קאַדיישימלעך
אין סטויבער אַרײַן וועלן זיי וואַקסן ? פוסטעפאַס
אומגיין ? אָף די גלייכע ווענט זיך דראַפּען ? סע מוז
דאָך אַ שיר האַבן ! שוין צײַט, מײַן איך, זיך אַ נעם
טון צו זיי, לײַט פון זיי מאַכן !“

טוט דער מאַמען האַנאַע און זי זאָגט : „אַוואַדע !
וואָס דען ? נאָר וואָס זאָגסטו מיר ? ביסט דאָך עפעס
אַ טאַטע ביז הונדערט-און-צוואַנציק יאָר !“

„וואָס עמעס איז עמעס“, איז זיך מוידע דער קאָטער, „אָוואַדע בין איך אַ טאַטע, אָבער דאָס וועסטו, דאַכט זיך, ניט לייקענען: די באַנימלעך אונדזערע פון דער הויט שפּרינגען זיי, בושעס נעמען מיר פון זיי איין, און ווער, אַז ניט דו, אין דעם שולדיק? אַז נאָר געפעסטעט זיי! אַז מיט דער מאַמעס צינגעלע נאָר געלעקט און נאָר געגלעט!“

„מ-מ-מ-יאָ! דו רעדסט נאָך!“ די קאַץ טרויעריק צעמיאַקעט זיך, „אַז זיי דרייען מיר, מינע סאַנים, דעם קאַפּ אַראָפּ, איז וועמען אַרט עס? ביי לייט אַ טאַטע שרייט אָן אַף אַ קינד, וואַרפט אַ מוירע, און דו, ווען זעט מען דיך אין שטוב? ..“

„שאַ, שאַ!“ באַרויקט זי דער קאָטער, „אַן עק! דו ביסט גערעכט! ניט דו האָסט צו זיי קויעך, ניט איך האָב צו זיי צייט... אַ מעלאַמעד מוז מען צו זיי האָבן, אַ מעלאַמעד! אי דאָס עפעס אַ רעכטן! אַ טאַליען! מיט הערנער זאָל ער זיין! פאַרן קוק זאָלן זיי ציטערן!“

„יאָ, אַ מעלאַמעד“, זאָגט די מאַמע, „טאַקע זייער גלייך. אָבער, מיר דאַכט זיך, אַז צו אַ בייזער טויג ניט, מיט גוטן פויעלט מען אַמאָל מער ווי מיט בייזן.“

„אַט האָסטו זי“, טוט זיך דער קאָטער אַ הייב מיט אַ קאַס, „אַ מ-יאָ זעסטו, שוין! אַז איך טיינע: זי איז זייער מאַלעך-האַמאָועס, קוילעט זיי אָן אַ מעסער, מיאַקעט זי, לאַזט זיך ניט... איצט זעסטו שוין...“

מיט גוטן, זאגט זי, ווי מיט ווייכע אייעלעך אומגיין
מיט זיי! .. אדעראבע! אנו, פרוו! פויעל עפעס ביי די
מאזיקים מיט גוטן! לאמיר זען! .. אדעראבע! ..
ווישט זיך שוין די קאץ דאס פיסקעלע אָפּ
און שווייגט.

A

אָף מאָרגן בראַך טאָג,
דאָס פענצטערל דאָס בלאַע
גענומען זיך מינען;
יעוודאָכע די גויע
די וואָל שטייט אויף שפינען;
פאַרבלאַנדזעט אַ פּיקסל,
דעם וועג ניט געפונען,
לויפט איבער דאָס שיקסל,
וואָס גייט ערשט צום ברונען.

דאָס פּיקסעלע לויפט איבער דאָס שיקסעלע
דאָס באַרוועסע, וואָס מיט די קענדעלעך שעפן
וואָסער גייט עס, און דאָס שיקסעלע מיט די קענדעלעך
די ליידיקע, גייט איבער דאָס קאָטערל; דאָס קאָטערל,
דאָס פּאָטערל, וואָס גייט פאַר די קינדערלעך אַ
מעלאַמעדל זוכן.

ס'איז נאָכפייסעך-צייט. גאַנץ קאַיאָר. אין הימל
דער פייערדיקער לייב נאָרוואָס די גרויסע, די
ליכטיקע אויגן געעפנט, פון דער שוואַרצער הייל
פאַמעלעך, געלאַסן, מאַלכעסדיק אַרויסגעשפּאַנט,

מיט דער פעסטער לאַפע אין מיזרעכווייט אַ פענצטער
 אויפגעריסן, דעם ברענענדיקן קאָפּ מיט דער
 ברילאַנטענער גריווע אַרויסגעשטעקט און ברייט
 דעם פּיסק געעפנט, דער רויטער שלינג און די
 פלאַמענדיקע צונג פונדערווייטנס — אַ סרייפע!
 נאָכוואַס־זשע לייב דעם פּיסק געעפנט? עפשער
 נאָכן שלאָף אַ געניץ טוט ער אַ גרויסן? אַ לייב
 געניצט ניט! עפשער עסן וויל ער? די וועלט, כאַלילע,
 איינשלינגען? דער פייערדיקער לייב אין הימל
 גאַרניט עסט ער ניט, נאָר שטערנדלעך; בייטאָג
 עסט ער זיי אויף און פאַרנאַכט פאַרן שלאָפּנגיין,
 שפייט ער זיי אויס צוריק... וואַס־זשע דען — די
 רייכעס די זיסע פון די גרעזעלעך די פרישע אַטעמט
 איין אין זיך דער פייערדיקער לייב.

און די שפּילפייגעלעך, זיי שוין לאַנג די זיסע
 פּיסקעלעך אָנגעשטעלט; ווי נאָר דער לייב דעם
 קאָפּ אַרויסבאוויזן, די פייגעלעך מיטאַמאָל אַ שפּיל
 אויף אַ וויוואַט.

דער פייערדיקער לייב זיך צעשמייכלט פאַר
 פרייד — אין די אויגן טרערן זיך געשטעלט אים.
 דער לייב שמייכלט, די טרערן זיינע די ליכטיקע
 אַף די גרעזעלעך די פרישע ציטערן, די שפּיל־
 פייגעלעך שפּילן, ביים קאָטערל דאָס הערצעלע
 טאַנצט... סע גייט זיך דאָס קאָטערל פאַרטראַכט
 אזוי און מאַקעט זיך אונטער שטיל.

ווי סע גייט זיך מורקענדיק אזוי א לידעלע,
דערהערט עס :

אז סע קומט ראש-כּוידעש ניסן
לייגט דער רעבע
ס'קאנטשיקל אונטערן קישן,
אז סע קומט ראש-כּוידעש אייער
נעמט דער רעבע
ס'קאנטשיקל אפיר !

זאגט-זשע, לעמעלעך, שרייט, צוין-קאדעשים :
מע-מע-מע ! מע-מע-מע !

הייבט דאָס קאָטערל די אייגעלעך אויף, דערזעט
עס אַ ציגעלע. אַ פרום-קאָשער ציגעלע מיט הערנערלעך
ווי טפילן גרויסע אָפן קעפעלע, און מיט אַ שפיצעכיק
קאָשער בערדעלע.

לאַזט זיך דאָס קאָטערל צום ציגעלע צו :

„שאַלעם-אַלייכעם !“

„אַלייכעם-שאַלעם !“

„פּונוואַנען און ווהיין?“

ענפּערט ניט דאָס ציגעלע גלייך אַף וואָס מע
פּרעגט עס, נאָר דאָס מויל מיט כאַכמע עפנט עס,
און זאָגט מיט אַ געמאַרע-ניגענדל אַזוי :

אַז קרופּניק אַן אַכילע,

איז כאַנדרייווקע אַ קעהילע,

האַנדלען דאָרטן אלע

מיט זאָפּערן צו כאַלע

און מיט יאַרמעלקעס פּון סאַמעט ;

דער מיסכער היינט געשלאַגן —

ווערט יעדער אַ מעלאַמעד !

„אויב איך האָב קיין טאַעס ניט“, זאָגט

דאָס קאָטערל פּריילעך, „זייט איר, דאַכט זיך, אַ

מעלאַמעד !“

„אַן אַ קנעלונג !“ גיט צו דאָס ציגעלע שמייכלענדיק,

„אַז אלע באַלעבאַטים אַליין מעלאַמדים געוואָרן, איך

מיר דאָס פּעקל פּונעם פּלעקל גענומען, געלאָזט אַף

דער וועלט זיך אַ קנעלונג זוכן.“

„אויב אַזוי“, זאָגט דאָס קאָטערל, „פאַרוואָס-זשע

זאָלט איר מיר קיין וועג ניט פאַרשפּאַרן ?“

„וואָס-זשע איר עפּשער אויך אַ קנעלונג זוכט

איר ? זאָל איך, ווילט איר, אייך אויך אינזינען האָבן

און אין איין וועגס אויך פּון אייערעט וועגן אַ זוך

טון ? מאַכטייסע, פאַרוואָס ניט ? גייט אַהיים, זייט
מויכל, זיצט און וואַרט . . . זייט רויק ! איך וועל
איך שוין צוויסן טון.
"ניין, ניט קיין קנעלונג, אַ מעלאַמעד זוך איך
גאָר !"

"בע . . . מע ! . . ."

"וואָס הייסט דאָס ?"

"דאָס הייסט, אַז פאַר צוויי גילדן קען איך
איך די גאַנצע טערקע פאַרשפּאַרן ! פאַר צוויי גילדן
קויפט איר מיך אַף אַ גאַנצן זמאַן !"
"אָך ! מאַזל און בראַכע ! איך זאָג איך אָבער
פאַרויס : אַכט באַכירימלעך, קיין בייו אויג, האָב
איך. קעפעלעך דאווקע ווילע, אָבער מאַזיקים,
שלעק — פולע זעק. אויסטויגן מוז מען זיך
צו זיי !"

"בע . . . מע . . ."

"מעקעט, מעקעט, נאָר געדענקט וואָס איך
זאָג איך !"

"בע . . . אַף דעם בין איך דאָך איך, רעב
כאַדגאַדיע !"

"וואָס ?"

"כאַדגאַדיע, כאַדגאַדיע ! טרייסלט דאָס ציגעלע
מיטן בערדעלע, געדענקט מיין נאָמען !"

און דאָס ציגעלע מיטן שפיצעכיקן בערדעלע
 ניט קיין פאָשעטער מעלאַמעד — גאָר אַ רועך געווען,
 אַ רועך אַ מעלאַמעד... אַז ער מיט די אַכט
 טאַלמידימלעך קנעלן זיך אַוועקגעזעצט, אַ קאַנטשיקל
 מיט אַכט לאַנגע רימעטלעך האָט ער זיך געמאַכט;
 „קאַשערע ציצעס“ ער גערופן עס, „קאַפל-שמוינע-
 ציצעס“ — אַכט לאַנגע האַרטע ציצעס, און דערצו

נאך ביים שפיץ פון יעדער ציצע שטאָט אַ קניפּ –
אַ בלייַקנעפעלע צוגעגעבן. שלעכט! וואָס זאָג איך
שלעכט? ביטער! די הויט האָט ער געריסן, פאַסעס
געשניטן, וויי, וויי!

נעמט פּייערל, גאַנוועט צו דאָס קאַנטשיקל.
אַף מאָרגן אַ נייַ קאַנטשיקל אויסגעוואַקסן און
שוין מיט זעכצן רימעטלעך.
זאָגט קיילעוול: „ניט דאָס קאַנטשיקל – דאָס
סידערל שולדיק!“

נעמט פּייערל, גאַנוועט צו דאָס סידערל.
אַף מאָרגן – אַ נייַ סידערל דאָ און נאָך אַ
גרעסערס, און מיט אויסיעס קלענערע, אַסאַך
קלענערע.

זאָגט עקסעלע צו שטיל-וואַסערל: „מאַיאָ,
מאַיאָ, וואָס זאָגסטו עפעס אַף אונדזערע ברידערלעך?
שטויסן, שטויסן און קענען זיך ניט אָנשטויסן ווער
אין עמעסן דאָ שולדיק. ווי געפעלט דיר דאָס, מאַיאָ?
זאָג זיי, מאַיאָ, זאָג זיי: „נאַראַנים, ניט דאָס קאַנטשיקל,
ניט דאָס סידערל שולדיק, ניין!“
„ווער דען?“

„ווער? דער רעבע! דער רעבע איז שולדיק!
אַט וואָס!“

„עמעס!“ שאַקלט מאַיאָ מיטן קעפעלע, „עמעס!“
„ניט קיין מעלאַמעד דאָס, אַ רועך“, פירט אויס
עקסעלע, „כ׳האַב זיך שוין דאַווקע אָנגעשטויסן, יאָ!“

„וואָס רעדסטו? וואָס זאָגסטו?“ שרייען אַלע
אויסער זיך און יעדער זיך מיטן לינקן לאַפקעלע
ביים רעכטן אוירעלע אַ כאַפּ, „אַ רועך? דער טאַטע
אַליין דאָך אים געקויפט! פאַר צוויי גילדן!“
„אַוואָ! אַ מעציע! פאַר צוויי גילדן! פאַר צוויי
גילדן קויפט מען טאַקע אַ רועך! אַ סימען, קויפט
מיר סמאַלע, וועט איר עפעס זעען! ווער ברענגט
מיר סמאַלע?“

לויפט פּייערל אין וועלדעלע, אין נאַענטן,
אַהין, וווּ פון די הויכע ביימער סמאַלע טרייבט מען
און ברענגט אַ גאַנץ טעפעלע סמאַלע צוטראַגן.
גאַנוועט זיך עקסעלע אונטער, און דעם אויוונאַן,
וווּ דער רעבע זיצט, אי די באַנק, אי דעם טיש, מיט
סמאַלע שמירט עס אָן.

קומט דער רעבע מיטן קאַנטשיקל אין האַנט,
זעצט זיך אָף זיין אָרט אַנידער, קנעלט, קנעלט,
שמייסט, שמייסט, אַזוי לאַנג, אַזוי ברייט, ביז אים
אַליין אין קאַפּ אַריין די זון גענומען שמייסן.

די זון דעם רעבן געשמיסן, אַנגעשמיסן, דער
רעבע מיד געוואָרן. מיד געוואָרן, שפאַרט ער אָפּן
טיש דאָס בערדעלע אָן, אַ דרימל כאַפט ער, שאַ! ..
כעוורע האַלט דעם אָטעם איין, שטיל ווי אין
אַן אויער, די פליגעלעך נאָר זשומען הערט מען;
די פליגעלעך זשומען, זשומען, שלייפערן איין אַזוי,
שלייפערן איין. . .

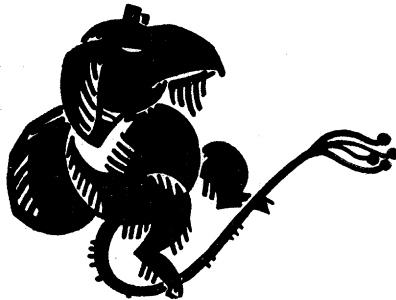
פּלוצים, כעוורע אַלע מיטאַמאַל: „רעבע, סע
נעצט!“

דער רעבע אַ כאַפּ זיך - צוגעוואַקסן! ער צו
 דער באַנק, דאָס בערדעלע צום טיש. ווערט ער
 אָנגעצונדן - אַ וואַרף, אַ ריס, אַ שפּרונג! .. און
 שפּרינגט פּון דער פעל אַרויס. אוי מאַמעניו, אַ רועך!

כעוורע פיסעלעך אַף פלייצעס, דער רועך
 נאָך און נאָך. כאַפט ער זיי, נעמט ער זיי אין זאק

אַרײַן, דעם זאַק פאַרבינדט ער און אָף אַ הויכן בוים
אין ווילדן וואַלד ער הענגט אים אויף. אָפּגעטון,

צוריקגעלאָפּן, די פעל אַ כאַפּ, אַ רײַס אָפּ, נאָר דאָס
בערדעלע אָפּן טיש געבליבן — און ווידער אין דער
פעל אַרײַן.

אין ציגנפעלעכל צוריק אַרײַן, זעצט ער זיך,
דער רועך, פאַר דער טיר אַנידער, זיצט, זיצט
און וויינט.

קומט דאָס פּאָטערל צוגיין: „רעבע, וואָס
וויינט איר?“

„איך בין קראַנק! אוי, איך שטאַרב! איך בין
טויט! טויטקראַנק! .. אויפגעסן מיך! .. מיט די
ביינער מיך אויפגעגעסן, מיט די קאָפעטעס, מיט די
הערנער! ..“

„וואָס איז נײַעס?“

„דאָס קעצעלע... דאָס גוטע, פרומע קעצעלע...“
„נו?“

„ערגער פון אלע. די לונג מיטן הארץ מיר
אויסגעגעסן... די באַרד אויסגעריסן... נאָ, זעט ו!
„און דער קאַנטשיק? וווּ ערגעץ דער קאַנטשיק
געווען?“

„וואָס רעדט איר, קאַנטשיק? וואָס הערן זיי אַ
קאַנטשיק? ראַצכים, זאָג איך אייך! דאָס קיילעוויל
אַ גאַנעוו, אַ מעשומעד, קען קלוימערשט קיין אַוולעס
ניט לייַדן, לויפט צום קעצעלע צו: דו, פאַרוואָס
דעם רעבן דאָס בערדעלע ציפסטו? מע מעג דען?
מע מעג אַ רעבן דאָס בערדעלע ציפן? אַזוי צוקער-
זיס רעדט עס און אַ ביס דעם קעצעלע... נו, נו,
הייבט זיך שוין אָן ערדטרעטעניש. קומט שטעקעלע,
נעמט זיך פאַר קעצעלע אָן און שלאָגט דאָס קיילעוויל;
קומט פייערל, ברענט - אַ גאַזלען, מאַכט אַש פון
שטעקעלע; קומט שטיל-וואַסערל צולויפן, טוט אַ
מורקע; שאַ, פייערל! וואָס ברענסטו אַזוי? לעשט
אַפּ דאָס פייערל מיטן עמעסן ביס; קומט עקסעלע,
קושט דאָס וואַסערל קלוימערשט, קושט מיטן
פיסקעלע און קושט עס אויס; קומט שויכעטל און
קוילעט אַוועק דאָס עקסעלע; קומט מאַלעך-האַמאַוועסל,
דוירעס דאָס שויכעטל און אַליין אַוועק, אַוועק!
ווי אין וואַסער אַריין!“

„מאַכט זיך קיין יעסורים ניט, רעבע!“ זאָגט
דאָס פאַטערל, „איך קען זיי, מיינע לייַט! מע האַרגעט
זיך, מע האַרגעט זיך - ניטאָ אַף וואָס צו קוקן!
קומט צום עסן, ווערט עס לעבעדיק, אויסגעוואַקסן!
און פאַר מאַלעך-האַמאַוועסל זאָרגט זיך ניט: דער

שאָדן זיך אָפּזוכן! .. קומט בעסער, רעבע, מיט מיר ;
„מײַנע“, זאָל לעבן, אייך אַ גלעזעלע קאָווע-מיט-מילעך
מאַכן. קאָווע-מיט-מילעך צו דער לונג די בעסטע רעפּוע
און אַפּן האַרץ אויכעט לינדער מאַכט עס. . . קומט!“

ה

לאָזן מיר דערווייל דעם רועך קאָווע-מיט-
מילעך טרינקען, און מיר צו די קינדערלעך קערן
מיר זיך אום ; אין זאָק אַפּן הויכן בוים הענגען זיי :
אַכט קעצעלעך אין איין גראָבן פינצטערן זאָק. . .
„ווי זענען מיר?“ פּרעגט פּייערל.

„ווי ? וואָרט, וועל איך זיך אָנשטויסן!“ זאָגט
עקסעלע, „דאַכט זיך ביי כאַדגאַדיע אין בויך זענען מיר !“
„אָוואַדע“, זענען אַלע מאַסקים, „אָוואַדע ! ביז
ווען וועלן מיר אין כאַדגאַדיע זיצן ?“

און געכאַפט זיך כעוורע מיט אַן אימפעט רייסן,
בייסן, ציפּן מיט די נעגעלעך, מיט די ציינדעלעך, ערשט-
מע רייסט גאָר די הויט איינס פּון דאָס אַנדערע !
כאַדגאַדיע אָף שטיקער צערייסן וויל מען און מיט די
נעגעלעך ברודערל אין ברודערל טרעפט גאָר ! .. אַז
אַזאָ פינצטערניש ! אַזאָ ענגשאַפט ! אַזאָ דערשטיקעניש !
„קעצעלע, וואָס גראַבלסטו ?“ שרייט קיילעוול.

„איך ? .. דיך ? .. וואָס רעדסטו ? ..“

אין עמעסן קעצעלע אים טאַקע ניט געביסן,
קיילעוול גאָר פּון שטעקעלע אַ קלאַפּ באַקומען, אָבער
אין אַזאָ טעמנעקייט — גיי זיך דיך אָפּ ! בייסט קיילעוול
דאָס קעצעלע און שטעקעלע באַקומט אַ פּסאַק פּון

פּייערל, כאָטש שטעקעלע אים אַפּילע ניט אָנגערירט ...
און מאַלעך-האַמאָוועסל קריגט געשלאַגן און
ווייסט ניט פון וועמען ... פאַלט עס אָף שויכעטל
אַן און שויכעטל אָף עקסעלע און עקסעלע אָף
שטיל-וואַסערל און שטיל-וואַסערל אָף פּייערל ...
און איינס אָף דאָס אַנדערע, און איינס איבערן
אַנדערן - אַ קנויל ווערט, אַ בלוטיקער קנויל.
„וואַרט!“ שרייט פּלוצים עקסעלע אויס, „וואַרט,
כ'האַב זיך שוין אָנגעשטויסן ... דעם רועך, מיינט איר,
שלאַגן מיר? .. אַ טאַעס, ברידערלעך! מיר שלאַגן
גאַר זיך אַליין! זיך אַליין שלאַגן מיר!“
„אוי, מיר פּילן דאָס! מיר פּילן דאָס!“ זענען
אַלע זיך מוידע.

„וואַס-זשע טוט מען?“ פּרעגט קעצעלע.

„איך ווייס!“ מורמלט שטיל-וואַסערל.

„וואַס-זשע שוויגסטו אַז דו ווייסט?“

זאָגט שטיל-וואַסערל: „אַזוויי מיר ליגן דאָ אַלע
איניינעם אין כאַדגאַדיע אין דער פינצטער, און ניט קיין
שטראַל קיין ליכטיקן און ניט קיין וועג און ניט קיין
אויסוועג, ניט מע זעט און ניט ס'איז דאָ - זאָלן מיר אַלע
איניינעם, אַלע מיטאַמאָל אַזאַ מיאַקעריי, אַזאַ געזעמל,
אַזאַ יאַמער אויפהייבן, אַז אין הימל דער פּייערדיקער
לייב אַ ברום זאָל טון! די האָר קאַפּויר אים זיך שטעלן!“
„וואַס-זשע וועט זיין?“

„איך יאַמער שוין!“ ענפערט שטיל-וואַסערל,
און אַ הויקער איין זיך און אַ נאָדל איין זיך, אַ צי
שאַרף, מאַנענדיק, גרוילנדיק:

„מיאַו ? ?!“

און אין דער פינצטערניש אַרײַן גרינבליצנדיקע
רעדעלעך פון די אויגן וואַרפנדיק, די גרויסע קאַצנ-
שווע אויסגעיאַמערט :

רויטער רײטער פון דער ווייט -
מיאַו-מיאַ אַף מיאַו רײט
דורכן גרינעם גראַז פון דרערד,
דורך דער שאַרף פון שאַרפער שווערד,
דורכן רויטן פאַדעמזײד,
דינע האַר אַף צוויי צעשניידט,
מיאַו !!!

און מיטאמאָל אַלע ברידערלעך צוגעשטאַנען:
 קעצעלע, קיילעוויל, שטעקעלע, פּייערל, וואַסערל,
 עקסעלע, שויכעטל, מאַלעך-האַמאַוועסל.
 און אַזאַ מיאַקעריי, אַזאַ יאַמער אויפגעהויבן,
 אַז דער ווילדער וואַלד זינט ער איז ווילדער וואַלד
 אַזוינס ניט געהערט. פּייגל פון די נעסטן געפאַלן,
 אַלטע דעמבעס אין פיבער זיך געטרייסלט, אַ גרויל!
 כאַיעס פון וואַלד און מענטשן פון שטאַט ביז
 היינטיקן טאַג דעם יאַמער קענען זיי ניט פאַרגעסן:
 מע רופט אים „דער גרויסער קאַצניאַמער!“
 דער רועך אים דערהערט — דערציטערט
 געוואָרן, דאָס גלעזעלע קאַווע-מיט-מילעך פון די

הענט אַרויסגעלאָזט און דורכן קוימען איז ער אַרויס.
 און טאַטע-מאַמע נאָכן קאָל פון די קינדערלעך
 זענען זיי נאָכגעגאַנגען, אין ווילדן וואַלד געקומען —

די קינדערלעך פון כאַדגאַדיע באַפּרייט ; די קינדערלעך
באַפּרייט, אַ גרויסע סודע געמאַכט.
ווער ס'איז אַף דער סודע ניט געווען,
דער קיין גרויסע סימכע ניט געזען :
לעקעך מיט באַאַנפן,
געפילטע פיש אויך,
און גילדענע זייגערלעך
אונטער דער יויך.
מע טאַנצט און מע שפּרינגט,
סע גייט אַזש אַ רויך !

„לעק בוימער“

א

אַס הייסט אַזוינס „לעק בוימער“ ? ווער
ווייסט ניט ? „לעק בוימער“ הייסט : לעק ביימער ! לעק
די גרינע, פרישע ביימעלעך ! פאל צו צו זיי מיט די
וויינשלידיקע ליפעלעך און לעק זיי און קוש זיי ! זיי
זענען דאָך אַזוי זיס, אַזוי טייער ! אַזוי זיך צעבליט,
צעצוויטעט !

זיי שמעקן,

זיי וועקן,

דערקוויקן, דערפרישן.

סע גלוסט זיך צו טאַנצן

אַף בענק און אַף טישן.

דערציילט מען אָבער וועגן „לעק בוימער“ גאָר

עפעס אַנדערש. ניט „לעק בוימער“, נאָר „ל"ג בעומר"*)

דאַרף מען זאָגן.

*) לעגבוימער

און וואָס הייסט „ל״ג בעומר“ ?
 „ל״ג בעומר“ איז אַ לאַשנקוידעש-וואָרט. ניין,
 ניט איינס, ניט צוויי – טאַקע גאַנצע דריי, דריי
 ווערטער: לאַמעד – דרײַסיק, גימל – דרײַ,
 בעומר – אין סנאַפיקל.
 וואָס-זשע מיינט דאָס ?
 איר מעגט עס הערן:

אַמאָל איז געווען אַ גרויסער צאָדיק. באַר-יויכאַי
 האָט ער געהייסן. זײַן וואָרט ווי פּרישער רעגן אָף
 טרוקן גראָז. זײַן קאָל ווי דער דונער. זײַן בליק ווי
 דער בליץ.

צו וואָס איז באַר-יויכאַי געגליכנט געווען ? צו
 אַ כּמאַרע: אַ כּמאַרע מיט רעגן, מיט דונערן און
 בליצן אָנגעלאָדן. און דער רעגנבויען אין דער
 כּמאַרע קיינמאָל ניט באַוויזן זיך; אַ שטרענגער אַזאַ
 ער געווען, באַר-יויכאַי, אַ קאַפּדן. אָף די זינדיקע,
 טויטשרעק ער אָנגעוואָרפן. קומט אים אַ ראַשע
 פאַר די אויגן, טוט ער, באַר-יויכאַי, אַ קוק אָף אים
 – אַ הויפּן ביינער ווערט פון אים!

און פון אַלע עקן לאַנד טאַלמידים אין די
 הונדערטער, די טויזנטער צו באַר-יויכאַי זיך געצויגן.
 אונטערן רעגן זײַנעם, קרעפּטיקן, מעכאַיעדיקן, ווילן
 זיי ווי יונגע ביימעלעך אין פּרילינגצײַט, זיך צעבליען
 און צעוואַקסן.

און אָפּגעברייטע פון זײַן בליק, צעטומלטע פון
 זײַן בליץ, מאַכנעסווייז, ווי טײַבעלעך צעשראַקענע,

זיי צעפלויגן זיך, אהין-אהער צעזייט זיך און
צעשפרייט זיך :

„ניט ווער סע וויל, קומט צום ליב, פארנעמט
זיין בריל !“

באר-יויכאי טיף אין יעדנס האַרץ אַרײַנגעקוקט.
יעדן דורך און דורך גענומען מיטן קוק. און וויי צו
דיר, וויי, אויב דיין האַרץ ניט ווי דיין מויל ; אויב
אין מויל אַ מאַלעך און אין האַרץ אַ גאַלעך ! האַסטו
אַף דיין האַרץ אַ פּלעק, אַ שפרענקעלע - טראַג
זיך אָפּ ! אַנטלויף אויב דאָס לעבן דיר ליב ;
ווער מעג קומען צו באַר-יויכאי זיך לערנען גיין אין
זײַנע וועגן ? דער, וואָס קען אָפּן באַרג סיני גיין,
פונעם דונער טוירע הערן.

און ווער קען אָפּן באַרג סיני גיין ?
ווער זײַן מויל צו ביזן ניט געבראַכט,
זײַן האַרץ קיין פּאַלשקייט ניט געטראַכט,
ניט געשפּעט און ניט געלאַכט,
קלוג ווי דער טאַג און שטיל ווי די נאַכט.

און אַזוינע אין גאַר דעם לאַנד זיך אָנגעקליבן
קוים פינפּאונדרייסיק. פינפּאונדרייסיק איינס אַם איינס !
אַלע - זוּיבערע, באַשמעקטע ווי די זאַנגען אָפּן
פרישן פעלד, וואָס דעם הימל דאָס געבענטשט.

און די פינפּאונדרייסיק, אַלע - איין האַרץ,
איין נעשאַמע. אַלע איינינעם בײַ איין טיש געלערנט,
בײַ איין טיש געגעסן, אונטער איין דאָך געשלאָפּן ;
אונטער איין דאָך, אַף דער ערד, מיט אַ פּויסט צוקאַפּנס,

אין די קליידער געשלאָפן. געלעבט אין נויט, געגעסן זאלץ מיט ברויט און טוירע געלערנט. און אלץ איניינעם.

„דאָס סנאָפּיקל“ האָט מען זיי גערופן. פינפּאָונ-
 דרייסיק אין סנאָפּיקל געווען. און באַר-יויכאַי — דער
 גאַרטל, וואָס דאָס סנאָפּיקל נעמט ער אַרום. ער מיטן
 סנאָפּיקל — זעקסאונדרייסיק: לאַמעד-וואָוו הייסט
 דאָס אָף לאַשנאָקוידעש. וווּ אַ צאַדיק פּון צאַדיקים-
 לאַנד, הייסט ער דערפאַר לאַמעד-וואָוויניק.

ב

אַכט זיך אַמאָל, צוויי פּון די לאַמעד-
 וואָוו, אַנע און באַנע, כאַסענע האָבן
 גרייטן זיך. און קיין כאַסענעקליידער ניטאָ. גייען זיי
 אום אומעטיק-פאַרזאָרגט אַ טאָג און צוויי, ביז דערפּון
 דערוויסן זיך אַזאַי און פאַזאַי, זייערע כאַוויירים.
 וואָס-זשע טוען זיי? גייען אַרויס און פאַרשטעלן
 זיך פאַר נעוויילעשינדער (אַ מיסע מעלאַכע, נאָר
 מיט בראַכע!), אַ וואָך דורכאַנאַנד נעוויילעס אין די
 גאַסן געשוונדן און דערנאָך פאַרן גאַנצן פאַרדינסט
 זיידענע מאַלבושים געקויפט. מיט רויזנזאַפט זיי
 באַשפּריצט, מיט נעגעלעך און געוויירצן אַנגעדופּט
 און אַנען און באַנען אַוועקגעגעבן — כאַסענעגעשענק.

אָפגעטאַנצט די כאַסענע זאָגט אַזאַי צו פּאַזאַי :
"ברודער פּאַזאַי, אין דער הייליקער טוירע
שטייט : אַ טײַך גײט אַרויס פּון אײַדן און טרײַנקט
אַן דאָס לאַנד כאַווילע, וואָס דאָרטן איז דאָס גאַלד.
איז ווייסטו וואָס ? לאַמיר קײַן כאַווילע זײַך אַוועק-
לאַזן, אױצרעס אָנזאַמלען, אַף די קעמלען אָנלאַזן,
אױמברענגען, צווישן אַלע אַרעמע פּון שטאָט
צעטיילן. וועלן אַלע אַרעמע געהאַלפּן ווערן און
מיר מיט זײ." "

זאָרג און באָרג שוין ניט קײַן שטער,
זײַך און לערן מיט באַגער !

"גוט", ענפערט פּאַזאַי, "אַזוי בלײַבט עס !"

אַף מאַרגן קאַיאָר, דער האָן נאָר אַ קרײַ געטון,
ביידע כאַוויררים די טאַרבעלעך אַף די פּלייצעס און
— קײַן כאַווילע ! גאַלד זוכן גײען זײַ.
און אַז צוויי אַוועק, וויפל אין סנאַפּיקל געבליבן ?
דרייאַונדרייסיק — ל"ג בעומר.

זאָגן די דרייאַונדרייסיק : "וואַלטן מיר אויך אַזוי
ווי אַזאַי און פּאַזאַי געטון, וואַלט שוין גאָר גוט
געווען ; אַזאַי און פּאַזאַי גאַלד פאַר גאָר דער שטאָט,
מיר מיט זײ — פאַר גאָר דעם לאַנד !"
הערט דאָס באַר-יִיכאַי, כּמוּרעט ער זײַך אָן —
פאַרציטערט ווערט דאָס סנאַפּיקל.

און בײַזע, געדיכטע ברעמען האָט ער, באַר-
יִיכאַי, געהאַט. איבער די אויגן זײַנע די ברענענדיקע
זענען זײַ געפאַלן. מיט געפּעלעך צוויי פּלעגט ער

זיי אויפהייבן. הייבט ער די ברעמען אויף און ער
דונערט: „גאלד גאר? גאלד? איז וואס-זשע קיין
כאוילע? אזוי ווייט? .. מיט מיר קומט! איך אייך
ווייזן גאלד! ריין גאלד, גינגאלד! עמעסן „זאָעוו-
טאָער!“

און באַר-יויכאַי זיינע טאלמידים פון שטאָט
אַרויסגעפירט, צו אַ טאָל אין פרייען פעלד געבראַכט.
צו אַ טאָל געבראַכט און אזוי אַ זאָג געטון:

טאָל, טאָל, גרינער טאָל!

זאָל זיך גיסן,

זאָל זיך פליסן,

גאלד און גינגאלד אָן אַ צאָל!

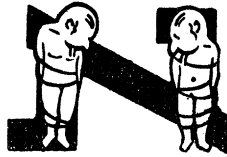
באלד דערויף אַ ווינטעלע אַ בלאָז, איבער
גראַז און זאַנגען זיך אַ טראָג און גאלד און גינגאלד
זיך גענומען גיסן, איבערגיסן. קעגן דער זון דער
ליכטיקער העליש גאלד געפלאָסן ווי די כוואַליעס
פון כידעקל, וואָס דאָס לאַנד כאַוילע ער נעמט
אַרום. „אַט גאלד! עמעס גאלד! גאלד פון מאַזל-
בראַכע! און יענץ גאלד, וואָס יענע זוכן דאָרט —
טויט און קלאַלע!“ אזוי באַר-יויכאַי צו זיינע
טאלמידים די דרייאַונדרייסיק געזאָגט.

זענען שוין די דרייאַונדרייסיק קיין כאַוילע ניט
געגאַנגען. אינדערהיים ביי היימישע פעלדער און
טאָלן געבליבן, פעלד געאַקערט, טוירע געלערנט,
ספּאַרים געשריבן. און אַזאַי און פאַזאַי? זיי וואַגלען,
זיי וואַנדערן פון שטאָט צו שטאָט, פון איין לאַנד
אין אַנדערן.

פֿאַרן, פֿאַרן
 אָף אַ קעמל, אָף אַ שיפל
 טעג און יאָרן
 און כאַדאַשים ווייס איך וויפל.

אַקלאַל: געפֿאַרן קיין כאַוילע, געקומען פֿון
 כאַוילע און ניט מיטן בייטשל כאַלילע. צוועלף
 קעמלען פֿירן זיי; צוועלף קעמלען שווער באַלאַדענע,
 גינגאַלד אָנגעלאַדענע; גינגאַלד פֿון כאַוילע. ניט
 קיין שפּאַס, ניט קיין ווערטעלע צו זאָגן! איז דאָך
 אָבער אַן אומגליק באַשערט, הערט־זשע וואָס סע
 טרעפט זיך.

א

פֿן וועג אַהיים, שוין ניט ווייט
 פֿון זייער געבירשטאַט, ביינאַכט דורכן ווילדן וואַלד
 אַזאַי און פֿאַזאַי מיט די קעמלען געצויגן.
 אין יענעם וואַלד, צו יענער צייט, דער גאַזלען
 באַר־טאַמאַליען מיט זיין באַנדע זיך אויפֿגעהאַלטן.
 אָף אים האָט מען געזאָגט: ער איז אַמאָל
 איבערן שפיץ מויער אַרום דער שטאַט מעכוזע
 געלאָפֿן, אַ רייטער אָף אַ פֿערד אים אונטן נאָכגעיאָגט
 און ניט דעריאָגט.

און נאך האָט מען דערציילט : אָף צוויי בריקן
 איבערן טייך רויגנאַז צוויי מוילאייזלען געשטאַנען,
 און באַר-טאַמאַליען פון איין אייזל צום אַנדערן
 געשפרונגען, האַלטנדיק צוויי קויסעס אין די הענט,
 פון איין קאַס אין אַנדערן געגאַסן און קיין טראָפן
 ניט פאַרגאַסן. און מיינט איר עפשער, אַ שטילער
 דרויסן דעמאָלט געווען ? האָט איר אַ טאַעס. אין
 יענעם טאַג אַ שטורעמווינט דעכער געריסן, אין
 הימל געשמיסן !

ציען זיי, אַזאַי און פאַזאַי, מיט זייערע קעמלען
 דורכן ווילדן וואַלד און זעכציק גיבורים מיט שווערדן
 בלויזע אַרום די קעמלען די אויצרעס באַוואַכן.
 מיטאַמאָל — גאַזלאַנים ! אַ געיעג, אַ געשלעג, די
 גיבורים האַקן, באַקן — די גאַזלאַנים ניט דער-
 שראַקן. די מעלאַכע קענען זיי אויך : אי שפאַלטן
 אַ קאַפּ, אי שניידן אַ בויך. קורץ, די גיבורים,
 באַוואַשן מיט רויטער יויך, כאַפן די פיס אָף די
 פלייצעס און וויאַזוי, וויהין, ווער סע קען. און די
 גאַזלאַנים אַזאַין און פאַזאַין געכאַפט, נאַקעט און
 באַרוועס זיי אויסגעטון, מיט רימענעס מיט פעסטע,
 מיט שטאַרקע פאַר די הענט און פאַר די פיס צו
 צוויי דעמבעס זיי צוגעבונדן, און די מיילער זיי
 מיט קליאַטשע פאַרשטאַפט — שרייען זאָלן זיי
 ניט קענען.

„דאָס אייך דערפאַר, ווייל קעגן דער שייקע
 פון באַר-טאַמאַליען איר געשטעלט זיך ! אַז גליק

וועט איר האָבן — די וועלף אייך אויפעסן, אַניט — פאַר הונגער וועט איר שטאַרבן! געזאָגט די גאַזלאַנען און די צוועלף קעמלען גאַלד אָנגעלאָדענע אין דער נאַכט אַרײַן, דער פינצטערער, אַוועקגעפירט.

ד

יין יענער נאַכט איז פאַרוואָגלט געוואָרן דער שלאָף פון „ל"ג בעומר"; די דריי־אונד-דרייסיק, וואָס אין סנאָפיקל געבליבן, שלאָפן ניט געקענט. ס'הייסט — ניין, שלאָפן זענען זיי דאווקע יאָ געשלאָפן. נאָך וויאָזוי! טיפער ווי טאַמיד. נאָר וואָס דען? זיי געשלאָפן, און די הערצער אויף, וואַכנדיק. מיטאַמאָל איינער זיך אַ הייב אויף. „איך גיי!" זאָגט ער, „מע רופט!" און נאָך אים אַלע איינער נאָכן אַנדערן: „וואַרט! איך אויך! איך גיי אויך!" און אַלע ווי איינער לאָזן זיי זיך גיין פאַרשלאָפענע, פאַרטאַיעטע. וווּהין? וווּהין די אויגן טראָגן. סע רעדט זיך אַזוי „ווּהין די אויגן טראָגן". די אויגן דאָך גאָר מיט שלאָף פאַרכאַסמעט. ניט וווּהין די אויגן — וווּהין דאָס האַרץ טראָגט, אַהין גייען זיי.

און דאָס פינצטערניש פאַרדעקט די ערד. און אַ גאָסרעגן מאַבלט, מאַבלט מיט נאַכט אָף דער וועלט.

און די דריי־אונדריי־סיק גייען און גייען, שורעסווייז
גייען זיי, צו צען, צו צען אין א שורע. און דריי
פאָרויס ווי אַ סעגל. צוויי אָף די פלייצעס — צוויי
פעקלעך, דער דריטער — די פינגער אין די אויערן
ווי פלעקלעך־פאַרשטעקלעך; דעם קאַפּ פאַרוואָרפן
אַרונטער, אָף שפיצפינגער פאַרויס שוועבט ער, און
אַלע נאָך אים.

און די פינגער אין די אויערן נאָכוואָס ?

דער רעגן־ראַש זאָל ניט שטערן,

דאָס האַרץ זאָל הערן, הערן.

די אויגן פאַרמאַכט, די אויערן פאַרשלאָסן, דאָס
האַרץ אָפן. דאָס האַרץ וואַך, דאָס האַרץ הערט.

און וואָס הערט עס, דאָס האַרץ ? דעם רוף !
דעם רוף, וואָס רופט זיי ערגעצווו אין דער נאַכט ;
דעם רוף, וואָס פון די געלעגערס זיי אַ הייב געטון,
אָף דער גאַס אַרויסגעטראָגן. און נאָכן רוף מיט
פאַרמאַכטע אויגן גייען זיי.

אין שטילקייט שוואַרצער, אין פינצטערקייט
נאַסער, סע פירט זיי דער רוף איבער געסלעך און
גאַסן, גאַסאַיִן, גאַסאויס — פון שטאָט אַרויס. פון
שטאָט אַרויס — אין וואַלד אַרײַן : אין שטאָט אַזוי
— וואָס־זשע וועט אין וואַלד שוין זײַן ? ערשט : אַ
דונער אַ קנאַל, און אַלע מיטאַמאַל די אויגן אַ עפן.
און אַז אַלע די אויגן געעפנט — אַ פּײַער זיי
אין די אויגן אַ שלאָג : אַ דעמב ברענט אין העליש
פּײַער און אַ שײַן אַ אומהיימלעכע, אַ בלוטיקע

וואַרפט עס, דאָס פֿייער. אָף וואָס? אָף פאַרשטאַרטע
 פענעמער פון פעגאַרים-האַרוגים! און וואָס גאָך?
 הימל עפן זיך — אַזאַי און פאַזאַי! נאַקעטע, באַרוועסע,
 פאַר די הענט און פאַר די פיס געבונדן צו צוויי
 בייער זענען זיי. זיי ציטערן און פלאַטערן און
 שרייען געוואַלד. ניט מיטן מויל. דאָס מויל פאַרשטאַפט
 — מיט אויגן האַלבפאַרגליווערטע שרייען זיי, רופן
 זיי, בעטן זיי:
 „העלפט!“

און וואָס די לאַמעד-גימל באַאוימער באַלד דאָ
 געטון? דאָס פאַרשטייט דאָך שוין אַ קינד, וואָס צוויי
 קען נאָר ציילן. איז וואָס-זשע בלייבט מיר צו דערציילן?
 יאָ! אַזאַי און פאַזאַי נאַקעט און הויל; אָנטון מוז
 מען דאָך זיי, קליידער אין ווילדן וואַלד וווּ נעמט
 מען? ערשט מע טוט אַ קוק — פעקעלעך צוויי פאַר
 די פיס פאַר זייערע ליגן. עפנט מען אויף: קליידער
 פון די נאַקעטע וועגן. ווער דאָס אַהער געבראַכט
 צוטראַגן? דאָס ווייסן צוויי נאָר צו זאָגן!
 און די צוויי צווישן צווייגן און שווייגן.

אַבער אייך קינדערלעך וועל איך זאָגן בעסאָד:
 אַנע און באַנע. דאָס האַבן זיי די פעקעלעך אָף די
 פלייצעס אַהער געבראַכט. דאָס האַרץ זיי אַזוי
 געהייסן אין שלאָף. און אַז אַלע זיך אַרום דעם
 פֿייער געזעצט, פון נאַסער קיריע זיך אָנצוואַרעמען,
 אַזאַי און פאַזאַי גענומען דערציילן וואָס מיט זיי זיך
 געטראַפן-פאַרלאַפן, אַליץ פון אַלעף ביז תאַוו.

און אז געקומען זענען זיי דערצו, ווי די גאזלאַנים די צוועלף קעמלען גאָלד אַוועקגעפירט, די הענט אָף די קעפּ האָבן זיי פאַרוואַרפן און טרערן פון די אויגן זייערע זיך געגאַסן.

זאָגן די לאַמעד-גימל: „גאָלד? גאָלד ווילט איר? קומט מיט אונדז! קומט מיט אונדז! מיר אייך ווייזן גאָלד! עמעס גאָלד! אייער גאָלד, זעט, טויט און קלאַלע ברענגט עס, אונדזער גאָלד — לעבן און בראַכע!“

און געפירט זיי אַזאַין און פאַזאַין און געבראַכט אַהין אין יענעם טאָל, אין טאָל פון גילדענע זאַנגען, ווהין באַר-יויכאַי אַמאַל מיט זיי געגאַנגען.

פון דעמאָלט אָן אז סע קומט דער טאָג, ווען „ל"ג בעומר" די כאַוויירים אין טאָל אַרויסגעפירט, דאָס עמעסע פרישע גאָלד זיי צו ווייזן, גייען קינדער-לעך אין די גרינע טאָלן גאָלד זוכן. און מיט פּייל-און-בויגן באַוואַפענען זיי זיך. זיי זאָגן זיך, די קונדייסים, אין שפּאַס: „מיר גייען דאָך גאָלד זוכן. איז טאַמער, ווי אַ זאָך מאַכט זיך, אונדז, ווי אַזאַין און פאַזאַין, גאזלאַנים באַפאַלן — מיט פּייל-און-בויגן זיך אַקעגנשטעלן.“

אַ טייל האַלבנאַקעטע און באַרוועסע אָף די ביימער קלעטערן, אַנכאַפּנדיק און אַנבינדנדיק זיך אין זיי מיט הענט און פיס . . .

אנדערע אָפן פּרייען פעלד אַ פּייער צעלייגן, פאַר די הענט נעמען זיי זיך אָן, און אַרום דעם פּייער

א טאַנץ גייען זיי. זיי טאַנצן און זינגען :
באַר-יויכאַי, באַר-יויכאַי !
לאַמיר טאַנצן אָף דער פּריי !
אָף דער פּריי איז צוקערזיס –
בינדט דער גאַזלען הענט און פּיס !
באַר-יויכאַי, באַר-יויכאַי !
בינדט דער גאַזלען פּיס און הענט –
קומט דאָס פּייער און סע ברענט !
דורכן פּייער קנאַל און שריי :
לאַמיר טאַנצן אָף דער פּריי !
באַר-יויכאַי ! באַר-יויכאַי !

די סוקעשער

וועסט זעקס מאָל זעכציק ציילן,
איך אַ מייסע וועל דערציילן.
אַז דו וועסט זי מיר נאַכזאָגן
וועל איך פוטער דיר אויסשלאָגן
פונעם פליישיק טעפּלס דעקל,
און דיר טון אַ קוש אין בעקל!
האַט געזאָגט דאָס פלוידערוועקל צו דער
סוקעשער: הער!

אַמאָל איז צווישן די קאָפהענער אַזאַ דייע געבליבן:
אַז אַ קינד קאַלזמאַן ס'איז קליין
זאָל ניט עסן האַרבן כריין,
קאַבצן זאָל ניט נאַקעט גיין –
נאָר פאַרבונדן מיט אַ שטריקל!
דריגען זאָל ניט מער דאָס ביקל
און ניט שלאָגן קיינער זאָל דאָס פּייקל –
האַט צעבייזערט זיך דאָס באַמציקצייקל.
באַמציקצייקל – ווער? פּונוואַנען? ניט פון
דאָרטן, ניט פּונדאַנען, געבוירן פון אַ שטיין, הויט
און בייז. האָט אַ פּייקל מיט צוויי טעצלעך, ניט קיין
פיס, נאָר קלעצלעך, וווינט אין אַ פּלעשל. און שלאָפט
עס? אין אַ נאָדלטעשל. איז אַז דאָס באַמציקצייקל

זיך צעבייזערט, וואָס-זשע האָט עס געטון? געקויפט
אַ גרינעם הערינג, פון האַלב — געוועקסלטע שיכעלעך
זיך געמאַכט, פון האַלב — אַ לאַקשנברעטל.
אפן לאַקשנברעטל זיך אויפגעזעצט און אַוועק-
געלאָזט זיך מיטן יאַם.

לינקס דרייט עס ניט,
רעכטס קערט עס ניט,
וואָס סע הערט דאָס זעט עס ניט,
וואָס סע זעט דאָס הערט עס ניט.

הערט עס אין אַ בוים שוויפטשען געבראַטענע
הינדעלעך, שטופט עס אַרײַן אַ פינגערל — גייט עס
ניט; שטופט עס אַרײַן אַ הענטעלע — גייט עס ניט;
שטופט עס אַרײַן דאָס קעפעלע — גייט עס ניט;
שטופט עס זיך אינגאַנצן אַרײַן און עסט אויף אַלע
געבראַטענע הינדעלעך.

וויל עס אַרויסגיין, קען עס ניט. שטופט עס אַרויס
אַ פינגערל — סע גייט ניט; שטופט עס אַרויס אַ
הענטעלע — סע גייט ניט; הערט עס אַ האַלצהעקער
האַקט האַלץ, לויפט עס צו צום האַלצהעקער, גיט
זיך אַ נייג, אַ בייג, פויקט אין פּײַקל, קלאַפט מיט
די טעצלעך און זינגט:

העקער-וועקער,
גיי צום בעקער,
קוילעטש באַק!
דיר אַ קוילעטש —
מיר די האַק!

איז דעם האַלצהעקער דאָס לידעלע טאַקע זייער
געפעלן, האָט ער דערפאַר דעם באַמציקצייקל די
האַק געגעבן. נעמט דאָס באַמציקצייקל די האַק,
האַקט אין ווענטל, שטעקט אַרויס אַ הענטל; האַקט
אין טויערל, שטעקט אַרויס אַן אויערל.

הערט עס די האַק גייט צו קינד.

האַט די האַק געבוירן: זעקס העקעלעך און
דאָס זיבעטע – אַ באַרדעלע.

זאָגט דאָס באַמציקצייקל צום האַלצהעקער: „אז
די האַק איז יאָ צוליב מיר געלעגן געוואָרן, שענק
מיר דאָס באַרדעלע!“

שענקט אים דער האַלצהעקער דאָס באַרדעלע,
זעצט זיך דאָס באַמציקצייקל אָפן באַרדעלע רייטנדיק
און זינגט:

באַרדעלע, באַרדעלע, בערדעלע,

זיי־זשע מיר אַ פערדעלע!

נעמט דאָס פערדעלע לויפן.

לינקס קערט עס ניט,

רעכטס דרייט עס ניט,

וואָס סע זעט דאָס הערט עס ניט,

וואָס סע הערט דאָס זעט עס ניט.

און דאָס באַמציקצייקל קנאַקט מיט דער צונג,

קלאַפט מיט די טאַצן, זעצט אין דער פויק, סע גייט

אַזש אַ רויך! קומען דריי אַקעגן: אַ קרומער, אַ

שטומער, אַ טויבער. צעטאַנצט זיך דער קרומער,

און דער שטומער צעזינגט זיך:

האַפּי טשאַק!
פאַרט אַ פּייקל
אַף אַ האַק.
היידא, טויבער!
כאַפּ עס, פאַק!

דערשרעקט זיך דער טויבער און זאָגט: „וואָס?
אַ רויבער? יעקל מיט דער האַק?“ רייסט ער אַ בוים
מיט די וואַרצלען אויס, כאַפּט די פּיס אַף די פלייצעס
און לאָזט זיך לויפן — דעם רויבער וויל ער שלאָגן!
זעט דאָס באַמציקצייקל ס'איז שלעכט, טוט עס אַ
שוויפטש, אַ קנאַק מיטן בייטשל, און — וויאַ ווייטער!
ווי סע פאַרט אַזוי, זעט עס: אַ קעסאַקע גריל, אַ
האַרב אַף די פלייצעס, אַ האַרב אַפן האַרץ; קעסאַקע
אַף איין אייגל, ראַבע אַפן פאַנעם, הינקט אַף אַ פּיסל
און זייער באַזאָרגט.

פרעגט דאָס באַמציקצייקל:

„העי, פעטער! וואָס זענט איר אַזוי באַזאָרגט?“

קרעכצט דאָס גרילעכל און זאָגט:

קראַנק בין איך און שוואַך,

נאָר אַ סוקעלע האַב איך

פונעם בעסטן סכאַך.

מיר די אַלטע ווערבע

אים פאַרקויפט אין קערן.

ווי-זשע איז די סוקעשער,

זאָל דעם סכאַך באַשערן?

זאָגט דאָס באַמציקצייַקל : „ווייסטו וואָס ? זען
זיך מיט מיר אָף מיין פּערדעלע אַרויף, וועלן מיר
איניינעם פאַרן די סוקעשער זוכן!“
זעצט זיך דאָס גרילעכל אַפן פּערדעלע אַרויף
און מע פאַרט איניינעם.

מע פאַרט, מע פאַרט,
צי ווייניק, צי אַסאַך,
דערזען זיי אַ טויב,
זי וואַרקעט אַפן דאַך.

די טויב וואַרקעט און זאָגט צום טייבעלע :
ווייבעלע !

ווען דאָס באַמציקצייַקל
טוט אַ קלאַפּ אין פּייַקל,
דרייט זיך אויס אַהין
און דערנאָך אַהער,
קומט עס צו דער ביין,
וואָס זי באַדט זיך אין אַ טרער
און זי ווייסט אי ווו, אי ווער !

קלאַפּט עס אין פּייַקל, דרייט זיך אום אַהין
און אַהער, דערזעט עס אַ שטיבעלע אָן פּענצטערלעך,
אָן טיר און טויער, און אַפן פּריספּעלע שלאַפּט דער
ווייסער טרויער. קומען זיי אין שטיבעלע אַריין,
זענען שוין אַלע געשלאַפּן, נאָר דער זייגער איז
וואַכנדיק און דאָס האַרץ קלאַפּט אים : טייד ! טייד !
פּרעגט דאָס באַמציקצייַקל : „זייגער, זייגער,
וואָס קלאַפּט דיר דאָס האַרץ אזוי ?“

זאָגט דער זייגער : „דאָ ווײַנט די גילדענע בײַן.
אַ גאַנצן זומער געהאַרעוועט, שווער געהאַרעוועט,
האַניק געמאַכט. ראַשעשאַנע געקומען צולויפן דעם
רעבנס „האַמויצע“, זיך געגעבן אַ טונק איין אין
האַניק און אויסגעטונקען דעם גאַנצן האַניק.

האַט די גילדענע בײַן געלאָזט אַ גרויסע טרער,
טרענקט זיך די בײַן אין דער טרער, האָב איך מוירע
זי זאָל ניט דערטראַנקען ווערן. קלאַפט מיר דאָס
האַרץ : טײַך ! טײַך !”

„ווי איז די בײַן ?”

„פרעג דעם ווייסן טרויער.”

„טרויער, ווייסער טרויער ! ווי איז די גילדענע

בײַן, וואָס באַדט זיך אין אייגענער טרער ?”

„נעמט די אויגן אין די הענט אַריין וועט איר זען !”

נעמען זיי די אויגן אין די הענט אַריין, זען

זיי אַ גרויסע ליכטיקע בײַן שווימט אין אַ רויטן טײַך.

פרעגט דאָס באַמציקצײַקל :

ליכטיקע בײַן

און ליכטיקע טרער,

עפּשר ווייסטו ווי די סוקעשער ?

„ווייסן ווייס איך, נאָר איך טאָר ניט רעדן.

איך קען זיך נאָך מיט מײַן טרער פאַרכליסנען.

וואָס־זשע דען ? פאַרט, פאַרט ווייטער וועט איר

טרעפן דאָס ציגעלע, פאַרעווע קריגעלע, וועט עס

איך זאָגן.”

פאַרן זיי ווייטער.

מע פֿאַרט, מע פֿאַרט, זעען זיי, אַ ציגעלע
טרייסלט מיט דער באַרד.

זאָגן זיי צום ציגעלע: „זייט-זשע מויכל, עפשער
ווייסט איר וווּ ווילנט די סוקעשער?“
זאָגט דאָס ציגעלע: „מע! .. קע! ..“

דערפרייט זיך דאָס גרילעכל און פליעסקעט:
„איך ווייס שוין! איך ווייס שוין! מעקע! אין מעקע!
אין דער שיינער שטאַט מעקע! דאָרט וווּ די טערקן
דאווענען!“

טוט מען אַ טרייב דאָס פערדעלע גיך.
פליט מען איבער טאָלן איבער בערג,
ביז מע טרעפט אַ טערקן.
פרעגן זיי:

„טערקעלע-רויטפעסקעלע, וווּ איז מעקע?“
„מעקע? טאַקע דאָ! איר זענט דאָך אין דער
הייליקער שטאַט מעקע!“
„איז וווּ-זשע איז די סוקעשער?“

„וואָס? די סוקעשער? זי שפּאַנט דאָך איבער
איין! זי האָט צוויי פיס לאַנגע ווי די שטראַלן פון
דער זון. איין פוס דאָ, דער אנדערער אין יענער
זייט יאַם. איר זעט זי ניט, די סוקעשער?“
„ניין!“

„הייבט אויף די קעפעלעך!“
„מיר האָבן שוין אויפגעהויבן און מיר זעען ניט!“
„גיט-זשע מיר אייער פערדעלע וועל איך זיך אַ
לאָז טון און זי ברענגען איין. טייקעף באַלד!“

געבן זיי דעם טערקעלע דאָס פערדעלע, כאַפּט
זיך דאָס טערקעלע אָפּן פערדעלע אַרויף און אַוועק.

*

שטייען זיי ביידע, דאָס באַמציקצייקל און דאָס
גרילעכל, ביי די טויערן פון דער הייליקער שטאַט מעקע
און וועמען זיי זעען פאַרביגיין שטעלן זיי אָפּ און פּרעגן:

„ווי איז דער טערק?“

„וואָס פאַר אַ טערק?“

„דער וואָס אין דער רויטער פעסע.“

„אַ סימען אַ טערק אין אַ רויטער פעסע! אַלע

טערקן האָבן רויטע פעסעס!“

„דער וואָס דאָס פערדעלע גענומען!“

„וואָס פאַר אַ פערדעלע? נאָך וואָס גענומען?“

„אונדזער פערדעלע; גענומען די סוקעשער צו

ברענגען!“

„אַזוי! וואָרט-זשע ביז ער וועט קומען!“

„מיר זענען מיד שוין צו שטיין און צו וואַרטן!“

„זעצט-זשע אייך צו אַביסל!“

„מיר זענען שוין געזעסן!“

„גייט-זשע!“

„מיר וועלן ניט גיין ביז דער טערק אָפּן

פערדעלע וועט ניט קומען און די סוקעשער ניט

ברענגען!“

„שטייט-זשע!“

„שוין מיד צו שטיין!“

„זיצט-זשע!“

„שוין גענוג געזעסן!“

„גייט-זשע!“

„מיר וועלן ניט גיין ביז די סוקעשער וועט

ניט זיין!“

טוט זיי יעדער אַ שנאָל אין דער נאָז און גייט

זיך זיין וועגס.

דערפאַר אז איינער טוט אָפּ דעם כאַווער אַ

שפיצל, נאַרט ביי אים אויס דעם יאָ מיטן ניין און

גיט אים נאָך צו אַ שנאָל אין דער נאָז, זאָגט מען:

ער האָט אים אָפּגעטון אַף טערקיש.

אזוי דער פלוידערזאַק דערציילט

די סוקעשער געהערט;

פאַר גרויס געלעכטער ביידע

געקייקלט זיך אַף דרערד.

.IV

פארוואס די פאווע און די קרא האבן געגעסן כאזערניסלעך

רייט זיך אום די גילדענע פאווע אונטער
דער ליכטיקער זון. זי דרייט זיך און
בלאזט זיך מיט אַ גאדלעס, מיט אַ גייווע: אַ
קלייניקייט! פאווע! וואָס איז דען די זון אליין:

עפשער ניט א פאָווע מיט ליכטיקע פעדערן ? זיכער
אַזוי ! ווער ווייסט ? עפשער פונקט ווי דאָ אַף דער
ערד מיינט מען, אַז ליכטיק איז בײַ אונדז נאָר
דערפאַר, ווייל די זון דרייט זיך אום אין הימל, אַזוי
גלייבט מען דאָרט אױוון, אַז בײַ זיי איז טאָג, ווייל
איך, פאָווע, שפאַציר מיר דאָ אונטן ! .. עך, עך !
אומעטום איין וועלט, אי דאָ, אי דאָרט. צום פרעמדן
זיך בוקט מען, אײגנס - פאַרקוקט מען . . .

סע וואָלט ניט געשאַדט די זאָך קלאָר צו מאַכן,
עפענען דער בלינדער וועלט די אױגן. וויאַזוי אַרום ?
מע מוז נאָך וועגן דעם אַ טראַכט טון ! אַז מע
טראַכט דערטראַכט מען זיך, יאָ ! אַט האַט זי אַקאַרשט
אַ טראַכט געטון, און עפעס אַזױנס-און-אַזעלעכס
מיטאַמאָל אַפן געדאַנק איר אַ קום אָן : פאַרוואָס
אַלע מינע באַשעפענישן, אַלע פון קליין ביז גרויס,
צו צוויי אױגן האָבן זיי ? אַף צו זעען ? גענוג אײנס !
אַבער איצט ווייסט זי שוין, זי ווייסט ! צוויי
אױגן - מיט אײנעם אַף איר צו קוקן, אַף דער
גילדענער זון דאָ אַף דער ערד און מיטן צווייטן
אַף דער גילדענער פאָווע אין הימל ; ביידע מיטאַמאָל
צו באַווונדערן !

„קראַ, קראַ, קראַ !“ האַט פּלוצים אַ גראַגערקאָל
איר גליקלעכן געדאַנקענגאַנג איבערגעריסן.

זי טוט אַ ציטער, אַ וואָרף זיך, אַ קוק אום -
די קראַ ! די קראַ איז אױסגעוואַקסן !

זאָגן דאַרף איך אײך, אַז בײַ זיך אין האַרץ די
פאָווע זייער ניט ליב געהאַט דעמדאָזיקן שוואַרצן

קראַקער — אַ פּרומעניש און אַ גאַנצער נעוועסזאָגער!
אָט וועט ער באַלד אַפּן פאַרהער זי אַ נעם טון: צי
האַט זי שוין באַלד געדאוונט? צי האָט זי שוין
אַלע הונדערט-מיט-אין בראַכעס צום הימל געשיקט?
זיין אייסעק! און דער נאָווי דעם קאַפּ אונטערן
שוואַרצן פליגל האָט ער פאַרוואַרפּן און אַ רועך-
נעווע רעדט אויס אים:

קראַ, קראַ, קראַ!

געקומען די שאַ!

גיי ברעך זי, די גייווע

פון גילדענער פּאַווע!

אין קאַפּ אַרײַן שלאָג איר,

ווי ווייסע גענדז גאַגער,

און זאָג איר, און זאָג איר, און זאָג איר!

און דער נאָווי האַלט אין איין גראַגערן און

הערט ניט אויף איבערצוכאַזערן ווידעראַמאָל און

איבעראַמאָל:

און זאָג איר!

און זאָג איר!

און זאָג איר!

„וואָס?“ פּרעגט די פּאַווע אומגעדולדיק.

„אַ פעדערל! אַ פעדערל פון דינע גילדענע

פעדערן שענק דעם נאָווי פונעם וואַלד — אַ פידיען,

אַן אויסלייזונג פאַר דיר, פאַר דיין נעשאַמע, טאַכטער!“

„אַנדערש ניט?“ בלאָזט זיך די פּאַווע, „כ'האַב

ניט וואָס צו טון...“

„איך וועל פאַר דיר און פאַר דיַינע קינדערלעך
גאַט בעטן; ביסט זינדיק!“
די פאַווע שווייגט.
„נו?“

די פאַווע כאַפט זיך אויף און פליט אַוועק.
פליט דער נאָווי נאָך.
די פאַווע שטעלט זיך אָף אַ בוים.
דער נאָווי לעבן איר.

„כאַטש איין פעדערל“, הערט ניט אויף דער
נאָווי צו דערעסן, „איינס, ניט מער... פון דיַין
טרויע וועגן! פאַר דיַין נעשאַמע גיב, געבן הייסט
נעמען!“

„אַ זלידנע!..“ טראַכט זיך די פאַווע, „וויאַזוי,
ווערט מען זיַינער פאַטער!“

„אַהאַ, שווייגסט!“ גרילצט דער שוואַרצער נאָווי,
„אַ גוטער סימען! וועסט שוין געבן! וועסט שוין
געבן, כ׳זע שוין...“

„אַוואַדע! אַוואַדע!“ בלאַזט זיך די פאַווע,
„וואַדען!“

„אַ לאַנג לעבן אָף דיר!.. לאַמיק-זשע זעען
שוין וואָס איך הער!“

„וואַרט אַביסל!“

„וואַרטן? ביז ווען?“

„ביז... ביז... ביז דו וועסט דרייַ כאַזער-
ניסלעך אויפּעסן!“

די פאָווע מיט אַ וואָרט זיך אַרויסגעכאַפט.

„וואָס ? !“

„דאָס ! דאָס וואָס דו הערסט ! ווילסט אַ גילדן
פעדערל ?“

„פון דיין טויווע וועגן !“

„נו, זאָלסטו מיר פריער דרייַ כאַזערניסלעך
אויפעסן !“

„פאַרוואָס ?“

„ווייל דער בושל האָט אַ לאַנגע נאַז ! ווייל
אַזוי ! אַזוי וויל איך !“

און וויסן דאַרפט איר, אַז כאַזערניסלעך בייַ
פייגל — סעקאַנעס-נעפּאַשעס ! עסן כאַזערניסלעך
ניט נאָר אַ נעוויירע פון די דרייַהונדערט פינפֿ-
אונזעכציק פויגלדיקע נעוויירעס, וואָס פאַר זיי
ווערט אַ פויגל נאָכן טויט מעגילגל אין אַ יאַשטשערקע
(טפו, טפו !), נאָר כולע-כאַלאַשעס, אַ נימעס-
אומיסקייט ! און אַ כערפע און אַ בושע דערצו.

עסט אַ פויגל כאַזערניסלעך איז ער „טאַמע זיבן“,
זיבן טעג דורכאַנאַנד ניט מע רירט זיך צו צו אים,
ניט מע זאָגט אים : „גוט זון“, ניט מע ענפערט אים
„ליכט און פרייד“ אף זיין „גוט זון“.

אַט פאַרוואָס דער נאָווי אַזוי אויסער זיך !
און אַ גילדן פעדערל אים אַזוי פאַרגלוסט זיך !
אַזוי פאַרוואָלט ! סע גייט אים פאַשעט אין לעבן !
אף זיין שוואַרץ-אַטלעסענעם מאַנטל אַ גילדן פעדערל !
סע וועט זיך דאָך אַזוי אויסנעמען ! כשיוועס צוגעבן ...

ער מוז דאָס באַקומען! איינמאַל פאַר אַלעמאַל: אַ
גילדן פעדערל, אָבער... כאַזערניסעלעך? ווי עסט
מען עס כאַזערניסעלעך?

„דרייַ כאַזערניסעלעך? דרייַ מיטאַמאַל?“ שטאַמלט
ער, „עפשער איינס? זאָל זײַן גענוג איינס!“
„דרייַ!“
„עפשער צוויי?“
„דרייַ!“

פאַרדריסט עס שוין ביז גאַר! אַזאַ געשלייערטע
האַנדזיע אין גילדענע פעדערן! זיך פאַראַקשנט ווי
אַ יאַגהונט צום פייגערן! עפשער ווייסטו וואָס.
ווילסט ניט געבן קיין פעדערל – זאָג! רעד! וואָס
דרייסטו אַ מויעך, וואָס? מיינט, סע וועט איר
אַפּגיין גלאַטיק... ניט געטראָפּן דאָס אָרט! איך
זאָל וויסן, מײַן טויט זאָל זײַן, דעמבעס זאָלן פּלאַצן,
נעסטן פון די ביימער פּאַלן – און מײַנס וועל איך
אויספירן!

און דער נאָווי נעמט זיך אָן מיט האַרץ:
„איך באַשטיי!“ שרייט ער אויס מיטאַמאַל,
„איך באַשטיי! נאָר געדענק: אַ וואָרט איז אַ
וואָרט!“

„ווי בײַ וועמען“ ענפערט די פּאַווע שטאַלן,
„בײַ מיר אַ וואָרט – אַ שווע!“
און ביידע, דער נאָווי און די פּאַווע, פליען
לאַזן זיי זיך. פליען, פליען זיי ביז אַ ערשט צעגרינטן
דעמב מיט פרישע גרינע כאַזערניסעלעך זוכן זיי אָפּ.

אָפּגעזוכט — פֿאַרשליסט דער נאָווי די אויגן, און
 דריי כאַזערניסעלעך שלינגט ער אַראָפּ, איינס נאָך

דאָס אַנדערע. די פֿאווע אַ פֿאַטש געטון מיט די
 פליגל: ביז דער לעצטער מינוט ניט געקענט זיך
 אויסמאַלן, דער נאָווי אַזוינס זאָל טון! אַזוי זיך
 מעטאַמע זיין צוליב אַ גילדן פעדערל! נאָר פֿאַרפֿאַלן
 — געשווירן! אַ וואָרט — אַ שווע! סע טוט וויי,
 ביים האַרץ פֿאַרקלעמט, און אַ פעדער רייסט זי אויס,
 גיט דעם נאָווי.

און - אַ ווּנדער! ערשט די פעדער אַזוי
 געפינקלט, אַזוי דאָס אויג פונעם נאָווי גערייצט, אַ
 שפּילכיין, אַ ליכטפרייד, און איצט מיטאַמאָל קויטיק,
 אויסגעלאָשן, טויט.

האַלט דער נאָווי זיך מיטן פעדערל אין מויל
 און ווייסט ניט, נעבעך, וואָס מיט אים צו טון:
 אַוועקוואַרפן? אַ שאַד! פאַרט אַ גילדן פעדערל!
 זיך טראָגן מיט אים? ווהיין? צוליב וואָס? און
 איקער: וויאָזוי? וויאָזוי זיך מיט אים אַרוםטראָגן,
 אַז סע ציט גאַר צו דער ערד אַראָפּ? צו דער ערד
 און נאָך טיפער. מאַדנע, אַ פעדערל און אַזוי שווער!
 און די פאַווע? זי עקט זיך, מיינע סאַנים, שיר
 ניט פאַר ווייטיק. ערשט איצט איר קלאַר געוואָרן
 וואָס זי האָט פאַרמאָגט.

„ריבוניע-שעל-אילעם! דאָס איז דאָך איר
שענסטע פעדער געווען! ווי גיט מען אַזוינס אַוועק?
אַזא אַויצער! אַזאַ אַויגברען! און אַוועקגעגעבן!
און פאַרוואָס?“

„פאַווע, ווילסט אָפּ דיין פעדער?“ טוט פלוצים
דער נאָווי אַ פּרעג.

„אוי, קראַ-קרוין! אוי, הייליקער נאָווי! כ'האַב
דיך שוין טאַקע געוואָלט בעטן...“

„מע דאַרף ניט... מע דאַרף ניט בעטן —
דריי ניסעלעך...“
„וואָס?“

„דאָס! דאָס וואָס דו הערסט! עסטו דריי
ניסעלעך אויף — באַקומסטו די פעדער צוריק.“
„דריי? גאַנצע דריי?“ שטאַמלט זי נעבעכדיק,
„עפּשער איינס?“

דער נאָווי שווייגט.

„צוויי!“ שרייט אויס די פאַווע מיט פאַרדראָס,
„איך עס אויף צוויי — און גענוג!.. נו, וואָס זאָגסטו,
הייליקער נאָווי?“

דער נאָווי ענפערט ניט.

און נאָך דער פעדער טוט דער פאַווע אַזוי באַנג!
אַלע אירע פעדערן איר איצט ניט צום האַרץ, אַלע
איבעריק! צוואָס זיי אַלע אָן יענער? אָן דער
סאַמע ליכטיקסטער? אָן דער איינאונאַינציקער?
זי איינע דאָך זיי אַלע באַשיינט! ערשט איצט
זעט זי.

און די פֿאווע פֿארשליסט די אויגן און דרײַ
ניסעלעך שלינגט זי אַראָפּ. איינס נאָכס אַנדערע,
גאַנצע דרײַ אַראָפּגעשלונגען!

“קאַך, קאַך, קאַכאַ!” גרילצט אויס דער נאָווי
פריילעך, און אָף לאַשן קוידעש – קאַך, קאַך, קאַכאַ,
נעם, הייסט עס, נעם!

און ער וואַרפט דער פֿאווע איר גילדן פעדערל
אין פֿאַנעם.

שאַלט דער נאָווי,

זינגט די פֿאווע:

לאַמיר דינען

גאַט מעאַהאַווע,

וועל'מיר בלייבן

פייגל בראַווע!

ערשט – טרערעלעך! טרערעלעך וואַרגן אין די
העלדזעלעך זיי ביידע, אי דעם נאָווי, אי די פֿאווע.

“נאָווי, נאָווי, וואָס וויינסטו?” פרעגט די פֿאווע,

“עפשער נאָך דער פעדער דיר באַנג? האָסטו דען

אַמאָל געהאַט אַ גילדענע פעדער? ווי דו האָסט ניט

געהאַט, אזוי האָסטו ניט! גאַרניט פֿאַרלוירן!”

“יאַ, גערעכט... אָבער... אָבער כאַזערניסעלעך... ”

כאַזערניסעלעך נאָכוואָס האָב איך געגעסן?”

“הערסט! אָט דאָס־אַ פרעג איך דאָך אויכעט

זיך אַליין: לעמײַ האָב איך געגעסן?”

“האַסטו כאַטש די גילדענע פעדער!”

„וואָס זאָגט מען אָף אים! די גילדענע פעדער!
זאָג מיר נאָר, הייליקער נאָווי, איך בעט דיך:
ווער פֿון טאָמיד אָן געהאַט גילדענע פעדערן, איך
צי דו?“

„דו!“

„אַזוי־זשע רעד!“

„האַסטו דאָך אָבער מיר אַוועקגעגעבן זי!“

„אַוועקגעגעבן? פאַרוואָס?“

„ווייל איך האָב...“

„אַהא! איצט ווייסטו שוין פאַרוואָס כאַזער־
ניסעלעך האַסטו געגעסן? די גילדענע פעדער דערפאַר
באַקומען!“

„באַקומען? .. איך? .. אַ גילדענע פעדער? ..“

„ווי? ווי איז זי?“

„אַט! אַט האַסטו זי! אַט איז זי!“ טאַנצט אונטער
די פאַווע האַלטנדיק דאָס גילדענע פעדערל באַרימעריש
אין מויל.

„קרע! קרע! שטן!“ * קראַקעט דער נאָווי מיט
פאַרדראָס, „אַט האַסטו זי! .. ווער האַט זי? איך
צי דו?“

„איך, איך!“ באַרימט זיך די פאַווע.

„נו, פאַרוואָס־זשע האָב איך כאַזערניסעלעך...“

„לעמיי איך? פאַרוואָס איך?“

° קראַ! קראַ! סאָטן!

„און פאַרוואָס איך?“

„און פאַרוואָס איך?“

* * *

פאַטשט דער ווינט און שמייסט דער רעגן —
און זיי שטייען אַלץ און פּרעגן! ..

אהאווע

האָווע, אַהאווע, אַהאווע! אַהאווקעט אַ
הונט איבער אַלע גאַסן, „אַף דריי זאַכן
שטייט די וועלט: אַף אַהאווע, אַף אַהאווע און אַף
אַהאווע. אַהאווע דאַס איז דאָך דער טאַך, דער
טאַמצעס, דער פעטסטער מאַרכביין פון גאַר דער
וועלט; דער ביין וויפל דו זאָלסט אים ניט לעקן,
וויפל דו זאָלסט אים ניט רידזען, אַלץ מער געפינסטו
אין אים טאַם, געשמאַק. סע האָט דען אַ שיר און
אַן איירעך! .. אַהאווע, אַהאווע, אַהאווע! האָב ליב!
האַב ליב דיין כאַווער ווי זיך אַליין! ער איז אויך
אַ הונט ווי דו! ער האָט אויך אַ הינטישע נעשאַמע
ווי דו! אַז דו רידזעסט אַ ביין און דיין כאַווער קומט
צו דיר צו אַ הונגעריקער, אַן אויסגעמאַטערטער און
בעטלט מיט די אויגן און רעדט צו דיר ווי אַ הונט,
איידל, פּיין — האַווע, האַווע, האַווע! מאַך דיך ניט
טויב אַפן לינקן אויער, פאַרשטעל זיך ניט פאַר אַ
טאַם, אַן אַמאַרעץ, וואָס פאַרשטייט קיין לאַשן-קוידעש
ניט, ווייס וואָס „האַווע“ הייסט; „האַווע“ הייסט: גיב!
און געבן זאָלסטו, געבן! היינט גיסטו אים, מאַרגן
גיט ער דיר! „ונתנו“*) מאַכט צוריק „ונתנו“ ...

(*) ווענאַסנו

ס'איז א גאלגל-האכויזער, א רעדעלע, וואָס דרייט זיך טאָ אַהין, טאָ צוריק. און די אַקס, וואָס אַרום איר דרייט זיך דאָס רעדעלע, וויאזוי הייסט זי? אַהאַווע, אַהאַווע, אַהאַווע!

אַהאַוו, אַהאַוו, אַהאַוו! האָב ליב דיין כאַווער ווי זיך אַליין און דיין באַלעבאָס נאָך מער ווי זיך אַליין!

דיין באַלעבאָס, ער איז דאָך דיין האַר, דיין מעפאַרנעס, דיין ברויטגעבער! פון זיין האַנט לעבסטו דאָך, דו הונט איינער, וואָס דו ביסט!

געדענק, ווען ניט ער, וואָס ער זאָרגט זיך פאַר דיר, ווען ניט זיין גענאָד, זיין ראַכמאַנעס, ווען ניט ער, דיין באַלטויווע, וואָס ער וואַרפט אַ הונט אַ ביין — וואָלסטו דאָך געפעכנעט אַפן פּיסק! וואָלט דאָך דיר אויסגעקומען, זיך אויסצושטרעקן פאַר הונגער אינמיטן דער גאַס!

אַהאַוו, אַהאַוו! האָב ליב זאָג איך דיר! האָב ליב דיין באַלעבאָס, ווען ער גלעט דיך, האָב אים ליב ווען ער שטראַפּט דיך! אַ הונט דאַרף דאַנקען זיין באַלעבאָס פאַרן שטעקל, ווי ער דאַנקט אים פאַרן ביין און פאַרן ברעקל. כאַפּסט אַ שטעקן טראָג זיך אָפּ! טראָג זיך אָפּ און שריי: אַהאַווע, אַהאַווע, אַהאַווע! אַ הונט דאַרף אָננעמען דעם שטעקן בעאַהאַווע...

און זאָל אייך, הינט, איינער הינטיש האַרץ צו קיין ביזו ניט אָנרעדן! און היט אייך און זייט געוואָרנט!

טאַמער, ניט די שאַ זאָל עס זײַן, וועט איר אַקעגן
אײַערע באַלעבאַטים, באַלטויוועס, אַ הינטיש מויל
עפענען — זאָל דער אין הימל שוימער אומאַצל זײַן!
אַפילע בײַ זיך אין דער קאַליבע בײַנאַכט, ווען
גאַט אַליין שלאָפט, טאָר אַ הונט אָף זײַן באַלעבאַס
ניט בילן! די הינטישע בלוטן זיך אין דיר צעקאַכט?
ווילטט בילן און ווייסט ניט אָף וועמען? דו מוזט
דיר אָפהאַווקען פונעם האַרץ? האַווקע אַקעגן דער
לעוואָנע, ביל אַקעגן די שטערן — אָבער אַקעגן
דעם באַלעבאַס? האַס-מילהאַסקער! אַ הונט — דער
באַלעבאַס מעג אים וויאַזוי מאַזיקן, האַקן און בראַקן,
וועט ער ניט ווידערשפעניקן, ניט אַקעגנרעדן
כאַס-וועכאַלילע, פאַרקערט, אַדעראַבע: מער דער
באַלעבאַס שלאָגט אים, מער פילט ער זיך שולדיק.
וואָס מער קלעפּ — אַלץ מער האַכנאַע און כאַראַטע;
מער געיאָמערט און געקלאָגט: אָוו, אָוו, אָוו!
פאַטערניו, טאַטעניו, דו ביסט גערעכט און איך —
אַ קנעכט! אַ הונט האָט ליב זײַן באַלעבאַס און
נאָך מער — זײַן באַלעבאַס שטעקן! וואָס איז
מעשטיינסגעזאַגט אַ באַלעבאַס אָן אַ שטעקן? שוין אַ
שוין מין באַלעבאַס! אַ שטעקן, ברודער, האָט צוויי
עקן. איין עק הייסט: „אָוו“, דער אַנדערער: „אַהאַווע.“
„אָוו, אָוו, אָוו! אַהאַווע, אַהאַווע, אַהאַווע!“
אווקעט ער און אַהאַווקעט ער, דער הונט, אַזוי ברייט
ביז — ביז אַ שטיין פאַלט אַראָפּ פונעם הימל און
טרעפט אים גלייך אין פּיסק אַריין!

„וויי, וויי, וויי! וויי געשריגן! פאַרוואָס? זױ
תורה וזו שכרה*!“
„אַ מיצווע!“ שרייט דער שטיין, „אַ מיצווע!
זאָל אַ הונט קיין לאַשן-קוידעש ניט רעדן און זאָל
אַ קיילעוו וועגן אַהאַווע ניט בילן!“

---

* זו טוירע וועוו סכאַראָ? !

קוקו. און קוקורייקו!

קוקורייקו! קוקורייקו!
(שרייט דער האָן)

„קוקו! קוקו! קוקו!“

(שרייט די קוקווייקע)

„ניין! ניט קוקו נאָר קוקורייקו!“

„ניט קוקורייקו נאָר קוקו!“

„נאָר קוקורייקו!“

„נאָר קוקו!“

„קוקורייקו!“

„קוקו...“

„...רייקו!“

און אזוי פון אייביק אָן אַמפּערט זיך דער האָן
מיט דער קוקווייקע איבער קוקו און קוקורייקו.

דאָס גלעקעלע

יין, דין, דין! דין! האָט אַ קליין גלעקעלע
געקלונגען, „ניט קיין ראַכמים נאָר – דין,
דין, דין! אויס ראַכמים! ניטאָ קיין ראַכמאַנעס! אַן עק
זאָל עס נעמען! שטומט, איר גרויסע שייקער-גלעקער!
„ראַכמים“, „ליבע“ שרייט איר און בלוט און טויט
מיינט איר! שטומט! אַ יאָם-האַדין זאָל קומען! דין,
דין, דין!“

וואָס-זשע האָט מען געטון? מע האָט גענומען
דאָס גלעקעלע, דאָס כאַצעפל, און מע האָט עס
אויפגעהאַנגען הויך, הויך איבער דער טיר: ווער סע
קומט אַרײַן, און ווער סע גייט אַרויס, ווער סע עפנט
די טיר, גיט דעם גלעקעלע אַ קלאַפּ.
דאָס גלעקעלע אָבער טוט זיך זײַנס. פון דער
טליע אַראָפּ הערט עס ניט אויף צו שרײַען:

„דין, דין, דין!“
מער מע שלאָגט עס, מער רופט עס: „דין,
דין, דין!“

בילבול

יל-בול . . . ביל-בול . . . א בילבול! זאָגט
די פּלאַש בולבענדיק אין גלעזל אַרײַן, „א בילבול
אַף אונדזער באַלעבאַס. קאַרג איז ער? שלעכט איז
ער? א? א! זאָג, גלעזעלע, ניט א בילבול? קאַרגט
ער דיר עפּשער? גיַסט ער דיר ניט אַלעמאַל אונטער?
איז ער דיר ניט אַלעמאַל מויסעף?“
„מויסעף, מויסעף“, זאָגט דאָס גלעזל, „אַבער
וווּהין גייען די אַלע הויסאַפּעס? צוריק צו אים! צו
אים אין האַלדז!“

בעשׂוֹטפּעסדיקס

וויק! קוויק! קוויק! זינגט דאָס שפּיל-
פּייגעלע פּונעם בוים. „קוואַק! קוואַק!
קוואַק!“ קוואַקעט די זשאַבע פּון דער נאַענטער
בלאַטע.

„שוועסטערל“, זאָגט דאָס שפּילפּייגעלע צו דער
זשאַבע, „פאַרוואָס זאָגסטו ניט ווי איך: קוויק, קוויק?“
„ווייל איך קען ניט.“

„פרוּוו!“

„שוין געפרוּווט און סע גייט ניט: קוואַ... קווע...
קוועק, קוועק... אַיאַ ניט דאָס?“
„ניין!“

„און פאַרוואָס זאָגסטו ניט ווי איך: קוואַק, קוואַק?“
„איך קען אויך ניט: קווי... קווע... קוועק...
קוועק...“

„מאַזלטאָוו!“ שרײַט אויס די זשאַבע, „געפּונען!
ס'איז דאָ אַ בעשׂוֹטפּעסדיקס צווישן מיר און דיר
— קוועק! ווילסט, ברודערל! לאַמיר ביידע זינגען
איניינעם: קוועק, קוועק!“

„גוט!“

„הייַדאַ! מיט מאַזל!“

זינגט מען :

”קוועק, קוועק!“

”קוועק, קוועק!“

”קוועק, קוועק, קוועק!“

”קוועק, קוועק, קוועק!“

”קוועק, קוועק, קווא ! ! .“

”קוועק, קוועק, קווי ! ! .“

”קוואַק, קוואַק, קוואַק!“

”קוויק, קוויק, קוויק!“

”וואָס איז דאָס ?“ פרעגט די זשאַבע.

”אַדעראַבע, איך פרעג דיך : וואָס איז דאָס ?“

זאָגט דאָס שפּילפּייגעלע.

”נאַכאַמאַל ! איבערגיין !“

נאַכאַמאַל און נאַכאַמאַל גייט מען זיך איבער,

מע הייבט אַלעמאַל אָן פון ”קוועק !“ און אַלעמאַל

קומט יעדער באַלד אַרויף אָף זײַנעם.

סע קוועקעט ניט.

דאָס געלעכטער פון דער קראָ

"קראָ, קראָ!"

"קראָ-קראָ, קראָ!"

"וואָס לאַכסטו, קראָ!"

"איך לאַך? ניין, איך לאַך ניט! איך וויין:

"קראָ-קראָ, קראָ!"

"ניין, לאַכסט!"

"ניין, איך וויין: קראָ-קראָ, קראָ!"

"לאַכסט! לאַכסט!"

"איך וויין! איך וויין און מע זאָגט גאָר איך

לאַך... קראָ-קראָ, קראָ!"

"קראָ-קראָ, קראָ!"

אין יענער נאַכט איז טאַקע אין דער שטוב,
וואָס אָף איר דאָך האָט די קראָ געלאַכט, אָן אומגליק
געשען: עמיצער האָט זיך, ניט דאָ געדאַכט, געפעלט.
פון דעמאָלט אָן האָט מען פיינט באַקומען די קראָ.
אומזיסט! אומזיסט! אַ סוואַרע אַז די קראָ,
לאַכנדיק, האָט דעם נופטער בעסער באַוויינט ווי
אַלע קלאָגווייבער וויינענדיק.

נאַרישע ציג

יג, ציג, ווייסט : א בער אין אונדזער
וואַלד!

„בע, מע!“

„נעכטן האָט ער פון נאָענטן וועלדל א קאלב
אָוועקגעטראָגן!“

„בע, מע!“

„הייַנט בייַנאַכט, זאָגט מען, קומט ער צו אונדז!“

„בע, מע!“

אַ נאַרישע ציג. בייַנאַכט האָט דער בער זי
אויפגעגעסן, האָט אים דערפאַר אַ נאַריש בערדל
אַנגעהויבן שפּראַצן.

פארוואַס זענען די פיש שמום

ען גאָט האָט באַשאַפן די וועלט האָט ער
אַ זאָג געטון: „זאָל ווערן אַ הימל און ער
זאָל אָפטיילן וואַסער פון וואַסער!“
איז געוואָרן אַ הימל און וואַסערן זענען געבליבן
אַ טייל אונטערן הימל און אַ טייל אָפן הימל.
די אונטערשטע וואַסערן זענען דער יאַם און
די טייכן.

*

זענען די וואַסערן פון אונטן ניט צופרידן געווען
און געפרעגט:
„פאָרוואָס מיר אונטן אין דער ערד און אונדזערע
ברידער, וואַסערן ווי מיר, אויוון אָפן הימל?“
און דורך די נעכט האָבן די וואַסערן געמורמלט,
גערעדט, גערעדט שטילערהייט קעגן גאָט.
האָבן דאָס די פיש איינגעהערט.

*

איינמאָל אינדערפרי, ווען די זון איז נאָר אויפֿ־
געגאַנגען, האָבן די פיש געטון אַ טאַנץ אונטער,

ארויס פונעם וואסער און אויסגעשריגן :
"ריבויע-שעל-אילעם ! דו ווייסט : די וואסערן

רעדן דיר אַקעגן ! .."

האַט גאַט אַ שמייכל געטון און געזאָגט : "איך
ווייס : איך האָב מיינע קינדער פאַרשעמט און איך
וועל זיי איבערבעטן."

וואָס-זשע האָט גאַט געטון ? ער האָט אין האַרץ
פונעם יאַם באַשאַפן אַ הימל מיט אַ זון, מיט אַ
לעוואָנע און מיט שטערן ...

און צו די פיש האָט ער געזאָגט :

"ווייל די וואסערן האָבן אייך געגעבן אַ היים
בײַ זיך און איר האָט זיי פאַרמאַסערט פאַר מיר,
דערפאַר - שטום זאָלט איר ווערן !"

פון דעמאָלט אָן זענען די פיש שטום ; שטומע
מאָסרים וואָס שלינגען איין איינס דאָס אַנדערע
לעבעדיקערהייט.

פארוואַס קרייט דער האַן

ערשטער מענטש האָט געהייסן אָדעם.
אָדעם האָט געהאַט צוויי זין. איינער
האַט געהייסן קאַיען און איינער העוול.
איינמאָל זאָגט קאַיען צו העוולען:
"ברודער העוול, לאַמיר צווישן זיך צעטיילן
די וועלט!"

"גוט!" זאָגט העוול, "אַז דו ווילסט, זאָל זיין אזוי!"
האַט קאַיען גענומען די פעלדער און וועלדער,
און העוול די שאַף און רינדער.

*

אַף מאַרגן פירט העוול אַרויס זיינע שעפעלעך
פאַסען. שרייט קאַיען: "אָוועק! וואָס טוסטו אַף
מיין פעלד?" שרייט העוול: "די וואָל פון דיין קלייד
— פון מייןע שעפעלעך האָסטו געשוירן! גיב אָפּ!
טו אויס!"

האַבן זיי זיך געקריגט, געקריגט, ביז קאַיען
האַט געכאַפט אַ שטיין, געוואָרפן אין זיין ברודער
העוול און אים דערהאַרגעט.

*

האָט גאָט פאַרשאַלטן קאַיענען, ער זאָל אומ-
וואַנדערן ווי אַ ווינט אָף דער וועלט.
האָט קאַיען גענומען וואַנדערן וואַלדאַיִן,
וואַלדאויס, און ער איז געוואָרן דער טאַטע פון אַלע
וואַלדגאַזלאַנגים.

רופט מען אַלע קאַיענס קינדער און קאַיענס
אייניקלעך — רוכעס; רוכעס הייסט ווינטן.
בייזע ווינטן, שלעכטע ווינטן
הויליען, קערן וועלטן,
רייסן דעכער, מאַכן כאָרעו
אַרעמע געצעלטן.

און די רוכעס, קאַיענס קינדער, מאַכן כאָרעו די
שטיבעלעך פון אַרעמע לייט, האַרגענען, פאַרגיסן בלוט...
אַסאַך, אַסאַך בלוט האָבן שוין די רוכעס פאַרגאַסן.
נאָר דאָס בלוט, קינדערלעך, גייט ניט פאַרלוירן.
די זון שיקט אַראָפּ אָף דער ערד אירע ליכטיקע
שטראַלן און זיי קלויבן צונויף אַיעדן טראַפן בלוט.
און וואָס טוט די זון מיט דעם בלוט? זי מאַכט פון
אים אַ רויטן, אַ פֿייערדיקן יאַם. און יעדן אינדערפרי
קאָכט זי אין אים אָפּ אַנאַנדערן רועך.
דערפאַר, אַז איר וועט אויפשטיין אינדערפרי,
וועט איר זעען: אין מיזרעך ברענט אַ רויטער,
בלוטיקער יאַם.

און ווען קאַיען האָט געהאַרגעט העוולען, האָט
אַ טראַפן פון העולס בלוט אַ שפּריץ געטון און
געטראַפן דעם האָן פונקט אין קאַם.

איז דער קאם געוואָרן רויט ווי פּייַער.
און אַלע פּרימאַרגן, איידער די זון גייט אויף,
פונקט אין דער מינוט ווען העוולס בלוט האָט אַ
שפּריץ געטון אַפן קאם פונעם האָן, טוט דעם האָן
אַ בריי אין קאם, כאַפט זיך דער האָן אויף און שרייט:
"זון, זון, קום אַרויס! קאָך אַ ריעך אָפּ! קאָך אַ
רוי-עך אָפּ!"

**דער
פארזיכטיקער האו**

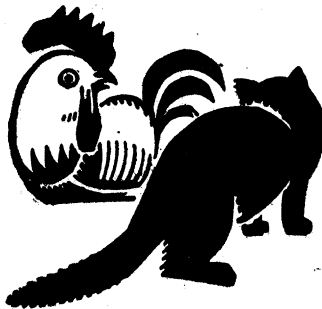
דער פארזיכטיקער האָן

רגעצוווּ - ניט נאָענט, ניט ווייט,
אַף אַ בערגל אין דער זייט,

אַפגערוקט פון ברייטן שליאַך
שטייט אַ שטיבעלע פון סכאַך,
ווי פון דרערד אַרויסגעוואַקסן,
צווישן מאָן און הויכע פלאַקסן.

דאַרטן צווישן פלאַקס און מאָן
ווינט אַ קאַטער מיט אַ האָן ;

הייסט דער קאַטער פעטער קיץ
און דער האָן רעב מיצלמיץ.

ניט פון היינט — שוין זיבן יאָר
דאָרט אין שטיבל וווינט דאָס פאָר
און ס'האָט קיינער ניט געוואָסט.

פלוצים קיצן זיך פאָרגלוסט
גאָר אַ פעסקע מיט אַ טראָלד
און אַן אוירינגל פון גאָלד,
(ווער-זשע וואָלט דאָס ניט געוואָלט !)

פאָרט ער אַפן יאָריאָריד,
(אַז מע קען, פאָרוואָס-זשע ניט ?)
פאָרט און נעמט דעם האָן ניט מיט.
ביי דער שטוב געלאָזט דעם האָן
און ער זאָגט אַזוי אים אָן :

„לעבן שטיבעלע אַרום
דרייט דער פוקס, דער פוקס זיך אום ;
מיט אַ גראָבן קאַנטשיק שמייסט ער,
איבער באַרג-און-טאַלן רייזט ער,
ווי אַ האָן כאַפּ-כאַפּ אין טייסטער.
זיך-זשע שטיל און זי-זשע קלוג,
טו אין פענצטער ניט קיין קוק,
מיט די פליגל טו קיין פליעסקע
און זיך גאָרגלען דאַרף מען ניט !
נו, איך אייל זיך צום יאָריד :
איך מוז קויפן מיר אַ פעסקע
און אַ רינג צום רעכטן אויערל,
זיי געזונט ! פאָרשליס דאָס טויערל !“

„זיי געזונט און פאָר געזונט!
שטעל ניט אָפּ זיך מיטן הונט!“

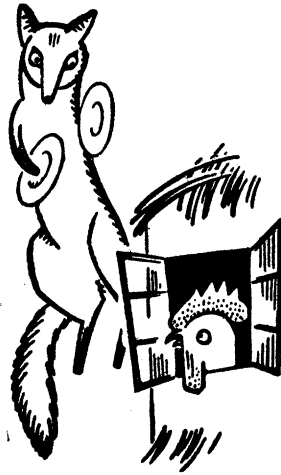
*

הייס; אינדרויסן ברענט די היץ,
אָפּן מאַרק דרייט אום זיך קיץ
אין דער טערקיש-רויטער פעס.

באַלד וועט ווערן אַ מעסלעס,
ער דאָס אוירינגל נאָך דינגט:
„קויף מיך“, רעדט עס און סע ווינקט,
נאָר דער פּרייז! פּס, פּס, אַ פּרייזל! ..

און דער פוקס דאַרט לעבן הייזל
 שווייגט דערווייל ניט, ניין, ער קלינגט
 מיט צוויי טעצלעך און ער זינגט :

„צאדיקל, צאדיקל,
 פייעררוטיק ספאָדיקל,
 ראָצעמאַרענע זשופּעצע,
 סאַמעטגרינע יופּעצע,
 שטעק אַרויס דאָס פּיסקעלע,
 שענק איך דיר אַ קרישקעלע!
 קינדערלעך געזעסן,
 קוילעטשלעך געגעסן,
 קרישקעלעך געבליבן,
 קיינער ניט געקליבן.“

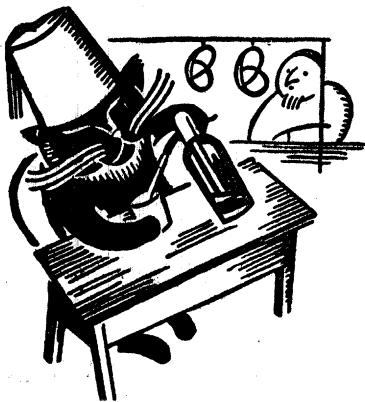
וויי, דער האָן, ער האַלט ניט אויס,
 שטעקט דאָס פּיסקעלע אַרויס,
 שפּרינגט דאָס פּיסקל אָף די טרעפּ
 און — דאָס הענדעלע שליפּ-שלעפּ!

*

נאָך פּון יאָרן, אַלטע טעג,
 היט אַ ציילעם יענעם וועג,
 שטייט אָף אים אַ קוקווייקע.
 שרייט דער האָן אויס: „קוקווייקע!
 אוי, וואָס שטייסטו אָפּן ציילעם?
 פּלי צום קאַטער און דערצייל אים:
 נאַריש פּיסקל מיט אַ ברעקל
 קלוגן האָן פאַרנאַרט אין זעקל.“

*

און רעב קיץ פאַרשטויבט, פיטשנאַס ער
 לעשט דעם דאַרשט מיט זאָדעוואַסער,

און ער וואָרטשעט: „ניט קיין קאַלטס!“
און דאָס רינגל דינגט ער אַלץ;
וויל מען פּופּצן גיט ער פּערצן.

נו, אַקלאַל, אַן עק, אינקורצן:
אַט, אַט, אַ, סע האַלט ביים קויפּן –
הענדעם-פענדעם נעמט ער לויפּן
איבער דעכער, איבער שטיבער,
איבער קוימענס, איבער גריבער,
ווי אַ קיילעכל פּון ביקסל
פּליט ער – טרעפט דאָס כיטרע פּיקסל.

זיך מיט שטייפּקייט איינגעצויגן,
אין אַ שפרונג דעם פּוקס אין ד'אויגן!

טראָגן פּייער גרינע שפינען –
ביידע אויגן אויסגערונען!

(נו, דער פוקס גערעוועט, קינדער!)
 לָאָזט שוין אָפּ דעם האָן דער בלינדער.
 איז דער האָן פאַרכאַלעשט נעבעך,
 קוים, קוים פרעגט ער: „טויט, צי לעב איך?“
 ענפערט אים רעב קיץ קיין וואָרט ניט,
 שפעט, די זון שטייט אָף קיין אָרט ניט,
 שוין געזעצט זיך, באַלד פאַרגייט זי;
 כאַפט דעם האָן ער אָף דער פלייצע
 און – אוועק, אין דאָרף געלאָפן.
 איז נאָך דאָס אַפטייקל אָפן,
 קויפט ער דאָרטן אין אַפטייקל,
 וואַסערלעך פון טײַך כידעקל
 אין צוויי גרויסע גרינע פלאַשן
 און ער נעמט דעם כאַווער וואַשן.

ווערט דער האָן ווי נײַגעבוירן
 און קריצט אויס אָף אַלע טוירן
 מיט זײַן שפיציק-שאַרפן נאָגל:
 „גוט צום הוסט אַ גאַגלמאַגל.
 נעמט דיך אַ פאַרקילונג שטעכן –
 רוף דעם שפרעכער זאָל ער שפרעכן!
 זאָגט מען דרײַמאַל „האַרע-קאַרע“,
 פעלט זיך אויכעט אַ נעהאַרע,
 און אַפילע אַ „זאַדישקע“.
 וואָס געפערלעך? נאָר אַ קרישקע!“

אַט אַזוי דער האָן פאַרשריבן,
 און אליין זיך וואָרט געגיבן:

ער קיין קרישקע עסט ניט מער,
און אפילע ניט קיין קער ...
און דעם צווייטן טאָג שוין פאַסט ער.

און ער לייגט צו „הופקע-פלאַסטער“,
זיך די ווונדן צו פאַרהיילן ...
ווער וויסט שענערס — זאל דערציילן!

אינהאלט

זייט

I.

9	דער קאָטער אַלדעסווייסער
34	פאַרוואָס די קאַץ שפּייט דעם הונט אין פּאָנעם אַריין
40	דער הונט און די קאַץ
45	אַ מייסעלע מיט אַ ציגעלע, אַ וועלפעלע און אַ וואָלף

II.

65	מיכעלע מיטן ביכעלע
83	דאָס מייסעלע מיט דער קוף
105	דאָס צאָדיקל
111	וויאָזוי די פייגעלעך האָבן געלערנט כומעש

III.

137	די קרומע נון
153	כויקערל-הויקערל
179	דאָס פינגערל
195	דעצאָך, אַדאַש, וועאַכאַוו
220	כאַדגאַדיע
240	„לעק בוימער“
253	די סוקעשער

IV.

265	פאַרוואָס די פּאַווע און די קראָ האָבן געגעסן כאַוערניסלעך
277	אַהאַווע
281	קיקו און קוקורייקו
282	דאָס גלעקעלע
283	בילבול
284	בעשוטפעסדיקס

זייט

286	.	.	.	.	דאָס געלעכטער פון דער קראָ
287	.	.	.	.	נאַרישע ציג
288	.	.	.	.	פאַרוואָס זענען די פיש שטום
290	.	.	.	.	פאַרוואָס קרייט דער האָן

דער פאַרויכטיקער האָן

295	.	.	.	.	דער פאַרויכטיקער האָן
-----	---	---	---	---	-----------------------

צייכענונגען:

70 צייכענונגען — 30 איניציאלן
אַריינפיר־ווייניעטע

ז' 17, ש' 6 שטאַט "פלוצים": פלוצים; ז' 67, ש' 15
 שטאַט "צום דעם": צו דעם; ז' 86, ש' 13 שטאַט "אורנו":
 אונדו; ז' 127, אין מאַטאָ ש' 8 שטאַט "דוערנט": דונערט;
 ז' 181, ש' 11 שטאַט "אַכאַשוויירעשס": אַכאַשוויירעשעס;
 ז' 195, ש' 13 און 14 שטאַט "יעשווע": יעשווע; ז' 258,
 ש' 20 שטאַט "עפּשר": עפּשר;

נאָר אין אַ טייל אויפלאַגע:

ז' 26, ש' 2 שטאַט "קייין": קייין; ז' 26, ש' 13 שטאַט
 "יאם": יאם; ז' 28, ש' 9 שטאַט "אַריין": אַריין; ז' 29,
 ש' 15 שטאַט "אַון": און; ז' 30, ש' 2 שטאַט "אַריין": אַריין;
 ז' 88, ש' 10 שטאַט "שרייפע": שרייפע; ז' 179, ש' 10
 שטאַט "סיי": סיי; ז' 181, ש' 20 שטאַט "אַרויס": אַרויס;
 ז' 186, ש' 7, שטאַט "ווייטע": ווייטע; ז' 222, ש' 11 שטאַט
 "אַך": אַך; ז' 278, ש' 16 שטאַט "הונגער": הונגער.

ELIEZER ȘTEINBARG / POVEȘTI
cu 109 inițiale și ilustrații de Artur Kolnik

Printed in Roumania

Editor:
**COMITETUL PENTRU PUBLICAREA
OPERELOR LUI ELIEZER ȘTEINBARG**

Tipografia A. Hornik, Cernăuți, str. Iancu Flondor 1

ELIEZER ŠTEJNBARGS ŠRIFTN
BAND II

MAJSELECH

mit 109 ceļchenungen fun **ARTUR KOLNIK**

CERNĀUŅI 1936

Komitet af arojscegebn **Eliezer Štejnbargs šriftn**